

Journal of Roi Kaensarn Academi

ISSN 2697-5033 (Online)

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม 2564

Vol. 6 No. 1 January 2021

Journal of Roi Kaensarn Acadami

ISSN 2697-5033 (Online)

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม 2564

วัตถุประสงค์

Journal of Roi Kaensarn Acadami เป็นวารสารวิชาการ ราย 1 เดือน (ปีละ 12 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม, ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 3 มีนาคม, ฉบับที่ 4 เมษายน, ฉบับที่ 5 พฤษภาคม, ฉบับที่ 6 มิถุนายน, ฉบับที่ 7 กรกฎาคม, ฉบับที่ 8 สิงหาคม, ฉบับที่ 9 กันยายน, ฉบับที่ 10 ตุลาคม, ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน, และ ฉบับที่ 12 ธันวาคม) มีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา ด้านศาสนา ปรัชญา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่นๆ

บทความที่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่าน พิจารณาตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ Journal of Roi Kaensarn Acadami ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทัศนะของกองบรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami ไม่สงวนลิขสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 12 ฉบับ เริ่มตั้งแต่ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 เป็นต้นไป

- ฉบับที่ 1 มกราคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มกราคม)
- ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)
- ฉบับที่ 3 มีนาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มีนาคม)
- ฉบับที่ 4 เมษายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)
- ฉบับที่ 5 พฤษภาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤษภาคม)
- ฉบับที่ 6 มิถุนายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)
- ฉบับที่ 7 กรกฎาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กรกฎาคม)
- ฉบับที่ 8 สิงหาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)
- ฉบับที่ 9 กันยายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กันยายน)
- ฉบับที่ 10 ตุลาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)
- ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤศจิกายน)
- ฉบับที่ 12 ธันวาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

เกณฑ์การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จำนวน 2 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้เขียนบทความ เช่น ชื่อหรือประวัติการทำงาน และผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double-Blind Peer Review)

บทความที่ส่งมาขอเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความของวารสาร และต้องให้เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดไว้

ทรรศนะและความคิดเห็นของผู้เขียนบทความ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือทรรศนะความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

เจ้าของ

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

บจก.พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

เลขที่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี 41190

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/index>

E-mail: journal1990jmsd@gmail.com

บรรณาธิการ

ดร.ธีรต์นัย กัปโก

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผศ.ดร.อุทัย สติมัน

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ผศ.ดร.ภูมิภควัชร ภูมิพงศ์คชศร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผศ.ดร.วินิจ ฝาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผศ.ดร.ญาณกร ทัพประยูร

สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย

ผศ.ดร.โยตะ ชัยวรรณกุล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระปลัดสมชาย ปโยโค, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาพิสิฐ วิสิษฐูปญโญ, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ดร.สมพงษ์ เกษานุช

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ดร.รุ่งโรจน์ สรรงสระบุญ

มหาวิทยาลัยสยาม

ดร.ธันยนันท์ จันทร์ทรงพล

สถาบันรัชต์ภาคย์

ดร.จันทนา อุดม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review)

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

รศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รศ.ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รศ.ดร.ศิวัช ศรีโสภากุล

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รศ.ดร.พรชัย เจดามาน

นักวิชาการอิสระ

รศ.ดร.โชติ บดีรัฐ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผศ.ดร.กุลจิรา รักษนคร

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผศ.ดร.วิเชียร แสนมี

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผศ.ดร.อภิญววัฒน์ โพธิ์सान

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผศ.ดร.สมศักดิ์ จันทร์ผ่อง

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ผศ.ดร.เสกสรรค์ สนวา
พระปลัดสมชาย ปโยโค,ดร.
พระมหาพิสิฐ วิสิฐฐปญโญ,ดร.
ดร.เกศสุดา โภคานิตย์
ดร.สมพงษ์ เกษานุช
ดร.สมควร นามสีฐาน
ว่าที่ร้อยตรี ดร. สุริยะ หาญพิชัย
ดร.ภานุวัฒน์ กิตตกรวรรณท์ รัตนพิมลพลแสน
ดร.ลักขณา อินทร์บึง
ดร.ปรัชญา มีโนนทองมหาศาล
ดร.รัชดา ภัคดียิ่ง
ดร.กิตติพงษ์ พิพิธกุล
ดร.สาคร มหาหิงค์
ดร.อดิสร หนันคำจร

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
นักวิชาการอิสระ
วิทยาลัยพิษณุภัณฑ์
นักวิชาการอิสระ

ผู้จัดการวารสาร

นางสาวนิราวรรณ บุตรจันทร์

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

สารบัญ

บทความวิจัย

- ความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่น 1
ละอองของภาครัฐ
ภาณุวัฒน์ หาญยุทธ และ อรณันท์ กลั่นทุประ
- การสังเคราะห์รูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชา 10
กรณีศึกษาชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี
ทรงยศ สาโรจน์
- ความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขต 26
เมืองปกาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6
เนือทิพย์ จันทร์ปุย และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ
- ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขต 41
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
สิริวรรณ กองธรรม และ กัลยมน อินทุสุต
- คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่าย ที่ 34 55
สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร
ณภัทสรณ์ นรกีจ และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ
- ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครอง 70
ส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ
พงศ์เทพ เขม้นกสิกรรม และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ
- การบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตรัชโยธิน สังกัด 85
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
สุธีระ เดชคำภู
- การศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุของนักศึกษาวิทยาลัย 98
ชุมชนสระแก้วผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
วีรพล แก้วพันธ์อ่ำ, จิระวรรณ ยืนยง และ พรชัย พันธุ์วิเศษ
- การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทาง 113
การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2
ณัฐวดี หว่านผล และ ศิริพงษ์ เคาภายน

- ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงาน 128
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร
สิริพัฒน์ ทีฆะสุข
- ความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขต เบญจ 141
บุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร
กษิฎิพงษ์ ไวคะยาณุกูล และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ
- ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเบญจ 154
สิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร
กิริติคุณ มินทร และ รัตนา กาญจนพันธ์ุ
- ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่ม 169
อำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
สุนทรียา บุญตา และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ

บทความวิชาการ

- นโยบายกัญชาเสรีในฐานะพืชทางการแพทย์ 184
พัฒนปกรณ์ ดอนตุ้มไพร, พิพัฒน์ พันมา, มณฑนา หน่อแก้ว และ โชติ บดีรัฐ
- แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ของเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) 199
รุ่งโรจน์ ฝ่ายเยื่อ, ไชยรัตน์ ศิรินคร, พระครูสันติพนาทร โปร่งจิต และ ภาสกร ดอกจันทร์

ภาคผนวก

214

ความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อการมีส่วนร่วม
ในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของภาครัฐ
**Kasetsart University Students' Opinion toward Air Pollution
Solving Participation of Public Sector**

ภาณุวัฒน์ หาญยุทธ และอรันันท์ กลันทปุระ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

Phanuwat Hanyuth and Oranun Gluntapura
Kasetsart University Bangkok Campus, Thailand
Corresponding Author, E-mail : bk15998@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีต่อการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารจากภาครัฐ กับระดับการมีส่วนร่วมของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีต่อการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฝุ่นละออง กับระดับการมีส่วนร่วมของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีต่อการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง และ 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุน การให้ความช่วยเหลือ และการอำนวยความสะดวกกับระดับการมีส่วนร่วมของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีต่อการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน $n = 400$ คน

ผลการวิเคราะห์พบว่า

1. นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 18 – 36 ปี ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง ร้อยละ 3.12 2. การรับรู้ข่าวสารข้อมูลจากภาครัฐมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นไปตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ($p = .000$) มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกในระดับปานกลาง ($r = .402$) 3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฝุ่นละออง พบว่าปัจจัยดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นไปตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ($p = .000$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม ($r = -.234$) 4. การสนับสนุน ช่วยเหลือ และการอำนวยความสะดวกจากภาครัฐ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิต

* วันที่รับบทความ: 24 ธันวาคม 2563; วันแก้ไขบทความ 6 มกราคม 2564; วันตอบรับบทความ: 6 มกราคม 2564

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นไปตามสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ($p = .000$) โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับ ปานกลาง ($r = .698$)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; การแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง

Abstracts

The aims of this research were (1) to study Kasetsart university students' opinion toward air pollution solving participation of public sector and (2) to study the relationship between Public Information and public participation levels in solving Air Pollution of Kasetsart University students and (3) to study the relationship between public awareness and public participation levels in solving Air Pollution of Kasetsart University students, and finally this research also focus on (4) to study about the relationship of government supports and public participation levels in solving Air Pollution of Kasetsart University students. The sample size of this study was 400 students of Kasetsart University both undergraduate and graduate schools and the questionnaire was given to the respondents are Closed-Ended questions. Then, all these primary data were analyzed by using Statistical Package for the Social Sciences program or SPSS. the statical tools used to analyze the questionnaires were Frequency, Percentage, t test, One-Way Anova and Pearson's Correlation with the statistical significance at.05

A result of this study was found in the following aspects.

1. Kasetsart university students' opinion toward air pollution solving participation of public sector is at neutral levels of participation. However, 2. relationship between Public Information and public participation levels in solving Air Pollution of Kasetsart University students was statistically significance at.05 and $r = .402$, and 3. study relationship of public awareness and public participation levels in solving Air Pollution of Kasetsart University students showed that statistically significance at.05 and $r = -.234$. In addition, 3. study about the relationship of government supports and public participation levels in solving Air Pollution of Kasetsart University students indicated that statistically significance at.05 and $r = .698$

Keywords: Public Participation; Air Pollution Solving

บทนำ

เนื่องด้วยสถานการณ์ฝุ่นละอองที่เกินมาตรฐานในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้คุณภาพอากาศเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ ที่มีสาเหตุมาจากกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการก่อสร้างอาคาร โรงงานอุตสาหกรรม การเผาในที่โล่ง ตลอดจนการสับดาบของเครื่องยนต์ดีเซล โดยเฉพาะรถบรรทุกขนาดใหญ่ จึงเป็นปัจจัยหลักที่นำไปสู่ค่าฝุ่นละอองที่เกินมาตรฐานในระดับสูง ในหลายพื้นที่ อย่างไรก็ตาม คุณภาพอากาศที่มีฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐานนั้น ส่งผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ โรคมะเร็งปอดและการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนทุกกลุ่มวัย อีกทั้งเพิ่มค่าใช้จ่าย ในการซื้ออุปกรณ์ป้องกันฝุ่นละอองอีกด้วย (สีดา สอนศรี, 2553 : 124) ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องใกล้ตัวของ

ทุกคนในสังคมและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อให้ภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้มีความรู้เฉพาะด้าน นักวิชาการ ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ที่จะสามารถช่วยให้การดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งได้รับการยอมรับจากประชาชนอีกด้วย

ดังนั้น การดำเนินงานเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมาย “สร้างอากาศดี เพื่อคนไทยและผู้มาเยือน” ในระยะยาวได้นั้น ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ด้วยการเพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นตัวกลางในการนำข้อมูลจากประชาชนไปยังผู้มีอำนาจตัดสินใจและนำเสนอแนะที่ได้มานำไปจัดทำแผนการปฏิบัติงานและกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ที่มีต่อการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารจากภาครัฐ กับระดับการมีส่วนร่วมของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ที่มีต่อการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฝุ่นละออง กับระดับการมีส่วนร่วมของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ที่มีต่อการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุน การให้ความช่วยเหลือ และการอำนวยความสะดวกกับระดับการมีส่วนร่วมของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ที่มีต่อการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเก็บข้อมูล และตั้งคำถามปลายปิด (Closed-Ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เลือกตอบซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางคำตอบที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้แล้ว

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวนประชากรทั้งหมด $N = 37,521$ คน (ระบบสารสนเทศนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2563 : ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ได้ประชากรกลุ่มตัวอย่าง $n = 400$ คน

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยดำเนินการ คำถามมีลักษณะปลายปิด (Closed-End Question) และนำแบบสอบถามแจกให้กับประชากรกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการทดสอบ 30 ชุด จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าการมีส่วนร่วมในภาพรวมเท่ากับ 0.940 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ระดับการศึกษา และอาชีพ ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ผลักดันการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิตมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านที่ 1.การรับรู้ข่าวสารจากภาครัฐ และด้านที่ 3.การสนับสนุน ช่วยเหลือ และการอำนวยความสะดวกจากภาครัฐ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ ด้านที่ 2.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฝุ่นละออง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ รวมคำถามตอนที่ 2 มีทั้งหมด 15 ข้อ ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย การแจ้งเพื่อทราบ (Inform) การปรึกษาหารือ (Consult) การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง (Involve) การให้ความร่วมมือ (Collaborate) และการมอบอำนาจ (Empower) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม 400 ชุด ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ในช่วงเดือน สิงหาคม-กรกฎาคม 2563 2. รวบรวมข้อมูลที่ได้เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ ของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ 3. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ อีกทั้งสรุปผลการวิจัย เพื่อเตรียมนำเสนอ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

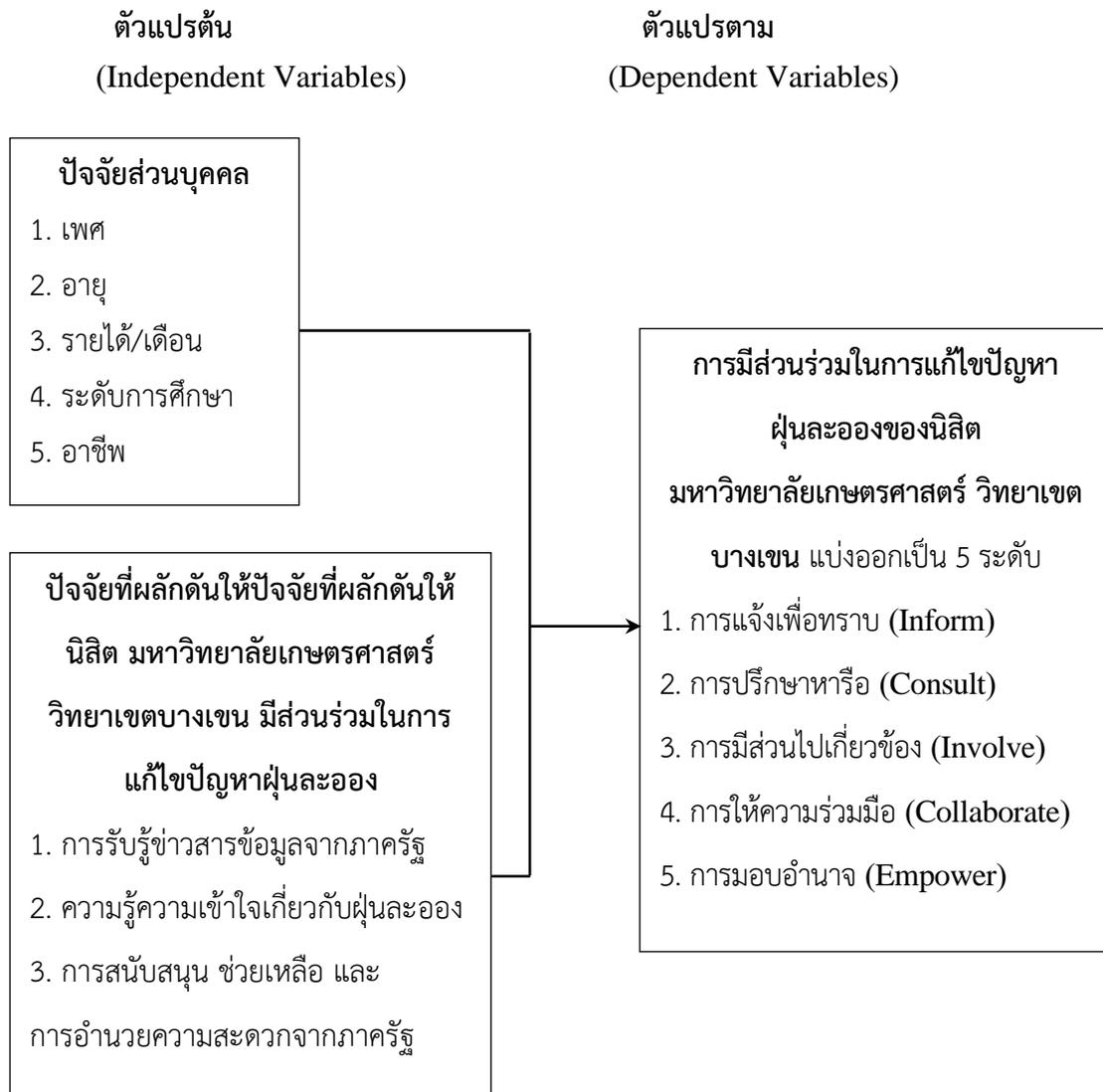
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ดังนี้ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) 1. ใช้สถิติจำนวน (Frequency) ร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และนำเสนอเป็นตารางต่อไป 2. ใช้สถิติวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) เพื่ออธิบายข้อมูลข้อมูลปัจจัยที่ผลักดันให้นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) 1. ใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) (Independent Samples) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม 2. ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

คิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของภาครัฐ ที่ผู้วิจัยได้มาจากทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศ อีกทั้งได้นำหลักการต่างๆ มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามของ 400 กลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 มีอายุระหว่าง 18-36 ปี จำนวน 373 คน คิดเป็นร้อยละ 93.3 มีรายได้ต่อเดือน 9,001 – 15,000 บาท จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 68.2 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 347 คน คิดเป็นร้อยละ 86.7 มีอาชีพเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 76.3

ผลการทดสอบสมมติฐานความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของภาครัฐ นิสิตที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วม แตกต่างกันไป ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตที่มีเพศต่าง มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แตกต่างกันไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

2. นิสิตที่มีอายุต่างกัน มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. นิสิตที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แตกต่างกันไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

4. นิสิตที่มีระดับการศึกษาต่างกัน แตกต่างกันไป มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. นิสิตที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ปัจจัยที่ผลักดันให้ปัจจัยที่ผลักดันให้นิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง

ผลการศึกษาปัจจัยที่ผลักดันให้นิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า นิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสารจากภาครัฐในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.59 รองลงมาเป็นความรู้ความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง ของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.40 และการสนับสนุนช่วยเหลือ และการอำนวยความสะดวกจากภาครัฐ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.15 ตามลำดับ

2.1. ผลการทดสอบสมมติฐานการรับรู้ข่าวสารข้อมูลจากภาครัฐ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ผลการวิจัยพบว่า

การรับรู้ข่าวสารข้อมูลจากภาครัฐมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ($p = .000$) โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกในระดับปานกลาง ($r = .402$)

2.2. ผลการทดสอบสมมติฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฝุ่นละออง มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฝุ่นละออง มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ($p = .000$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางกันข้าม ($r = -.234$)

2.3. ผลการทดสอบสมมติฐานการสนับสนุน ช่วยเหลือ และการอำนวยความสะดวกจากภาครัฐ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ผลการวิจัยพบว่า

การสนับสนุน ช่วยเหลือ และการอำนวยความสะดวกจากภาครัฐ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ($p = .000$) โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r = .698$)

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยจะมุ่งเน้นไปยังไปยังปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ดังนี้

การรับรู้ข่าวสารข้อมูลจากภาครัฐ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของตนเองหรือคนในสังคม ตลอดจนร่วมพิจารณาแนวทางที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและจะต้องเป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับจากคนในพื้นที่ นอกจากนี้ภาครัฐจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ตนเองได้รับทราบถึงผลกระทบและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นหลังจากการดำเนินโครงการได้สำเร็จ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการรับรู้ข่าวสารข้อมูลจากภาครัฐ เพื่อที่จะสร้างและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของประชาชนทั่วไป หากประชาชนรับรู้และเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ของภาครัฐ จะส่งผลให้เกิดความตื่นตัวและเตรียมความพร้อมในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองตั้งแต่ต้นเหตุได้อย่างทันท่วงที

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฝุ่นละออง มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 หากประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการแก้ไขปัญหาฝุ่น

ละอองจะส่งผลให้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ทั่วถึง เนื่องจากการสร้างความรู้ ความเข้าใจโดยภาครัฐยังไม่มีประสิทธิภาพและประชาชนที่มีความรู้ยังมีจำนวนไม่มากเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามหากภาครัฐสามารถส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฝุ่นละออง จะช่วยให้ประชาชนให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองได้เป็นอย่างดี เช่น การหยุดเผาในที่โล่ง ตลอดจนการลดการปล่อยมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น อย่างไรก็ตามการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคนทั่วไปนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและเร่งด่วน เพราะหากทุกคนเข้าใจและตระหนักถึงผลกระทบของฝุ่นละอองที่มีต่อสุขภาพ และคุณภาพชีวิต จะสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้ในที่สุด และการสนับสนุนจากภาครัฐเป็นสิ่งที่จำเป็นมากที่สุดที่จะผลักดันสิ่งเหล่านี้ให้เป็นจริงได้

อย่างไรก็ตามสิ่งที่จำเป็นอย่างมากคือ การสนับสนุน ช่วยเหลือ และการอำนวยความสะดวกจากภาครัฐ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ดังนั้นสนับสนุน ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกจากภาครัฐ เช่น ด้านงบประมาณ ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านสถานที่ และเครื่องมือต่าง ๆ จะช่วยให้ชุมชนริเริ่มกระบวนการมีส่วนร่วมของตนเองได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เนื่องจากในปัจจุบันผู้คนได้เผชิญปัญหาฝุ่นละอองและสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้ที่จะจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในชุมชนด้วยตนเอง หากไม่ได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือ และความสะดวกจากภาครัฐเพื่อให้อาจสามารถตอบสนองการแก้ไขปัญหาได้อย่างทันที่และเกิดความล่าช้าในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น ภาครัฐอาจไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชน ส่งผลให้ความเชื่อมั่นในการพึ่งพาภาครัฐในการแก้ปัญหาลดน้อยลงไปด้วย (ถวิลวดี บุรีกุล, 2551 : 65)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของภาครัฐ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนหลากหลายอาชีพ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร หรือ พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบด้านฝุ่นละออง ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของภาครัฐต่อไป
2. ควรมีการศึกษาวิจัยด้านวิธีการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองโดยการมีส่วนร่วมจากทั้งภาคสังคมและภาคเอกชน ตลอดจนผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง เพื่อร่วมกันหาแนวทางที่แก้ไขปัญหาฝุ่นละอองได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระยะยาว
3. ควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังเพื่อตรวจสอบและควบคุมแหล่งกำเนิดฝุ่นละอองต่างๆ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม การก่อสร้าง การเผาในที่โล่ง และควันดำที่เกิดจากยานพาหนะ

เอกสารอ้างอิง

- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). *การมีส่วนร่วม: แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- ระบบสารสนเทศนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2563). จำนวนนิสิตปัจจุบัน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .
ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2563. แหล่งที่มา : https://regis.ku.ac.th/cpcmns/rpt_std_ku3.php,
- สีดา สอนศรี. (2553). *การจัดการสิ่งแวดล้อมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การสังเคราะห์รูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเอง
ตามศาสตร์พระราชา กรณีศึกษาชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี
**The Synthesis of Community Learning Center Management Model for
Self - Management Adopting The King's Philosophy, Case Study
Banglen Community Nonthaburi Province**

ทรงยศ สาโรจน์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Songyot Sarot
Phranakhon Rajabhat university, Thailand
Email : Songyot544@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการณ์ศูนย์เรียนรู้ชุมชน 2) วิธีปฏิบัติการที่เป็นเลิศ 3) ปัจจัยที่ทำให้ศูนย์เรียนรู้ประสบความสำเร็จ และ 4) สังเคราะห์รูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชน เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ใช้เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ประชาชน จำนวน 100 คน แบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการ และสมาชิก จำนวน 20 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการณ์ศูนย์เรียนรู้ชุมชน พบว่า ศูนย์มีการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา ได้รับรองให้เป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบของจังหวัดนนทบุรี มีแนวทางการพัฒนาที่เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพของทุนในชุมชนและขยายผลการพัฒนาความรู้ของประชาชน มีกิจกรรมสร้างความยั่งยืนและมีการจัดการเรียนรู้ในการจัดการตนเอง มีการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ 2. วิธีปฏิบัติการที่เป็นเลิศ พบว่า มี 3 วิธี คือ 1) การเสริมศักยภาพทักษะ/การสร้างความรู้/การเรียนรู้ด้วยตนเองและการจัดการตนเอง 2) การพัฒนาองค์ความรู้/เนื้อหาความรู้ศาสตร์พระราชาสอดคล้องเหมาะสมกับวิถีชีวิต และ 3) เงื่อนไขการจัดการศูนย์ที่ส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้บนฐานศาสตร์พระราชา 3. ปัจจัยที่ทำให้ศูนย์การเรียนรู้ประสบความสำเร็จ พบว่า มี 4 ปัจจัย คือ 1) นโยบายและการบริหารจัดการ 2) การมีส่วนร่วมของศูนย์เรียนรู้ชุมชน 3) การพัฒนาความร่วมมือกับภายนอก 4) การพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง และ 4. สังเคราะห์รูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชน พบว่า มี 3 องค์ประกอบ คือ 1) ขีดความสามารถ 2) การบริหารจัดการ และ 3) แนวทางการพัฒนาตามศาสตร์พระราชา ซึ่งเป็นรูปแบบที่ผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการประเมินทุกด้านมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 4.00 ถือว่ารูปแบบใช้ได้

คำสำคัญ: สังเคราะห์รูปแบบ; การจัดการศูนย์เรียนรู้; ศาสตร์พระราชา

Abstracts

The objectives of this research were to study: 1) The context of community learning center, 2) Best practice, 3) Factors affected learning center success, and 4) Synthesize community management model. The research was mixed-method research. It is a quantitative and qualitative research. The research instruments was a questionnaire. The samples were 100 people. Interview forms include executives, committees and members were 20 people.

The research result showed as:

1. The situation of the community learning center found that the center operated according to the King's Philosophy. Certified as a model learning center of Nonthaburi Province. There is a development approach that focuses on increasing the efficiency of capital in the community and expanding the results of the development of knowledge of the people. There are sustainability activities and self-management learning, career development and income generation. 2. Best practice was separated into 3 methods, 1) supporting skills capability/knowledge building/ self-learning and self-management, 2) organization knowledge development/the king's philosophy content which related with life, and 3) condition of learning center management which affected to learning process according to the King's philosophy. 3. Factors/conditions which created success to learning center consisted 4 factors, 1) policies and management, 2) community learning center participation, 3) participation development with outside, 4) continuation development. and 4. The synthesis of community learning center management model found that there were 3 components: 1) competence, 2) management and 3) development approach according to the King's philosophy. which was the model that assessed from expert and the result showed, every aspects had mean score more than 4.00 which showed that the model can use.

Keyword: Synthesis Model; Learning Center Management; The King's Philosophy

บทนำ

การเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม การเรียนรู้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาคนในชาติให้มีคุณภาพที่ก่อให้เกิดทุนทางปัญญาสำหรับการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ จากแนวทางและหลักการในการปฏิรูปการศึกษาภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ มีความสุข สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาการเรียนรู้ คุณธรรม จริยธรรมตั้งแต่เด็กแรกเกิด สร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ในระบบ นอกระบบ ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เร่งปฏิรูปการเรียนรู้ทุกรูปแบบเพื่อให้มีกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อรองรับสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ พัฒนาทักษะและการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ (เรณูมาศ กุละศิริมา และคณะ, 2555 : 1)

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นศูนย์กลางความรู้ของชุมชนที่จะนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชนในชุมชน เป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนในด้านต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ของคนในชุมชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ของประชาชนดำเนินการโดยประชาชน และเพื่อประชาชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน (สุวดี วรวิทย์พินิต และคณะ, 2560 : 1657-1674)

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบางเลน จ.นนทบุรี มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นแหล่งการจัดการเรียนรู้ในการจัดการตนเองของชุมชน การดำเนินงานมีลักษณะของการพึ่งพาตนเอง ชาวบ้านในพื้นที่รวมตัวกันใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่สั่งสมและถ่ายทอดกันต่อมา ต่อยอดพัฒนาให้ตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ประยุกต์ใช้ร่วมกับแนวคิดศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงระดับชุมชน โดยดำเนินกิจกรรมต่างๆ ผ่านศูนย์เรียนรู้ เน้นการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป เป็นขั้นเป็นตอน ดังนั้นวิธีการดำเนินการนี้ จึงมีส่วนสำคัญกับการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนให้เข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับ โกวิทย์ พวงงาม (2553: 292-328) ที่กล่าวว่า คนในแต่ละชุมชนจะดำรงอยู่ได้ ขึ้นอยู่กับการจัดการและกระบวนการเรียนรู้ที่มีระบบการจัดการตนเองที่ดีและเหมาะสม เพื่อสร้างระบบในการจัดการตนเองให้มีศักยภาพ หรือความสามารถ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงพัฒนาชุมชนของตนเอง

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการสังเคราะห์รูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาศาสตร์ของชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี ว่ามีการพัฒนารูปแบบของศูนย์เรียนรู้ชุมชนอย่างไร และมีการขับเคลื่อนการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชายังไง ทั้งนี้เพื่อเป็นตัวแบบในการพัฒนาชุมชนอื่นๆ ให้มีศูนย์เรียนรู้ชุมชนที่มีการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาศาสตร์ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษา และการพัฒนาคนในชุมชนให้มีคุณภาพ มีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิต และการมีส่วนร่วมสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งเกิดความยั่งยืนพึ่งตนเองได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาราชของชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การจัดการเรียนรู้ในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาราช ของชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ศูนย์เรียนรู้ประสบความสำเร็จต่อการจัดการเรียนรู้ในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาราช ของชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี
4. เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาราชของชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบผสม (Mixed Method) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ประชาชนในชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี ที่เป็นสมาชิกของศูนย์เรียนรู้ชุมชนจำนวน 130 คน (สำนักงานเทศบาลตำบลบางเลน, 2563 : ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม คือ ประชาชนในชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี ที่เป็นสมาชิกของศูนย์เรียนรู้ชุมชน ใช้สูตรคำนวณของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 97 คน แต่เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์และครอบคลุมมากที่สุด ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหาร 3 คน คณะกรรมการ 3 คน สมาชิก 10 คน ประชาชน 4 คน รวม 20 คน

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้างหรือแบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Non Structured Interview or Informal Interview) และแบบประเมิน เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยดำเนินการ ดังนี้ **ขั้นตอนที่ 1** ลักษณะของเครื่องมือ คือ แบบสอบถาม มีลักษณะปลายปิดใช้เพื่อการศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันและศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ (Check

List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพทางสังคม ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว กิจกรรมตามศาสตร์พระราชา และการรับรู้ข่าวสาร **ขั้นตอนที่ 2** ลักษณะของเครื่องมือ คือ แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด ใช้เพื่อการศึกษาวิธีปฏิบัติการที่เป็นเลิศ แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้ **ตอนที่ 1** ศึกษาการเสริมศักยภาพทักษะ/การสร้างความรู้/การเรียนรู้ด้วยตนเองและการจัดการตนเอง จำนวน 10 ข้อ **ตอนที่ 2** ศึกษาการพัฒนาองค์ความรู้/เนื้อหาความรู้ศาสตร์พระราชาที่สอดคล้องเหมาะสมกับวิถีชีวิต จำนวน 10 ข้อ **ตอนที่ 3** ศึกษาเงื่อนไขการจัดการศูนย์ที่ส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้บนฐานศาสตร์พระราชา จำนวน 10 ข้อ **ตอนที่ 4** ศึกษาปัญหาหรือข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ **ขั้นตอนที่ 3** ลักษณะของเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้างหรือแบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ใช้เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกในการสัมภาษณ์ให้ข้อมูลหลัก 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการ สมาชิก และประชาชน โดยศึกษาปัจจัยด้านนโยบายและการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของศูนย์และชุมชน ปัจจัยด้านการพัฒนาความร่วมมือกับภายนอก และปัจจัยด้านการพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง **ขั้นตอนที่ 4** ลักษณะของเครื่องมือ คือ แบบประเมิน โดยประเมินจากความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อรับรองรูปแบบเพื่อนำไปใช้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ **ตอนที่ 1** เป็นการประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับรายละเอียดขององค์ประกอบและรูปแบบในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ **ตอนที่ 2** เป็นข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาของชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี

3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้
1. ขอความร่วมมือกับผู้นำของศูนย์เรียนรู้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2. ทำการแจกแบบสอบถาม จำนวน 100 ฉบับ โดยการแจกจ่ายและเก็บคืนแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกของศูนย์เรียนรู้ชุมชนบางเลน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100 3. นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้ทำการคัดเลือกมาจัดระเบียบข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1. ขอความร่วมมือกับผู้นำของศูนย์เรียนรู้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2. นัดหมายการสัมภาษณ์ 3. ดำเนินการสัมภาษณ์ 4. การจัดเวทีประชาคม 5. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ต่อไป

3.3 แบบประเมิน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยนำแบบประเมินและแบบการรับรองรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยประเมินตามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด สำหรับรับรองความเป็นไปได้ในการนำไปใช้และนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำเสนอต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

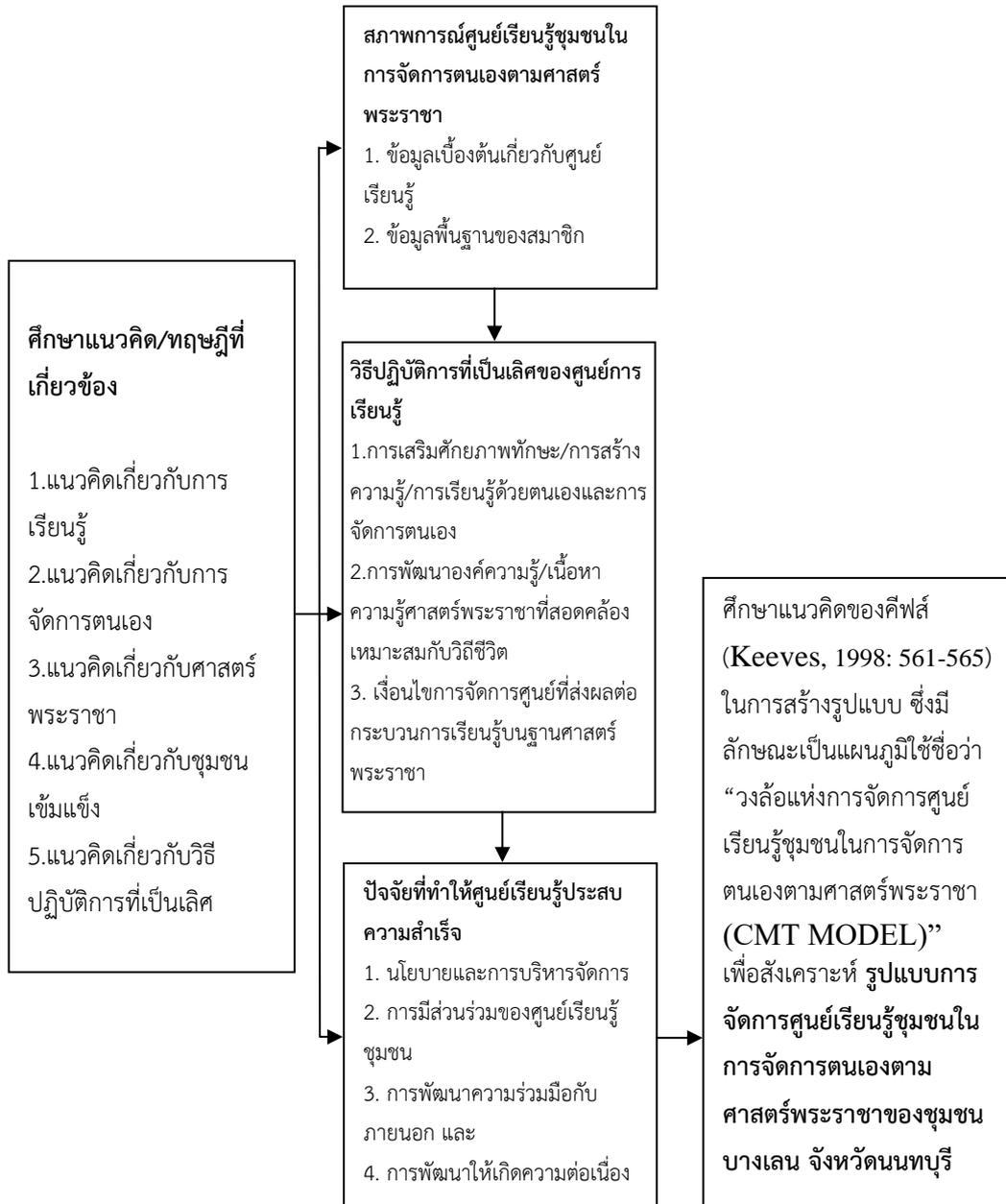
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ดังนี้ 1. วิเคราะห์การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอเป็นตารางการแปลผล 2. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลวิธีปฏิบัติการที่เป็นเลิศ ตามแบบมาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลตามแนวคิดของ เบสต์ (Best, 1977: 179-187)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ สารข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกมาสังเคราะห์รวมกับข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผนวกกับแนวคิดการเรียนรู้ของ ภัทรธิดา ผลงาม (2542: 83) และแนวคิดชุมชนเข้มแข็งของโกวิท พวงงาม (2553: 219-220) นำเสนอข้อมูลในประเด็นต่างๆ แบบพรรณนา (Description) เพื่อนำมาสังเคราะห์รูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาชองชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมิน ผู้วิจัยได้นำต้นแบบการวิจัย แบบประเมินและแบบการรับรองรูปแบบ ที่พัฒนาขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประเมินความเหมาะสมในการนำรูปแบบไปใช้ ดังนี้ 1. ประเมินรูปแบบโดยใช้แบบมาตรฐานประเมินค่า (Rating Scale) มีระดับการประเมิน 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) ใช้วิเคราะห์ประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับรายละเอียดขององค์ประกอบและรูปแบบในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ 2. การรับรองรูปแบบที่สร้างขึ้น โดยใช้แบบมาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลตามแนวคิดของ เบสต์ (Best, 1977: 179-187) ใช้วิเคราะห์รับรองรูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาชองชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การสังเคราะห์รูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชารองชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยสามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สภาพการณ์ศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาชองชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของชุมชน ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบางเลน เป็นศูนย์เรียนรู้ที่ยึดแนวทางการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชารัฐบาลได้รับรองให้เป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบของจังหวัดนนทบุรี โดยมีแนวทางการพัฒนาที่เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพของทุนในชุมชนและขยายผลการพัฒนาความรู้ของประชาชน มีกิจกรรมเพื่อการสร้างความยั่งยืนและมีการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ให้คนในชุมชนผ่านกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้ การเกิดขึ้นของศูนย์เรียนรู้ชุมชนบางเลนเกิดจากพลังของคนในชุมชนที่มีการรวมกลุ่มสตรีเพื่อประกอบกิจกรรมสร้างรายได้ จากนั้นมีการส่งเสริมจากภาครัฐและเครือข่ายต่างๆ กระทั่งพัฒนาจนได้จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ตามศาสตร์พระราชารัฐบาลขึ้น

2. ปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 78.0 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 มีสถานภาพทางสังคมเป็นสมาชิกกลุ่ม จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0 มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน 16 ปีขึ้นไป จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-5 คน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 56.0 มีกิจกรรมการตามศาสตร์พระราชารัฐบาลทำสวน จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 และมีการรับรู้ข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0

2. วิธีปฏิบัติการที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการจัดการเรียนรู้ในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชารัฐบาลของชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า

สภาพระดับการจัดการเรียนรู้ที่ปฏิบัติจริงของศูนย์เรียนรู้ต่อการจัดการเรียนรู้ในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชารัฐบาลทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าสภาพระดับการจัดการเรียนรู้ที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านเงื่อนไขการจัดการศูนย์ที่ส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้บนฐานศาสตร์พระราชารัฐบาล ($\bar{X} = 4.52$) และอยู่ในระดับมากอีก 2 ด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยรองมา คือ ด้านการเสริมศักยภาพทักษะ/การสร้างความรู้/การเรียนรู้ด้วยตนเองและการจัดการตนเอง ($\bar{X} = 4.11$) และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการพัฒนาองค์ความรู้/เนื้อหาความรู้ศาสตร์พระราชารัฐบาลที่สอดคล้องเหมาะสมกับวิถีชีวิต ($\bar{X} = 3.94$)

3. ปัจจัยที่ทำให้ศูนย์เรียนรู้ประสบความสำเร็จต่อการจัดการเรียนรู้ในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชา ของชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยด้านนโยบายและการบริหารจัดการ ผลการวิจัย พบว่า มีการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นตามความต้องการและความจำเป็นของชุมชน โดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการ และร่วมวางแผนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งด้านประชาธิปไตย เศรษฐกิจชุมชน ครอบครัว สุขภาพอนามัย ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ โดยอาศัยการรวมกลุ่มในศูนย์เรียนรู้เป็นหลัก เห็นได้ว่าในด้านนี้เป็นปัจจัยที่สนับสนุนและส่งเสริมการจัดตั้งนโยบาย มีระบบการจัดการตนเองที่ดี และพึ่งพาตนเองได้

2. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของศูนย์และชุมชน ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกมีลักษณะความสัมพันธ์ ความผูกพันดูแลกันเป็นพี่เป็นน้องเหมือนคนในครอบครัว ช่วยเหลือกัน ปกป้องแนะนำกัน โดยให้โอกาสสมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม สมาชิกร่วมในการวางแผนก่อนทำกิจกรรมเสมอ และร่วมวิเคราะห์ผลของกิจกรรมนั้นๆ สิ่งที่ได้รับ คือ ความรู้ และความเชี่ยวชาญ การนำไปต่อยอดงานของตนเอง และนำไปพัฒนาชุมชนต่อไป

3. ปัจจัยด้านการพัฒนาความร่วมมือกับภายนอก ผลการวิจัย พบว่า การสร้างระบบเครือข่ายโดยความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นไปโดยสมัครใจ กิจกรรมที่ทำในเครือข่ายต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่าย เป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำอย่างเข้มแข็ง จะต้องพัฒนาไปสู่ระดับของการลงมือทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

4. ปัจจัยด้านการพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง นั้น มีความมั่นคงที่นำไปสู่ความยั่งยืนได้ สมาชิกในศูนย์ต้องมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม มีระบบการจัดการตนเองที่ดี แก้ปัญหาได้ทุกเรื่อง มีการจัดการความรู้ที่ต่อเนื่อง เน้นการพึ่งพาตนเองจะทำให้ชุมชนเข้มแข็งนำไปสู่ความยั่งยืน จุดแข็งของศูนย์คือ ผู้นำ สมาชิก และเครือข่ายที่เข้มแข็ง จุดอ่อนคืองบประมาณสนับสนุนในด้านกิจกรรมและการดำเนินการของศูนย์ ปัจจัยที่ขับเคลื่อนการพัฒนา คือ ความรู้ และการพึ่งพาตนเอง

4. สัณเคราะห์รูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาของชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี

ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดของคีฟส์ (Keeves, 1998: 561-565) ในการสร้างรูปแบบ ซึ่งมีลักษณะเป็นแผนภูมิ ใช้ชื่อว่า “วงล้อแห่งการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชา (CMT MODEL)” โดยประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. **หลักการของรูปแบบ** คือ การจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชา
2. **วัตถุประสงค์ของรูปแบบ** คือ เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชา
3. **องค์ประกอบรูปแบบ “CMT MODEL”** มีรายละเอียดดังนี้

1. **ขีดความสามารถ (C = Competency)** การจะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะดังนี้ 1. **ความรู้ (Knowledge)** หมายถึง การให้สมาชิกมีความรู้เกี่ยวกับหลักการแนวคิดหรือมโนทัศน์ (Concept) ในเนื้อหาสาระที่ต้องการเรียนรู้ ซึ่งมาจากการฝึกอบรมที่ดี ดังนั้นการทำให้ข้อมูลเข้าไปอยู่ในสมองของสมาชิกที่เข้ารับการฝึกอบรมให้มากที่สุดจึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด 2. **ทัศนคติ (Attitud)** หมายถึง การผสมผสานระหว่างความนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็น ความรู้ และความรู้สึกของสมาชิกที่มีต่อกิจกรรมต่างๆ ที่ได้ดำเนินการ ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ในทางยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้ 3. **ทักษะ (Skill)** หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติงานหรือการใช้สมองเพื่อคิดสิ่งต่างๆ

2. **การบริหารจัดการ (M=Management)** หมายถึง กระบวนการทำงานหรือกิจกรรมที่สมาชิกร่วมกันทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทางที่กำหนดไว้ ดังนี้ 1. **กิจกรรม (Activities)** หมายถึง สภาพการณ์ของการจัดประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้สมาชิกในศูนย์เรียนรู้ได้เกิดการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ 2. **เครือข่าย (Network)** หมายถึง คือ การเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจ ที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระ เท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพ สิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน โดยการประสานความร่วมมือของเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน ภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงสถาบันการศึกษา ที่เข้ามาถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้ 3. **การมีส่วนร่วม (Participation)** หมายถึง กระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการใช้กระบวนการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานของศูนย์เรียนรู้และสมาชิกในศูนย์เรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง 4. **เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Technology and Innovation)** หมายถึง การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม การใช้ความรู้ เครื่องมือ ความคิด หลักการ เทคนิค ความรู้ ระเบียบวิธี กระบวนการ ตลอดจนผลงานทางวิทยาศาสตร์ทั้งสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม วิธีการแบบใหม่ มาประยุกต์ใช้ในระบบงานของศูนย์เรียนรู้เพื่อช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำงานให้ดียิ่งขึ้นและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานให้มากยิ่งขึ้น 5. **ภูมิปัญญา (Wisdom)** หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของสมาชิกในศูนย์เรียนรู้ รวมถึงองค์ความรู้ในชุมชน อันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรร ปูรังแต่ง พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาศูนย์เรียนรู้และวิถีชีวิตให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับชุมชน

3. ศาสตร์พระราชา (T=The King's Philosophy) หมายถึง แนวทางการพัฒนาของในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่มีความลุ่มลึก รอบด้าน มองการณ์ไกลและเน้นความยั่งยืนยาวนาน เป็นแนวทางการพัฒนาที่มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยทุกหมู่เหล่า องค์ประกอบของศาสตร์พระราชาคือ การศึกษาทั้งในด้านและสุขภาพ การเพิ่มผลิตภาพ การผลิต การค้นคว้าวิจัย การบริหารความเสี่ยง การอนุรักษ์ธรรมชาติ และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ละองค์ประกอบล้วนมีส่วนช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของทุกคน โดยเฉพาะคนจนผู้ยากไร้ ซึ่งเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชา

5. การประเมินและรับรองรูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชา โดยประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ความสอดคล้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ผลการประเมิน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชา โดยเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์จริง ($\bar{x} = 4.99$) ด้านความเป็นไปได้นำไปปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.82$) ด้านความสอดคล้องกับบริบท ($\bar{x} = 4.80$) และด้านความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.52$)

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ครอบคลุมทั้ง 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. สภาพการณ์ปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาของชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี สามารถอภิปรายได้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบางเลน เป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้และยังเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของคนในชุมชนบางเลน เป็นการบริหารจัดการด้วยตนเอง เป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ถ่ายทอด แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ของประชาชนในชุมชน เป็นจุดถ่ายทอดความรู้ไปยังสมาชิกของศูนย์เรียนรู้และผู้สนใจภายนอกชุมชน ดำเนินการจัดการเรียนรู้ในลักษณะการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน มีเป้าหมาย คือ การพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้อย่างแท้จริง ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน มีหลักการคือ เน้นการพึ่งพาตนเอง สร้างเครือข่าย และพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยนำความรู้จากศาสตร์พระราชามาต่อยอด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2546: 1) ได้กล่าวว่า ศูนย์เรียนรู้เป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนในชุมชนและเป็นสถานที่สร้างโอกาสในการเรียนรู้ ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยาการตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชนรวมทั้งยังเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนโดยเน้นการเรียนรู้บนวิถีชีวิตกับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ และก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ มุ่งพึ่งพาตนเอง

2. วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการจัดการการเรียนรู้ในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาสำหรั้ชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี พบว่า สภาพระดั้บการจัดการเรียนรู้ที่ปฏิบัติจริงของศูนย์เรียนรู้ต่อการจัดการเรียนรู้ในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาท้ัง 3 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 4.19$) สามารถอธิบายได้ว่า ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเป็นสถานที่ ที่เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยาการ ตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน อีกทั้งยังเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เช่น กลุ่มอาชีพต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของโกวิทย์ พวงงาม (2553: 293) ได้กล่าวถึง การจัดการตนเองของชุมชนว่า เป็นกระบวนการหนึ่งที่น่ามาพิจารณาว่าชุมชนและท้องถิ่นได้แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพของชุมชนและท้องถิ่นของตนเองได้อย่างไรบ้างทั้งในแง่ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ด้านการเสริมศักยภาพทักษะ/การสร้างความรู้/การเรียนรู้ด้วยตนเองและการจัดการตนเอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 4.11$) สามารถอธิบายได้ว่า หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นส่งเสริมให้มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ช่วยส่งเสริมความรู้ใหม่ๆ ด้านการประกอบอาชีพแก่สมาชิก

2. ด้านการพัฒนาองค์ความรู้/เนื้อหาความรู้ศาสตร์พระราชาสอดคล้องเหมาะสมกับวิถีชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.94$) สามารถอธิบายได้ว่า ศูนย์เรียนรู้จัดกระบวนการให้ความรู้เพื่อส่งเสริมการลดและเลิกอบายมุข และการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมตามศาสตร์พระราชา

3. ด้านเงื่อนไขการจัดการศูนย์ที่ส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้บนฐานศาสตร์พระราชา โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) สามารถอธิบายได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเป็นเงื่อนไขที่จะนำไปสู่พัฒนาความเข้มแข็งยั่งยืน

3. ปัจจัยที่ทำให้ศูนย์ประสบความสำเร็จต่อการจัดการเรียนรู้ในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาสำหรั้ชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี สามารถอธิบายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านนโยบายและการบริหารจัดการ สามารถอธิบายได้ว่า ศูนย์เรียนรู้มีนโยบาย ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ มีแนวทางหรือหลักการ เช่น ให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางจัดการความรู้ เป็นศูนย์ประสานบูรณาการการทำงานทุกส่วน และเป็นทีที่แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น นโยบาย ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ศูนย์เรียนรู้เป็นการตั้งขึ้นเพื่อเป็นทิศทางกำหนดการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้ควบคู่กับการขับเคลื่อนตามศาสตร์พระราชา

2. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของศูนย์และชุมชน สามารถอธิบายได้ว่า สมาชิกมีลักษณะความสัมพันธ์แบบระบบเครือญาติดูแลกันและกันเน้นถึงความรัก ความเอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน ศูนย์เรียนรู้

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการให้ประชาชนในชุมชนให้มีส่วนร่วมให้มากที่สุดทั้งในระดับการวางแผนการลงมือปฏิบัติ และการประเมินผลรวมทั้งการขอความร่วมมือในการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ เพื่อพัฒนาศูนย์เรียนรู้ชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนอย่างแท้จริง

3. ปัจจัยด้านการพัฒนาความร่วมมือกับภายนอก สามารถอภิปรายได้ว่า ศูนย์เรียนรู้ร่วมมือกับเครือข่ายที่อยู่นอกชุมชน ในการแลกเปลี่ยนความรู้มาใช้งานในภาคปฏิบัติสำหรับการทำงานในชุมชน ส่วนหน่วยราชการ องค์กรพัฒนา เอกชน หรือส่วนอื่นๆ ที่อยู่นอกชุมชนจะอยู่ในฐานะของ “ผู้สนับสนุน” หรือ “พี่เลี้ยง” คอยให้คำปรึกษา และช่วยเสริมในส่วนที่ชุมชนไม่สามารถดำเนินการเองได้ ทั้งในเรื่องของการสนับสนุนเรื่องงบประมาณ และวิทยากร ชุมชน มีกิจกรรมเชื่อมโยงต่อเนื่องทั้งภายในและภายนอกชุมชน

4. ปัจจัยด้านการพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง สามารถอภิปรายได้ว่า ศูนย์เรียนรู้ มีความมั่นคงที่นำไปสู่ความยั่งยืนได้เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้รู้ในท้องถิ่นในเรื่องของความรู้ โดยปราชญ์ชาวบ้านจากสาขาต่างๆ ที่มีอยู่มาสร้างประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ และให้มีความสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน นอกจากนี้ชุมชนเน้นให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษา และการพัฒนาคนให้สามารถช่วยตนเองได้ สามารถรวบรวมความต้องการของชุมชนเป็นระบบมากขึ้น มีกระบวนการในการต่อยอดความรู้ ในเรื่องผลิตภัณฑ์ การแปรรูป ผลงานประดิษฐ์ เน้นความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น ต่างไปจากรูปแบบเดิมๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาคร สุขศรีวงศ์ (2550: 25) กล่าวไว้ว่า การทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ผ่านกิจกรรมต่างๆ ทางการจัดการ มีกระบวนการจัดการ

4. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาสําหรับชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี

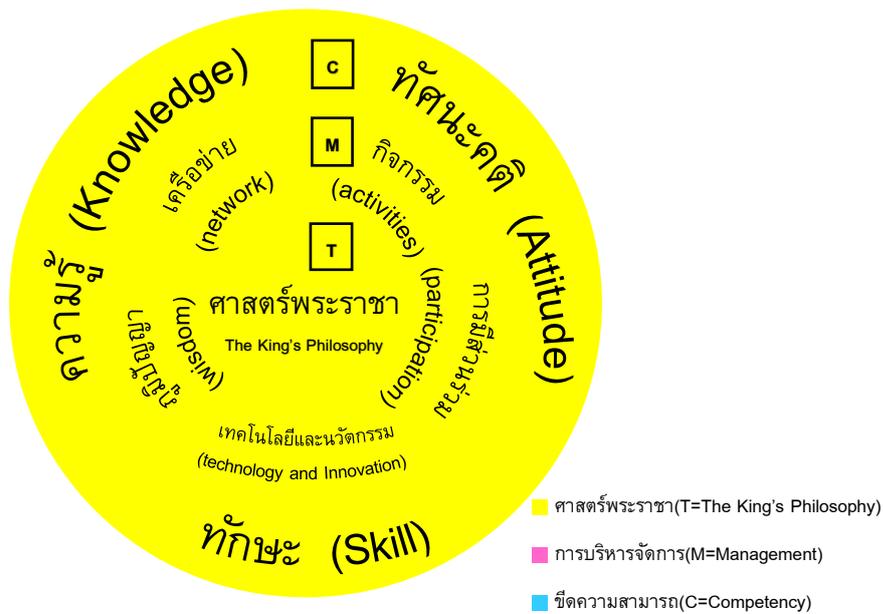
ผู้วิจัยได้สังเคราะห์รูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาศาสตร์ของชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี โดยใช้ชื่อว่า “วงล้อแห่งการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาศาสตร์ (CMT MODEL)” สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ชีตความสามารถ (C = Competency) สามารถอภิปรายได้ว่า ศูนย์เรียนรู้ชุมชนสามารถดำเนินงานจนประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายได้นั้น สิ่งสำคัญคือคนที่สมาชิกมีความสามารถที่เหมาะสมกับงาน คือ ทักษะด้านความรู้ (K = Knowledge) ด้านทัศนคติ (A = Attitude) และทักษะเฉพาะด้าน (S = Skill)

2. การบริหารจัดการ (M = management) สามารถอภิปรายได้ว่า การบริหารจัดการโดยใช้ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมกับภูมิปัญญาสากล จัดกระบวนการเรียนรู้ด้านต่างๆ ภายในศูนย์เรียนรู้ให้กับผู้ที่สนใจในชุมชน ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนเอง โดยมีการบริหารจัดการในแต่ละด้าน คือ กิจกรรม (A = activities) เครือข่าย (N = network) การมีส่วนร่วม (P = participation) เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Technology and Innovation) และภูมิปัญญา (W = wisdom)

3. ศาสตร์พระราชา (T=The King’s Philosophy) สามารถอธิบายได้ว่า เป็นศาสตร์ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ชี้แนะแนวทางการพัฒนา ซึ่งเป็นหลักการพัฒนาที่เน้นการทำงานอยู่บนหลักการของวิทยาศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ คือ มีเหตุมีผล มีการศึกษาวิจัย มีการทดลอง โดยเน้นการศึกษา การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยเริ่มต้นจากการศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ และทำการทดลอง จากนั้นจึงได้มีต่อยอดขยายผลการทดลอง โดยมีการปรับใช้ผลการทดลองให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตและความต้องการของชาวบ้านในแต่ละพื้นที่ซึ่งการ “การปรับใช้” นี้เองคือจุดเด่นของศาสตร์ของพระราชาเพราะในความเป็นจริงแล้ว ทฤษฎีเดียวไม่สามารถนำไปใช้ได้กับทุกที่ ต้องมีการปรับใช้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่นั้น

รูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาของชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี สามารถอธิบาย ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2 วงล้อแห่งการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชา
 แหล่งที่มา : ผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการสังเคราะห์รูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชาของชุมชนบางเลน จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การนำศาสตร์พระราชามาเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสู่ศูนย์นโยบายเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

2. นำการจัดการตนเองของศูนย์เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กำหนดนโยบายในระดับชุมชน ระดับจังหวัด และระดับประเทศ
3. การสร้างอัตลักษณ์ของศูนย์เรียนรู้ ควรสร้างจุดเด่น หรือประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่เข้ามาศึกษาสามารถจดจำได้ง่าย สร้างเป็นรูปแบบของตัวเอง
4. สร้างเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ศาสตร์พระราชาขยายจากชุมชนไปสู่ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในการจัดการตนเองตามศาสตร์พระราชา ไปประยุกต์ใช้กับศูนย์เรียนรู้ในพื้นที่อื่นๆ นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาบริบท เงื่อนไข องค์ประกอบ หรือด้านสภาพด้านต่างๆ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพบริบทของพื้นที่ย่อมมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีความแตกต่างกันออกไป
2. หน่วยงานในพื้นที่ควรให้การสนับสนุนศูนย์เรียนรู้ทุกๆ ด้าน เช่น การของบประมาณ การประชาสัมพันธ์ การเข้าร่วมกิจกรรม การร่วมประเมินผล เพื่อเป็นการช่วยพัฒนาศูนย์เรียนรู้ให้มีการพัฒนาและดำรงอยู่ได้
3. ศูนย์เรียนรู้ควรมีการสร้างเครือข่ายกับแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ในชุมชน เพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่น สร้างพลังอำนาจและระบบช่วยเหลือด้านต่างๆ
4. การรวบรวมภูมิปัญญาที่สำคัญของท้องถิ่น เพื่อการเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาที่มีให้สามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2546). *คู่มือการปฏิบัติงานครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัทรธิรา ผลงาม. (2542). *ทรัพยากรมนุษย์กับการพัฒนา*. เลย: สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค สถาบันราชภัฏเลย.
- เรณูมาศ กุลศิริมา และคณะ .(2555) .*รูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนตำบลโคกโคเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี* .กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สาคร สุขศรีวงศ์. (2550). *การจัดการจากมุมมองนักบริหาร*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จี พี ไชเบอร์พรินท์.

- สุวุฒิ วรวิทย์พินิต และคณะ. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ วิถีเมืองเพชรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารวิชาการ Veridian E –Journal, Silpakorn University*, 10 (2), 1657-1674.
- สำนักงานเทศบาลตำบลบางเลน. (2563). ข้อมูลเทศบาล. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2563. แหล่งที่มา <http://www.banglane.go.th/>.
- Keeves, J.P. (1998). *Education research and methodology and measurement. An international handbook*. Oxford: Pergamon Press.

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่ม
สหวิทยาเขตเมืองปรางกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6
**Teacher's Opinions Toward the Competency of School Administrators
in Mueang Prakan School Consortium Under Secondary
Educational Service Area Office 6**

เนือทิพย์ จันทรปุ้ย และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Nuetip Junpui and Pavidha Tharasrisutti

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, E-Mail: nuetip.suay@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จากการเปิดตารางของ Cohen ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 151 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.98 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการบริการที่ดี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือคุณวุฒಿಯ่ออื่นเทียบเท่าปริญญาตรีมีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของ

ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 6 ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของครู; สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 6

Abstracts

This research aimed to study and compare teachers' opinions toward the competency of school administrators in Mueang Prakan School Consortium under the Secondary Educational Service Area Office 6 by educational background and work experience. The sample group used in this research was teachers working at Mueang Prakan School Consortium under Secondary Education Area 6 using the Cohentables. The sample size was 151 people through simple random sampling. The research instrument was a questionnaire with a reliability of 0.98. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA and Scheffe's pair-test if difference found.

The results showed that Teachers had opinions on the competencies of the school administrators, the schools in Mueang Prakan School Consortium under Secondary Educational Service Area Office 6 had the overall value in high level. By teachers with different educational background had opinions on the competencies of the school administrators, the schools in Mueang Prakan School Consortium under Secondary Educational Service Area Office 6 in overall and all aspects were not different, except for good service. There was a statistically significant difference at .05 level, with teachers with a bachelor's degree or other qualifications equivalent to a bachelor's degree, Having higher level of opinion than teachers with a postgraduate qualification. And teachers with different work experience had no different opinions on the competency of the administrators, the schools in Mueang Prakan School Consortium under Secondary Educational Service Area Office 6 in overall and all aspects.

keywords: Teacher's Opinions; Competency of School Administrators; Secondary Educational Service Area Office 6

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ 2560 - 2579 ได้กล่าวถึงสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่าต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ คุณธรรมจริยธรรม ความสามารถทั้งด้านบริหารและวิชาการตามมาตรฐานของสมรรถนะและมาตรฐานตำแหน่ง บริหารงานอย่างมีหลักธรรมาภิบาล ซึ่งผู้บริหารที่ดีนั้นต้องมีความรู้ความสามารถในการนำสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ สมรรถนะเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของบุคคล ที่มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น เช่น อุปนิสัย ทักษะคิด บุคลิกภาพ เป็นต้น ซึ่งสามารถวัดได้ และต้องมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ค่านิยม และเป้าหมายขององค์กร เพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ของบุคคล

เป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ต้องสามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานสูงจากบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานต่ำ (ชูชัย สมितिไกร ,2552 : 27) หากผู้บริหารสถานศึกษาขาดสมรรถนะใดสมรรถนะหนึ่งไป อาจส่งผลให้การบริหารงานในสถานศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ ตัวอย่างเช่นหากขาดสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผู้บริหารก็จะไม่มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานหรือไม่มุ่งเน้นผลลัพธ์ที่มีประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษา เป็นต้น

จากรายงานผลการประเมินภายนอกรอบสามในปีการศึกษา 2554 -2558 พบว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 มีสภาพปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนนั้นคือผู้บริหารควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้เป็นนักการบริหารทรัพยากรบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการที่มีความสามารถสูง การบริหารผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาความก้าวหน้าตามสายวิชาชีพ เพื่อการนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเตรียมผู้เรียนให้เป็นคนไทย 4.0 ต่อไป

จากปัญหาผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะ มีความสำคัญต่อการดำเนินการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางค์กู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 สามารถนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาสมรรถนะ เพื่อให้การบริหารของโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขตเมืองปรางค์กู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาสถานศึกษาก็จะเป็นไปอย่างมีคุณภาพ สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วได้

งานวิจัยได้ทำการศึกษารวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ กรอบแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาจาก การวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน แล้วกำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะจำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการทำงานเป็นทีม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางค์กู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางค์กู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 251 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 151 คน โดยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen et al. (2011 : 147) และเมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้วใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย

2. เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนบุคคล มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ วุฒิมารศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 มี 4 ด้าน คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง และการทำงานเป็นทีม จำนวน 40 ข้อ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดตามแบบวัดโดยวิธีของ Likert

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 151 ฉบับ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ 151 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด โดยทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

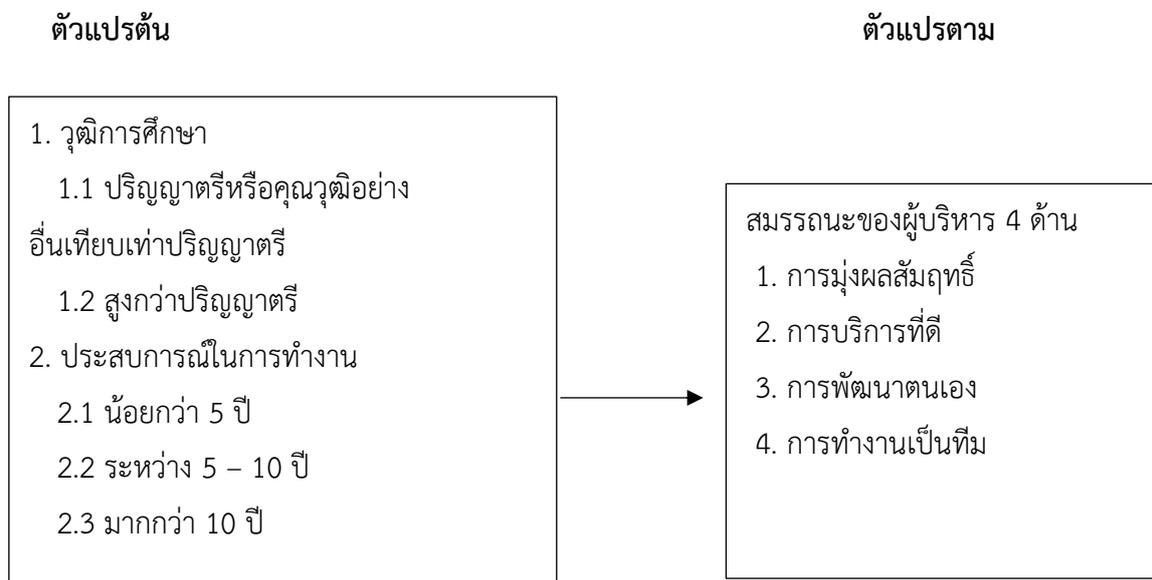
ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเพื่อประมวลข้อมูลในตอนต้นที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ วุฒิมารศึกษา และประสบการณ์การทำงานมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การหาค่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางกร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 เมื่อเปรียบเทียบวุฒิการศึกษาใช้สถิติค่าที (t - test) แต่ถ้าเปรียบเทียบประสบการณ์การทำงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ่ (Sheffe's method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 ในภาพรวมและรายด้าน

(n=151)

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.11	0.82	มาก
2. การบริการที่ดี	4.09	0.84	มาก
3. การพัฒนาตนเอง	4.22	0.64	มาก
4. การทำงานเป็นทีม	4.20	0.56	มาก
ภาพรวม	4.25	0.79	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 ได้ผลการวิเคราะห์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.22$) ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.20$) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน รายละเอียดดังตาราง 2 และ 3

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จำแนกตามวุฒิการศึกษา *p < .05

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.15	.82	4.02	.41	-0.15	.36
2. การบริการที่ดี	4.20	.80	3.88	.86	0.04	.03*
3. การพัฒนาตนเอง	4.23	.67	4.18	.59	-0.17	.65
4. การทำงานเป็นทีม	4.22	.59	4.15	.50	-0.12	.49
ภาพรวม	4.27	.78	4.22	.81	-0.21	.69

จากตาราง 2 ครูที่มีวุฒิสึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านที่ 2 ด้านการบริการที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิ

การศึกษาปริญญาตรีหรือหรือคุณวุฒิต่ออื่นเทียบเท่าปริญญาตรีมีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี นอกนั้นไม่แตกต่าง

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

สมรรถนะของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ในการทำงาน			F	p
	น้อยกว่า 5 ปี \bar{X}	ระหว่าง 5-10 ปี \bar{X}	มากกว่า 10 ปี \bar{X}		
1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.07	4.13	4.11	0.07	.94
2. การบริการที่ดี	4.15	4.02	4.14	0.44	.65
3. การพัฒนาตนเอง	4.15	4.25	4.27	0.51	.60
4. การทำงานเป็นทีม	4.09	4.27	4.23	1.68	.19
ภาพรวม	4.19	4.26	4.34	0.43	.65

จากตาราง 3 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารยุคใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์สูง หรือเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ มีคุณสมบัติโดดเด่นเหมาะสมต่องานที่รับผิดชอบ นั่นคือผู้บริหารต้องมีสมรรถนะทางการบริหาร จึงสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับภารกิจและนโยบาย อีกทั้งโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปราการ เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่และมีอัตราการแข่งขันเข้าเรียนสูง สมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในทางสังคมมีความคาดหวังว่าต้องสูงด้วยเช่นเดียวกัน เพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถตอบสนองต่อการแข่งขันและทันสมัย จึงต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

และสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้นผู้นำยุคใหม่จึงต้องมีการบริหารแบบกระจายอำนาจและบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับวิมลรัตน์ ศรีสำอางและรชฎ สุวรรณภู (2559 : ออนไลน์) ได้ศึกษา สมรรถนะหลักทางการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม กล่าวว่า รัฐได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษามาแล้ว จึงทำให้ผู้บริหารได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถจนเกิดสมรรถนะที่สูงขึ้น สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และการประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ สมรรถนะทางการบริหารจึงถือเป็นทักษะความรู้และความสามารถของผู้บริหารที่ส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

1.1 สมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรากฏ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังและมุ่งผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนในขั้นสูงขึ้นไป จึงติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับนโยบายใหม่และแนวทางการพัฒนาการศึกษาของสพฐ.โดยนำข้อมูลสารสนเทศต่างๆ มาวิเคราะห์ นำมาจัดโครงสร้างองค์กร วางแผนกลยุทธ์ และนำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นสำคัญ ยึดมาตรฐานของสพฐ.เป็นหลักในการพัฒนาเพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยผ่านมติจากที่ประชุม เพื่อพัฒนาเป้าหมายของโรงเรียน และสนับสนุนส่งเสริมให้ครูนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารต้องเป็นมืออาชีพริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับอุษา ดาพัวพันธ์ (2559 : ออนไลน์) ได้ศึกษา สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 โรงเรียนที่ปทุมธานีพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณสยามมกุฎราชกุมาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ พบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้ให้เหตุผลว่าผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์อย่างเต็มศักยภาพและต่อเนื่อง มีการปฏิบัติงานโดยยึดมาตรฐานของสพฐ. เป็นหลักในการพัฒนาเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์กับนักเรียน ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายต่าง ๆ โดยร่วมลงความเห็นเป็นมติจากที่ประชุมครูทั้งโรงเรียน และนโยบายที่วางไว้สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง โดยผ่านทางโครงการต่าง ๆ ผู้บริหารมีการนำ

เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ทันสมัยเพื่อให้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลที่ดีกับนักเรียน นอกจากนี้ผู้บริหารยังให้ความสำคัญในการติดตามและประเมินอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับพิบูลไชยศิริ (2559 : ออนไลน์) ได้ศึกษา สมรรถนะหลักทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนบรบือวิทยาคาร กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนงานเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษา มีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน พร้อมทั้งสามารถนำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติและพัฒนางานตามเป้าหมายตามตัวชี้วัดความสำเร็จ มีการจัดระบบการทำงานให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามกรอบเป้าหมายที่กำหนด ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเป็นมืออาชีพในการบริหารงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งบริหารจัดการการศึกษาได้อย่างหลากหลาย เพราะประสิทธิภาพของเทคโนโลยี เช่น การนำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการบริหารทำให้เกิดความรวดเร็วการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบทำงานไม่พลาดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษายังมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

1.2 สมรรถนะด้านการบริการที่ดี พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการตอบสนองต่อการพึงพอใจสูงสุดของผู้รับบริการ มีการนำระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการพัฒนาระบบงานของโรงเรียนให้เกิดความรวดเร็วสะดวกสบาย โดยการศึกษาความต้องการของผู้รับบริการและนำไปให้คำแนะนำที่ดีต่อครู ยึดหลักการให้บริการแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่มาติดต่อราชการทุกคนอย่างเท่าเทียมด้วยอัธยาศัยไมตรีที่ดี ให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ และเกิดความประทับใจต่อสถานศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารยังมีคุณลักษณะขอช่วยเหลือผู้อื่น มีความเต็มใจในการให้บริการกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการมาขอรับบริการจากโรงเรียนในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับเบญจพร วาทิกานท์ (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้ให้เหตุผลว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับการให้บริการโดยแสดงออกถึงพฤติกรรม เช่น มีการศึกษาความต้องการของผู้รับบริการ มีความตั้งใจเต็มใจเสียสละเวลาให้แก่ผู้รับบริการ กระตือรือร้นในการให้บริการ และให้บริการด้วยอัธยาศัยไมตรีอันดี การให้บริการที่ดีและรับฟังความต้องการของผู้รับบริการเพื่อใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการให้บริการครั้งต่อไปเป็นต้น ซึ่งการบริการประชาชนถือว่าเป็นภารกิจสำคัญที่สุดของหน่วยงานราชการ เช่น การให้ความสะดวก ความเป็นธรรม ให้การสงเคราะห์ประชาชน และสอดคล้องกับปาริฉัตร ช่อชิต (2559 : 14) ได้ศึกษา สมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาเขต 8 กล่าวว่า ผู้บริหารตระหนักถึงการดำเนินการเพื่อประโยชน์และการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น การบริการที่ดีทำให้ผู้รับบริการเกิดความประทับใจและชื่นชมสถานศึกษา ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานบริการ ให้การสนับสนุนงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น งานประชาสัมพันธ์ งานบริการวิชาการ เป็นต้น ในสถานศึกษาการบริการถือเป็นสิ่งสำคัญกับบุคลากรทุกคน ผู้บริหารที่ดีมีความเป็นผู้นำด้านการบริการต่อผู้รับบริการ คือนักเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่มาติดต่อราชการทุกคน อย่างเท่าเทียมกันไม่มีการแบ่งชนชั้นวรรณะ ผู้บริหารเป็นหลักในการกำหนดแนวทางให้บริการ เพื่อตอบสนองต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ และเทคนิคการพัฒนาระบบงานของสถานศึกษาให้เกิดความสะดวกสบาย ความพึงพอใจต่อผู้รับบริการ

1.3 สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง พบว่าครุมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการค้นคว้าหาความรู้ทางวิชาการอยู่เสมอเพื่อการพัฒนาตนเอง มีการประเมินตนเองโดยการวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย เข้าร่วมอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาตนเอง และแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ โดยการประชุมวิชาการมีการแลกเปลี่ยนความรู้กับหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงการประมวลความรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษา มีทักษะทางด้านภาษาและการสื่อสาร และนำสื่อสารสนเทศมาสังเคราะห์ความรู้เพื่อนำไปใช้พัฒนาโรงเรียนได้ อีกทั้งผู้บริหารได้มีการเรียนรู้ที่จะนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับอาราฟัด หัตหนิ (2562 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ด้านการพัฒนาตนเอง พบว่า ครุมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งให้เหตุผลว่าผู้บริหารมีความสามารถในการเลือกวิธีการพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง โดยมีการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขวิธีการในการพัฒนาตนเองในการบริหารงาน สามารถแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนร่วมงาน และให้ความร่วมมือกับหน่วยงาน ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับเอกชัย มดแสง (2562 : ออนไลน์) ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง กล่าวว่า ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย ของตนเอง มีการพัฒนาตนเองในด้านที่ดี โดยมีการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม ใช้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานเพื่อนำไปใช้ในการบริหารงาน มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงาน ใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

1.4 สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า ครุมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการสร้างทีมงานที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

สามารถปฏิบัติงานแทนกันได้ โดยให้ทีมงานมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ อีกทั้งผู้บริหารสร้างมิตรภาพและรักษาสัมพันธภาพในองค์กรอย่างยั่งยืน นำศักยภาพของผู้ร่วมงานมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับดาร์วิน จันทรกาย (2559 : 68) ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุตรดิตถ์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2558 - 2567) ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่าครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้ให้เหตุผลว่าผู้บริหารใช้วิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำงานโดยมุ่งเน้นผลงานและมีส่วนร่วมของสมาชิก ต้องสร้างทีมงานที่เข้มแข็งสามารถปฏิบัติงานแทนกันได้ และทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือให้ทีมงานมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน มีความเป็นประชาธิปไตย โดย จัดประชุมปรึกษาหารือกับผู้ร่วมงาน พยายามดึงศักยภาพที่ดีของผู้ร่วมงานออกมาใช้ให้เป็นแนวปฏิบัติในสถานศึกษา และสอดคล้องกับฉวีวรรณ ฉัตรวิไล (2560 : 8) ได้ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา กล่าวว่า ผู้บริหารมีความสามารถในด้านการทำงานเป็นทีม ซึ่งผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสม มีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกับผู้อื่นและมีการเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานแสดงความคิดเห็น ยอม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และสร้างทีมงานมาใช้ในการพัฒนางานของโรงเรียนอย่างยั่งยืน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการบริการที่ดี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารสูง ใช้หลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนรับทราบนโยบายที่ชัดเจนจากผู้บริหาร และสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ในการประชุมคณะครูของสถานศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารมีการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัดเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความเชื่อมั่นเป็นที่ยอมรับและศรัทธาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา นอกจากนี้ครูและบุคลากรทุกคน ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์ในระดับใดก็มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญ์ณพัชร เพิ่มพูน (2560 : ออนไลน์) สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ภาคใต้ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารจำแนกตามระดับการศึกษามีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูโรงเรียนจุฬา

ภรณ์ราชวิทยาลัย ภาคใต้ ทุกคนต่างก็มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง ต้องการได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมและการแนะนำ นอกจากนี้ผู้บริหารให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างเท่าเทียมกัน จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับสุทธศยา สุขสำราญ (2561 : บทคัดย่อ) พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารในการ พัฒนาโรงเรียนขยายโอกาสเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่ศตวรรษที่ 21 จำแนกตามระดับ การศึกษา ทั้งด้านรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการปฏิบัติงานของผู้บริหาร จำเป็นต้องปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ทำให้ผู้บริหารในฐานะเป็นผู้ที่มี อำนาจและเป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุดในสถานศึกษา ได้นำแนวคิดสมรรถนะมาปรับใช้ในการบริหารงานของตนเอง ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารจึงเป็นที่ยอมรับของครูและบุคลากรทางการศึกษา

ส่วนด้านการบริการที่ดี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือคุณวุฒิต่างอื่นเทียบเท่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นมากกว่า ครูที่มีวุฒิ การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารได้มีการกำกับ ดูแล และมอบหมายงานให้กับครู อย่างเหมาะสม โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือคุณวุฒิต่างอื่นเทียบเท่าปริญญาตรีส่วนใหญ่จะมี หน้าที่ในการปฏิบัติงานสอนเท่านั้น เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการบริการแก่ผู้เรียนโดยตรง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตาม นโยบายของผู้บริหาร จึงมองเห็นชัดเจนว่างานบริการในสถานศึกษาเป็นที่พึงพอใจต่อผู้รับบริการ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจพร วาทิกานท์ (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลัก ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาโทในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถส่วนใหญ่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้บริหารระดับรองลงมา ทำงานกับผู้บริหารประชุมแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกันและกัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานร่วมกันของเพื่อนครู เช่น งานนโยบายยุทธศาสตร์ งาน วิชาการ เป็นต้น จึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกับครูที่มีวุฒิต่ำปริญญาตรี ที่ปฏิบัติ งานเพียงงานสอน อย่างเดียวซึ่งเป็นงานบริการแก่ผู้เรียนโดยตรง

2.1 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารสถานศึกษา โดยนำ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุง

แก้ไข พ.ศ. 2545) มาใช้ในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ จนเป็นที่ยอมรับต่อผู้เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย และด้วยประสบการณ์ในการบริหารจึงสามารถดูแลครูและบุคลากรทุกคนได้เป็นอย่างดีเป็นที่ประจักษ์ มีการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม เพื่อให้มีความรู้และความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน นอกจากนี้ผู้บริหารยังช่วยให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อผู้บริหารและครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิมลรัตน์ ศรีสำอางและรชฏ สุวรรณภูฏ (2559 : ออนไลน์) ได้ศึกษาสมรรถนะหลักทางการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า สมรรถนะหลักทางการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าบทบาทหน้าที่และความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ก้าวทันเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันที่มีขีดความสามารถสูง และมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรได้แสดงความสามารถในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ ได้เป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับสุทธิเทพ ช่อปทุมศิริกุล (2559 : 3) ได้ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนตามมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารกับครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ผู้บริหารสามารถดูแลครูและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งชุมชนได้อย่างทั่วถึง มีวิธีการบริหารที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทต่าง ๆ ย่อมต้องอาศัยการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่หลากหลาย เพราะประสบการณ์นั้นมีผลโดยตรง ช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ครูหรือผู้ที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้บริหารนั้นมีการเรียนรู้หรือผ่านประสบการณ์ในการบริหารไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากสิ่งที่ได้จากงานวิจัย

1. สมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ - ผู้บริหารควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำนวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพ
2. สมรรถนะด้านการบริการที่ดี - ผู้บริหารที่ดีควรมีคุณลักษณะที่มีความอดทน และเต็มใจยินดีในการช่วยเหลือผู้อื่น
3. สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง - ผู้บริหารควรมีการรวบรวม ประมวลความรู้ และสร้างเครือข่ายในการพัฒนาองค์กรวิชาชีพ

4. สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม - ผู้บริหารควรสนับสนุน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีทักษะกระบวนการกลุ่มให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายขององค์กร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองป्राการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อื่น ๆ หรือตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อที่จะได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัญญ์ณพัชร เพิ่มพูน. (2560). สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ภาคใต้. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา: [http://www.hu.ac.th/conference/proceedings/data5\).pdf](http://www.hu.ac.th/conference/proceedings/data5).pdf).
- ฉวีวรรณ ฉัตรวิไล. (2560). *สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครินทร์.
- ชูชัย สมितिไกร. (2552). *การสรรหาคัดเลือกและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: วีพรีน.
- ดารารัตน์ จันทร์กาย. (2559). *สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2558 - 2567). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- เบญจพร วาทิกานท์. (2559). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ปาริฉัตร ช่อชิต. (2559). *สมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปกร.
- วิมลรัตน์ ศรีสำอองและระฆฏ สุวรรณภูฏ. (2559). *สมรรถนะหลักทางการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา* ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ

14 พฤษภาคม 2563. แหล่งที่มา : <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/npuj/article/view/43899/36311.pdf>.

พิบูล ไชยศิริ. (2559). สมรรถนะหลักทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียน
บรบือวิทยาคาร. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา: <http://journalgrad.ssrui.ac.th/index.php/8thconference/issue/view/68>.

สุทธิเทพ ช่อปทุมศิริกุล. (2559). *สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนตามมาตรฐานวิชาชีพของครูสภาในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3*. วิทยา
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

สุทศยา สุขสำราญ. (2561). *สมรรถนะของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนขยายโอกาส เครือข่ายการจัดการ
ศึกษาที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง สู่ศตวรรษที่ 21*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหา
บัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

อาราพิต หัตถนิ. (2562). *สมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสงขลาเขต 3*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

อุษา ดาพัฬพันธ์. (2559). สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 โรงเรียนที่ปังกรวิทยา
พัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลง
กรณสยามมกุฎราชกุมาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ
19 พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา: <http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/1069.ru>

เอกชัย มดแสง. (2562). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อ่างทอง. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2563. แหล่งที่มา : <http://ojs.mbu.ac.th/index.php/edj/article/view/325/392.pdf>.

Cohen, Louis.; Manion, Lawrence; & Morrison, Keith. (2011). *Research Method in Education*.
(7th ed). New York : Morrison.

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
**The Super Leadership of Education Administrators of the School
Administrators Benjasiri Cluster Under the Secondary
Educational Service Area Office 2**

สิริวรรณ กองธรรม และ กัลยมน อินทุสุต
โรงเรียนปทุมคงคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Siriwan Kongtam and Kanyamon Indusuta
Pathumkongka School Under the Secondary Educational Service Area 2
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, E-mail : affasiriwan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยอาศัยตารางสำเร็จรูปของโคเฮน (Cohen) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรง (IOC) เท่ากับ 0.60 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้เท่ากับ 0.981 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่า t (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheff's post hoc comparisons method)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวม

และรายด้าน 3) ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ; ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstracts

The research aimed to study and compare the super leadership of educational administrators as perceptions by teachers in Benjasiri Cluster under the secondary educational Service Area office 2 divided by teacher's educational background and working experience. The sample of 242 teachers in Benjasiri Cluster under the secondary educational Service Area office 2 recruited through stratified random sampling method and considered sample size through Cohen table. The instrument was a five-point rating scale questionnaire which the IOC felt 0.60 – 1.00 and the Cronbach's alpha showed a level of reliability at 0.981 The data analyzed through the descriptive statistic, t-test and One Way Analysis of Variance.

The research results were found that 1) Teacher's perception toward the super leadership of school administrators were performed at a high level. 2) The comparison of teacher's perception as divided by their educational background were not significant differences and 3) The comparison of teacher's perception as divided by their working experience were not significant differences except the aspects of model self-leadership

Keywords: Super Leadership; Secondary School Administrators

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์และการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รอบตัว จึงได้มีการวางแผนการพัฒนาต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นไปที่ทักษะในการดำรงชีวิต เพื่อพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งภาครัฐและเอกชนมีการกำหนดแบบแผนนโยบายต่าง ๆ ที่สอดคล้องและพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สังคมสามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองไปพร้อมกับสภาวะใหม่ บุคคลที่จะต้องดำเนินชีวิตไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงนี้ คือ เยาวชน ที่ต้องใช้ทักษะต่าง ๆ ดำเนินชีวิตไปควบคู่กับนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติที่ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : ฉ)

หน่วยงานด้านการจัดการศึกษาถือเป็นแกนนำสำคัญ ที่จะช่วยให้เยาวชนเรียนรู้และมีทักษะในการดำเนินชีวิตสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาในทุก ๆ ด้านให้เป็นไปโดยราบรื่น ท่ามกลางสภาพปัญหาการจัดการศึกษาต่าง ๆ แต่กลับพบว่า มีสถานศึกษาจำนวนหนึ่งประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษา

จนเป็นที่ยอมรับของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความสำเร็จของสถานศึกษาเหล่านี้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษา และพบว่าผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 91-92)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบ การศึกษา ทั้งด้านประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษา และประสิทธิผลขององค์กรทางการศึกษา การบริหารจัดการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีความคล่องตัว มีความพร้อมที่จะ พัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ มีการคิดอย่างสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการรับบริการทาง การศึกษาของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) เป็นทักษะสำคัญอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้มี ความพร้อมในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ท่ามกลาง กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง ทั้งในสังคมตลอดจนหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะทำให้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนอื่น ๆ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้นำที่มีทักษะความรู้ ทักษะความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมมาใช้ในการนำพา องค์กรไปสู่ความก้าวหน้า ผู้ร่วมงานมีความเป็นหนึ่งเดียวกันในการทำงาน โดยอาศัยภาวะผู้นำเป็นตัว ขับเคลื่อนการทำงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2555 : 175)

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ เป็นภาวะผู้นำของผู้นำ ที่นำคนอื่นเพื่อให้คนอื่นสามารถนำตนเองได้ โดยผู้นำทำ ตนเป็นผู้สอนและแนะนำ ให้เกิดกรอบแนวคิดเชิงเหตุผลแก่สมาชิก โดยผู้นำในปัจจุบันจะต้องมองไปถึงผู้ตาม หรือบุคลากรเป็นสำคัญ โดยผู้นำจะต้องเป็นผู้กระตุ้น ส่งเสริมและให้คำแนะนำ เพื่อให้ผู้ตามหรือบุคลากร สามารถเป็นผู้นำตนเองได้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำ (เทพรัตน์ ศรีคราม, 2562 : 2)

การบริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 มีความแตกต่างกัน ตามบริบทของสถานศึกษา ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร จำนวน นักเรียน ตลอดจนความพร้อมของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมี ความสำคัญ โดยเฉพาะการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีบริบทต่างกัน ทั้งด้าน ขนาดและความพร้อมด้านอื่น ๆ ของสถานศึกษา ย่อมมีความแตกต่างกัน ซึ่งครูผู้สอนเป็นบุคคลหลักที่ทำ หน้าที่ในสถานศึกษา ได้เห็นกระบวนการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสะท้อนผลการบริหาร ตลอดจนภาวะผู้นำของผู้บริหารออกมาได้ (สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2, 2563 : ออนไลน์)

จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) , 2551 : ออนไลน์) ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 ของ โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ทั้งหมด 12 ตัว บ่งชี้ พบว่า ในภาพรวมตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพต่ำกว่าระดับดี คือ กลุ่มตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน ตัวบ่งชี้ที่ 5

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบว่า โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีระดับคุณภาพส่วนใหญ่อยู่ใน ระดับพอใช้ ซึ่งการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มี ผลสัมฤทธิ์ที่อยู่ในระดับมาตรฐานนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาการจัดการเรียน การสอน ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งวิธีการสอนต่าง ๆ นั้น สถานศึกษาจะนำไปใช้หรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหาร สถานศึกษาทั้งสิ้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้ที่กระตุ้น ส่งเสริมและให้คำแนะนำ เพื่อให้ผู้ตามหรือ บุคลากรสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ยิ่งขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำ เหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เพื่อใช้ในการพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำ อันจะทำให้เป็นที่ยอมรับของ ผู้ใต้บังคับบัญชา และการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น และเป็นข้อมูลเสนอแนะให้ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้ใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ประพฤติและ ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาท และสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน อีกทั้งเป็นสารสนเทศเผยแพร่ต่อ หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานและการปฏิรูประบบราชการให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพสูงสุดต่อองค์กรและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขต เบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 655 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู กลุ่ม สหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 242

คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen (Cohen, Manion and Morrison, 2011 : 147)

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเลือกตอบ (Check list) เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ตามแนวคิดของ Likert scale 5 ระดับ (Likert, 1967 อ้างถึงใน บุชบา คำนันท, 2559 : 64)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1) ผู้วิจัยทำการขอหนังสือขออนุญาตในการแจกแบบสอบถามจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 2) ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขออนุญาตและแบบสอบถาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เป็นผู้ดำเนินการจัดส่งและเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ 242 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 3) ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

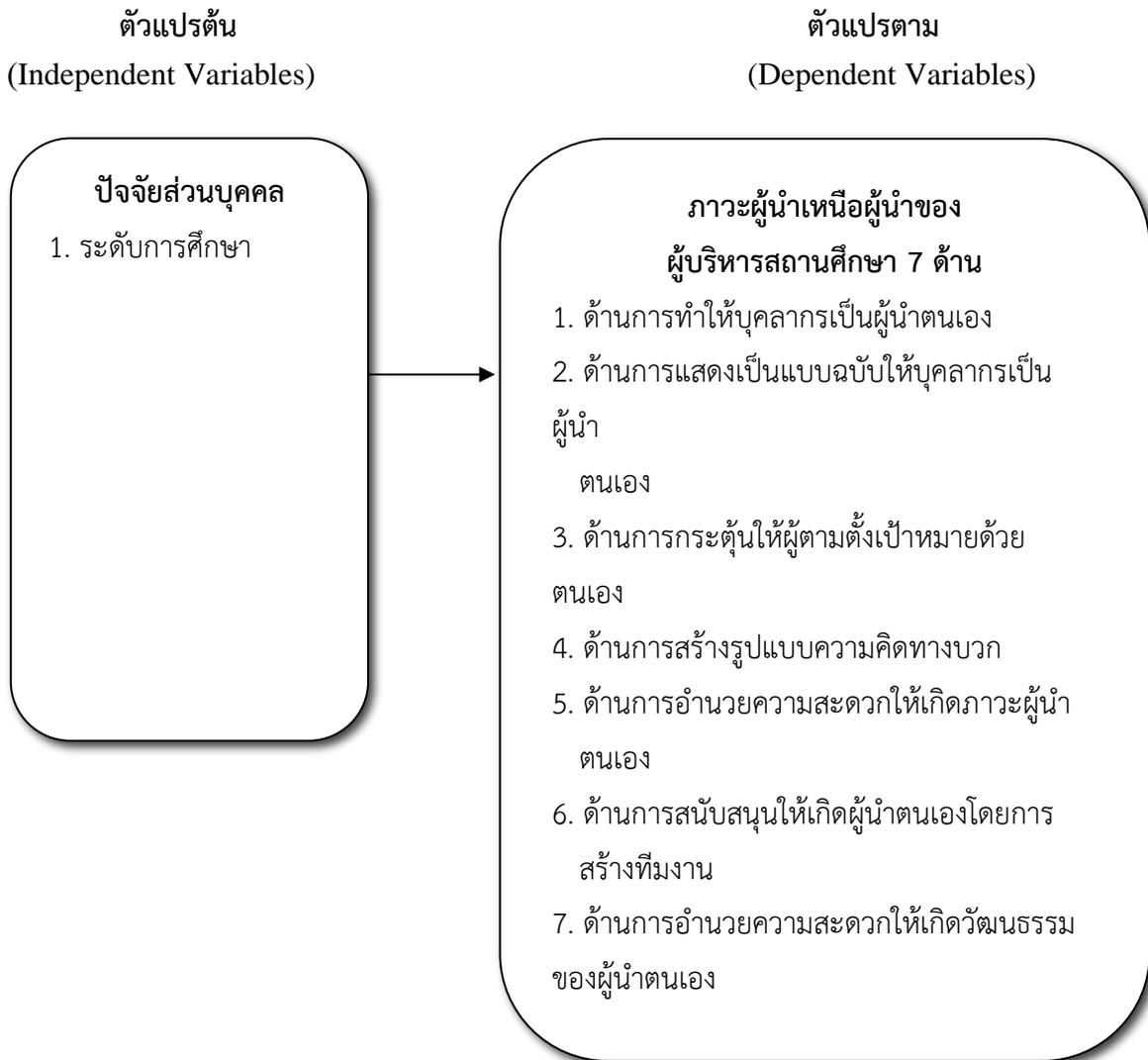
ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) 1. ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) อธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล 2. ใช้สถิติวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อธิบายข้อมูล ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) 1. ใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) 2. ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) หากพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheff's post hoc comparisons method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุป ผลการวิจัยได้
 ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร
 สถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวม
 และรายด้าน

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	3.89	0.66	มาก
2. ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	3.91	0.67	มาก
3. ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง	3.88	0.63	มาก
4. ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก	3.86	0.65	มาก
5. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง	3.94	0.68	มาก
6. ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน	3.99	0.64	มาก
7. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำ ตนเอง	3.94	0.64	มาก
รวม	3.91	0.59	มาก

ผลการวิเคราะห์ จากตาราง 1 พบว่า ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร
 สถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ใน
 ระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก
 ได้แก่ ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ($\bar{X} = 3.99$) ด้านการอำนวยความสะดวกให้
 เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ($\bar{X} = 3.94$) และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง
 ($\bar{X} = 3.94$)

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่ม
 สหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของครู เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	ρ
	ปริญญาตรี (n = 176)		สูงกว่าปริญญาตรี (n = 66)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	3.93	0.60	3.79	0.79	1.250	0.214
2. ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	3.93	0.62	3.84	0.78	0.864	0.390
3. ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง	3.89	0.61	3.84	0.68	0.548	0.584
4. ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก	3.88	0.63	3.81	0.73	0.613	0.541
5. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง	3.97	0.65	3.88	0.74	0.801	0.425
6. ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน	4.01	0.59	3.92	0.75	0.919	0.361
7. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง	3.96	0.62	3.89	0.69	0.691	0.490
รวม	3.94	3.85	0.55	0.67	0.884	0.379

จากตาราง 2 พบว่า ค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05. ทั้งภาพรวมและรายด้านแสดงว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของครู เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้าน ดังนี้

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน						F	ρ
	ไม่เกิน 10 ปี (n = 161)		10-20 ปี (n=35)		20 ปี ขึ้นไป (n = 46)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	3.93	0.59	3.64	0.82	3.94	0.72	2.876	0.058
2. ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากร เป็นผู้นำตนเอง	3.94	0.61	3.66	0.75	4.00	0.77	3.065*	0.048
3. ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้ง เป้าหมาย ด้วยตนเอง	3.89	0.60	3.75	0.63	3.93	0.71	0.906	0.405
4. ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก								0.149
5. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะ ผู้นำตนเอง	3.89	0.62	3.66	0.74	3.91	0.70	1.919	0.066
6. ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดย การสร้างทีมงาน	3.96	0.63	3.71	0.72	4.05	0.76	2.748	0.270
7. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิด วัฒนธรรมของผู้นำตนเอง	4.01	0.59	3.83	0.73	4.04	0.72	1.316	0.133
	3.96	0.61	3.74	0.64	4.00	0.72	2.032	
รวม	3.94	0.54	3.71	0.64	3.98	0.66	2.494	0.085

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ค่า F ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05.ในภาพรวม แสดงว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05.จึงทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheff's post hoc comparisons method) ผลปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของครู เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสภวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองเป็นรายคู่

ประสบการณ์ทำงาน	ประสบการณ์ทำงาน			
	\bar{X}	ไม่เกิน 10 ปี	10 – 20 ปี	20 ปี ขึ้นไป
		3.94	3.66	4.00
ไม่เกิน 10 ปี	3.94			
10 – 20 ปี	3.66			
20 ปี ขึ้นไป	4.00	*		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 20 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสภวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน ไม่เกิน 10 ปี

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสภวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและประเด็นที่น่าสนใจ แล้วจึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสภวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสภวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 เน้นการพัฒนาภาวะผู้นำให้กับบุคลากรในสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการดูแล เอาใจใส่ ในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด ตลอดจนมีการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากร ส่งผลให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรเสมอ ตลอดจนสนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาและศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำอย่างเหมาะสม มีการเสริมสร้างการทำงานที่เป็นระบบและมีคุณภาพ โดยอาศัยกระบวนการทำงานของบุคคลและทรัพยากร โดยการถ่ายทอดความรู้

การฝึก การอบรม ความก้าวหน้าทางวิชาการ ส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติยา มามีชัย (2562 : 32) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรรัตน์ ศรีคราม (2562 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ครูไม่ว่าจะระดับการศึกษาในระดับใด ไม่มีผลต่อการมองภาวะผู้นำเหนือผู้นำของสถานศึกษา ครูผู้สอนจะมองพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ภายใต้สถานการณ์เดียวกัน โดยรับรู้พฤติกรรมการทำงานที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรรัตน์ ศรีคราม (2562 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายใจ ชูฤทธิ์ (2561 : 12) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ผู้ได้บังคับบัญชาไม่ว่าจะมีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันก็จะมี การรับรู้ต่อภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่รวดเร็ว ทันสมัย ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยสามารถเข้าถึงสื่อและองค์ความรู้ได้อย่างรวดเร็วและหลากหลาย ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งเป็นการเปิดโลกทัศน์ทางความคิด อันส่งผลให้มีแนวคิด มุมมองการพิจารณา วินิจฉัย เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกับครูที่มีประสบการณ์ทำงานมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรา ชนะสิทธิ์ (2559 : 2) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนอำเภอลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ วัชร (2559 : 41) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ (องอาจ สิมเสน และคณะ, 2563 : 317-327) กล่าวว่า การสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในองค์กรจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งเทคนิคในการบริหารจัดการ (Management) และความเป็นผู้นำ (Leadership) เพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงได้สถานศึกษา ทั้งนี้การสร้างสรรคนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม โดยการบริหารจัดการสถานศึกษายุคใหม่จะต้องนำไปสู่นวัตกรรม 3 ด้าน ได้แก่ นวัตกรรมจัดการ นวัตกรรมการทำงาน และนวัตกรรมการนำ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอจากผลการวิจัย

- 1) ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรมีการนิเทศและให้คำแนะนำบุคลากรอย่างเป็นระบบ
- 2) ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน
- 3) ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรมีการแนะนำบุคลากร เรื่องการสร้างความคาดหวังให้แก่ตนเอง
- 4) ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรมีการจัดกิจกรรม โครงการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาสถานศึกษา
- 5) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรให้คำปรึกษาและแนวทางแก้ไข เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร

6) ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขต เบญจลิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรจัดบรรยากาศสถานศึกษาเป็นแบบ รับผิดชอบร่วมกันและเปิดเผย

7) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม สหวิทยาเขตเบญจลิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากร อย่างเพียงพอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาของ สถานศึกษา เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

2) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การบริหารงานในสถานศึกษา

3) ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพ ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษา และส่งผลต่อผู้ได้บังคับบัญชาใน การปฏิบัติหน้าที่

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.

กฤติยา มามีชัย. (2562). *การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ณรงค์ศักดิ์ ะโร. (2559). *การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิต วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

เทพรัตน์ ศรีคราม. (2562). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราช ภัฏบุรีรัมย์.

บุษบา คำนนท์. (2559). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ภัทรา ชนะสิทธิ์. (2559). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). *แนวคิดทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: ทิพยวิสุทธี.
- สายใจ ชูฤทธิ์. (2561). *การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่*. สารนิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (2563). วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2563. แหล่งที่มา <http://www.secondary2.obec.go.th/plan/>.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์กรมหาชน). (2551). รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2563. แหล่งที่มา <http://www.onesqa.or.th/onesqa/th/home/index.php>.
- องอาจ สิมเสน และคณะ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากล ประเทศไทย 4.0. *Journal of Modern Learning Development*, 5 (3), 317-327.
- Cohen, L., Manion, L, & Morrison, K. (2011). *Research methods in education*. (7th ed.). New York: Routledge.

คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่าย
ที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร

**The 21st Century Leadership Characteristics as Perceived by
Teachers in Schools under School Network Group 34,
Minburi District Office, Bangkok Metropolis**

ณภัทสรณ์ นรกีจ และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Naphatsorn Norakit and Pavida Tharasrisutti

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, E-Mail: katty_25251@outlook.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำและเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานครกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 132 คน จาก 7 โรงเรียน ใช้การสุ่มตัวอย่างตาม Cohen, Manion and Morrison (2011: 147) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทีและการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Sheffe ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีการรับรู้ต่อคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จากข้อค้นพบนี้สามารถใช้เป็นแนวทางให้แก่ผู้นำไปเพื่อพัฒนา ส่งเสริม ปรับปรุง คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของตนเองให้เป็นที่ยอมรับต่อครูผู้สอน ซึ่งส่งผลให้การบริหารงานภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ : คุณลักษณะ; ผู้นำในศตวรรษที่ 21; การรับรู้ของครู

วันที่รับบทความ: 28 ธันวาคม 2563; วันแก้ไขบทความ 18 มกราคม 2564; วันตอบรับบทความ: 20 มกราคม 2563

Received: December 28, 2020; Revised: January 18, 2021; Accepted: January 20, 2021

Abstracts

The objective of this research was to study and compare 21st century leadership characteristics as perceived by teachers in schools under School Network Group 34, Minburi District Office, Bangkok Metropolis. The sample of this research was 132 teachers from 7 schools under School Network Group 34, Minburi District Office, Bangkok Metropolis, obtained based on a model of Cohen, Manion and Morrison (2011:147). Five-rating scale questionnaire was used as a research instrument. Data were then analyzed using statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and One-way ANOVA test. When differences were found, a pairwise comparison was conducted with Scheffe's method. The results of this research indicated as follows 1.) The 21st century leadership characteristics as perceived by teachers in schools under School Network Group 34, Minburi District Office, Bangkok Metropolis were at the high level for both overall and individual aspects. 2.) The sample with different educational level had indifferent perception on 21st century leadership characteristics in schools under School Network Group 34, Minburi District Office, Bangkok Metropolis for both overall and individual aspects. 3.) The sample with different work experience had indifferent perception on 21st century leadership characteristics in schools under School Network Group 34, Minburi District Office, Bangkok Metropolis for both overall and individual aspects. The findings would be beneficial as research guidelines for school leaders to develop, promote and improve their 21st century leadership characteristics to achieve teacher acceptance, leading to greater efficient and effective school administration.

keywords: Characteristics; The 21st Century Leadership; Perceived by Teachers

บทนำ

ผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้มีพลังอำนาจที่สำคัญภายในสถานศึกษา เป็นศูนย์กลางขององค์กรทั้งหมดในสถานศึกษา (ชาญชัย อาจินสมาจาร, 2560 : 16) อีกทั้งยังต้องเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีแรงจูงใจเชิงบวกที่จะช่วยส่งเสริมให้บุคลากรและผู้เรียนทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพตลอดจนการบริหารจัดการ การดูแลการดำเนินงานของสถานศึกษา การนิเทศ การกำกับติดตามผลให้เป็นที่ไปอย่างมีคุณภาพ ส่งผลทำให้ผู้เรียนมีความสามารถทัดเทียมนานาชาติและสามารถดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานความเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคศตวรรษที่ 21 ได้ ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ผู้นำจึงควรมีคุณลักษณะที่ดีมีประสิทธิภาพ สามารถบริหารสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะหลายด้านด้วยกัน ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่ดี ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ด้านมีความรู้และความสามารถทางการบริหาร อีกทั้งยังต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งคุณลักษณะของผู้นำในด้านต่าง ๆ นั้นส่งผลต่อผู้ร่วมงานและผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้นำจึงถือว่ามีผลสำคัญต่อผู้ร่วมงานทุกคน สามารถโน้มน้าวให้ผู้ร่วมงานทำงานด้วยความเต็มใจ เกิดการยอมรับนับถือในตัวของผู้ นำ สร้างความมั่นใจให้แก่องค์กรของตนเองต่อชุมชนและหน่วยงานอื่นภายนอก ช่วยให้ขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่ผู้ร่วมงาน สร้าง

เครือข่ายที่ดีมีความสามารถในการใช้วาทศิลป์ประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่น อำนวยความสะดวกให้กับผู้ร่วมงานภายในองค์กรให้มีความรวบรื่นเรียบร้อยในการปฏิบัติงาน สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานและการเรียนรู้ของผู้เรียน มีประสิทธิภาพในการทำงาน และประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับแก่บุคคลต่างๆ ปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่ร่วมกันตั้งไว้ภายในองค์กร (คณิศร กิจวิธ, 2560 : 2)

จากรายงานการประกันคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่าสถานศึกษาหลายแห่งประสบปัญหาในด้านการประกันคุณภาพสถานศึกษา การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดไว้ ทั้งในด้านการพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาองค์การให้มีความทันสมัยในการจัดการเรียนรู้เพื่อพร้อมรับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่มีการแข่งขันทางด้านเทคโนโลยีมากขึ้นในสังคมปัจจุบัน ซึ่งสาเหตุหลักนั้น เกิดมาจากคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานของผู้ไม่ปฏิบัติตามวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ส่งผลให้ผู้นำขาดความน่าเชื่อถือ ศรัทธา และไม่มีทิศทางในการบริหารงานอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้องค์การขาดการพัฒนาคุณภาพให้ทัดเทียมนานาประเทศในศตวรรษที่ 21 ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมายภายในสถานศึกษา เช่น ด้านการพัฒนาผู้เรียนไม่บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรแกนกลางและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพเป็นครูมืออาชีพในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน และด้านการพัฒนาองค์การให้มีความสะดวกทางการให้บริการและเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ผู้นำ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำผลจากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนา ส่งเสริม ปรับปรุง คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของตนเอง ให้เป็นที่ยอมรับต่อครูผู้สอน ซึ่งส่งผลให้การบริหารงานภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้นในทุกด้าน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน ในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 จำนวน 7 โรงเรียน ดังนี้ โรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน โรงเรียนวัดแสนสุข โรงเรียนศาลาคู้ โรงเรียนวัดใหม่ลำนากแขวก โรงเรียนวัดทองสัมฤทธิ์ โรงเรียนวังเล็กวิทยานุสรณ์ โรงเรียนบ้านเกาะ จำนวน 200 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน ในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 จำนวน 7 โรงเรียน ดังนี้ โรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน โรงเรียนวัดแสนสุข โรงเรียนศาลาคู้ โรงเรียนวัดใหม่ลำนากแขวก โรงเรียนวัดทองสัมฤทธิ์ โรงเรียนวังเล็กวิทยานุสรณ์ และโรงเรียนบ้านเกาะ จำนวน 132 คน โดยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion and Morrison (2011 : 147) และเมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้วใช้วิธีการแบ่งตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 40 ข้อ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดตามแบบวัดโดยวิธีของ Likert มีเกณฑ์การให้คะแนนของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 ฉบับ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด โดยทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

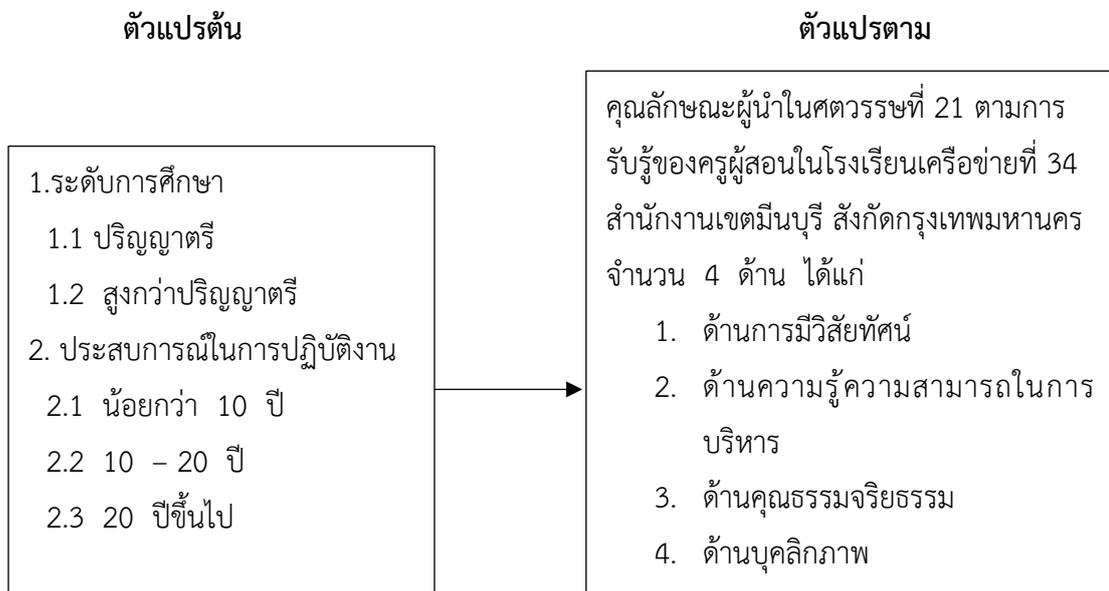
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเพื่อประมวลข้อมูลในตอนต้นที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. การหาค่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อเปรียบเทียบระดับการศึกษาใช้สถิติค่าที (t - test) แต่ถ้าเปรียบเทียบประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่องคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานครนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ผู้วิจัยสังเคราะห์เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดของ ธัญวิทย์ ศรีจันทร์ (2559: 140) พิษญาภา ขวัญยืน (2560 : 5) ศุภมาส แก้วเกลื่อน (2560: 981) นันทศักดิ์ สุข (2560 : 5) อิศกร แสนปัญญา (2561 : 52) วรชมน เมธีวิวัฒน์ (2561: 5) มาเป็นกรอบแนวคิด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานครในภาพรวมและรายด้าน

คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.32	0.59	มาก
2. ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร	4.32	0.61	มาก
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.29	0.69	มาก
4. ด้านบุคลิกภาพ	4.21	0.80	มาก
รวม	4.28	0.64	มาก

จากตาราง 1 พบว่า คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์และด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ($\bar{X} = 4.32$) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.29$) และด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.21$)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ผลการวิเคราะห์ดัง ตาราง 2 และ 3

ตาราง 2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน

คุณลักษณะผู้นำ ในศตวรรษที่ 21	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.27	0.62	4.39	0.55	-1.09	.28
2. ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร	4.25	0.65	4.42	0.54	-1.58	.12
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.25	0.74	4.35	0.61	-0.88	.38
4. ด้านบุคลิกภาพ	4.13	0.87	4.34	0.68	-1.48	.14
รวม	4.23	0.69	4.38	0.56	-1.32	.19

*p < .05

จากตาราง 2 พบว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้าน

คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน			F	p
	น้อยกว่า 10 ปี	10 - 20 ปี	20 ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.18	4.40	4.32	1.75	.18
2. ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร	4.19	4.40	4.29	1.51	.23
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.19	4.38	4.18	1.24	.29
4. ด้านบุคลิกภาพ	4.09	4.30	4.14	0.90	.41
รวม	4.16	4.37	4.23	1.36	.26

จากตาราง 3 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีการรับรู้ต่อคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในสภาพความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ผู้บริหารต้องตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพและคุณลักษณะของผู้นำในศตวรรษที่ 21 เพิ่มมากขึ้น มีการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่แสดงถึงพฤติกรรม คุณสมบัติและลักษณะประจำตัวที่ดีของผู้บริหารในสถานศึกษา มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม เพิ่มการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างแรงบันดาลใจ ปลั่งขับเคลื่อนการทำงาน ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับความรับผิดชอบ แก้ปัญหาต่างๆ ภายในสถานศึกษาให้คลี่คลายไปได้ด้วยดี ทำงานร่วมกับผู้อื่น โนมน้าวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและมุ่งมั่นพัฒนาภายในสถานศึกษา ให้เกิดแนวคิด นวัตกรรมใหม่ๆ ในการบริหารงานในรูปแบบที่ทันสมัย พัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในทุกๆ ด้าน ทั้งในด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนด้านบุคลิกภาพที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญมา แพงศรีสาร (2561 : 131-141) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารทางการศึกษาในยุคศตวรรษใหม่ กล่าวว่า ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นผู้ที่พัฒนาตนเองและสามารถตอบโต้ภัยต่อสนองต่อความหลากหลาย มีคุณลักษณะเป็นนักสร้างสรรค์ นักศึกษา นักคิดวิเคราะห์ มีวิสัยทัศน์สร้างความร่วมมือ ปลั่งเชิงบวก เชื่อมมั่นมุ่งมั่นและพากเพียร มีแรงบันดาลใจในการสร้างนวัตกรรมใหม่และเป็นตัวอย่างที่ดี พัฒนาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศในระดับท้องถิ่นนานาชาติและระดับสากล เป็นผู้นำที่มีศักยภาพในการทำงานร่วมกันเป็นทีมภายใต้ความแตกต่างของศาสนา เชื้อชาติ ความคิด สามารถพัฒนาวิสัยทัศน์ เป้าหมาย การมีอุดมการณ์และมีคุณธรรมจริยธรรม มีภาวะความเป็นผู้นำ ในเชิงกลยุทธ์สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ได้ สอดคล้องกับ ธัญวิทย์ ศรีจันทร์ (2559 : 139-156) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของกรรมการองค์การนิสิตนักศึกษา กล่าวว่า ผู้นำในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นผู้ที่มีปัญญาทางเศรษฐกิจเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีผู้นำเข้าทางเทคโนโลยีมีความสำคัญทางการสื่อสาร ผู้นำควรมีบุคลิกภาพและลักษณะการทำงานที่มีความสัมพันธ์กันโดยมีความมุ่งมั่นทุ่มเทและมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลสามารถมองทะลุเป้าหมายสามารถสร้างพลังขับเคลื่อนในการทำงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา มีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์และประสบความสำเร็จในด้านการบริหาร

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่า คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้นำได้มีการวางแผนโดยการประชุมและเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจต่างๆ ภายในสถานศึกษา ซึ่งพฤติกรรมของผู้นำสามารถบ่งชี้ถึง

คุณลักษณะของผู้นำในศตวรรษที่ 21 อันประกอบด้วยการมีวิสัยทัศน์ในการบริหารที่ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง มองกาลไกล มุ่งมั่นสู่นาคตที่ดีตามเป้าหมายที่วางไว้จนสามารถขับเคลื่อนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้มีคุณภาพเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีทักษะในการบริหารด้านวิชาการ การสื่อสารและเทคโนโลยี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีแรงบันดาลใจ เป็นตัวอย่างที่ดีเป็นผู้นองานออก สามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายได้อย่างดียิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ ขยาภรณ์ จันท และหิรัญ ประสารการ (2560 : 311-317) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ได้กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและตระหนักรู้ในภารกิจของทีมและองค์กร มองการณ์ไกลสร้างสถานศึกษาให้กลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ใช้กระบวนการจัดการความรู้เข้ามาพัฒนาสถานศึกษาให้กลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่งผลให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน

1.2 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร พบว่า คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีทักษะในการบริหารงาน มีภาวะผู้นำ มีอุดมการณ์ในการนำความรู้ความสามารถทุกด้าน ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปฏิบัติงาน แก้ไขปัญหา หรือบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งผู้บริหารควรมีการพัฒนาตนเองให้มียุทธศาสตร์ เนื่องจากการบริหารนั้นมีความจำเป็นในการใช้ทักษะหลายด้านเข้าด้วยกันในการสร้างสรรค์ผลงานโดยอาศัยศิลป์และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ กล้าเผชิญและแก้ไขปัญหา เพื่อให้งานที่ออกมาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีทั้งภายในและภายนอกองค์กร เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นตัดสินใจ ร่วมมือ สนับสนุนการทำงานเป็นทีม มีความพร้อมในการแข่งขันกับองค์กรภายนอกได้ซึ่งสอดคล้องกับ ชุตติมา ศิริไพรัตน์ (2561 : 5) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ได้กล่าวว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความรู้ความสามารถในการบริหารจะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นจำเป็นต้องมีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถที่เด่นชัด ซึ่งสอดคล้องกับ บุชบา คำนนท์ (2559 : 65) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารต่างๆในสถานศึกษาโดยแสดงให้เห็นความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆได้ มีความรู้ในการบริหารสถานศึกษาสร้างสรรค์ผลงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เห็นเป็นที่ประจักษ์ สอดคล้องกับ ธนเสฏฐ์ ภากรดีจิวรา (2559 : 6) ได้ศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มี

อุดมการณ์ มีความสามารถในการใช้คุณลักษณะภาวะผู้นำเพื่อการบริหารสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันกับทุกคน ใช้ศิลป์และกระบวนการของอิทธิพลต่อบุคคลหรือทีมงาน ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความศรัทธา เชื่อถือ เชื่อมั่น ในการปฏิบัติงาน สามารถสร้างสภาวะแวดล้อม สนับสนุนให้เกิดการร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่

1.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำในศตวรรษที่ 21 ควรเป็นผู้ที่มีสัมมาคารวะ สนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีความเสียสละขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต อดทน โปรงใสในการปฏิบัติงาน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชา ช่วยเหลือผู้ร่วมงานด้วยความเสมอภาคส่งผลให้ได้รับความศรัทธา การยอมรับ เพราะความยุติธรรม ไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่มีอคติวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย เป็นแบบอย่างที่ดีในการอุทิศตนให้กับโรงเรียน เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความสามารถเต็มที่ เป็นผู้นำมีความกล้าหาญในเชิงคุณธรรมจริยธรรม เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน เลือกคุณธรรมจริยธรรมประจำใจให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาปฏิบัติและดำเนินชีวิตสำหรับตนเองสั่งคมภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สุพี โสมโสภา (2560 : 41) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ของครูกลุ่มโรงเรียนสรรคบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ได้กล่าวว่า ผู้บริหารมีการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ร่วมงานมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมได้รับความศรัทธาและการยอมรับด้านคุณธรรมในการบริหารงานการบริหารงานโดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล ความเสมอภาคการมีส่วนร่วมและยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมเสมอ บริหารงานด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรมคำนึงถึงผู้ร่วมงานและประโยชน์ของหน่วยงานซึ่ง สอดคล้องกับ พิชญานา ขวัญยืน (2560 : 18) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนเขตอำเภอสัตหีบจังหวัดชลบุรี ได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่รักและห่วงใยผู้ร่วมงานเป็นแบบอย่างที่ดีในการอุทิศตนให้กับโรงเรียน และยึดระบบคุณธรรมในการบริหารงาน การบริหารองค์การไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ผู้บริหารต้องมีความระมัดระวังในการพูดและการกระทำที่ส่งผลต่อการบริหารงานของหน่วยงาน สอดคล้องกับ สมยศ เพียรกสิกรรม (2559 : 65) การศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอยุทธศาสตร์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1 กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความเมตตา ให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน มีความยุติธรรมและเสมอภาคกับทุกคน ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมความถูกต้องในการตัดสินใจ มีความซื่อสัตย์สุจริตโปรงใสในการปฏิบัติงาน มุ่งมั่นอดทนขยันหมั่นเพียร ให้อภัยไม่อคติต่อผู้ร่วมงานวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตนเสียสละอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม

1.4 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำในเครือข่ายที่ 34 ส่วนใหญ่มีคุณลักษณะทางด้านบุคลิกภาพที่ดี การแต่งกาย การวางตัวที่สง่างาม น่านับ

ถือมีกิริยาสุภาพ แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะจึงทำให้เป็นที่ประทับใจแก่ผู้พบเห็น มีความสามารถ ใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ในการเข้าใจและยอมรับพฤติกรรมของผู้อื่น ควบคุมอารมณ์ได้ นำเคาระพจน์ถือ อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา มีการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนบุคลากรให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ รักและเต็มใจในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีความรู้เข้าใจมีประสบการณ์ความสามารถทางด้านสติปัญญา รับผิดชอบทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้ได้การยอมรับนับถือและมีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษาที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ อิศรกร แสนปัญญา (2561 : 52) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำสถานศึกษาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย กล่าวว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมแสดงออกด้านร่างกายวาจาเป็นที่ประทับใจแก่ผู้พบเห็นรักษากิริยามารยาททั้งในยามปกติหรือเวลาผิดปกติพูดให้เหมาะสมกับบุคคลเวลาและสถานที่ ด้วยมีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่นมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมีเมตตากรุณาและมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้

2. ผลการเปรียบเทียบครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านความคิด สามารถแสดงออกทางปัญญาในการสร้างสรรค์แนวทางการบริหาร บนพื้นฐานการเปลี่ยนแปลงและมีคุณภาพได้ มีความสามารถในการพูดชักจูง โน้มน้าวจิตใจบุคลากรให้ปฏิบัติตามอุดมคติ นโยบาย วิสัยทัศน์ หรือแนวทางที่กำหนดไว้ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้ สร้างจิตสำนึกความเป็นครูมืออาชีพที่ได้รับการอบรมมาจากสถาบันการศึกษา ประกอบกับได้ปฏิบัติงานในเครือข่าย และเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน จึงรับทราบข้อมูลไปในทิศทางเดียวกัน เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคลากรในด้านความรับผิดชอบและการปฏิบัติงานเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงานภายในองค์การจึงทำให้ครูที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พิชญานา ขวัญยืน (2560 : 47) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนเขตอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยให้เหตุผลว่าผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่เหมาะสมกับวิชาชีพ ตลอดจนการได้รับการสนับสนุนให้เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยเน้นการสร้างอุดมคติจิตสำนึกแห่งความเป็นครูจึงทำให้ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ชุตินา ศิริไพรวรรณ (2561 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาที่ต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานทั้งนี้ เป็นเพราะว่าถึงแม้ว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน แต่เมื่อได้มาปฏิบัติงานอยู่ภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 1 เดียวกัน ได้รับรู้รับทราบข้อมูลภายใต้สิ่งแวดล้อมเดียวกันมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาที่ต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ไม่แตกต่างกัน

3. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีการรับรู้ต่อคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานการศึกษาและสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ได้มีการจัดการอบรมและให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้บริหารอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้นำที่ดี มีบุคลิกภาพที่ดี มีความชาญฉลาด มีไหวพริบ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างมีสติ ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถมุ่งเน้นผลงาน ออกมาอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด จึงทำให้การบริหารงานเป็นไปในรูปแบบเดียวกันทั้งองค์การ ผู้บริหารสามารถปฏิบัติตนกับบุคลากรทุกคนภายใต้มาตรฐานเดียวกัน จึงทำให้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันสามารถรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ (กุลจิรา รักษนคร, 2563 : 328-344) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ตอบสนองต่อการแข่งขัน และ ทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกมีองค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1). การเป็นผู้นำที่พึงประสงค์ 4 ตัวบ่งชี้ 2). การมีวิสัยทัศน์ 3 ตัวบ่งชี้ 3). มนุษยสัมพันธ์ 4 ตัวบ่งชี้ 4). ความสัมพันธ์กับงาน 4 ตัวบ่งชี้ และ 5). ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 5 ตัวบ่งชี้ ซึ่งสอดคล้องกับ นันท สุโข (2560 : 32) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ในภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยให้เหตุผลว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ทำให้ทราบและเข้าใจในระบบการทำงานเป็นอย่างดี โดยสามารถปฏิบัติตามระเบียบและข้อกำหนด ในการดำเนินงานที่ชัดเจนได้เป็นอย่างดี จึงทำให้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันแต่มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากสิ่งที่ได้จากงานวิจัย

จากผลการวิจัยคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ ซึ่งจะเห็นได้ว่าด้านบุคลิกภาพเป็น

ด้านที่ควรมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นกว่าทุกด้าน ดังนั้น เครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับด้านการพัฒนาบุคลากรทาง การบริหารให้แก่ผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาภายในสังกัดเพิ่มมากขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามระดับ การศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อ คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดย ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีการรับรู้ต่อ คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดย ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปเพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการสำรวจและพัฒนาคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของตนเอง เพื่อรักษาระดับคุณลักษณะผู้นำและเพิ่ม ประสิทธิภาพในการบริหารงานภายในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ ความสามารถในการบริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรมและด้านบุคลิกภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานครครั้งนี้ ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญ คือ คุณลักษณะด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรมและ ด้านบุคลิกภาพซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาหรือองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ทั้งสังกัด กรุงเทพมหานคร หรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่างๆ โดยความให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำใน ศตวรรษที่ 21 สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับ

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนหรือของ ผู้บริหารในโรงเรียน
2. ควรศึกษาคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายอื่นใน สังกัดกรุงเทพมหานคร หรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
3. ควรศึกษาคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านการสื่อสารเพื่อให้เกิดเครือข่ายที่เข้มแข็งโดยใช้ การบริหารแบบมีส่วนร่วม

เอกสารอ้างอิง

- กุลจิรา รักชนคร. (2563) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *Journal of Modern Learning Development*, 5 (3), 328-344.
- คณิงนิตย์ กิจวิธึ. (2560). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2560). การบริหารการศึกษาและทรัพยากรทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ.
- ชยาภรณ์ จันโท และหิรัญ ประสารการ. (2560). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 13 (1), 311-317.
- ชุตินา ศิริไพวัน. (2561). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดเขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ธนเสกข์ ภารดีรุจิรา. (2559). การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดระยองจันทบุรีและตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธัญวิทย์ ศรีจันทร์. (2559). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของกรรมการองค์การนิสิตนักศึกษาสาร. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 29 (2), 139-156.
- นันทลัก สุโข. (2560). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการจัดการศึกษา. วิทยาลัยครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- บุญมา แผงศรีสาร. (2561). คุณลักษณะผู้บริหารทางการศึกษาในยุคศตวรรษใหม่. *วารสาร มจร นครน่านปริทรรศน์*, 2 (2), 131-141.
- บุษบา คำนนท์. (2559). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พิชญาภา ขวัญเย็น. (2560). *คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนเขตอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรณชน เมธีวิวัฒน์. (2561). *คุณลักษณะผู้นำผู้บริหารที่สัมพันธ์กับลักษณะองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ศุภมาส แก้วเกลื่อน. (2560). *คุณลักษณะของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1*. วารสารการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2560 (2), 979-990.
- สมยศ เพ็ชรกสิกรรม. (2559). *การศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอยุทธศาสตร์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1*. การค้นคว้าอิสระครุศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุพิ โสมโสภา. (2560). *การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ของครูกลุ่มโรงเรียนสรรคบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท*. การค้นคว้าอิสระครุศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อิสกร แสนปัญญา. (2561). *คุณลักษณะของผู้นำสถานศึกษา โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- Cohen, Louis.; Manion, Lawrence; & Morrison, Keith. (2011). *Research Method in Education*. (7th ed). New York : Morrison.

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ

**Academic Leadership of School Administrators According to
Teachers' Perceptions under the Local Government
Organization in Samut Prakan Province**

พงศ์เทพ เข้มหนักสิริกรรมและ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Pongthep Kamentkasikum and Pavida Tharasrisutti
Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, E-Mail: pongthep_science23@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion and Marrison โดยการแบ่งประชากรตามสัดส่วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ กำหนดตามแบบวัดโดยวิธีของ Likert Scale สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการทดสอบค่าที และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ไปทำการทดสอบโดยวิธีของ Scheffe ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการจัดการเรียนการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการรับรู้มากกว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี 3) ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการจัดการเรียนการสอน มีความแตกต่าง

วันที่รับบทความ: 28 ธันวาคม 2563; วันที่แก้ไขบทความ: 18 มกราคม 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 20 มกราคม 2564

Received: December 28, 2020; Revised: January 18, 2021; Accepted: January 20, 2021

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้มากกว่าครูที่ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา; การรับรู้ของครู

Abstracts

The purposes of this research were to study and to compare academic leadership of school administrators according to teachers' perceptions under the local government organization in Samut Prakan Province. Cohen's Tables (Cohen, Manion and Marrison, 2011 : 147) and stratified random sampling were applied to select research sample which consisted of 132 teachers classified by educational level and work experience. The tool in this research is a questionnaire composing of rating scale 5 levels determined by the Likert Scale method. Data were analyzed by using mean, Standard deviation , t-test and one-way ANOVA test. When statistically significant differences were found at .05 level and mean scores were taken individually, the pair of average were continually tested by the Scheffe's method. The results of this research were (1) teachers perceived the academic leadership of the school administrators under the local government organization In Samut Prakan Province at a high level for each aspect; (2) teachers with different educational levels perceived the academic leadership that promoting academic climate and teaching and learning management were different at .05 level of significance; (3) teachers with different work experience perceived the academic leadership that teaching and learning management was different at the .05 level of significance and teachers with more 10 years of work experience perceived the academic leadership more than teachers with 5 - 10 years of work experience.

Keyword : The Academic Leadership; The School Administrators; The Teacher awareness

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบ เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นพฤติกรรมกระทำหน้าที่ตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ในการชี้แนะหรือโน้มน้าวจูงใจข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้าใจและเกิดความตระหนักในการรวมพลังและประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนางาน

วิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาประกอบด้วยพฤติกรรมด้านการอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวิสัยทัศน์ การนิเทศและการติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ การสร้างความมั่นใจในเกณฑ์การประเมินการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลที่หลากหลายในการพัฒนา การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน การสร้างและพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้นำของบุคลากร และการเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการแสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถโน้มน้าว จูงใจ ใช้วิธีนำให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่มารวมพลังและประสานสัมพันธ์กันให้เกิดคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนอันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

อย่างไรก็ตามโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ ยังพบปัญหาในการบริหารงานวิชาการที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำ ดังที่ปรากฏในรายงานผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2561 โดยสรุปพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับสังกัด ในรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์การในการจัดการเรียนการสอนนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 200 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 132 คน โดยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen (Cohen, Manion and Marrison, 2011 : 147) โดยการแบ่งประชากรตามสัดส่วนเพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .60 – 1.00 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า .97 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ มีทั้งหมด 4 ด้าน ๆ ละ 10 ข้อ รวมจำนวน 40 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 132 ฉบับ และผู้วิจัยจึงเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับมาด้วยตนเองได้จำนวน 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของแบบสอบถามทั้งหมด ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

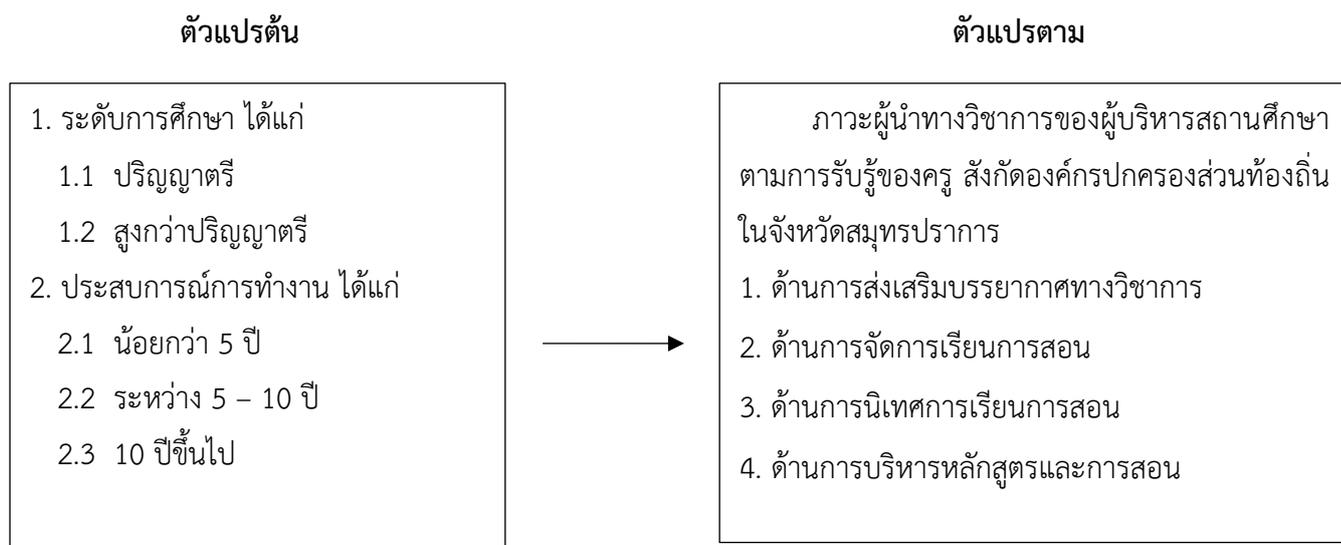
2. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD)

3. เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา สถิติที่ใช้ คือการทดสอบค่าที (t-test)

4. เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานใช้การวิเคราะห์ความ

แปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) หากพบว่ามีค่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ ได้ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมและรายด้าน

	(n=132)		
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	4.29	0.44	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.33	0.48	มาก
3. ด้านการนิเทศการเรียนการสอน	4.21	0.54	มาก
4. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน	4.25	0.53	มาก
รวม	4.27	0.46	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.33$) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.29$) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ($\bar{X} = 4.25$) และด้านการนิเทศการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.21$)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน รายละเอียดดังตาราง 2 – 3

ตาราง 2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	4.22	0.45	4.40	0.41	-2.41	0.017*
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.23	0.50	4.49	0.41	-3.21	0.002*
3. ด้านการนิเทศการเรียนการสอน	4.20	0.49	4.21	0.61	-0.14	0.889
4. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน	4.23	0.51	4.27	0.56	-0.40	0.687
รวม	4.22	0.46	4.35	0.45	-1.56	0.121

*p < .05

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านที่ 1 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีการรับรู้มากกว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดย ภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ในการทำงาน			F	p
	น้อยกว่า 5 ปี	ระหว่าง 5-10 ปี	10 ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
1. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ ทางวิชาการ	4.29	4.16	4.35	2.21	.113
2. ด้านการจัดการเรียนการ สอน	4.31	4.16	4.42	3.75*	.026*
3. ด้านการนิเทศการเรียนการ สอน	4.29	4.09	4.24	1.26	.286
4. ด้านการบริหารหลักสูตร และการสอน	4.30	4.12	4.30	1.60	.206
รวม	4.30	4.13	4.33	2.35	.099

*p < .05

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ โดย ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้ต่อด้านการจัดการเรียนการสอน มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5 – 10 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ไปทำการทดสอบ โดยวิธีของเชฟเฟ (Sheffe's method)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ครูมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีการศึกษาในระดับปริญญาโทด้านการบริหารการศึกษา โดยได้รับการอบรม พัฒนาศักยภาพผู้บริหารอย่างเข้มจากหน่วยงานต้นสังกัดก่อนเข้ารับตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจำเป็นต่อการบริหารงานอย่างมาก จนถือเป็นหัวใจของการบริหารงานและมีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติที่เต็มตามศักยภาพ อีกทั้งความสามารถในการ

บริหารจัดการหลักสูตรที่เป็นสากล ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน โดยอาศัยเทคโนโลยีกับนวัตกรรมใหม่มาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้นตามมาตรฐานการศึกษา ต้องยึดหลักที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนทุกคนมีความเป็น ภาวะผู้นำทางวิชาการที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จต้องประยุกต์ใช้ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การดำเนินการให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายและจุดหมายของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสาธิตา เรียนทัพ (2560 : 81) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสรรคบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เขต 1 ได้กล่าวว่า ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษามีการศึกษาสูงขึ้น โดยเฉพาะในระดับปริญญาโททางการบริหารการศึกษา ผ่านการอบรมจากสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา มีการอบรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลายจึงมีหลักการและกระบวนการในการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา การส่งเสริมบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาระบบการนิเทศภายใน และสอดคล้องกับพรชัย อิน้อย (2562 : 65) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพผู้บริหารอย่างเข้ม จากหน่วยงานต้นสังกัดก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากนั้นผู้บริหารยังมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอในการเข้ารับการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนผู้บริหารด้วยกัน ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะด้านข่าวสารเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อนำองค์ความรู้ไปพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน โดยร่วมมือกับคณะครูในการติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และนำผลการประเมินมาใช้ในการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน สื่อสารเป้าหมายให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ ดำเนินการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ตามความต้องการของครูในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนเพื่อให้ได้มาตรฐาน ซึ่งโรงเรียนต้องจัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจัดทำแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนรายงานไปยังหน่วยงานต้นสังกัดอยู่เสมอ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถนำอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ในปัจจุบันระบบการศึกษามีการพัฒนาองค์ความรู้ไปอย่างรวดเร็วมากทำให้ครูต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง มีนโยบายเชิงรุกที่ส่งเสริมและสนับสนุน โดยมีการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบอย่างเต็มศักยภาพ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ กระตุ้นให้ครูวางแผน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพ

ด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงการสอนด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน สอดคล้องกับปิยธิดา ทาปลัด (2561 : 58) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 ได้กล่าวว่า โรงเรียนมีผู้บริหารที่ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลาย มีการจัดครูอาจารย์เข้าสอนแทนผู้ที่ไม่มาทำการสอน และผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ครูมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่คุณภาพวิชาการได้ต้องมีองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการมีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ อยากเรียน ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในการทำงานถือเป็นสิ่งจูงใจให้กับครูด้วยการตอบแทนครูที่มีความสามารถพิเศษให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมที่ดีภายในโรงเรียนดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เหมาะสมทั้งด้านตัวครูและผู้เรียนตลอดจนจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญธิดา พลับฉิม (2559 : 74) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานสำคัญเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของโรงเรียนและเป็นเครื่องชี้วัดที่สำคัญยิ่งถึงความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการส่งเสริมบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพทำให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จ และสอดคล้องกับบาลกีส กาศา (2560 : 89) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอปิ่นัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเห็นความสำคัญของการจัดสิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกเหนือจากการเรียนรู้ในห้องเรียน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นการอยากเรียนรู้ของผู้เรียนอีกด้วย เช่นโครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีเพื่อสารสนเทศเพื่อการศึกษาตามแนวพระราชดำริ โครงการอุทยานศึกษาวิทยาศาสตร์เพื่อให้ขยายเรื่องเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น

1.3 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ครูมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาทุกแห่งได้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

และหลักสูตรสถานศึกษาใช้เอง มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน มีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพแต่ละช่วงชั้นให้เหมาะสมกับการศึกษาของสถานศึกษา ควบคุมสาระการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้. ผู้บริหารควรกำหนดให้มีแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดตารางเวลาที่ถูกต้องเหมาะสมจัดทำเอกสาร มีสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีการประเมินหลักสูตรเพื่อนำมาสู่การปรับปรุงพัฒนา อีกทั้งให้ความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เน้นความสามารถและคุณภาพในการสอนของครูมีความสามารถในการนิเทศการสอนของครูประเมินผลการเรียนการสอนของครู ซึ่งสอดคล้องกับ เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560 : 28) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาเมืองพัทยา ได้กล่าวว่า ผู้บริหารมีการประสานการใช้หลักสูตรให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องจุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร การจัดทำเอกสาร สื่อการเรียนการสอนประกอบหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อการจัดการเรียนการสอนในระดับห้องเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์

1.4 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ครูมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะและตระหนักถึงความสำคัญในการนิเทศการสอนอยู่ตลอดเวลา การนิเทศการสอนเป็นภาระหน้าที่เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา มีการดำเนินการวางแผนการนิเทศ และการประเมินการสอนของครูอย่างเป็นระบบ โดยยึดหลักประชาธิปไตยเป็นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อคณะครูและกระตุ้น ชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือพัฒนาครูให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนของครู เพิ่มคุณภาพระดับการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับลัดดาวัลย์ เชื้อพลบ (2560 : 48) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สหวิทยา เขตระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการนิเทศการสอนที่ดี มีการนิเทศในห้องเรียนเพื่อ ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถช่วยเหลือครูให้ปรับปรุงการสอนได้ดีขึ้น การนิเทศการสอนนี้จัดว่าเป็นภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติ และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่จริงใจกับครูและปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าไว้วางใจสำหรับครูในสถานศึกษา และสอดคล้องกับสิริพร ทองประเสริฐ (2560 : 43) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในอำเภอ แก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ได้กล่าวว่า ผู้บริหารให้การช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดการ เรียนการสอนเพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติภารกิจการสอนได้ผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย และเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนในอันที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ ให้สูงขึ้นมีกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบุคลิกภาพที่ดี แต่งกายเรียบร้อย มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีศาสตร์และศิลป์ในการพูดจูงใจโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นให้ปฏิบัติตาม สร้างค่านิยมให้สามารถอดทนต่อปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เข้ามาคาดกันไว้ มีความมุ่งมั่นรับผิดชอบ และมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต คอยช่วยเหลือ สนับสนุนครูในการปฏิบัติงาน และพัฒนาครูโดยการส่งเข้ารับการอบรมพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยี หรือนวัตกรรม ทางการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อให้ครูนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้เหมาะสม สามารถนำไปทำผลงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานของตนเอง สอดคล้องกับเสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน โดยให้เหตุผลว่าผู้บริหารมีความสามารถพูดจูงใจให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานด้วยความร่วมมือประสานสัมพันธ์กันมีความสามารถในการใช้ภาษาคอยโน้มน้าวจิตใจ สร้างค่านิยมและความเชื่อด้วยคำพูดและการกระทำผู้นำจะต้องมีความจริงใจในการพูด สามารถชี้แจงด้วยวาจาให้ผู้ร่วมงานและชุมชนเข้าใจในนโยบาย วัตถุประสงค์ของการบริหารงาน ซึ่งจะช่วยสร้างความสบายใจในการทำงาน และสอดคล้องกับบาลีส กษา (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันมองผู้บริหารสถานศึกษาว่าให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมในการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถของตนเองอยู่เสมอ เช่น การเข้ารับการอบรมเพื่อทำผลงานทางวิชาการหรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นส่งผลให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีจึงมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ส่วนด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการจัดการเรียนการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการรับรู้มากกว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่สอนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมองผู้บริหารสถานศึกษาว่า ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่การศึกษามีการพัฒนาอยู่เสมอ ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมในการศึกษาหาความรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้มานั้นพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนไปสู่ผู้เรียนและโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งครูที่ได้รับการศึกษาต่อในระดับที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ย่อมมีความรู้มากกว่าจึงมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับนริรัตน์ เทศกาล (2560 : 64) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตสตาร์บุษ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 17 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่มีการศึกษา มีการพัฒนาอยู่เสมอ ครูจึงต้องมีการพัฒนาตนเองตามไปด้วย โดยอาศัยการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อนำความรู้ที่ได้มานั้นมา พัฒนาการเรียนการสอนนำไปสู่การพัฒนาให้นักเรียนและโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีย่อมมีความรู้มากกว่าและสามารถนำความรู้ที่ได้รับการศึกษามา นั้นปรับใช้ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันทุกคนได้มีโอกาสทำงานกับผู้บริหารคนเดียวกันที่มีเทคนิคการบริหารงานกับครูทุกคนคล้าย ๆ กัน เนื่องจากตัวผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานวิชาการให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้เป็นคนทันสมัย ภายใต้การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ข่าวสาร และนวัตกรรมใหม่ ๆ จึงสนใจสนับสนุนครูให้พัฒนาตัวเองในทุก ๆ ด้าน ครูเกิดความรัก เคารพในตัวผู้บริหาร จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมองว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ปฏิบัติกับครูทุกคน ไม่แตกต่างกันประกอบกับผู้บริหาร ได้รับการอบรมพัฒนาในทุก ๆ ด้าน จึงมองว่าการฝึกให้ครูทำงานเป็นทีมจะส่งผลให้เกิดความสามัคคีในกลุ่มครูด้วยกัน แม้ว่าประสบการณ์ทำงานไม่เท่ากันก็ตาม สอดคล้องกับทัศนคติ วรณประภา (2560 : 36) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารแต่ละสถานศึกษา ได้ผ่านการอบรมก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทำให้มี ประสบการณ์ และเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ จึงสนับสนุนให้ ครูทุกคนเข้ารับการอบรมทางวิชาการ เพิ่มมากขึ้น เพื่อนำความรู้ความสามารถปรับปรุง การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้คุณภาพ การศึกษาอยู่ในระดับ ใกล้เคียงกัน และสอดคล้องกับวิเชียร วรณภกร (2560 : 39) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยให้เหตุผลว่า ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถสูง เนื่องจากได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ ด้านการบริหารงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีสมรรถนะหลัก คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์การบริการ ที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม และสมรรถนะประจำสายงาน คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และ การวิจัย การสื่อสาร และการจูงใจ และการมีวิสัยทัศน์ อีกทั้งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรให้มี คุณภาพจึงสนับสนุนให้ครูทุกคนเข้ารับการอบรมทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5 -

10 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนทุกคนล้วนแล้วแต่มีการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนนั้นได้สนใจเรียน ตั้งใจเรียนในรายวิชาของตน และครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมองผู้บริหารสถานศึกษาว่าให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษา เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและการส่งเสริมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ครูส่วนหนึ่งได้เข้ารับการพัฒนาโดยการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับเสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560 : 97) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมองผู้บริหารที่แตกต่างกัน คือ การเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถปฏิบัติงานสามารถแก้ปัญหาในงานที่เกิดขึ้น รู้จักวิธีการในการถ่ายทอดและสอนงาน และสอดคล้องกับ (จริญญาภรณ์ ศรีจันดาริ และ จุฬาพรรณภรณ์ ธนะแพทย์, 2563 : 321-332) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของสถานศึกษาในการเป็นแบบอย่างที่ดีที่จะนำสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสู่ความสำเร็จ จึงต้องมีคุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมตามหลักพระพุทธธรรม ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรม มีความมุ่งมั่น ขยัน อดทน มีความรับผิดชอบสูง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีภาวะผู้นำสูง เป็นคนกล้าคิด กล้าเปลี่ยนแปลง กล้าตัดสินใจ มีคุณธรรมจริยธรรม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีความจริงใจ ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จได้นั้นไม่มีทฤษฎีและหลักการใดที่เหมาะสมที่สุดที่สามารถนำมาใช้บริหารได้กับทุกสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารควรมีการแจ้งรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนทุกภาคเรียน และควรส่งเสริมให้มีการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่สวยงามสะอาด ปลอดภัยและเป็นระเบียบเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้หรือบันทึกการสอนของครู โดยส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูมีการผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ผู้บริหารควรกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเห็นความสำคัญของการนิเทศการสอน ครุนำผลการนิเทศมาพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการของตน และตรวจเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการณ์ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

4. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารควรมีการกำกับ ดูแล ติดตามให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และควรส่งเสริมให้ครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและประสบการณ์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป ควรมีการศึกษาพฤติกรรมที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

2. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการประกาศเกียรติคุณด้านต่าง ๆ เช่น โรงเรียนดีเด่น โรงเรียนพระราชทาน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จริญญาภรณ์ ศรีจันทร์ และ จุฬาพรรณภรณ์ ณะแพทย์ (2563). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. *Journal of Modern Learning Development*, 5 (5), 321-332.
- ทัศนาวรรณประภา. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นริรัตน์ เทศกาล. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตสตาร์บุษ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บาลกีส กษา (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกองบินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. การค้นคว้าอิสระบัณฑิตวิทยาลัยสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ปิยธิดา ทาปลัด. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พรชัย อิน้อย. (2562). *ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร. การศึกษาอิสระสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง*
- เพ็ญภา พลัฒิม. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.*
- ลัดดาวลัย เชื้อพลบ. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สหวิทยาเขตระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- วิเชียร วรรณภากร. (2560). *การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สาธิตา เรียนทัพ. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในอำเภอสรรคบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เขต 1. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.*
- สิริพร ทองประเสริฐ. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- Cohen, Louis.; Manion, Lawrence; & Morrison, Keith. (2011). *Research Method in Education.* (7th ed). New York : Morrison.

การบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตราชโยธิน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

**Risk Management of School Administrator in Ratchayothin
Cluster Under the Secondary Educational
Service Area Office 2**

สุธีระ เดชคำภู

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Suthira Detkhamphu

Ramkhamhaeng University, Thailand

E-mail : benzsuthira@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยจำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยประกอบด้วยครู ในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 234 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และได้ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรง (IOC) ตั้งแต่ 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .966 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่า t (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต ราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ตามความคิดเห็นของครู โดยจำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู พบว่า 2.1) ครูในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ที่มีระดับการศึกษาต่างกันระดับ 0.05 มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการความ

* วันที่รับบทความ: 10 มกราคม 2564; วันที่แก้ไขบทความ 18 มกราคม 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 20 มกราคม 2564

Received: January 10, 2021; Revised: January 18, 2021; Accepted: January 20, 2021

เสียงของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันในระดับ 0.05 2.2) ครูในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันระดับ 0.05 มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันในระดับ 0.05

คำสำคัญ: การบริหารจัดการความเสี่ยง; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstracts

This survey research aimed to study the level of risk management of school administrator in Ratchayothin cluster under the secondary educational service area office 2 and compare risk management of school administrator in Ratchayothin cluster under the secondary educational service area office 2. The study sample consisted of 234 teachers who worked in Ratchayothin cluster under the secondary educational service area office 2 in academic year 2020, were categorized according to level of education and working experience. The instrument was a 40-item, 5-scale rating questionnaire querying about opinion about risk management of school administrator. The questionnaire's reliability was 0.966. Frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA were used to analyze the data.

A result of this study was found in the following aspects.

1. The teachers' opinion about the level of risk management of school administrator in Ratchayothin cluster under the secondary educational service area office 2 was at high level both in each dimension and the overall opinion.
2. Concerning a comparison of opinion about risk management of school administrator in Ratchayothin cluster under the secondary educational service area office 2, the revealed that:
 - 2.1 There was no difference of opinion about risk management of school administrator among teachers with different educational level, both in each dimension and the overall opinion.
 - 2.2 There was no difference of opinion about risk management of school administrator among teachers with working experience, both in each dimension and the overall opinion.

Keywords: Risk Management ; School Administrator

บทนำ

ในโลกยุคปัจจุบันนี้ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อดำเนินชีวิตของคน ทำให้หลายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนปรับตัวไม่ทัน บางแห่งได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง เพราะการเปลี่ยนแปลงนั้นมักมีการปรับเปลี่ยนไปด้วยกันหลายมิติ และมีความเกี่ยวข้องตามกันไปเป็นห่วงโซ่ ถือได้ว่าโลกปัจจุบันอยู่ในยุคกระแสโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีจะเข้ามาหลายกรอบการเรียนรู้ในห้องเรียน ปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาไปสู่การมุ่งเน้นพัฒนาทักษะและสร้างอาชีพใหม่ที่หุ่นยนต์และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ยังทำไม่ได้ (จรรยาภรณ์ พรหมคุณ, 2561 : ออนไลน์) ซึ่งในการบริหารงานสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ขึ้นอยู่กับความสามารถการบริหารจัดการของผู้บริหารเป็นหลัก และความร่วมมือของทุกฝ่ายในองค์กร ในการบริหารจัดการดำเนินกิจกรรมภารกิจในทุกด้านก็เป็นส่วนสำคัญ ให้ทุกฝ่ายเดินหน้าไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล ประสบปัญหาและเกิดการสูญเสียทรัพยากรให้น้อยที่สุด ซึ่งสามารถทำได้โดยการการสำรวจความเสี่ยง และสภาพปัญหาที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจจะกำลังเกิดขึ้นในสภาพการณ์ปัจจุบัน

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 หมวด 4 การบัญชี การรายงาน และการตรวจสอบ มาตรา 79 บัญญัติไว้ว่า “ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด” (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน, 2561 : ออนไลน์) ซึ่งการบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ การดำเนินงานตามภารกิจมีประสิทธิภาพ ประหยัด สามารถจัดการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีระบบเป็นขั้นตอน อีกทั้งช่วยป้องกันหรือลดความเสี่ยงจากการผิดพลาด ความเสียหาย ความสิ้นเปลือง ความสูญเสีย ของการใช้ทรัพย์สินในองค์กร หรือการกระทำอันเป็นทุจริตของผู้บริหารและบุคลากรที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน หรืออาจจะเกิดขึ้นในอนาคตก็เป็นได้ การบริหารจัดการความเสี่ยงของสถานศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้การบริหารความเสี่ยงนั้นเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้และเข้าใจเรื่องการบริหารความเสี่ยง เพื่อช่วยให้การบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีระบบและขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน สามารถทำการควบคุมและตรวจสอบได้

โรงเรียนในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งหมด 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนหอวัง โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการรัชดา โรงเรียนสารวิทยา โรงเรียนราชวินิตบางเขนและโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2, 2559 : ออนไลน์) ซึ่งนับว่าเป็นสหวิทยาเขตที่มีจำนวนครูมากเป็นลำดับต้นๆของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และมีโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงอยู่ไม่น้อย การดำเนินงานของโรงเรียน ในการบริหารงาน หลักทั้ง 4 ฝ่าย ทั้งงานบุคคล งานงบประมาณ งานวิชาการ และงานบริหารทั่วไป ย่อมมีปัญหาและความเสี่ยงเกิดขึ้นในการบริหารจัดการอยู่เสมอ ตามงาน ภารกิจ และกิจกรรมที่ดำเนินการต่างๆ ไม่น่าแปลกใจ ซึ่งหากไม่มีการวางแผนรับมือกับปัญหาและความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ระหว่างที่ดำเนินการหรือภายหลังการดำเนินงาน อาจส่งผลให้งานนั้นขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้โรงเรียนไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่เท่าที่ควร การทำงานเกิดปัญหาอาจลุกลามเป็นวงกว้างและก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงตามมาและส่งผลกระทบต่อผู้เรียนโดยตรง ผู้บริหารมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดนโยบาย โครงสร้าง และบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนของทุกคนในองค์กรให้ตระหนักถึงการจัดการบริหารความเสี่ยง อีกทั้งผู้บริหารจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ใน

การทำงาน ที่สามารถนำมาใช้ในการวางแผนและแก้ไขปัญหา จากสภาพความเสี่ยงที่เกิดขึ้น หรืออาจจะเกิดขึ้นภายภาคหน้าได้อย่างสุขุมและรอบคอบ

จากปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผน และยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยจำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 601 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 234 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) (วรรณิ์ แกมเกตุ, 2555 : 295) และได้ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen (Cohen, Manion and Morrison, 2011 : 147)

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงาน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 มีลักษณะเป็น

แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ตามแนวคิดของ Likert scale 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 99-100) จำนวน 40 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยทำการขอหนังสือขออนุญาตในการแจกแบบสอบถามการวิจัยจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตรัชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 2) ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขออนุญาตและแบบสอบถามเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เป็นผู้ดำเนินการจัดส่งและเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ 234 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 3) ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เสร็จแล้วนำผลไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

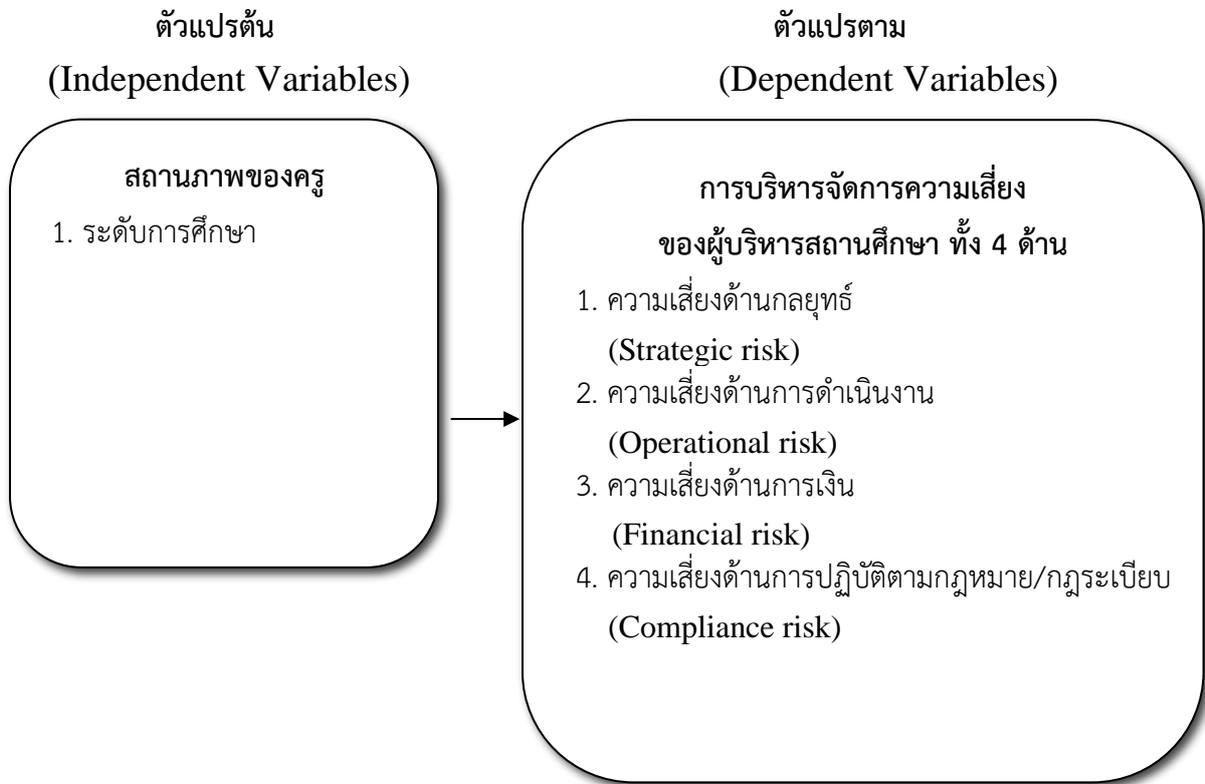
หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) 1) ใช้สถิติจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) อธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการ นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล 2) ใช้สถิติวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อธิบายข้อมูล ระดับบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ในสหวิทยาเขตรัชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) 1) ใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) (Independent Samples) 2) ใช้สถิติการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) หากพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheff's post hoc comparisons method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตรัชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยนำมา กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตรัชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่า การบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาใน สหวิทยาเขตรัชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ และความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา
 ในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ในภาพรวม
 และรายด้าน

(n=234)

การบริหารจัดการความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของครู		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านกลยุทธ์	4.11	.55	มาก
2. ด้านการดำเนินงาน	4.04	.58	มาก
3. ด้านการเงิน	4.07	.61	มาก
4. ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ	4.05	.65	มาก
รวม	4.07	.54	มาก

1.1 ด้านกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ลำดับแรก คือ 3 ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้ทำปฏิทินงานในสถานศึกษาเพื่อกำหนด ระยะเวลาการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.31$) ผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษามีการจัดทำแผนงาน โครงการ/กิจกรรม ที่เชื่อมโยงกับแผนกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.24$) และผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้ทำแผนพัฒนาสถานศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนกลยุทธ์ตามที่ตั้งไว้ ($\bar{X} = 4.21$) ตามลำดับ

1.2 ด้านการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ลำดับแรก คือ 3 ผู้บริหารสถานศึกษามีการควบคุมให้ดำเนินการออกใบเสร็จทุกครั้งที่ได้รับเงิน ($\bar{X} = 4.27$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตาม พรบ. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.23$) และผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้สรุปรายงานผลโครงการ/กิจกรรม และทรัพยากร งบประมาณ ที่ใช้ในการดำเนินงานทุกโครงการ และทุกกิจกรรม เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

1.3 ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา
 รายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหาร
 สถานศึกษามีการจัดให้ประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนเป็นประจำทุกปี ($\bar{X} = 4.32$) ผู้บริหารสถานศึกษา
 มีการจัดให้ทำเอกสารรายงาน และหลักฐานเกี่ยวกับการควบคุมภายในเป็นปัจจุบันทุกปี ($\bar{X} = 4.24$) ผู้บริหาร
 สถานศึกษา มีการกำหนดวิธีการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ และจริยธรรมการปฏิบัติงานให้บุคลากร
 ทราบและถือปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.14$) ตามลำดับ

1.4 ด้านการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาตามลำดับ ($\bar{X} = 4.22$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับติดตามโครงการ/กิจกรรม การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.18$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรทุกฝ่าย เป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน ($\bar{X} = 4.15$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ปรากฏผลดังนี้

2.1 ครูในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ตาราง 2.1 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม และรายด้าน

(n=234)

การบริหารจัดการความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	(n = 161)		(n = 73)			
	X	S.D.	X	S.D.		
1. ด้านกลยุทธ์	.413	.53	.406	.58	.803	.423
2. ด้านการดำเนินการ	.405	.55	.400	.65	.567	.571
3. ด้านการเงิน	.409	.60	.403	.65	.662	.509
4. ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/ กฎระเบียบ	.407	.63	.401	.71	.660	.510
รวม	.408	.52	.403	.58	.744	.458

2.2 ครูในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตราชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ตาราง 2.2 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตรัชโยธินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

(n=234)

การบริหารจัดการความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน			F	P
	น้อยกว่า	ระหว่าง	มากกว่า		
	5 ปี	5 – 10 ปี	10 ปี ขึ้นไป		
	(n = 87)	(n = 92)	(n = 55)		
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
1. ด้านกลยุทธ์	4.11	4.12	4.09	.055	.947
2. ด้านการดำเนินงาน	4.04	4.04	4.02	.044	.957
3. ด้านการเงิน	4.06	4.09	4.06	.085	.919
4. ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ	4.05	4.09	4.00	.338	.714
รวม	4.06	4.09	4.04	.123	.885

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตรัชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและประเด็นที่น่าสนใจ แล้วจึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตรัชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน ด้านการเงิน และปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีแนวคิดและหลักในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี มีการควบคุมปัจจัยความเสี่ยงและหามาตรการในการป้องกันความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในอนาคต ซึ่งทำให้ครูมีความมั่นใจในการทำงาน ส่งผลให้ครูปฏิบัติงานอย่างเต็มใจและจัดการเรียน การสอนได้อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จึงทำให้ความคิดเห็นของครูมีต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของกันกรณิกักร์ การกิ่งไพร (2558 : 61) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 และเขต 3 พบว่า มาตรการที่ใช้มากที่สุด สำหรับแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการจัดการเรียนการสอน คือ การควบคุมและหามาตรการในการป้องกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธัญญารัตน์ สายใหม่ (2560 : 114)

ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี พบว่า (1) ผลการศึกษาระดับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านกลยุทธ์ 2.ด้านการดำเนินงาน 3.ด้านการเงิน 4.ด้านการปฏิบัติตาม กฎหมายและระเบียบ มีระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต รัชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยจำแนกตามระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ครูในสหวิทยาเขตรัชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตรัชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวม และรายด้านไม่ แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างเป็น ระบบ มีการควบคุมปัจจัยความเสี่ยง และหามาตรการหรือแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิด ปัญหาขึ้นในอนาคต ซึ่งทำให้ครูทุกคนมีความเชื่อมั่นและเกิดความพึงพอใจ ในเรื่องของการจัดการความเสี่ยง ในด้านต่างๆที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา อีกทั้งยังช่วยสร้างความมั่นใจในการทำงานให้กับครู จึงทำให้ความคิดเห็น ของครูมีต่อการบริหาร จัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวัญญานันท์ แก้วนุชชนาวีชร (2559 : 72) ได้ศึกษาการบริหารจัดการความเสี่ยง ในการทำงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 พบว่า การบริหารจัดการความเสี่ยงในการทำงาน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สุธาสินี สิงห์ประโคน (2558 : 94) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูในสหวิทยาเขตรัชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตรัชโยธิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา มีการดำเนินการ ตามแผนกลยุทธ์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารมีการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของตำแหน่งงานและหน้าที่อย่างชัดเจน มีการ คัดเลือก ผู้ที่เหมาะสมกับงานมาปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งยังมีการควบคุมไม่ให้บุคลากรประพฤติตนไปในทางเสื่อม เสียจรรยาบรรณ และศีลธรรม จึงทำให้ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหาร สถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ปิยะรัตน์ เสนีย์ชัย (2554 : 68) ได้ศึกษาการ บริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานราธิวาสเขต 2 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ขวัญแก้ว จันทรัตน์ (2562 : 77) ได้ศึกษาระดับการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 3 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขต ราชโยธินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตราชโยธินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการบริหารนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนกลยุทธ์ และควรให้ความสำคัญในการระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการระบุมหาวิทยาลัย การบริการ และผลิต โดยแสดงให้เห็นถึงเป้าประสงค์ของโรงเรียนที่ชัดเจน

2. ด้านการเงิน ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตราชโยธินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรใช้งบประมาณและทรัพยากรของโรงเรียน อย่างคุ้มค่า และเห็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ และควรมีการชี้แจงรายละเอียดการใช้งบประมาณ และทรัพยากรของโรงเรียน ให้แก่ครูและบุคลากรทราบ และสามารถตรวจสอบได้

3. ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตราชโยธินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรให้ความสำคัญต่อกระบวนการลงโทษ เมื่อบุคลากรฝ่าฝืนระเบียบ ข้อปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม และกำกับติดตามเป็นพิเศษ กรณีมีบุคลากรละเมิด หรือกระทำผิดวินัย

4. ด้านการดำเนินการ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตราชโยธิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ควรมีกระบวนการสร้างแรงจูงใจให้กับครูและบุคลากร เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาตนเอง และควรมีการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของตำแหน่งงานและหน้าที่อย่างชัดเจน มีการคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมกับงานมาปฏิบัติหน้าที่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา เพิ่มมากขึ้น

2. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา แบบเจาะจง เฉพาะด้านอย่างละเอียด

3. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ การกิ่งไพร. (2558). การบริหารความเสี่ยงด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 และ เขต 3. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ขวัญแก้ว จันทรัตน์. (2560). การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 3. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ขวัญญานันท์ แก้วนุชชนาวีชร. (2559). การบริหารจัดการความเสี่ยงในการทำงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จรรยาภรณ์ พรหมคุณ (2561). การปรับตัวของภาครัฐไปสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2563, แหล่งที่มา <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:zsoTEnPTDWEJ:water.dwr.go.th/wrro5/index.php/th/2018-08-15-02-09-32%3Fdownload%3D36:2019-03-12-08-30-29+%&cd=8&hl=th&ct=clnk&gl=th>
- ชญาน์รัตน์ สายใหม่. (2560). การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปิยะรัตน์ เสนีย์ชัย. (2554). การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2555). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. (2561). มาตรา 79 หมวด 4 การรายงาน และการตรวจสอบ. พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.2561. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2563, แหล่งที่มา <https://www.audit.go.th/th/พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน-พ.ศ.2561>.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (2559). คำสั่งที่ 508/2559 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสภวิทยาเขตราชโยธา. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2563, แหล่งที่มา http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:BP23Dc5Y7bsJ:203.159.164.66/~eme66/includes/standard61/filestd61/p1109_1:3:1-2018-10-16_115143-1.doc+&cd=7&hl=th&ct=clnk&gl=th
- สุธาสินี สิงห์ประโคน. (2558). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32*. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education*. (7 th Ed.). New York : Routledge.

การศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุ
ของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้วผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์
ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
**Self-Directed Learning Ability in Different ages of Sakaeo
Community College in Online Instruction Learning
During the COVID -19 Pandemics**

วีรพล แก้วพันธ์อำ¹,
จิระวรรณ ยืนยง² และ พรชัย พันธุ์วิเศษ³
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์¹,
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา² วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว³
**Weeraphon Keawphunum¹,
Jirawan Yuenyung² and Ponchai Phanwiset³**
Thammasat University, Thailand¹,
Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Thailand²
Sakaeo Community College, Thailand³
Corresponding Author, E-mail : kaitong050835@gmail.com¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองและเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการจัดการ การบัญชี การปกครองท้องถิ่น การศึกษาปฐมวัย คอมพิวเตอร์ธุรกิจ และสาธารณสุขชุมชน จำนวน 144 คน โดยแบ่งช่วงอายุได้ 4 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) อายุต่ำกว่า 20 ปี 2) ช่วงอายุ 21-30 ปี 3) ช่วงอายุ 31-40 ปี และ 4) อายุ 41 ปีขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนมีค่าความเที่ยงของแบบวัดในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้สถิติบรรยาย (descriptive statistic) ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อบรรยายลักษณะส่วนบุคคล และวิเคราะห์เปรียบเทียบ

* วันที่รับบทความ: 31 ธันวาคม 2563; วันแก้ไขบทความ 20 มกราคม 2564; วันตอบรับบทความ: 24 มกราคม 2564
Received: December 31, 2020; Revised: January 20, 2021; Accepted: January 20, 2021

ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชา โดยใช้สถิติทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) และใช้ระดับนัยสำคัญของการทดสอบเท่ากับ .05

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว ผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถในการควบคุมและตรวจสอบตนเอง องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถในการปรับปรุงตนเอง องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถในการจัดการตนเอง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับสูง (ร้อยละ 4.22) ทุกองค์ประกอบ

2. เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบโดยวิธีพหุคูณของแต่ละช่วงอายุ พบว่า นักศึกษาในช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความแตกต่างด้านความสามารถในการจัดการตนเอง กับช่วงอายุ 21-30 ปี และช่วงอายุ 21-30 ปี มีความแตกต่างด้านความสามารถในการจัดการตนเอง กับช่วงอายุ 31-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (.039, .019 ตามลำดับ)

คำสำคัญ : การเรียนรู้แบบนำตนเอง; วิทยาลัยชุมชน, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

Abstracts

The objective of this research were to (1) study Self – Directed Learning of Sakaeo Community College and (2) compare the self-directed learning ability for each age group of community college students The sample comprised of 144 people Sa Kaeo Community College enrolled in the first semester of academic year 2020 in 6 departments, i.e. (1) associate program in management (2) associate program in accountancy (3) associate program in local government (4) associate program in early childhood education (5) associate program in business computer and (6) associate program in community health, divided into 4 age groups: (1) Under 20 years old (2) Age 21-30 (3) Age 31-40 and (4) over 41 years. The research instruments was self – directed learning feature measure. The statistics used in data analysis were descriptive statistic and One – way Analysis of Variance (One-way ANOVA) and vicinities with the statistical significance level of .05

The results of this study are follow:

1) The ability of self-directed learning for each age group of Sakaeo Community College students through online learning in the COVID-19 situation was the overall high level of 4.22% when considered by the components as follows: Element 1 Ability to control and monitor self Component 2: Self-improvement ability Component 3: Self-Management Ability It was found that the students of Sa Kaeo Community College had a high level of self-directed learning in all components.

2) The results of the examination by multiple methods of each period were found that the students in the grade below 20 years had differences in the ability to handle features with the period of 21-30 years and the late 21-30 years had differences. Different aspects of manageability were statistically significant at the level. 05 (.039, .019, respectively) cannot be

compared to the class of Sakaeo College students. Content-based learning capabilities at each level through online learning in the COVID-19 situation are different.

Keywords: Self-directed learning, Community College, COVID-19 Pandemics

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) ที่ระบาดจากประเทศจีนตั้งแต่ช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 และระบาดเข้าสู่ประเทศไทย ส่งผลให้มีประกาศราชกิจจานุเบกษา (ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร, 2563 : 1) ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคแพร่ระบาดออกไปในวงกว้างตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม 2563 สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ในทุกภาคส่วนต้องปรับตัวเพื่อเตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบโดยตรง หลายธุรกิจมีการปรับลดขนาดของธุรกิจ ลดปริมาณพนักงานหรือหลายกิจการเข้าสู่ภาวะวิกฤตจำเป็นต้องปิดกิจการ แรงงานกว่า 7.4 แสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.9 ตกอยู่ในสภาวะการว่างงาน ในขณะที่นโยบายจากภาครัฐที่ออกมาป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส อาทิ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินพื้นที่ทั่วราชอาณาจักร โดยอาศัยความตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 กำหนดให้มีมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) ป้องกันการสัมผัส รวมทั้งห้ามใช้อาคารสถานที่ของหน่วยงานและโรงเรียนรวมทั้งสถาบันการศึกษาทุกประเภท ในการจัดการเรียนการสอน การสอบ การอบรมรวมทั้งกิจกรรมอื่นใดที่มีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก โดยสามารถใช้ช่องทางการสื่อสารทางไกลด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ ส่งผลให้ในภาคการศึกษาต้องปรับตัวอย่างกระตือรือร้นทั้งรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ ช่องทางที่ใช้เพื่อจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

สถาบันการศึกษามีหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกระดับชั้นอย่างต่อเนื่อง จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลให้สถานศึกษาทุกแห่งปรับตัวโดยประกาศปิดสถานศึกษาเป็นการชั่วคราว เช่น การใช้ระบบห้องเรียนเสมือน (Virtual Classroom) การใช้ระบบชั้นเรียนออนไลน์ที่ผู้เรียนและผู้สอนเข้ามาพร้อม ๆ กัน การใช้ระบบ MOOC (Massive Open Online Courses) การวัดผลประเมินแบบออนไลน์ในหลายรูปแบบและการเรียนด้วยตนเองผ่านแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นต้น สถานการณ์ดังกล่าวได้นำมาซึ่งการสร้างความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนรายบุคคล (personalized learning) ได้มากยิ่งขึ้น โดยจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (blended learning) ที่มีการกำหนดชั่วโมงการเรียนรู้หลายรูปแบบ เช่น ชั่วโมงเรียนในการเรียนรู้ผ่านออนไลน์สำหรับเด็กแต่ละช่วงวัย โดยคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกาย (ปัญหาด้านสายตา) และพัฒนาการด้านสังคม (ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น) ชั่วโมงการเรียนรู้ด้วยตนเองที่บ้านจากการทำใบงาน สิ่งประดิษฐ์ ค้นคว้าด้วยตัวเองและชั่วโมงที่ครูและนักเรียนทำกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกัน (ภูษิมา ภิญญโสวินวัฒน์, 2563 : ออนไลน์) อันเป็น

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทั้งในระดับชั้น ขณะที่ยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยชุมชมนที่มีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ที่ขาดโอกาส เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาด้วยความไม่พร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ ผู้ศึกษาจำนวนมาก อยู่ในวัยแรงงานและจำเป็นต้องทำงานภายในเวลาและใช้ช่วงนอกเวลาทำงานในการเข้ามาศึกษาต่อ (สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชมน, 2547 : 1) นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีความหลากหลาย โดยแตกต่างกันทั้งด้านอายุ ประสบการณ์ อาชีพและความรู้พื้นฐาน การเรียนรู้ที่สำคัญเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ ชีวิตจริงและการทำงานได้สอดคล้องกับวิทยาการ เชิงบูรณาการ (2549 : 51) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้ไม่ได้เป็นเพียงการ ท่องจำเนื้อหาได้อย่างถูกต้องตามที่สอน หรือการเลียนแบบจนสามารถปฏิบัติได้เหมือนต้นแบบ เนื่องจาก สถานการณ์ในชีวิตจริงปัจจัยต่าง ๆ มีพลวัตเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ข้อมูลที่เราจำได้หรือทักษะในเชิง เลียนแบบอาจไม่สามารถช่วยให้เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีทักษะการเรียนรู้ ได้ด้วยตนเอง และควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

โดยความเชื่อพื้นฐานของวิทยาลัยชุมชมน คือ “บุคคลทุกคนมีศักยภาพอยู่ในตัวเองหากได้รับโอกาส และได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสมจะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่และเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อชุมชนและสังคม” (สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชมน, 2551 : 23) พันธกิจสำคัญ 3 ประการ คือ 1) พันธกิจด้านการเรียนการสอนหลักสูตรอนุปริญญาหรือหลักสูตร 2 ปีแรกกับอุดมศึกษาทั้งสายวิชาการและสาย อาชีพ เพื่อเป็นการถ่ายโอนไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหรือเพื่อการประกอบอาชีพและหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2) พันธกิจด้านการพัฒนาอาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการสอนที่ครบวงจรทั้ง ด้านการตลาด เทคโนโลยีและการจัดการ และ 3) พันธกิจด้านการสอนปรับพื้นฐาน เพื่อเสริมความรู้ให้ผู้เรียน มีความพร้อมก่อนเข้าเรียนในหลักสูตรอนุปริญญา พื้นที่ที่ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษา คือ วิทยาลัยชุมชมนสระแก้ว พบว่า อายุของผู้เรียนมีความหลากหลายโดยผู้เรียนมีอายุระหว่าง 20-50 ปี สำหรับการจัดการเรียนรู้ของ วิทยาลัยชุมชมนที่ผ่านมามีการใช้วิธีการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย ทั้งเรื่องเวลาในการเรียนรู้และกิจกรรม การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละช่วงวัย นอกจากนี้ในช่วงสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทาง วิทยาลัยชุมชมนสระแก้วมีการปรับตัวโดยมีการจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่นักเรียน สามารถเข้าเรียนตามความสนใจหรือเข้าเรียนตามบทเรียนที่ครูกำหนดได้ด้วยตนเองตลอดเวลาและทุกสถานที่ ผ่านช่องทางการการเรียนรู้ที่ใช้ เช่น Zoom, Microsoft Team, Google Classroom เป็นต้น การเรียนรู้ ด้วยตนเองนับว่ามีความสำคัญในสภาวะที่เกิดขึ้นดังกล่าวเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

การเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากผู้เรียนมีความคิดริเริ่มต้องการเรียนรู้ด้วย ตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง โดยเป็นแนวคิดที่มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ ผู้ใหญ่ ได้แก่ การเป็นผู้ริเริ่ม การเรียนด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ การเรียนในสิ่งที่ตนเห็นแล้วว่ามีประโยชน์ (สุนทรธา โต้บัว, 2546 : 32) มีนักวิชาการได้ศึกษาลักษณะของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย คือ ลีวินสัน (1986 อ้างใน ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549 : 145) กล่าวถึงช่วงวัยที่สำคัญของมนุษย์มีอยู่ 3 ช่วง คือ 1) ช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น มีอายุระหว่าง 18-21 ปี ช่วงเริ่มเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ มีอายุระหว่าง 22-27 ปี ช่วงเปลี่ยนเป็นวัยผู้ใหญ่เมื่ออายุ 28-

33 ปี 2) ช่วงวัยกลางคน ในช่วงวัย 34-40 ปี เป็นช่วงที่ชีวิตลงตัวและเป็นช่วงเปลี่ยนวัยเข้าสู่วัยกลางคน ที่มีช่วงอายุระหว่าง 41-60 ปี และ 3) ช่วงวัยเข้าสู่วัยสูงอายุ มีอายุ 60 ปีขึ้นไป การออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยให้สามารถรับผิดชอบ และออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้ จะสามารถช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเองได้ นอกจากนี้การเรียนรู้แบบนำตนเองยังเป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งมีอิทธิพลต่อการศึกษาลดชีวิต จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เพื่อช่วยให้สามารถดำรงชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน พร้อมทั้งความสามารถในการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิตนอกเหนือจากการเรียนในระบบโรงเรียน (รุ่งอรุณ ไสยโสภณ. 2549: 7 ; วิทยากร เชียงกุล. 2549: 68)

จากแนวคิดข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองจากการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว มุ่งศึกษานักศึกษาที่ช่วงอายุที่แตกต่างกันของนักศึกษาโดยองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบนำตนเอง แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถในการควบคุมและตรวจสอบตนเอง องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถในการปรับปรุงตนเอง และองค์ประกอบที่ 3 ความสามารถในการจัดการตนเอง สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจการกรรมการเรียนรู้ที่สนับสนุนการจัดรูปแบบการเรียนรู้ในของวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว รวมทั้งแนวทางการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนแบบออนไลน์เพื่อสนับสนุนความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองให้เหมาะสมตามช่วงอายุที่ต่างกันได้อย่างเหมาะสมอันเป็นการส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long learning)

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว
- 2) เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้วในช่วงอายุต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับอนุปริญญาในวิทยาลัยชุมชนสระแก้วและลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 225 คน ประกอบด้วย 1) สาขาวิชาการจัดการ จำนวน 32 คน 2) สาขาวิชาการบัญชี จำนวน 24 คน 3) สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น จำนวน 47 คน 4) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 49 คน 5) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 36 คน และ 5) สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน จำนวน 37 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan จะได้ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ทั้งสิ้น จำนวน 144 คน ดังจำนวนนักศึกษาที่แสดงใน ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชา

แผนก	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
สาขาวิชาการจัดการ	32	20
สาขาวิชาการบัญชี	24	22
สาขาวิชาการปกครองส่วนท้องถิ่น	47	23
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย	49	30
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ	36	22
สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน	37	27
รวม	225	144

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อให้นักศึกษาประเมินตนเอง แบ่งเป็น 2 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้ 1) แบบวัดคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี และสาขาวิชาที่เรียน 2) แบบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองที่ผู้วิจัยปรับมาจากแบบวัดที่พัฒนาขึ้นโดยอุไรวรรณ ชินพงษ์ (2555 : ออนไลน์) โดยข้อความแบบวัดประกอบด้วย 3 องค์กรประกอบ ได้แก่ องค์กรประกอบที่ 1 ความสามารถในการควบคุมและตรวจสอบตนเอง องค์กรประกอบที่ 2 ความสามารถในการปรับปรุงตนเอง องค์กรประกอบที่ 3 ความสามารถในการจัดการตนเอง ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดในการศึกษาคั้งนี้เท่ากับ .096 โดยแบบวัดเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ (ต่ำมาก/น้อยมาก จนถึง สูงมาก/มากที่สุด)

4. การเก็บข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมโดยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 144 คน ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลช่วงเดือนตุลาคม ถึง เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2563 โดยมีการดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
2. เครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ได้จากการปรับแบบวัดการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ของอุไรวรรณ ชินพงษ์ (2555

: ออนไลน์) โดยนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบวัดทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.96

สำหรับเกณฑ์ประเมินระดับความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง ดังนี้

1.00 – 1.49	ระดับความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง	ต่ำมาก/น้อยมาก
1.50 – 2.49	ระดับความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง	ต่ำ/น้อย
2.50 – 3.49	ระดับความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง	ปานกลาง
3.50 – 4.49	ระดับความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง	สูง/มาก
4.50 – 5.00	ระดับความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง	สูงมาก/มากที่สุด

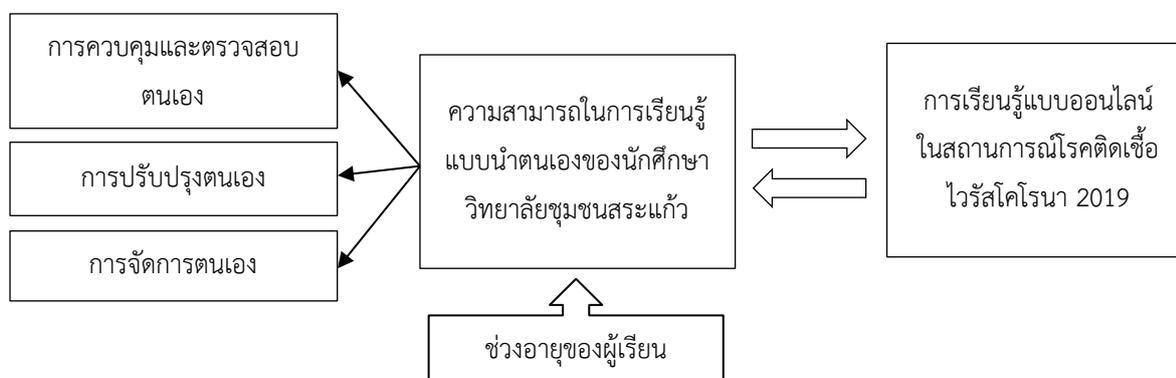
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว
4. นำข้อมูลจากการเก็บข้อมูลด้วยแบบวัด ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลให้ครบถ้วน ก่อนวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้สถิติบรรยาย (descriptive statistic) ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อบรรยายลักษณะส่วนบุคคล และวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชา โดยใช้สถิติทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) และใช้ระดับนัยสำคัญของการทดสอบเท่ากับ .05

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคลพบว่านักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว พบว่า ประชากรทั้งหมด 225 คน จำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่าง 144 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 65.97 เป็นเพศชาย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 34.03 โดยมีช่วงอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 19.44 ช่วงอายุ 21-30 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 54.86 ช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และอายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.47 จาก 6 สาขาวิชา ประกอบด้วย สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.28 สาขาวิชาการจัดการ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 13.89 สาขาวิชาการบัญชี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.28 สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 15.97 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 20.83 และ สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75

2. ผลการวิเคราะห์การศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุ ของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้วผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับสูง 4.22

เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับสูง ดังนี้ องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถในการจัดการตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.27 รองลงมาองค์ประกอบที่ 2 ความสามารถในการปรับปรุงตนเอง มีค่าเฉลี่ย 4.24 และองค์ประกอบที่ 1 ความสามารถในการควบคุมและตรวจสอบตนเอง มีค่าเฉลี่ย 4.20 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละองค์ประกอบ

ตัวแปร	M	SD	ความหมาย
องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถในการควบคุมและตรวจสอบตนเอง	4.20	.50	สูง
องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถในการปรับปรุงตนเอง	4.24	.52	สูง
องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถในการจัดการตนเอง	4.27	.45	สูง
รวม	4.22	.47	สูง

3. ผลการเปรียบเทียบการเรียนรู้แบบนำตนเองระหว่างช่วงอายุ โดยใช้สถิติการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one – way ANOVA) พบว่า มีช่วงอายุที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ .05 ในองค์ประกอบที่ 3 ความสามารถในการจัดการตนเอง ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาในแต่ละช่วงอายุ

การเรียนรู้แบบนำตนเอง	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถในการควบคุมและตรวจสอบตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	1.146	3	.382	1.553	.204
	ภายในกลุ่ม	34.440	140	.246		
	รวม	31.090	143			
องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถในการปรับปรุงตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	1.173	3	.391	1.468	.226
	ภายในกลุ่ม	37.280	140	.266		
	รวม	38.452	143			
องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถในการจัดการตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	1.592	3	.531	2.664*	.049
	ภายในกลุ่ม	27.885	140	.199		
	รวม	29.478	143			

4. ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยชุมชนสระแก้วผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยการเปรียบเทียบโดยวิธีพหุคูณของแต่ละช่วงอายุ พบว่า นักศึกษาในช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความแตกต่างด้านความสามารถในการจัดการตนเอง (องค์ประกอบที่ 3) กับช่วงอายุ 21 – 30 ปี และช่วงอายุ 21 – 30 ปี มีความแตกต่างด้านความสามารถในการจัดการตนเอง (องค์ประกอบที่ 3) กับช่วงอายุ 31 – 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (.039, .019 ตามลำดับ)

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยชุมชนผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยเปรียบเทียบผลการเรียนรู้แบบนำตนเองระหว่างสาขาวิชา

การเรียนรู้แบบนำตนเอง	อายุ (I)	อายุ (J)	ผลต่างค่าเฉลี่ยของข้อมูล (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Upper Bound	Lower Bound
องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถในการควบคุมและตรวจสอบตนเอง	น้อยกว่า 20	21 - 30	.15860	.10909	.148	-.0571	.3743
		31 - 40	-.04221	.12835	.743	-.2960	.2115
		41 ปีขึ้นไป	.09416	.24080	.696	-.3819	.5702
	21 - 30	น้อยกว่า 20	-.15860	.10909	.148	-.3743	.0571
31 - 40		-.20081	.10393	.055	-.4063	.0047	

		41 ปีขึ้นไป	-.06444	.22872	.779	-.5166	.3878	
	31 - 40	น้อยกว่า 20	.4221	.12835	.743	-.2115	.2960	
		21 - 30	.2008	.10393	.055	-.0047	.4063	
		41 ปีขึ้นไป	.13636	.23851	.568	-.3352	.6079	
	41 ปีขึ้นไป	น้อยกว่า 20	-.09416	.24080	.696	-.5702	.3819	
		21 - 30	.06444	.22872	.779	-.3878	.5166	
		31 - 40	-.13636	.23851	.568	-.6079	.3352	
องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถใน การปรับปรุงตนเอง	น้อยกว่า 20	21 - 30	.18490	.11349	.106	-.0395	.4093	
		31 - 40	.03621	.13353	.787	-.2278	.3002	
		41 ปีขึ้นไป	-.09921	.25053	.693	-.5945	.3961	
	21 - 30	น้อยกว่า 20	-.18490	.11349	.106	-.4093	.0395	
		31 - 40	-.14869	.10813	.171	-.3625	.0651	
		41 ปีขึ้นไป	-.28411	.23796	.235	-.7546	.1864	
	31 - 40	น้อยกว่า 20	-.03621	.13353	.787	-.3002	.2278	
		21 - 30	.14869	.10813	.171	-.0651	.3625	
		41 ปีขึ้นไป	-.13542	.24815	.586	-.6260	.3552	
	41 - 50	น้อยกว่า 20	.09921	.25053	.693	-.3961	.5945	
		21 - 30	.28411	.23796	.235	-.1864	.7546	
		31 - 40	.13542	.24815	.586	-.3552	.6260	
	องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถใน การจัดการตนเอง	น้อยกว่า 20	21 - 30	.20470	.09816	.039	.0106	.3988
			31 - 40	-.01741	.11549	.880	-.2457	.2109
			41 ปีขึ้นไป	.18571	.21668	.393	-.2427	.6141
21 - 30		น้อยกว่า 20	-.20470	.09816	.039	-.3988	-.0106	
		31 - 40	-.22211	.09352	.019	-.4070	-.0372	
		41 ปีขึ้นไป	-.01899	.20581	.927	-.4259	.3879	
31 - 40		น้อยกว่า 20	.01741	.11549	.880	-.2109	.2457	
		21 - 30	.22211	.09352	.019	.0372	.4070	
		41 ปีขึ้นไป	.20313	.21462	.346	-.2212	.6274	
41 ปีขึ้นไป		น้อยกว่า 20	-.18571	.21668	.393	-.6141	.2427	
		21 - 30	.01899	.20581	.927	-.3879	.4259	
		31 - 40	-.20313	.21462	.346	-.6274	.2212	

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้วผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้วผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับสูง 4.22 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้วมีความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองอยู่ในระดับสูงทุกองค์ประกอบ สามารถอธิบายได้ว่าวิทยาลัยชุมชนสระแก้วมีพันธกิจสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอาชีพและเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต มีการจัดการเรียนการสอนหลากหลายแผนกวิชา เช่น การตลาด เทคโนโลยีและการจัดการ โดยกลุ่มเป้าหมายหลักอยู่ในวัยผู้ใหญ่ที่มีความหลากหลายทางด้านวัย อาชีพ และระดับความรู้พื้นฐาน ดังแนวคิดของ โนลส์ (Knowles, 1984 : online) ที่กล่าวว่าวัยผู้ใหญ่มักสนใจเรียนวิชาที่มีความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่องานหรือชีวิตส่วนตัวมากที่สุด และเชื่อว่าวิธีที่ใช้ในการศึกษาของนักศึกษาผู้ใหญ่ ก็คือ การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self - directed Learning) ซึ่งเป็นวิธีที่เน้นบทบาทการเรียนรู้ของตัวผู้เรียนมากกว่าเน้นผู้สอน (Houle.1961 อ้างถึงในจรรุวรรณ เขียวน้ำชุม. 2560: 128)

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบโดยวิธีพหุคูณของแต่ละช่วงอายุ พบว่าในองค์ประกอบที่ 3 ความสามารถในการจัดการตนเอง นักศึกษาในช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความแตกต่างด้านความสามารถในการจัดการตนเอง กับช่วงอายุ 21 – 30 ปี และช่วงอายุ 21 – 30 ปี มีความแตกต่างด้านความสามารถในการจัดการตนเอง กับช่วงอายุ 31 – 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (.039, .019 ตามลำดับ) สามารถอธิบายตามหลักการทางจิตวิทยาพัฒนาการได้ว่าในอายุช่วงวัยรุ่น (ก่อนเข้าสู่อายุ 20 ปี) กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและมหาวิทยาลัยตอนต้น เป็นช่วงที่ผู้เรียนกำลังพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเองทั้งทางด้านเป้าหมาย ทักษะคิด ความต้องการ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2549 : 97) และเมื่อผู้เรียนได้ค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองแล้วจึงจะสามารถแสดงบทบาทของตนเองออกมาได้อย่างเหมาะสม (กันยา สุวรรณแสง, 2542 : 61) ในขณะที่ช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (ช่วงอายุ 21 – 30 ปี) เป็นช่วงที่พัฒนาการด้านต่างๆ เริ่มสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและวุฒิภาวะทางด้านอารมณ์โดยมีความสามารถควบคุมตนเองได้เป็นอย่างดี โดยมีการพิจารณามาตรฐานทางสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมที่ตนเองอยู่มากขึ้น

ในขณะที่วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (ช่วงอายุ 31 – 40 ปี) โดยวัยกลางคนส่วนมากเป็นผู้ที่อยู่ในช่วงวัยที่กำลังประกอบอาชีพหรือกำลังมีชีวิตครอบครัว มีวุฒิภาวะสูงขึ้น บางคนกลับมาสำรวจเป้าหมายเพื่อวางแผนแสวงความสำเร็จ หรือเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ ที่จะเริ่มเข้าอยู่ช่วงเปลี่ยนวัยช่วง 50 ปีขึ้นไป นั้น (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2549 : 330, 414 และ 473) จึงสามารถสรุปช่วงอายุของ

นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว มีความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของแต่ละคนผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกัน ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญและคำนึงถึงวิธีการเรียนการสอนผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์ที่ผู้เรียนมีอายุที่แตกต่างกันและความแตกต่างด้านความสามารถในการจัดการตนเองตามลักษณะช่วงวัยที่เหมาะสมยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอูไรวรรณ ชินพงษ์ (2555: ออนไลน์) ที่ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน มีผลการวิจัยที่สรุปว่าอายุของผู้เรียนส่งผลต่อคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเนื่องจากผู้เรียนที่มีอายุมากมีแรงจูงใจในการเรียนมากกว่าผู้เรียนอายุน้อย นอกจากนี้ การศึกษาฉลองชัย ชิวสุทรสกุล และคณะ (2557 : ออนไลน์) พบว่านักศึกษาวิทยาลัยชุมชนมาจากหลากหลาย ทั้งจากผู้ด้อยโอกาส ขาดโอกาสทางการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในระบบ และนอกระบบ ผู้อยู่ในวัยแรงงานที่พลาดโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา ผู้ที่ต้องการปรับเปลี่ยนอาชีพหรือต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมตามความต้องการของตนเอง ผู้เกษียณอายุจากการทำงานแล้ว รวมถึงผู้เรียนในระบบการศึกษาปกติ หรือการศึกษา ในระบบที่ต้องการพัฒนาความสามารถวิชาชีพที่เข้ามาศึกษาต่อในวิทยาลัยชุมชน ดังนั้น ช่วงอายุของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนจึงมีความแตกต่างทั้งด้านอายุของผู้เรียนอย่างมาก โดยมีอายุระหว่าง 19 – 73 ปี (จินตนา สุขจรรย์นธ์, 2554 : 142) โดยการเรียนรู้แบบนำตนเองอาศัยหลักการทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ (Andragogy) โดยถือว่าผู้เรียนมีความต้องการเป็นตัวของตัวเอง และในขณะเดียวกันก็ต้องการให้ผู้อื่นเห็นว่าเขาเป็นตัวของตัวเองด้วย ผู้สอนไม่จำกัดผู้เรียน แต่ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรับผิดชอบตัวเอง การเรียนรู้แบบนำตนเอง ส่งผลไปยังกระบวนการเรียนที่ต่อเนื่องไปตลอดชีวิต (Life Long Process) การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning) เป็นการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนรับผิดชอบในการวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผล ความก้าวหน้าของการเรียนของตนเอง เป็นลักษณะซึ่งผู้เรียนทุกคนมีอยู่ในขณะที่อยู่ในสถานการณ์การเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้และทักษะที่เกิดจากการเรียนจากสถานการณ์หนึ่งไปยังอีกสถานการณ์หนึ่งได้ (Hiemstra, 1994. อ้างถึงใน ฉลองชัย ชิวสุทรสกุล และคณะ. 2557: ออนไลน์)

ทั้งนี้ยังพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะชีวิตและ การทำงาน (Life and Career Skills) ที่มีความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง มีความสามารถจัดการด้านเป้าหมายและเวลา สามารถสร้างงานอิสระ และเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในตนเอง เป็นผู้นำในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) (เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช และคณะ, 2559: ออนไลน์)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองและทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินการระบาดสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และเหตุการณ์อื่น ๆ ในอนาคต ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองบนความแตกต่างของช่วงอายุควบคู่กับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในวิทยาลัยชุมชน และส่งเสริมนโยบายให้มีการเตรียมพร้อมในการใช้เทคโนโลยีของผู้สอนและผู้เรียนในช่วงอายุที่แตกต่างกัน เพื่อเตรียมความพร้อมเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยอาศัยฐานจากงานวิจัยในครั้งนี้

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ผู้สอนอาจนำคุณลักษณะการจัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองผสมกับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ไปประยุกต์ใช้โดยคำนึงถึงช่วงอายุที่แตกต่างกัน และความแตกต่างของด้านความสามารถในการจัดการตนเอง ตามช่วงวัยของผู้เรียนที่ส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ โดยสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้กระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองควบคู่กับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ในลักษณะการเรียนในชั้นเรียนปกติ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนออกแบบสามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินได้

นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างของผู้เรียนทั้งด้านเนื้อหาที่ครูผู้สอนควรมีการปรับเนื้อหาตามความต้องการของผู้เรียนและวิธีการเข้าถึงข้อมูลของผู้เรียนแต่ละคนตามความถนัดที่แตกต่างกันหรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และเข้าถึงข้อมูลได้มากที่สุด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุ ของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว ซึ่งผู้เรียนอยู่ในวัยผู้ใหญ่ ซึ่งสามารถศึกษาเพิ่มเติมในองค์ประกอบอื่น ๆ ประกอบไปด้วย ทั้งปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้เรียน และสภาพแวดล้อมในชีวิตประจำวันของผู้เรียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กันยา สุวรรณแสง. (2542). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: รวมสาสน์.
- จารุวรรณ เขียวน้ำชุม. (2560). รูปแบบแนวคิดทางทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุของการเรียนรู้แบบนำตนเอง. *Journal of HRintelligence สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. 12 (1) ,125-140
- จินตนา สุจางนันท์. (2554). *การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: โอเอนสโตร์.
- ฉลองชัย อีสุทรสกุล และคณะ. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนโดยกระบวนการศึกษาผ่านบทเรียน. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2563, แหล่งที่มา http://dspace.lib.buu.ac.th/bitstream/1234567890/1680/1/2559_018.pdf
- เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช และคณะ. (2559). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: ความท้าทายในการพัฒนานักศึกษา. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2563, แหล่งที่มา <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/scnet/article/view/58038>
- ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร. (2563). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 69 ง.
- ภูษิมา ภิญโญสินวัฒน์. (2563). จัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19: จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย. สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ (TDRI). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 ธันวาคม 2563, แหล่งที่มา <https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic>
- รุ่งอรุณ ไสยโสภณ. (2549). *แนวคิดสู่การปฏิบัติ: การเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองสำหรับผู้ใหญ่*. กรุงเทพมหานคร: สำนักบริการงานการศึกษาออกโรงเรียน
- วิทยากร เชียงกุล. (2549). *รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2547/2548 : รากเหง้าของปัญหาและแนวทางแก้ไข*. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- ศรีเรื่อน แก้วกังวาล. (2549). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย/1.จิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน. (2547). *แนวทางการบริหารการจัดการวิทยาลัยชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน. (2551). *นโยบายและการดำเนินงานวิทยาลัยชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)

- สุนทร โตบัว. (2546). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์การศึกษาศุขวิบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อุไรวรรณ ชินพงษ์ (2555: 156) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน. *ออนไลน์*. สืบค้น 21 ตุลาคม 2563, แหล่งที่มา <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jrcd/article/view/93149/72973>
- Knowles, M.S. (1984). The Adult Learning Theory - Andragogy. *Online*. Retrieved December 2 ,2020. from : <https://elearningindustry.com/the-adult-learning-theory-andragogy-of-malcolm-knowles>

การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

**The Study of Problem State in Student Affairs Administration in
Educational Opportunity Exansion Schools under Phetchaburi
Primary Educational Service Area Office 2**

ณัฐวุฒิ หวานผล และ ศิริพงษ์ เสาภายน

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Nattawut Wanpon and Siriphong Sauphayana

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : nattawutku72@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 2.) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยจำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 168 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบ ได้แก่ การทดสอบค่าที (t- test) และการทดสอบ F-test แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Post hoc Comparison)

ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่า ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การบริหารงานกิจการนักเรียน; โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

Abstracts

The objectives of this research were: 1) to study the problem state in student affairs administration, and 2) to compare teachers opinions about the problems in student affairs administration in Educational Opportunity Expansion Schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2, classified by educational qualifications and work experience. This research is a survey research. The research instrument are questionnaire by index of Item Objective Congruence : IOC is between 0.60 - 1.00 and reliability at 0.95. The sample of this research was 168 teachers in Educational Opportunity Expansion Schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test for comparing means of two groups and one-way ANOVA (F-test) for comparing means of more than two groups. When there were statistically significant difference level of 0.05 were found, Scheffe's Post hoc Comparison was conducted.

A result of this study was found in the following aspects.

The problem state in student affairs administration was at a high level for both overall and individual aspects. The results of comparing teachers opinions about the problem state in student affairs administration, were as follows: the sample with different educational qualification had indifferent opinion towards the problem state in student affairs administration both overall and individual aspects. and the sample with different work experience had different opinion towards the problem state in student affairs administration both overall and individual aspects statistically significant difference level of 0.05.

Keywords: Student affairs administration; Educational Opportunity Expansion Schools;
Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

ด้วยสภาพการณ์ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม ชีวิตความเป็นอยู่สิ่งสำคัญปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีซึ่งเป็นสิ่งที่เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ส่งผลให้ขาดความสมดุลจากด้านความคิด จิตใจในการดำรงชีวิต การจัดการศึกษาควรจะมีมุ่งเน้นและปรับเปลี่ยนไปที่การพัฒนาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดีมีจิตสาธารณะ ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารต้องมีการพัฒนาการบริหารงานอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา มีการบริหารงานในรูปแบบใหม่เพื่อที่จะพัฒนา ไม่มุ่งแต่เพียงด้านใดด้านหนึ่ง ต้องมีการพัฒนามนุษย์ในทุกด้าน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

งานกิจการนักเรียน เป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อเป็นการเสริมทักษะและเพิ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับนักเรียนนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน อีกทั้งยังมีการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นคนดี รู้จักการปรับตัว แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข งานกิจการนักเรียนถือเป็นงานที่เร่งด่วนที่ผู้บริหารต้องเร่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา นอกจากนี้งานกิจการนักเรียนเป็นงานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน การบริการนักเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามแบบแผนที่เหมาะสมกับช่วงวัย และมาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ คู่คุณธรรม เป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไป (อดิศักดิ์ กล้าเชียงคำ, 2561 : 23-24)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่ไม่มีโอกาสได้เรียนโรงเรียนมัธยมที่มีความพร้อมด้วยเหตุผลหลายประการด้วยกัน ซึ่งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีจำนวน 25 โรงเรียน โดยส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนขนาดปานกลางและขนาดเล็ก ทุกโรงเรียนไม่มีรองผู้อำนวยการสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563 : ออนไลน์) ส่งผลให้การดำเนินงานไม่มีนโยบายหรือโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ครูผู้สอนมีหน้าที่รับผิดชอบเป็นหัวหน้างาน ซึ่งจะมีภาระงานสอนเป็นหลัก อาจจะขาดความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในการบริหารงาน อีกทั้งโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจะไม่สามารถเน้นในเรื่องของวิชาการได้ สิ่งหนึ่งที่เป็นเป้าหมายสำคัญคือปลูกฝังให้นักเรียนเกิดทักษะในการดำเนินชีวิตสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประกอบอาชีพของตนได้ ประสบการณ์ที่ได้รับมักจะเกิดขึ้นจากกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ส่งผลไปถึงการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาที่จะเกิดต่อตัวผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 คาดว่าผลการศึกษจะสามารถนำไปเป็นข้อมูลที่ใช้ในการวางแผน และพัฒนา การกำหนดนโยบายในการดำเนินงาน เพื่อขจัดปัญหาของการบริหารงาน และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความรู้ความสามารถ และนำประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้เครื่องมือการวิจัย คือแบบสอบถาม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 25 โรงเรียน จำนวนครู 300 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 25 โรงเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างใช้การ กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen (Cohen, Manion and Morrison, 2011 : 147) จำนวน 168 คน โดยวิธีการแบ่งกลุ่มประชากรตามสัดส่วนเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ มีค่า 0.25 - 0.82 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.95 ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย คุณวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ด้านละ 9 ข้อ รวมทั้งสิ้น 45 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้มาตราส่วน ประเมินค่าของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1. ขออนุญาตจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้อำนาจการสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 25 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตจัดเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างการวิจัยจำนวน 168 คน 2. ผู้วิจัยดำเนินการขอความอนุเคราะห์จากครู ตอบแบบสอบถาม มีการแจกและรวบรวมแบบสอบถามซึ่งนัด วันเก็บแบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 21 กันยายน ถึง วันที่ 9 ตุลาคม 2563 และดำเนินการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 168 ชุด 3. รวบรวมแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด 168 ชุด ได้รับคืนทั้งหมด

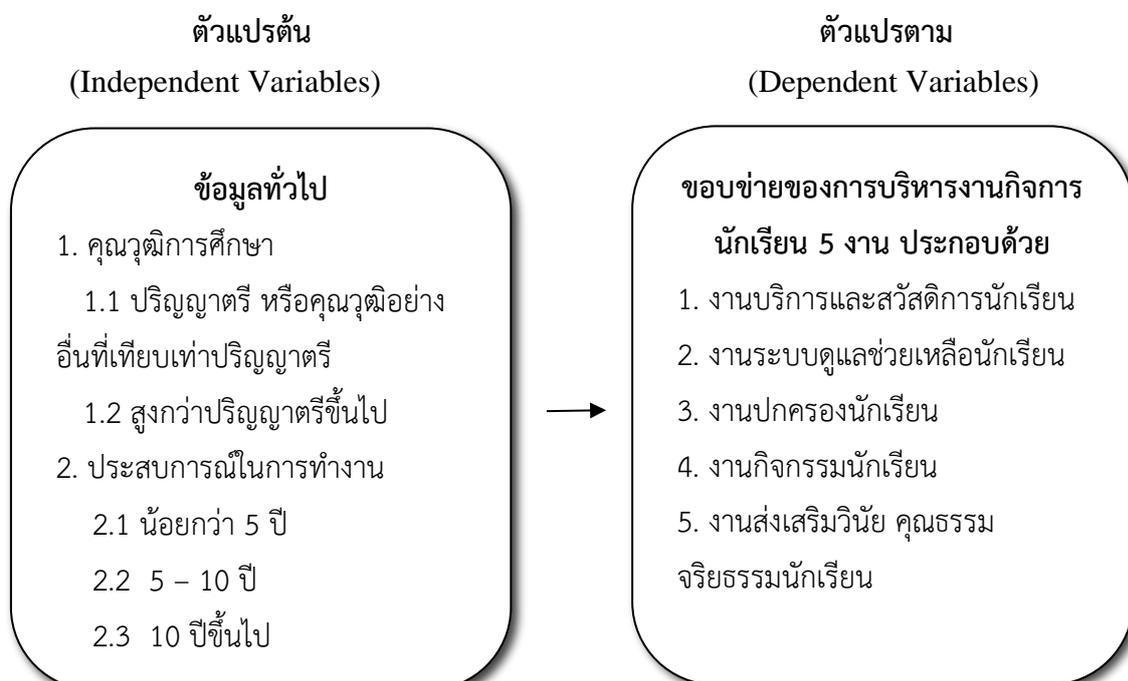
164 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.62 4. ประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์แบบสำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ คุณวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ 2. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) 3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาที่ต่างกันต่อสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบโดยใช้ค่าที (t-test) 4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกันต่อสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ F-test แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' s Post hoc Comparison)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน

สภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. งานบริการและสวัสดิการนักเรียน	3.79	0.90	มาก
2. งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.92	0.96	มาก
3. งานปกครองนักเรียน	3.94	0.96	มาก
4. งานกิจกรรมนักเรียน	3.99	0.97	มาก
5. งานส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	3.95	0.98	มาก
รวม	3.92	0.90	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ งานกิจกรรมนักเรียน ($\bar{X} = 3.99$), งานส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ($\bar{X} = 3.95$) และงานปกครองนักเรียน ($\bar{X} = 3.94$)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

2.1 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

สภาพปัญหาการบริหารงาน กิจการนักเรียน	คุณวุฒิการศึกษา				t	P
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. งานบริการและสวัสดิการนักเรียน	3.81	0.87	3.74	0.95	0.518	0.605
2. งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.96	0.93	3.84	1.04	0.744	0.458
3. งานปกครองนักเรียน	3.99	0.95	3.83	0.99	1.035	0.302
4. งานกิจกรรมนักเรียน	4.02	0.96	3.94	1.00	0.498	0.619
5. งานส่งเสริมวินัย คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	3.99	0.97	3.86	1.02	0.812	0.418
รวม	3.96	0.89	3.84	0.93	0.766	0.445

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยของตามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมและรายด้าน

สภาพปัญหาการบริหารงาน กิจการนักเรียน	ประสบการณ์ในการทำงาน						F	P
	น้อยกว่า 5 ปี		5 - 10 ปี		10 ปีขึ้นไป			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. งานบริการและสวัสดิการนักเรียน	3.87	0.86	3.42	1.00	4.05	0.71	6.854*	0.001
2. งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.99	0.99	3.56	1.02	4.21	0.74	5.974*	0.003
3. งานปกครองนักเรียน	4.02	0.94	3.58	1.04	4.20	0.80	5.772*	0.004
4. งานกิจกรรมนักเรียน	4.07	0.99	3.62	1.05	4.26	0.74	6.014*	0.003
5. งานส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.05	0.98	3.58	1.10	4.19	0.76	5.424*	0.005
รวม	4.00	0.92	3.55	1.00	4.18	0.65	6.731*	0.002

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานเป็นรายคู่ตามวิธีของ เซฟเฟ่ (Scheffe' s Post hoc Comparison) ได้ผลการเปรียบเทียบดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยความความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ภาพรวม

ประสบการณ์ในการทำงาน	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	10 ปีขึ้นไป
		4.00	3.55	4.18
น้อยกว่า 5 ปี	4.00	-	*	
5 – 10 ปี	3.55	-	-	*
10 ปีขึ้นไป	4.18	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี และนอกจากนี้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 - 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยความความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ขอบข่ายงานบริการและสวัสดิการนักเรียน

ประสบการณ์ในการทำงาน	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	10 ปีขึ้นไป
		3.87	3.42	4.05
น้อยกว่า 5 ปี	3.87	-	*	
5 – 10 ปี	3.42	-	-	*
10 ปีขึ้นไป	4.05	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ขอบข่ายงานบริการและสวัสดิการนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี และนอกจากนี้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 - 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่ต่างกันอย่างชัดเจน โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ขอบข่ายงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ประสบการณ์ในการทำงาน	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	10 ปีขึ้นไป
		3.99	3.56	4.21
น้อยกว่า 5 ปี	3.99	-		
5 – 10 ปี	3.56	-	-	*
10 ปีขึ้นไป	4.21	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ขอบข่ายงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ขอบข่ายงานปกครองนักเรียน

ประสบการณ์ในการทำงาน	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	10 ปีขึ้นไป
		4.02	3.58	4.20
น้อยกว่า 5 ปี	4.02	-	*	
5 – 10 ปี	3.58	-	-	*
10 ปีขึ้นไป	4.20	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ขอบข่ายงานปกครองนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี และนอกจากนี้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 - 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ขอบข่ายงานกิจกรรมนักเรียน

ประสบการณ์ในการทำงาน	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	10 ปีขึ้นไป
		4.07	3.62	4.26
น้อยกว่า 5 ปี	4.07	-	*	
5 – 10 ปี	3.62	-	-	*
10 ปีขึ้นไป	4.26	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ขอบข่ายงานกิจกรรมนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี และนอกจากนี้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 - 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ขอบข่ายงานส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

ประการณ์ในการทำงาน	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	10 ปีขึ้นไป
		4.05	3.58	4.19
น้อยกว่า 5 ปี	4.05	-	*	
5 – 10 ปี	3.58	-	-	*
10 ปีขึ้นไป	4.19	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ขอบข่ายงานส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี และนอกจากนี้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 - 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การแสดงความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก ซึ่งอภิปรายในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1.1 งานบริการและสวัสดิการนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก พบว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมภายใน เช่น อาคารสถานที่ สนามกีฬา สนามเด็กเล่น ไม่มีความเพียงพอ ขาดงบประมาณในการสนับสนุน นักเรียนมีความขาดแคลนทางทุนทรัพย์ การจัดการอาหารกลางวันที่มีนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งทางโรงเรียนจะได้รับงบประมาณสนับสนุนอาหารกลางวันเพียงแค่นักเรียนระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาเท่านั้น ส่งผลให้เกิดความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการ ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยจากมากที่สุดคือ โรงเรียนมีการสำรวจ และมอบทุนการศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความขาดแคลนอย่างทั่วถึง อาจเนื่องมาจากมีนักเรียนจำนวนมากที่ขาดแคลนทุนทรัพย์จึงไม่สามารถจัดทุนการศึกษาให้ทั่วถึงได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพสุคลธ์ หงส์ชู และกัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ (2560 : 939) ที่ศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนสู่ศตวรรษที่ 21 ใน

โรงเรียนขยายโอกาส เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในดำเนินงานให้บริการแก่นักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก พบว่า สภาพปัญหาของนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาส่วนใหญ่มักมีปัญหามาจากสภาพแวดล้อม โดยรอบตัวของนักเรียน และสังคมในชุมชน ส่งผลให้มีการดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึง อีกทั้งนักเรียนส่วนใหญ่กำลังเข้าสู่วัยรุ่น ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนและดูแลนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด ซึ่งงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยจากมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดทำเอกสารหลักฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ที่สามารถตรวจสอบได้ อาจเนื่องมาจากในโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีครูน้อย แต่งานเอกสารมีหลากหลายงานที่ครูหนึ่งคนจะต้องรับผิดชอบ จึงทำให้เกิดปัญหาทางการจัดทำเอกสารหลักฐานเพื่อรู้จักผู้เรียนรายบุคคล เช่น แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) สอดคล้องกับ เรื่องยศ ครองตรี (2551 : 85) ที่ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ)

1.3 งานปกครองนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก พบว่า นักเรียนโดยส่วนใหญ่เป็นนักเรียนมีปัญหาที่เกิดจากสถาบันครอบครัว สภาพแวดล้อม สังคม และชุมชนโดยรอบตัวของนักเรียนมีสภาพที่ไม่พึงประสงค์ ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมที่ผิดๆ ก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตามมา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยจากมากที่สุดคือ โรงเรียนมีการยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีความประพฤติดี สามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ อาจเนื่องมาจากโดยธรรมชาติของมนุษย์จะมีความต้องการคำยกย่องชมเชย ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้บุคคลหรือนักเรียนมีแรงจูงใจที่กระทำความดีไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ สอดคล้องกับ สุนทรื เตชะตน (2554 : 108) ที่ศึกษา การบริหารงานปกครองโรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า สภาพการบริหารงานปกครองทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.4 งานกิจกรรมนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก พบว่า การที่ได้ศึกษาจากการจัดกิจกรรมที่ผ่านมาในแต่ละครั้ง มีบุคลากรในการปฏิบัติงานน้อย ครูหนึ่งคนต้องรับผิดชอบทุกกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น จึงส่งให้ระบบในจัดทำกรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมยังไม่เป็นระเบียบเท่าที่ควร ทำให้งานกิจกรรมที่จัดไม่สามารถตอบสนองต่อความสนใจของนักเรียนทั้งหมดได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยจากมากที่สุดคือ โรงเรียนมีการจัดเลือกตั้งสถานักเรียนในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย อาจเนื่องมาจากโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียน

ขนาดเล็กที่มีนักเรียนจำนวนน้อย ในเรื่องระบบสถานักเรียนภายในโรงเรียนอาจไม่มีความเข้มแข็ง โรงเรียนอาจจะให้ความสนใจทางงานทางด้านนี้ไม่มากนัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ บุญดอก (2559 : 90) ที่ศึกษา สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สภากและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียน รายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การคัดเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียนตามแนวระบอบประชาธิปไตย เชิญผู้ปกครองและบุคคลภายนอกให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของนักเรียน ตามลำดับ

1.5 งานส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก พบว่า ปัจจุบันเทคโนโลยีที่สามารถเข้าถึงได้อย่างไร้พรมแดนเข้ามามีบทบาทในชีวิตของนักเรียนเป็นอย่างมาก นักเรียนอาจจะเข้าถึงเทคโนโลยีในทางที่ไม่ถูกไม่ควร ส่งผลให้ผู้เรียนขาด คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยจากมากที่สุดคือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมปัจฉิมนิเทศเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรักภูมิใจในสถาบัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความรักความผูกพัน ความปรารถนาดีต่อกัน และความกตัญญูต่อบุคคลที่ต่อสถานศึกษา และครูผู้สอน สอดคล้องกับ พวงรัตน์ ชำนาญเลิศกิจ (2558 : 75) ได้ศึกษาศึกษาการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร พบว่า การส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากที่สุด คือ ด้านความกตัญญู ด้านการมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านการประหยัด และด้านความเมตตา ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมครูที่มีคุณวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็น ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษาพบว่า ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาปริญญาตรี หรือคุณวุฒิอย่างอื่นที่เทียบเท่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นและรับรู้ในสภาพปัญหาของการบริหารงานกิจการนักเรียนที่เหมือนกัน มีความเข้าใจ ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ที่ตรงกัน สอดคล้องกับ ทิพสุคล์ หงส์ชู และกัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ (2560 : 939) ที่ศึกษา ศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนสู่ศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนขยายโอกาส เครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง พบว่า ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบริหารงานกิจการนักเรียนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันอาจจะมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนซึ่งเป็นงานเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม และการปฏิบัติของนักเรียนที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียว ด้วยในปัจจุบันพฤติกรรมนักเรียนมีความเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมอย่างรวดเร็ว อาจเป็นเพราะช่วงวัย และการรับรู้ถึงนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่ต่างกัน นอกจากนี้ประสบการณ์ในการทำงานมีส่งผลต่อการทำความเข้าใจโอกาสในการเรียนรู้ การมองเห็นความชัดเจนของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ยิ่งประสบการณ์มากขึ้นเพียงใดมองเห็นถึงปัญหามากขึ้นเท่านั้น สอดคล้องกับ จูติกานต์ นวพงศ์รัตน์ (2557 : 68-69) ที่ศึกษา สภาพการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ หากเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 งานบริการและสวัสดิการนักเรียน โรงเรียนควรมีการสำรวจ และมอบทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลนอย่างทั่วถึง มีการควบคุมดูแลอาหารกลางวันภายในโรงเรียนอย่างถูกต้องตามหลักโภชนาการครบ 5 หมู่ และจัดให้มีสนามเด็กเล่นที่ปลอดภัยอย่างเพียงพอ

1.2 งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนควรมีการจัดทำเอกสารหลักฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ที่สามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบ มีการให้ความรู้แก่นักเรียนในการป้องกันตนเองให้ห่างไกลจากยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ

1.3 งานปกครองนักเรียน โรงเรียนควรมีการจัดค่ายอบรมนักเรียนที่มีพฤติกรรมดี สามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ และมีการปลูกฝังประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นต่อนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

1.4 งานกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมเลือกตั้งสภานักเรียนในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย และมีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน

1.5 งานส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมปัจฉิมนิเทศเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรักภูมิใจในสถาบัน และมีการปลูกฝังทักษะการดำรงชีวิต ส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขอย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในเชิงลึก เฉพาะด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ

2.2 ควรมีศึกษาแนวทางในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาการบริหารงานที่เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ฐิติกานต์ นวพงศ์รัตน์. (2557). *สภาพการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 จังหวัดกระบี่*. งานนิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิพสุคล์ หงส์ชู และกัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ. (2560). การพัฒนางานกิจการนักเรียนสู่ศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนขยายโอกาสเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง. *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8*, 1 (8), 933-943.
- พวงรัตน์ ชำนาญเลิศกิจ. (2558). *ศึกษาการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เรืองยศ ครองตรี. (2551). *การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วรภรณ์ บุญดอก. (2559). *สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. งานนิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุนทรี เตชะตน. (2554). *การบริหารงานปกครองโรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัด สพ.บ.เพชรบุรี เขต 2. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2563. แหล่งที่มา: https://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=7602
- อดิศักดิ์ กล้าเชียงคำ. (2561). *การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research Method in Education*. (7th ed.). New York: Morrison.

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสหวิทยาเขตเสรีไทย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร

**Skills of School Administrators as Perceived by Teachers in Seri
Thai Cooperative School Area, Secondary Educational
Service Area Office 2, Bangkok**

สิริพัฒน์ ทีฆะสุข

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Siripat Teekasuk

Ramkhamhaeng University, Thailand

E-mail : kaew_siripat@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ในสหวิทยาเขตเสรีไทยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร 2.) เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยประกอบด้วย ครูในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563

ผลการวิจัยพบว่า

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ในสหวิทยาเขตเสรีไทยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ครูที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

คำสำคัญ: ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา; การรับรู้ของครู; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร; ผู้บริหารสถานศึกษา

* วันที่รับบทความ: 25 ธันวาคม 2563; วันแก้ไขบทความ 24 มกราคม 2564; วันตอบรับบทความ: 25 มกราคม 2564

Received: December 25, 2020; Revised: January 24, 2021; Accepted: January 25, 2021

Abstracts

The purposes of this research study were to: (1) study on skills of school administrators basing on perception of teachers in Seri Thai Cooperative School Area, Educational Service Area 2, Bangkok and, (2) compare skills of school as perceived among teachers -in Seri Thai Cooperative School Area, Educational Service Area 2, Bangkok- of various genders, education levels and work experiences.

The research findings indicated that:

Overall skills of school administrators in Seri Thai Cooperative School Area, Secondary Educational Service Area Office 2, Bangkok are very poor. Perceptions among teachers of difference in gender towards school administrators in Seri Thai Cooperative School Area, Secondary Educational Service Area Office 2, Bangkok, were not different either on overall basis or in particular. Likewise, Perceptions among teachers of difference in education level towards school administrators in Seri Thai Cooperative School Area, Secondary Educational Service Area Office 2, Bangkok, were not different either on overall basis or in particular.

Keywords: Skills of School Administrators; perception of teachers; Secondary Educational Service Area Office 2, Bangkok; School Administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนประเทศชาติการที่ขับเคลื่อนความสำเร็จของประเทศนั้นบุคลากรทุกคนของประเทศจึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศจากศักยภาพความสามารถ ประสิทธิภาพของบุคคลทุกคนจึงสมควรที่จะได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองทางการศึกษา การศึกษาเป็นสามารถช่วยเหลือให้พัฒนาบุคลากรให้เป็นพลเมืองโลกที่ดีของโลกหรือพลโลก ที่ดีของประเทศ ความสนใจของตัวบุคคลที่จะ พัฒนาการตนเองภาครัฐมีส่วนสำคัญในการพัฒนาบุคคลของประเทศโดยดูแลตั้งแต่ แรกเกิดจนให้การศึกษาตามระบบการศึกษาภาคบังคับและต่อการศึกษาในการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พระราชบัญญัติการศึกษาได้กำหนดไว้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 5 ว่าด้วย การบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริการและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 36 บัญญัติไว้ว่าให้ สถานศึกษาดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความ คล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา และมาตรา 39 บัญญัติไว้ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และ การบริหารงานทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542 : ออนไลน์)

สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ กล้าคิด กล้า ทำ กล้าแสดงออก และเป็นบุคลากรที่ดีมีคุณภาพ โดยสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุขการที่ บุคลากรจะสามารถมีศักยภาพได้เต็มกำลังนั้นต้องผ่านการพัฒนาจากการดูแลที่ดีจากภาครัฐในการให้โอกาส และควบคุมสถานศึกษาให้มีมาตรฐานทั้งของภาครัฐและเอกชนผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีส่วนอย่างยิ่งในการมี

หน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบโดยตรงในการบริหารงานในด้านต่างๆในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพทางการศึกษา ผลสัมฤทธิ์การเรียนของผู้เรียนสูงหรือต่ำจึงสืบเนื่องมาจากการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารจะต้องบริหารให้มีความครอบคลุมในทุกมิติที่จะช่วยส่งเสริมการทำงานของครูทั้งสภาพแวดล้อมในการทำงานส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ได้อย่างดีและเหมาะสมนอกจากนี้ผู้บริหารควรมีทักษะหรือทักษะของผู้บริหารที่สามารถช่วยให้ครูสามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล แก่ตัวผู้เรียนผู้บริหารคือผู้บังคับบัญชา สูงสุดที่จะวางแผนการปฏิบัติงานขององค์กรและปฏิบัติงานให้สถานศึกษาเป็นไปตามจุดหมายเป้าหมายของสถานศึกษาตามนโยบายของรัฐและการสร้างความสัมพันธ์ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและสังคมภายนอก คุณภาพการศึกษาจะเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับทักษะในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญผู้บริหารสามารถใช้ทักษะการบริหารในการดำเนินงานขององค์กรให้เกิดความสำเร็จ ผู้บริหารจึงมีความจำเป็นต่อการศึกษา ซึ่ง Drake and Row ได้กล่าวถึงทักษะของผู้บริหารที่สำคัญไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1. ทักษะความคิดรวบยอด ด้านมโนภาพ (conceptual skills) 2. ทักษะทางมนุษย์ (human skills) 3. ทักษะทางการศึกษาและการสอน (educational and instructional skills) 4. ทักษะทางด้านเทคนิค (technical skills) 5. ทักษะทางความรู้ความเข้าใจ (cognitive skills) (Drake, Thelbert L; & Roe, William, H.,1986 : 30)

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงสมควรที่จะพัฒนาตนเองให้มีทักษะทางด้านบริหาร เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เข้าใจกระบวนการการบริหาร เป็นผู้วิสัยทัศน์ที่ทันสมัย เข้าใจบริบท และมีตัดสินใจที่ส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษาจะเห็นว่าทักษะผู้บริหารมีส่วนในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยอย่างยิ่งผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสหวิทยาเขต เสรีไทยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อค้นพบมาใช้ประโยชน์ในการบริหารงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 จำนวน 655 คน

1. 2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 จำนวน 248 คน

ขนาดของโรงเรียน จำนวนประชากรครู (คน)	จำนวน	จำนวน	สุ่มอย่างง่าย กลุ่มตัวอย่าง (คน)
โรงเรียนขนาด ใหญ่	1	(64)	
-โรงเรียนสุขุมวิทพันธุ์อุปถัมภ์		64	24
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	4	(591)	
-โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2		199	75
-โรงเรียนบางกะปิ		146	56
-โรงเรียนเศรษฐบุทรบำเพ็ญ		135	51
-โรงเรียนสตรีเศรษฐบุทรบำเพ็ญ		111	42
รวม		655	248

โดยใช้กลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen (Cohen, Manion and Morrison, 2011 : 147)

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยดำเนินการ คือ **ลักษณะของเครื่องมือ 1. แบบสอบถาม** โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้ **ตอนที่ 1** แบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) **ตอนที่ 2** แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ตามแนวคิดของ Likert scale 5 ระดับ (Likert, 1967 อ้างถึงใน บุชบา คำนนท์, 2559 : 64) จำนวน 45 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำการขอหนังสือขออนุญาตในการแจกแบบสอบถามจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร 2. ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขออนุญาตและแบบสอบถาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เป็นผู้ดำเนินการจัดส่งและเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ 248 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 3. ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน สมบูรณ์ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

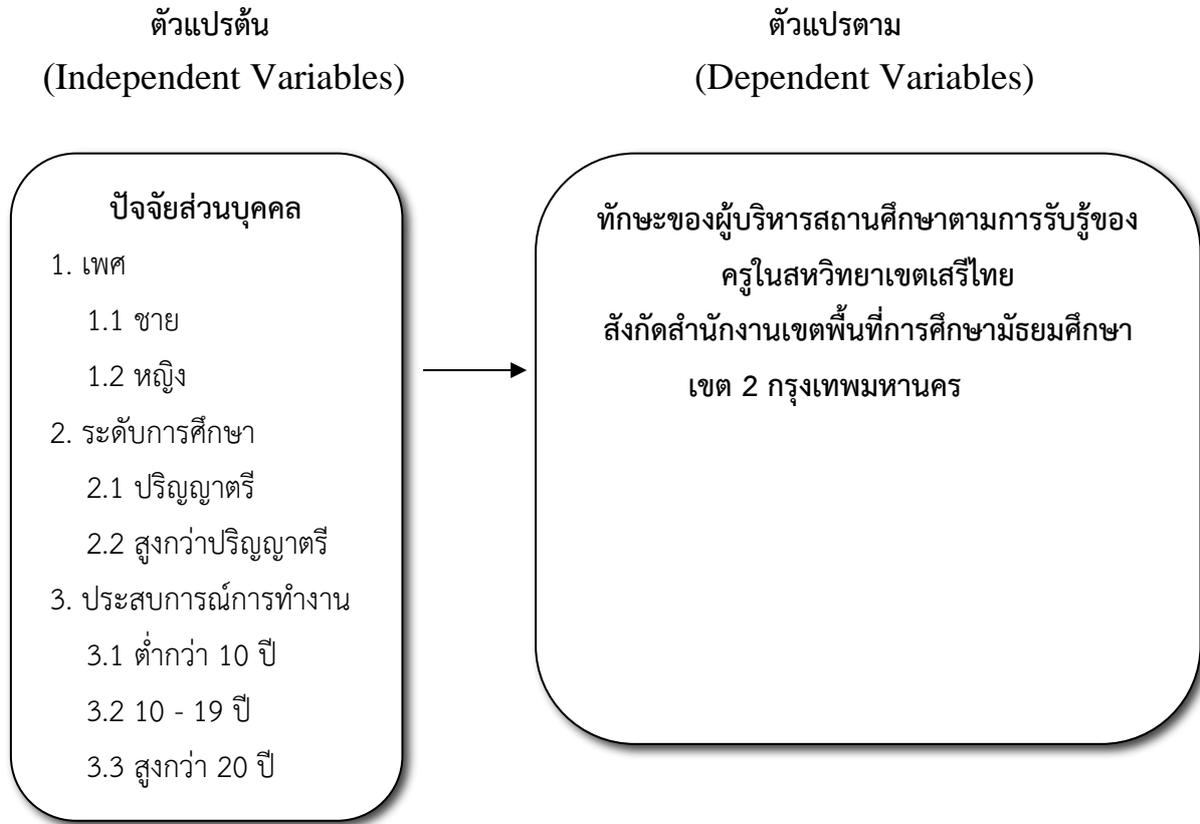
ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้ **สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)** 1. ใช้สถิติจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) อธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม 2. ใช้สถิติวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อธิบายข้อมูล ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร **สถิติอนุมาน (Inferential Statistics)** 1. ใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) (Independent Samples) 2. ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) หากพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheff's post hoc comparisons method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับทักษะของผู้บริหาร 5 ด้าน ของ Drake, Thelbert L; & Roe, William (Drake, Thelbert L; & Roe, William, H., 1986 : 30) ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ($\bar{X} = 3.91$) ทักษะทางความคิดรวบยอด ($\bar{X} = 3.89$) ทักษะด้านความรู้ความคิด ($\bar{X} = 3.88$) ทักษะทางเทคนิค ($\bar{X} = 3.85$) และทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.84$)

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังนี้

2.1 ครูที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

2.2 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

2.3 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและประเด็นที่น่าสนใจ แล้วจึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากโครงสร้างการบริหารสถานศึกษากำหนดรูปแบบการกระจายอำนาจในตัวกฎหมายไปสู่ตัวสถานศึกษาให้มีผู้ปฏิบัติราชการและทำหน้าที่จัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดโดยวัตถุประสงค์ให้โรงเรียนจัดการศึกษาอย่างเป็นอิสระคล่องตัวสามารถบริหารจัดการได้อย่างสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมีความรับผิดชอบและมีเครื่องมือในการจัดการศึกษา ผู้บริหารถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายและเป็นผู้นำวิชาชีพที่ต้องมีสมรรถนะความรู้ความสามารถและคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนพยาบาลวิชาชีพที่นำไปสู่การจัด และบริหารสถานศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากองค์การอย่างรวดเร็วและถูกต้อง โดยใช้ทรัพยากรบุคคลและอื่นๆที่มีอยู่ โดยผ่านกระบวนการทางการบริหารอย่างมีระบบเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารความชำนาญ ความเข้าใจ ความแคล่วคล่องว่องไว ความสามารถ ความฉลาดมีไหวพริบในการบริหารการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งปัจจุบันเป็นกระบวนการดำเนินงานที่ประกอบด้วยการวางแผนการจัดรูปร่างและระบบกำลังคน การจูงใจและการควบคุม การดำเนินงานของบุคลากรในหน่วยงานเพื่อให้การดำเนินงานนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

1. **ทักษะทางความคิดรวบยอด** พบว่า ครูมีการรับรู้ เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ทักษะทางความคิดรวบยอด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.89$) เนื่องจาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

ความสามารถด้านความรู้ความคิดว่าผู้บริหารสถานศึกษาสามารถที่จะพัฒนาได้และเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างทักษะในด้านอื่นๆผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถเป็นผู้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพได้ถ้าปราศจากความรู้และไม่สามารถใช้และเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารต้องมีความชำนาญ และมีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหาร ซึ่งความรู้ที่ผู้บริหารโรงเรียนควรมีนั้น ได้แก่ ความรู้ด้านหลักสูตรและการสอนด้านระเบียบและกฎหมาย ความรู้ในทางที่มีความหมายอย่างสร้างสรรค์ เป็นที่เชื่อกันว่าการบริหารการศึกษาจะมีประสิทธิภาพ การศึกษาด้านหลักการและทฤษฎีการบริหาร และความรู้ด้านระบบการบริหารของชาติ ซึ่งการบริหารงานผู้บริหารจำเป็นต้องคิดไปทุกวันเพื่อให้เกิดงานสร้างสรรค์และเหตุผลที่ต้องคิดนั้นอาจเนื่องมาจากงานที่เพิ่มขึ้น จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงวิธีทำงานเพื่อสามารถทำได้ทัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วริศรา บุญธรรม ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยทักษะทางความคิดรวบยอดอยู่ในระดับมาก(วริศรา บุญธรรม, 2560 : 56) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดารัตน์ เหมาะสมาน ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาระยอง พบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาระยอง โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยทักษะทางความคิดรวบยอดอยู่ในระดับมาก(สุดารัตน์ เหมาะสมาน, 2561 : 67) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินันท์ จันทร์ศรีทอง การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยทักษะทางความคิดรวบยอดอยู่ในระดับมาก(อภินันท์ จันทร์ศรีทอง, 2559, : 62)

2. **ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์** ครูมีการรับรู้ เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขต เสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.84$) เนื่องจาก ผู้บริหารความสามารถในการกระตุ้น ส่งเสริมให้คนใช้ความพยายามอย่างเต็มที่เพื่องานและทุ่มเทให้กับองค์กร ทักษะนี้ยังรวมถึงการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่พึงประสงค์ โดยใช้วิธีการที่ไม่กระทบกระเทือนต่อขวัญและกำลังใจของบุคลากรในองค์กร และเป็นวิธีการที่ทุกคนเข้าใจชัดเจนพร้อมกันช่วยให้บุคลากรเหล่านั้นเกิดความมั่นใจว่าสามารถปฏิบัติงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วริศรา บุญธรรม การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราดพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราดอยู่ในระดับมาก และด้านทักษะทางมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก(วริศรา บุญธรรม, 2560, : 56) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณา รุ่งเรือง วณิชกุล ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทักษะทางมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก(อรอุมา รุ่งเรืองวณิชกุล, 2559, : 96) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วลลิกา พูลศิริ ศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทักษะทางมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก(वलลิกา พูลศิริ, 2560, : 63)

3. ทักษะทางเทคนิค พบว่า ครูมีการรับรู้ เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขต เสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ทักษะทางเทคนิค ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.85$) เนื่องจาก ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ วิธีการ เทคนิค เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างเชี่ยวชาญ และชำนาญจากประสบการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม มีความสามารถในการวางระบบงาน การจัดทำงบประมาณ การประชาสัมพันธ์หน่วยงาน ส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชานำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน สามารถแนะนำหรือชี้แนะให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้ ในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการบริหารได้ เหมาะสมกับสภาพของหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วริศรา บุญธรรม ศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก และทักษะทางเทคนิคอยู่ในระดับมาก(วริศรา บุญธรรม, 2560, : 56) ซึ่งสอดคล้องกับงาน วิจัยของ อภินันท์ จันทร์ศรีทอง ศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารโดยรวมในระดับมาก และทักษะทางเทคนิค อยู่ในระดับมาก(อภินันท์ จันทร์ศรีทอง, 2559, : 62) และสอดคล้องกับงาน วิจัยของ อังคณา จะนะบุรณ์ ศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารโดยรวมในระดับมาก และทักษะทางเทคนิค อยู่ในระดับมาก(อังคณา จะนะบุรณ์, 2562, : 56)

4. ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ครูมีการรับรู้ เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.91$) เนื่องจาก ความรู้และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการเป็นผู้นำทางการศึกษา เป็นผู้มีความรู้ และเป็นนักวิชาการที่ดีในการใช้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนและการสอน ถ่ายทอดเสนอแนะแก่บุคลากรในโรงเรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอน เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ส่งเสริมให้รู้มีความก้าวหน้าทางวิชาการมีการติดตามกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอย่างใกล้ชิด และสามารถใช้ข้อมูลย้อนกลับกับคณะครูได้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดารัตน์ เหมาะสมาน ศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง พบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง มี

ค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (สุตารัตน์ เหมาะสมาน, 2561 : 66) และสอดคล้องกับงานวิจัย อรุมา รุ่งเรืองวณิชกุล ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทักษะด้านการศึกษาและการสอนอยู่ในระดับมาก(อรุมา รุ่งเรืองวณิชกุล, 2559, : 96)

5. ทักษะด้านความรู้ความคิด พบว่า ครูมีการรับรู้ เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ทักษะด้านความรู้ความคิด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.91$) เนื่องจาก ทักษะพื้นฐานที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จโดยใช้ความรู้ ความคิดและปัญญานั้นที่เกิดจากการเรียนรู้และการศึกษาอาจเป็นการศึกษาจากตำรา เอกสาร วารสาร ผลงานวิจัย การเข้าร่วมประชุมสัมมนา การอภิปรายร่วมกับคนอื่น การเรียนรู้ประสบการณ์ของตนเอง และการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่นและนำความรู้ที่ได้เหล่านั้นมาพัฒนาความคิด เพื่อค้นหาแนวทางปฏิบัติงานที่ดีกว่าอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุตารัตน์ เหมาะสมาน ศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง พบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ ทักษะด้านความรู้ความคิดภาพรวมอยู่ในระดับมาก(สุตารัตน์ เหมาะสมาน, 2561 : 66) และสอดคล้องกับงานวิจัย อรุมา รุ่งเรืองวณิชกุล ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทักษะด้านความรู้ความคิดอยู่ในระดับมาก(อรุมา รุ่งเรืองวณิชกุล, 2559, : 96)

ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของครู เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน อภิปรายผลดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสภาวะเพศ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ดำเนินงานในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะพิจารณาจากความสามารถและความเหมาะสมในการทำงาน เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะของงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้ผลงานที่ได้ออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการพัฒนาตนเองด้านความรู้ความสามารถอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงาน ทำให้ครูที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่า และครูที่มีระดับการศึกษาที่น้อยกว่ามีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ดังนั้นเมื่อบุคลากรที่มีเพศต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการพัฒนาตนเองด้านความรู้ความสามารถอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงาน ทำให้ครูที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่า และครูที่มีระดับการศึกษาที่น้อยกว่ามีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการพัฒนาตนเองด้านความรู้ความสามารถอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงาน ทำให้ครูที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่า และครูที่มีระดับการศึกษาที่น้อยกว่ามีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ทักษะทางความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ควรมีความเข้าใจและมองเห็นภาพรวมขององค์กรทั้งหมด รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรได้

2. ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ควรมีโอกาสวิธีการประสานงาน เข้าถึงบุคลากร และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของแต่ละตำแหน่ง การสร้างแรงผลักดันแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน

3. ทักษะทางเทคนิค ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ควรเรียนรู้เทคนิคและวิธีการจัดการในสถานการณ์ต่างๆให้เหมาะสมกับสถานการณ์จากประสบการณ์ของตนและผู้อื่น

4. ทักษะทางการศึกษาและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ควรศึกษาและนิเทศติดตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและสถานศึกษา

5. ทักษะความรู้ความคิด ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ควรมีความเข้าใจในการเลือกตั้งสิ่งในการจัดการปัญหาภายในสถานศึกษาของตน โดยเล็งเห็นตามเป้าหมายของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

บุษบา คำนนท์. (2559). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*

วริศรา บุญธรรม. (2560). *การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*

วัลลิภา พูลศิริ. (2560). *การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต17. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. *ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 14 สิงหาคม 2563, แหล่งที่มา <https://www.bic.moe.go.th/images/stories/Porrbor2542.pdf>*

สุดารัตน์ เหมาะสมาน. (2561). *การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*

อภิรัตน์ จันทร์ศรีทอง. (2559). *การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*

- อรอุมา รุ่งเรืองวณิชกุล. (2559). *ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อังคณา จะนะบุรณ์. (2562). *การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education* (7th ed.). New York: Routledge.
- Drake, Thelbert L; & Roe, William, H. (1986). *The Principalship*. New York: Macmillan.

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขต
เบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร

**Opinions of Teacher Concerning the Student Aid system School
Cluster of the Benja Burapha Consortium Secondary
Educational Service Area 2, Bangkok**

กษิฏพิงษ์ ไวศะยานุกูล และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Kasitiphong Visayanukul and Pavidā Tharasrisutti
Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, E-Mail: kasitiphong2014@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขตเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานครโดยจำแนกระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนจากสหวิทยาเขตเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร จากการเปิดตารางของ Cohen ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คนโดยใช้วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากโรงเรียนขนาดใหญ่ในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.95 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการทดสอบค่าที่ (t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOV A) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe

ผลการวิจัยพบว่าครูมีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขตเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจบุรพาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขตเบญจบุรพา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ความคิดเห็นของครู; ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; สหวิทยาเขตเบญจบุรพา

วันที่รับบทความ: 29 ธันวาคม 2563; วันแก้ไขบทความ 24 มกราคม 2564; วันตอบรับบทความ: 25 มกราคม 2564

Received: December 29, 2020; Revised: January 24, 2021; Accepted: January 25, 2021

Abstracts

The research is intended to examine and compare about opinions of teacher concerning the student aid system. School cluster of the Benja Burapha Consortium Secondary educational service area office 2, Bangkok. Classification by level of education and work experience. Research sample was selected from teacher in school cluster of the Benja Burapha consortium. Secondary educational service are office 2, Bangkok. From schedule of Cohen, Manion and Morriso got research samples 169 people. Specify all samples by selecting a large school, cluster of the Benja Burapha with stratified random sampling. Research instrument was questionnaires; Cronbach's alpha coefficient was 0.95. The statistics used for analyzing the data were frequency, percentage, mean, standard, t-test and one-way ANOVA. When differences are found then used the Scheffe for pairwise test.

Result of research were as follow, Teacher had opinions concerning student aid system. School cluster of the Benja Burapha Consortium Secondary educational service area office 2, Bangkok both of overall and specific in high level. The differences of educational background had no effect on opinions concerning student aid system both of overall and specific. The difference of working experience had no effect on opinions concerning student aid system both of overall and specific.

Keywords : Opinions of Teacher; Student Aid system; Cluster of the Benja Burapha

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือ จากครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาอย่างทั่วถึงโดยมีผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้คนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นใน การดำรงชีวิต (ศิริ โชคสกุล , 2559 : ออนไลน์) สถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้เพื่อเข้าสู่ระบบการศึกษา ในด้านทักษะได้อย่างดีเยี่ยมและผ่านการประเมินให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีคุณภาพเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคมอย่างมีความสุข และมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของตนเองได้อย่างอิสระ เมื่อนักเรียนเข้ามาศึกษาเรียนรู้ในระบบของสถานศึกษา การดูแลป้องกันช่วยเหลือและสนับสนุนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ในการที่จะแก้ปัญหาของนักเรียนให้รอดพ้นภัยและอุปสรรคต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นกับการเรียนรู้ของนักเรียนได้ (สุภัสสร สุริยะ , 2562 : 3) โรงเรียนต้องวางแผนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจนเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็น

บุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุข ตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนใน ด้านวิชาการและความรู้กับผู้เรียน

ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และ คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาอีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดาผู้ปกครองและ บุคคล ในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ นอกจากนี้จะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุน ผู้เรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็นับว่า เป็นเรื่องสำคัญและ มีความจำ เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจากสภาพครอบครัว ครอบครัวเป็นสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อ บุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ที่เป็นผลมาจากการเลี้ยงดูด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม ปลอ่ยปละ ละเลย ทำให้แสดงออกในทางที่ไม่ถูกต้องจากการถูก ใช้ความรุนแรงจากสมาชิกในครอบครัว ครอบครัว แยกแยก ผู้ปกครองบีบบังคับ กดดัน และคาดหวังในตัวเด็กเกินกว่าความเป็นจริง เต็มโตในท่ามกลางความ สับสน ไม่มีบรรยากาศที่สร้างความรัก ความอบอุ่น และเยาวชนที่ประสบปัญหาด้วยทัศนะ และท่าทีที่ตอกย้ำ ซ้ำเติมปัจจัยเสี่ยงจากเพื่อน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจึงเป็นสิ่งสำคัญประการแรกเพื่อที่จะให้ครูที่ปรึกษา ได้รู้จักสภาพความเป็นอยู่และพฤติกรรมที่แตกต่างของนักเรียนได้เป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนแต่ละ คนที่มีภาวะด้านพัฒนาการแตกต่างกันมีบุคลิกภาพภายในและภายนอกตามสภาพความเป็นตัวตนที่มี ลักษณะเฉพาะเช่น มีข้อจำกัดเกี่ยวกับพัฒนาการทางสมองและการรับรู้ ไม่มีความตระหนักในคุณค่าของ ตนเอง ขาดทักษะในการคิด บกพร่องทางการเรียนรู้ ไม่มีทักษะในการสื่อสาร ปฏิเสธไม่เป็น การมีปัญหาด้าน สุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้วยสภาพและปัญหาเป็นปัจจัยที่สำคัญในชีวิตของเยาวชนเป็นอย่างมาก (ทวีศักดิ์ สิริรัตน์ , 2560 : 13-15) “การคัดกรองนักเรียน” เป็นองค์ประกอบหนึ่งในระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เครื่องมือคัดกรองที่นำมาใช้ในโรงเรียนเพื่อคัดกรองปัญหาพฤติกรรมทำให้การป้องกันช่วยเหลือและ แก้ไข มีโรงเรียนจำนวนไม่น้อยยังขาดความพร้อมที่จะทำให้เด็กและเยาวชนเป็นคนที่สมบูรณ์ตามความมุ่งหวัง ของสังคม อีกทั้งยังขาดการดูแลเอาใจใส่แก่นักเรียนอย่างจริงจังบางกิจกรรมไม่เหมาะสมต่อการพิทักษ์ ปกป้อง ค้ำครอง และให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเท่าทัน ทัวถึง ถูกต้องและเป็นธรรม โดยไม่คำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคล ให้ความสำคัญถูกระเบียบมากกว่าชีวิตจิตใจของนักเรียน เมื่อได้รับแรงบีบบัง กดดัน ข่มขู่ หรือการไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งสภาพการณ์ดังกล่าวล้วนส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กและ เยาวชนทั้งสิ้น การส่งต่อนักเรียนซึ่งเป็นนวัตกรรมที่เกิดจากความร่วมมือของกรมสุขภาพจิตและกรมสามัญ ศึกษาในอดีต จะเป็นเครื่องมืออีกชิ้นหนึ่งที่จะช่วยให้โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้ใช้เป็นกลไก

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของนักเรียนทุกคนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในกลุ่ม
สหวิทยาเขตเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร การ
ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้ศึกษาวิจัยมีความมุ่งหวัง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้บุคลากรครูมี
ส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำไปใช้แก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน
สอนแก่นักเรียนที่มีความแตกต่างกันแต่ละบุคคลให้สามารถเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

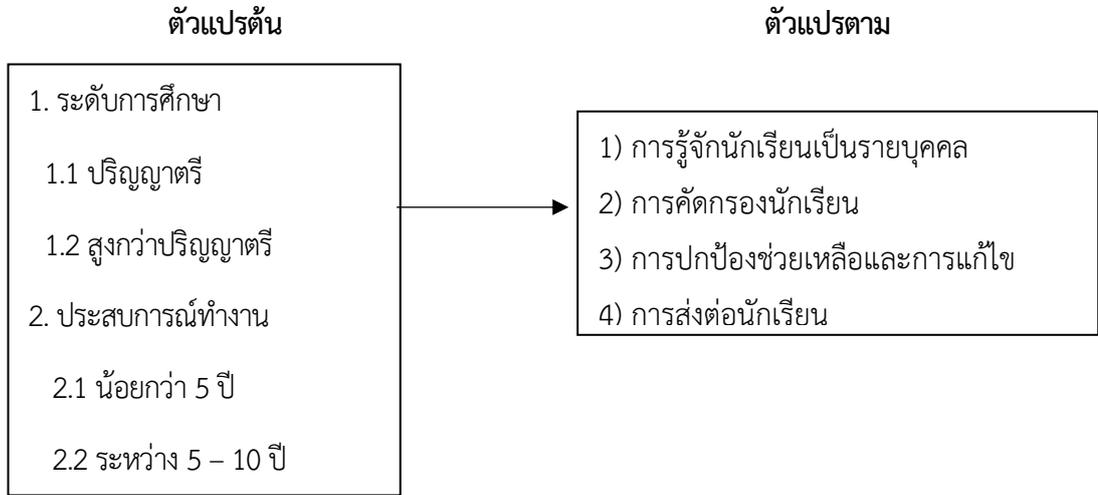
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขต
เบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยา
เขต เบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานครจำแนกตามระดับ
การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีประชากรเป็นครูโรงเรียนใน
กลุ่มเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563
จำนวน 314 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Cohen et al. (2011 : 147) ที่ระดับ
นัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 169 คน เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบอย่าง
ง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.95 ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บ
แบบสอบถามกลับด้วยตนเอง สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ 169 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์
ข้อมูลใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที (t - test) และการวิเคราะห์
ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของ
Scheffe

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขต เบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขต เบญจบุรพาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันช่วยเหลือและการแก้ไข และด้านการคัดกรองนักเรียน โดยเลือกพิจารณาจากค่าแปรปรวนของ S.D. ที่มีค่าน้อยที่สุดเป็นอันดับแรก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขต เบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ที่ได้จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขต เบญจบุรพา ซึ่งจำแนกโดยระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวมและรายด้าน ผลการวิเคราะห์ พบว่าครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานต่างกันต่างก็มีความเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขต เบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขตเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยมีครูเป็นที่ปรึกษาหลัก จึงต้องมีวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ จันจิรา ไชยรัตน์และรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2561 : ออนไลน์) วิจัยเรื่องการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต12 ที่พบว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องมีวิธีการที่เป็นขั้นตอน โดยมีเครื่องมือที่มีมาตรฐาน มีมาตรฐานที่มีคุณภาพ สามารถตรวจสอบได้ ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาจึงจำเป็นต้องใส่ใจดูแลนักเรียนด้วยความรักความห่วงใยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจบุรพา มีนโยบายที่ชัดเจนในการให้ครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อทราบสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนในการนำมาจัดทำทะเบียนประวัตินักเรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้เป็นประโยชน์ในการรู้จักนักเรียนให้ลึกซึ้งทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และสภาพครอบครัวของนักเรียน เพราะนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของวิถีชีวิตที่ไม่เหมือนกัน ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่หลากหลาย เกิดการรู้จุดอ่อนจุดแข็งของนักเรียนทำให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงสามารถนำมาแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างเป็นระบบ สามารถช่วยเหลือ ป้องกันได้อย่างดี ทำให้ครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากการที่ครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกครอบครัว และมีการเก็บแฟ้มข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลคลด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้าน ครอบครัว เพื่อนำมาวิเคราะห์นักเรียนทุกคนซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับ รัฐศาสตร์ การรัมย์ (2559 : ออนไลน์) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่มสหวิทยาเขตปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ผลว่าการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก เป็นการศึกษาความแตกต่างของนักเรียนของแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมทำให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการที่ครูรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง การให้ความสำคัญกับการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทำให้ครูทราบสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนที่มีความแตกต่างทางพื้นฐานในด้านครอบครัว เมื่อครูได้พบปะผู้ปกครองบ่อยๆทำให้ครูได้ทราบจุดอ่อนจุดแข็งของนักเรียนในแต่ละคนเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์โดยไม่ใช้ความรู้สึกหรือเป็นการคาดเดาและนำข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มาเป็นแนวทางในการ

แก้ไขปัญหาคือจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้น้อยที่สุด มีความสอดคล้องกับ จุดิกรณ นิสสัย (2558 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลพบว่า การที่โรงเรียนได้จัดกิจกรรมให้ครูได้มี โอกาสพบปะกับผู้ปกครองบ่อยๆ ช่วยทำให้ครูได้ทราบจุดอ่อนจุดแข็งของนักเรียนในแต่ละคนโดยการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล และสามารถนำไปวางแผนให้การช่วยเหลือป้องกันและส่งเสริมพัฒนาของนักเรียนได้ อย่างเหมาะสมซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนใน กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการประชุมครูจากการนำเอกสารด้านข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคลไปพิจารณา เพื่อใช้ข้อมูลด้านผลการเรียนของนักเรียนรายบุคคลมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเกณฑ์ การคัดกรองการจัดกลุ่มนักเรียนเป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนดออกเป็น 4 กลุ่มอย่างชัดเจนคือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ เพื่อหาทางช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ จากนั้นครูเรียนแจ้งผล การคัดกรองให้ผู้ปกครองทราบ ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารต้องมีการประชุมวางแผนการคัดกรองนักเรียนแล้ว สรุปลผลการคัดกรองนักเรียน ทั้งเป็นรายบุคคลและรายห้องเรียนแต่ละข้อมูลผลการคัดกรองต้องเก็บเป็น ความลับ จึงต้องกำหนดเกณฑ์ และประเด็นการคัดกรองให้ชัดเจนซึ่งมีความสอดคล้องกับ พรศกดิ์ ผกากรอง (2562 : 4) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการคัดกรองนักเรียนมีการดำเนินงานโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก พบว่าครูที่ปรึกษาและผู้บริหารนำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลไปวางแผนการปฏิบัติงานตามระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากการนำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนรายบุคคลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ ครูมีข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนครบทุกด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัวด้านยาเสพติด ด้านความปลอดภัย พฤติกรรมทางเพศ และด้าน อื่น ๆ สอดคล้องกับ นพเกล้า ทองธรรมมา (2563 : ออนไลน์) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือโรงเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการคัด กรองนักเรียน ใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายในการคัดกรองนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มปกติ กลุ่ม เสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา จากแบบประเมิน SDQ และ EQ รองลงมาคือพิจารณาการคัดกรองนักเรียนเป็นไป ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด จะเห็นได้ว่าการศึกษาสร้างเครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนให้เป็น รูปแบบเดียวกันทั้งโรงเรียน มีการประชุม อบรมให้ความรู้ในการคัดกรองให้กับครู นักเรียน และผู้ปกครอง ทราบแนวทาง การดำเนินการคัดกรองนักเรียนเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนา หาแนวทางที่ชัดเจนกับการคัดกรองนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประมาภรณ์ สนธิ (2560 : 18) ได้ ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เนื่องจากโรงเรียนมีการประชุมวางแผนสร้างเครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนให้เป็นรูปแบบเดียวกันทั้งโรงเรียน มีการจัดอบรมให้ความรู้ในการคัดกรองให้กับครู นักเรียน และผู้ปกครอง ทราบแนวทางในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน มีการติดตามผลงานให้ชัดเจนและต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาหรือกำหนดเป้าหมายในการทำงาน

1.3 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและการแก้ไข พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ครูมีเทคนิควิธีในการสร้างความร่วมมือกับนักเรียนในการให้ข้อมูลกับครูที่ปรึกษาเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียนได้ตรงประเด็นเพื่อเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมป้องกันเพื่อส่งเสริมกิจกรรมให้แก่เด็กเรียนในด้านต่างๆให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพกับความต้องการของนักเรียนในแต่ละช่วงวัย ตามกลุ่มเป้าหมายของนักเรียนที่มีปัญหา และครูพยายามหาเทคนิคในการเข้าถึงนักเรียน เพื่อหาข้อมูลกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ตรงประเด็นสอดคล้องกับบุคลิกภาพของนักเรียนแต่ละช่วงวัย ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ฦปิติ วงศ์ษา (2559 : ออนไลน์) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนตอนเมืองทหารอากาศบำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่าผู้บริหารและครูจัดประชุมการวางแผนการป้องกันแก้ไขปัญหาที่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งจัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อให้ครู

มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สุภัสสร สุริยะ (2562 : 3) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการป้องกันและการแก้ไขอยู่ในระดับมาก ในการวางแผน การจัดทำแผนงานโครงการที่ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพปัญหาของกลุ่มเป้าหมายของนักเรียนที่มีปัญหา เพื่อชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นอกจากนี้ครูมีเทคนิควิธีในการสร้างความร่วมมือกับนักเรียน ในการให้ข้อมูลกับครูที่ปรึกษาเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียนได้ตรงประเด็น เพื่อเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมป้องกันและเพื่อส่งเสริมกิจกรรมให้แก่เด็กเรียนในด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพกับความต้องการของนักเรียนในแต่ละช่วงวัย ซึ่งมีความสอดคล้องกับ นพเกล้า ทองธรรมมา (2563 : ออนไลน์) การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียนแนวทางการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ กิจกรรมสอนซ่อมเสริม กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี การอบรมให้ความรู้ต่าง ๆ เช่น การป้องกันโรคเอดส์ เรื่องเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

1.4 ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ครูจัดทำบันทึกรวบรวมข้อมูลปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนอย่างละเอียด ก่อนส่งต่อข้อมูลแก่หน่วยงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน โดยประสานความ

ร่วมมือกับครูที่ปรึกษา ครูหัวหน้าระดับชั้น ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง และผู้ปกครอง ในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนเพื่อได้รับความสะดวก ก่อนการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปพบผู้เชี่ยวชาญภายนอก ถ้ายังไม่ดีขึ้นก็จัดส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยผู้ปกครองต้องรับทราบและบันทึกการจัดส่งเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งมีความสอดคล้องกับ อภิสิตี รอดบำเรอ (2559 : ออนไลน์) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ด้านการส่งต่อโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือการให้ความช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาเป็นรายกรณี ด้วยการวางระบบ และประสานงานการดำเนินงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่น การติดต่อประสานงานการดำเนินงานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาทำการช่วยเหลือ จึงมีลำดับขั้นตอนการดำเนินงานด้านการส่งต่อนักเรียน สอดคล้องกับ ศิริ โชคสกุล (2559 : ออนไลน์) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมาก ครูประจำชั้นมีการส่งต่อภายในไปยังครูแนะแนว ครูประจำชั้นมีการส่งต่อภายในไปยังฝ่ายปกครอง ก่อนการส่งต่อภายนอกไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยตรง เมื่อช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รูปแบบการส่งต่อภายในโรงเรียน และการส่งต่อภายนอกเนื่องจากสภาพความพิการ และสภาพปัญหาของนักเรียนพิการแต่ละคนที่มีความรุนแรงที่แตกต่างกัน นอกเหนือจากการดูแลของครูประจำชั้น สอดคล้องกับ ญัฐฐิญา ใจสุทธิ (2559 : 24) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านตรอกนอง (ประทีปวาริราษฎร์วิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับมาก โรงเรียนมีการชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงความจำเป็นที่จะต้องส่งต่อนักเรียน กรณีนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพทางกาย โรงเรียนดำเนินการแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ และส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกดูแลช่วยเหลือ โรงเรียนมีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรทุกขั้นตอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษาได้พิจารณาการส่งนักเรียนต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา และผู้ปกครอง กรณีที่นักเรียนมีปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นจะส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขต เบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะ ไม่ว่าจะเป็นครูที่มีระดับการศึกษาใดๆ ต่างต้องการให้ลูกศิษย์ที่ตนเองสั่งสอนจบออกไปอย่างมีคุณภาพ จึงให้ความดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกคนทุกด้าน ทั้งอาศัยบุคคลภายในและภายนอกโรงเรียน ในการดำเนินงานช่วยเหลืออย่างเต็มความสามารถ เพื่อสร้างลูกศิษย์ให้เป็คนดีมีคุณภาพสู่สังคมต่อไปในที่สุด ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา องค์กรต่างๆ ร่วมกับชุมชน

ผู้บริหารและครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงาน มีความสอดคล้องกับ จันจิรา ไชยรัตน์ และ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2561 : ออนไลน์) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตาม ความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ผลการเปรียบเทียบระดับการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน มีความสอดคล้องกับ

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่ม สห วิทยาเขต บุญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เพราะครูทุกคนตระหนักในหน้าที่ ต้องการให้นักเรียนทุกคนเรียนอย่างมีความสุข จึงเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาตามบทบาทหน้าที่ อย่างเต็มความสามารถ สอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพที่กำหนดไว้โดยคุรุสภา มีความสอดคล้องกับ คมแก้ว พิมพ์สิงห์ (2559 : ออนไลน์) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้ง ไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดินแดง ได้มีการจัดอบรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้กับครูทุกคน ทำให้ครูตระหนักในหน้าที่ของตนเองในการดูแลนักเรียนและประพฤติตนตามจรรยาบรรณ วิชาชีพครู ครูมีทัศนคติที่ดีในด้านการดูแลระบบช่วยเหลือเรียนนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอน ประสบการณ์ในการทำงาน ทำให้ครูทราบแนวทางในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน สังเกตถึงความ แตกต่างของนักเรียนเป็นรายบุคคล และโรงเรียนมีแนวทางการปฏิบัติจากเครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนที่ ชัดเจน ใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ตลอดจนช่วยเหลือนักเรียนหากมีพฤติกรรม ไม่ดีขึ้นควรส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทาง อีกทั้งครูมีแนวทางการปฏิบัติงานด้วยความรักในวิชาชีพ ครูมีจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ และผู้ประกอบ วิชาชีพทางการศึกษาต้องมีความรัก ความเมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์ ตามบทบาท หน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจอารมณ์ และสังคมของศิษย์ ดังมีผลเป็นที่ประจักษ์ ในข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณ วิชาชีพ พ.ศ. 2556 ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติตนเป็นแบบแผนในการประพฤติตน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากสิ่งที่ได้จากงานวิจัย

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้แบบประเมินพฤติกรรมอย่างเหมาะสมกับนักเรียนเป็นรายบุคคลและมีการรายงานต่อหัวหน้าผู้บังคับบัญชาในสายงานทราบปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับนักเรียนที่อาจเกิดจากด้านครอบครัว ด้านสุขภาพ ด้านความสามารถ ด้านยาเสพติด ด้านความปลอดภัย และพฤติกรรมทางเพศ
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูหัวหน้าระดับชั้นและครูที่ปรึกษามีการประชุมร่วมกันเพื่อคัดกรองนักเรียนที่มีพฤติกรรมอาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาควรให้ความสำคัญด้านการคัดกรองนักเรียนเพื่อง่ายต่อการปกป้องช่วยเหลือและการแก้ไขนักเรียนต่อไป
3. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและการแก้ไข ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจปัญหาของนักเรียน และสามารถแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม และควรให้การสนับสนุนยกย่องชมเชยนักเรียนที่ประกอบคุณงามความดีของนักเรียนเสมอ
4. ด้านการส่งต่อนักเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูสร้างความอบอุ่นและการยอมรับนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อกลับมาเรียนได้ตามปกติ และควรจัดทำบันทึกการรายงานความก้าวหน้าในการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกส่งต่อภายนอกทุกกรณี พร้อมรายงานให้ผู้ปกครองทราบ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. วิเคราะห์องค์ประกอบและแนวทางของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขตเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร
2. ติดตามผลสำเร็จในภาพรวมของการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขตเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- คมแก้ว พิมพ์สิงห์. (2559). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2563. แหล่งที่มา : http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2560-2-1_1510898435_is-bkk7-sec12-0029.pdf
- จันจิรา ไชยรัตน์ และ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2561). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2563. แหล่งที่มา : <http://wjst.wu.ac.th/index.php/wuresearch/article/view/5181/774>

- จตุติกรณ์ นิสสัย. (2558). การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณปิติ วงศ์ษา. (2559). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 .ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2563 แหล่งที่มา : http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2560-2-1_1510845975_5814470621.pdf
- ณัฐธิญา ใจสุทธิ. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านตรอกนอง (ประทีปวารัราชภัฏวิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2560). การคัดกรองสุขภาพจิตเด็กวัยเรียนจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น .กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ บริษัทปิยอนด์พับลิชชิงจำกัด
- นพเกล้า ทองธรรมมา. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา: <http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2560-2->
- ปรมาภรณ์ สนิธิ. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- พรศักดิ์ ผกากรอง. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- รัฐศาสตร์ การรัมย์. (2559). ความคิดเห็นของครูต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่มสหวิทยาเขตปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา: http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2560-2-14_1512616268_5822472005.pdf
- ศิริ โชคสกุล. (2559). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2563. แหล่งที่มา : http://www.reo8.moe.go.th/web/index.php?option=com_content&view=article
- สุภัสสร สุริยะ. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.

อภิสิทธิ์ รอดบำเรอ. (2559). รูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6.วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มศว .ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2563. แหล่งที่มา: <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jre/article/view/7939>

Cohen, Louis.; Manion, Lawrence; & Morrison, Keith. (2011). *Research Method in Education*. (7th ed). New York : Morrison.

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร

**Satisfaction of Teachers on the Management of School Administrators in
Benjasiri Cluster Under Secondary Educational
Service Area Office 2, Bangkok**

กীরติคุณ มินทร และ รัตนา กาญจนพันธุ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Keeratikhun Mintorn and Ratana Kanjanapan

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, E-Mail: keeratikhun.m@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จากการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970 : 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 242 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น 0.95 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที (t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยครูมีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริหารงานบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* วันที่รับบทความ: 30 ธันวาคม 2563; วันแก้ไขบทความ 24 มกราคม 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 25 มกราคม 2564

Received: December 30, 2020; Revised: January 24, 2021; Accepted: January 25, 2021

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ; ครู; การบริหารงานของผู้บริหารสถาน

Abstracts

The purposes of this research were to study and compare the teachers' satisfaction towards the management of the administrators in Benjasiri cluster under secondary Educational Service Area Office 2, Bangkok. classified by educational and working experience based on the Krejcie and Morgan table, the participants were 242 teachers selected by using stratified sampling. Cronbach's alpha coefficient was 0.95. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, Value testing T- test and one-way ANOVA analysis of variance when the differences were found, the tests were performed in pairs according to the Scheffé method. (Scheffé's posthoc comparison).

The research findings were Overall, the teachers' satisfaction towards the management of the administrators in Benjasiri cluster of secondary Educational Service Area Office 2, Bangkok was at the high level. Sort by highest to lowest, it was found that budget administration was rated as the highest satisfaction level, followed by general administration, academic administration and personnel management. The teachers' satisfactions towards the administration of the administrators, classified by educational level was no significantly The teachers' satisfactions towards the administration of the administrators, classified by working experience was no significantly different except personnel management. There was a statistically significant difference at .05 level

Keywords: Satisfaction; Teacher; The management of the administrators

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็ว ทุกประเทศจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาเพื่อให้ก้าวทัน และพร้อมเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลง สิ่งสำคัญที่ทุกประเทศต้องได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรกคือ การพัฒนาคุณภาพของคนในประเทศ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพของคนต้องได้รับการเอาใจใส่ดูแลได้รับความรู้อย่างทั่วถึง เนื่องด้วยการพัฒนาคนเป็นสิ่งสำคัญที่กระบวนการของการศึกษา ในการพัฒนาให้บุคคลมีคุณภาพโดยเฉพาะการพัฒนาที่เร่งพัฒนา ปรับปรุง ในอันดับแรกคือ การพัฒนาด้านคุณภาพผู้เรียน ครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ รวมทั้งการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาในด้านของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม ไม่ได้คนเก่ง คนดี และมีใจรักมาเป็นครู คณาจารย์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553 : 2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2525 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในสาระสำคัญให้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดรูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทำให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีสถานะเป็น “นิติบุคคล”

เพื่อให้มีความเข้มแข็ง คล่องตัว และสามารถบริหารจัดการองกรของตนเองได้อย่างเป็นอิสระ ดังนั้น สถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงไม่มีพระราชบัญญัติจัดตั้ง และไม่มี กลไกทางกฎหมายที่กำหนดให้ดำเนินการ เพียงแต่อาศัยอำนาจจากผู้บังคับบัญชาในระดับเหนือขึ้นไป มอบอำนาจให้สถานศึกษา เมื่อพิจารณาความหลากหลายของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันทั้งขนาดของ สถานศึกษา จำนวนนักเรียน จำนวนครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนลักษณะทางภูมิศาสตร์และ วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นทำให้เกิดปัญหาการบริหารจัดการที่ขาดความคล่องตัว จึงส่งผลต่อคุณภาพในการ จัดการศึกษามาถึงปัจจุบัน การบริหารสถานศึกษามีข้อบ่งชี้และภารกิจการบริหารงานที่ต้องปฏิบัติ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ มีข้อบ่งชี้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา กระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ มีข้อบ่งชี้งานเกี่ยวกับ การจัดทำแผน การใช้จ่ายงบประมาณ การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน การอนุมัติ การใช้จ่ายงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล มีข้อบ่งชี้งานเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลัง การจัดสรรอัตรากำลัง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเปลี่ยน ตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านการบริหารทั่วไป มีข้อบ่งชี้งาน เกี่ยวกับการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานธุรการ การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม งานกิจการนักเรียน การประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2556 : 41)

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นนักจัดการและเป็นผู้นำ ที่ต้องใช้ภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับการ เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับทุกสภาพการณ์ได้ และใช้ความรู้ความสามารถของตน ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษาเป็นเรื่องสำคัญและมีความ จำเป็นต่อการจัดการศึกษาอันจะส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาจะดีได้ขึ้นอยู่กับความสามารถ ของการจัดการของผู้บริหารที่จะเข้าใจหลักการและทฤษฎีทางการบริหาร สามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ โดยการนำพาบุคลากรปฏิบัติงานภายใต้กฎระเบียบและขอบเขตของงานราชการ ด้วยความเต็ม ใจ ซึ่งจะส่งผลถึงผู้เรียนอันเป็นเป้าหมายในการพัฒนาคน และการจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับความ พึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนา การบริหารงานของผู้บริหารและเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อ องค์กร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีประชากรเป็นครูโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 655 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และ มอร์แกน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 242 คน เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้วผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.95 ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามกลับด้วยตนเองสามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ 242 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที (t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

1. วุฒิการศึกษา
 - 1.1 ปริญญาตรี
 - 1.2 สูงกว่าปริญญาตรี
2. ประสบการณ์การทำงาน
 - 2.1 น้อยกว่า 5 ปี
 - 2.2 ระหว่าง 5 – 10 ปี
 - 2.3 มากกว่า 10 ปี

ตัวแปรตาม

- การบริหารงานของผู้บริหาร 4 ฝ่าย
1. การบริหารวิชาการ
 2. การบริหารงบประมาณ
 3. การบริหารงานบุคคล
 4. การบริหารทั่วไป

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านบริหารวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ทั้งภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันและจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้าน ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไปไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการบริหารงานบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ด้านการบริหารงานบุคคลเป็นรายคู่พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ระหว่าง 5-10 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล อาจเนื่องมาจาก สภาพโดยทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร มีความสาม

รถในการบริหารสถานศึกษา ส่งเสริมความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้ มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการที่ชัดเจน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา มีการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ครอบคลุมทั้ง 4 ฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษานับสนุนให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดหาและสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน อีกทั้งยังพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งความรู้และหน่วยบริการด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว ชุมชน โดยมีการวางแผน โครงการ และให้การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ที่เพียงพอ มีระบบการควบคุม ตรวจสอบเพื่อเพื่อความมั่นใจให้กับครูในการใช้ทรัพยากรของรัฐที่ได้รับจัดสรรอย่างถูกกฎหมาย โดยมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมทางการศึกษา และสถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาครู และบุคลากรด้านวิชาชีพ และนำผลการประเมินมาจัดทำแผนพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ ตามหลักธรรมาภิบาล ที่เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับ อิศรา ใจสอน (2559 : ออนไลน์) ซึ่งได้ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก การบริหารจัดการสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านภายใต้ยุทธศาสตร์การบริหารงานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และบริหารตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีซึ่งประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าอีกทั้งมีกระบวนการบริหารโดยใช้ศาสตร์และศิลป์ในการทำงานเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถนำอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่าความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากอาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารเข้าใจหลักการการศึกษา และความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาโดยผู้บริหารมีการส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้แก่ครูในสถานศึกษา พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษา อย่างต่อเนื่องโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดหาและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรชนก อุตธา (2560 : ออนไลน์) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) สำนักงานเขตทุ่งครุกรุงเทพมหานครพบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อาจเพราะผู้บริหารเข้าใจจุดมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาเป็นอย่างดีและให้ความสำคัญกับงานวิชาการว่าเป็นสิ่งสำคัญเพราะการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ผู้บริหารจึงได้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญปลูกฝัง

จิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับ กฎหมาย ศรีจำปา (2560 : ออนไลน์) เรื่องความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนในเครือข่ายที่ 73 กรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 73 กรุงเทพมหานคร มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม พัฒนาและจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูในสถานศึกษา พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษา นิเทศติดตามและสนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ให้มีพร้อมทั้งมีการยอมรับในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการปฏิบัติงานใหม่ ๆ การส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และสอดคล้องกับ สมิตรา นวลสระน้อย (2560 : ออนไลน์) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนได้มีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการโครงสร้างการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจนจึงทำให้ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและงานวิชาการเป็นภารกิจ หลักที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยมุ่งส่งเสริมให้จัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานโดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพด้านการวัดผลและประเมินผลสามารถตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้ทุกระดับ อีกทั้งสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้มีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดอย่างชัดเจน มีการพัฒนาบุคลากรในด้านวิชาการอย่างต่อเนื่องจึงทำให้ครูตระหนักและเห็นความสำคัญการบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จจะ ต้องมีการวางแผนงานวิชาการได้แก่ สร้างความตระหนักศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการกำหนดขอบข่ายภารกิจงานการจัดทำแผนงาน วิชาการนำแผนไปปฏิบัติ ประเมินผลวิเคราะห์และพัฒนางานวิชาการ อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ตรงกับการบริหารงานวิชาการใน 10 ด้าน คือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผลและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่าครูพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในกฎ ระเบียบเกี่ยวกับการเงินของทางราชการ โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าประสงค์ที่สอดคล้องกับ นโยบายการจัดการศึกษาและความต้องการของชุมชน มีการวางแผนงานกำกับ ดูแล การตรวจสอบพัสดุดังนี้เป็นปัจจุบัน มีระบบควบคุมให้มีการเบิก-จ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติการ และมีการกำกับดูแล การดำเนินงานด้านการเงินการบัญชีอย่างเป็นระบบ ตามระเบียบที่กำหนดไว้เป็นไปในรูปคณะกรรมการทำให้มีความโปร่งใส รวมถึงมีการจัดหารายได้และผลประโยชน์เพื่อนำ มาใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ รังสิมา นิมเรือง (2559 : ออนไลน์) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของข้าราชการครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักงานเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารได้มีการจัดทำรายงานการเงิน-งบการเงินอย่างเป็นระบบ และได้จัดทำแผนการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี โดยควบคุมให้มีการเบิก-จ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปี และสอดคล้องกับ จารุวรรณ หล่อเงิน (2559 : 24) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการบริหารวิชาการโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพราะผู้บริหารโรงเรียนมีการประชุมและวางแผน การจัดทำแผนงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การอนุมัติงบและเบิกจ่ายเป็นไปในรูปคณะกรรมการทำให้มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ การบริหารพัสดุ ครุภัณฑ์การควบคุมดูแล และบำรุงรักษา มีการระดมทรัพยากรทางการศึกษา จากองค์กรและสถาบันต่าง ๆ การดำเนินการด้านกองทุนต่าง ๆ ตรวจสอบและติดตามและประเมินผล การใช้งบประมาณจัดระบบควบคุมและป้องกันความเสี่ยง มีการวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอ ของงบประมาณมีการวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษาเพื่อนำมาสู่การปฏิบัติ มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ที่สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาและความต้องการของชุมชน มีการจัดทำ แผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ มีการตรวจสอบติดตามผลการใช้เงินและผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และรวมถึงมีการจัดหารายได้และผลประโยชน์เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงาน ให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ นภาพร หนูพวง (2560 : ออนไลน์) ได้ทำการศึกษา ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในเขตบางคอแหลม สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร พบว่าด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กำกับ ดูแล การดำเนินงานด้านการเงิน การบัญชีอย่างเป็นระบบตามระเบียบที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการประชุมและวางแผน การจัดทำแผนงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณการอนุมัติงบและเบิกจ่ายเป็นไปทำให้มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้มีการวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษาเพื่อนำ มาสู่การปฏิบัติ มีการจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ที่สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาและความต้องการของชุมชน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ มีการตรวจสอบติดตามผลการใช้เงินและผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และรวมถึงมีการจัดหารายได้และผลประโยชน์เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

1.3 ด้านการบริหารบุคคล พบว่าครูพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดย

ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาครู และบุคลากรด้านวิชาการและวิชาชีพ ผู้บริหารและครูร่วมกันนำผลการประเมินมาจัดทำแผนพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ พิมพ์รัตน์ (2559 : ออนไลน์) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนนากลาง 3 และ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมีการวางแผนอัตรากำลังบุคลากรมอบหมายภาระหน้าที่ มีการติดตามนิเทศบุคลากรเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในการทำงาน ประกอบด้วยเงินเดือนและค่าตอบแทน การเลื่อนขั้นเงินเดือนการจัดสวัสดิการพิเศษ และการส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติ การศึกษาต่อและการฝึกอบรมดูงานได้รับการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งตรงกับความต้องการของครูที่ต้องการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนก็มีการให้ขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียนเป็นตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ ปะสีละเตสัง (2560 : ออนไลน์) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอท่าวังผาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 โดยรวมอยู่ในระดับ มากด้านการรักษาระเบียบวินัยด้านการพัฒนาและอำนวยการรักษาบุคลากรและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรผู้บริหารคำนึงถึงผลสำเร็จที่เกิดจากการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยมีการมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถและความสามารถตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สามารถดำเนินกิจกรรมให้บรรลุถึงเป้าหมาย ตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา ดำเนินการรักษาระเบียบวินัยของบุคลากรภายใต้กฎหมาย ระเบียบ และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการ ยกย่อง เชิดชูเกียรติ และมีการวัดผลประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นธรรมและต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่าความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเพราะผู้บริหารมีการอำนวยความสะดวกกับผู้ปกครองและบุคคลภายนอกที่มาติดต่อราชการ พัฒนาเครือข่ายการประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่างเป็นระบบและคล่องตัว และส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณะสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประมุข โกมลสุรกุล (2559 ออนไลน์) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตราชนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่าความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตราชนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมและ

รายชื่อ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารมีการจัดระบบบริหารองค์การและให้บริการเพื่อให้การบริหารงานบรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีบทบาทหลักในการประสานงานส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน ผู้ปกครองและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสอดคล้องกับ พิมพ์ลภัส บุญลี (2560 : ออนไลน์) ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับงานด้านบริหารงานทั่วไป ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการบริหารองค์การซึ่งผู้บริหารจัดแบ่งงาน หน้าที่ความรับผิดชอบแก่ครูในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาแลกระบวนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้ครูนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการศึกษา ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมีการประชาสัมพันธ์อย่างหลากหลายรูปแบบ วางแผนระบบการควบคุมภายในสถานศึกษาโดยให้ครูมีส่วนร่วม ทั้งนี้ยังเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่และบริการของสถานศึกษาและสอดคล้อง วิชานา อับดุลเลาะ (2559 : ออนไลน์) การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า จากความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีผลต่อผู้เรียน ทางสถาน ศึกษาซึ่งเป็นองค์การที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนจึงควรสร้างความตระหนักให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรในโรงเรียน ตลอดจนชุมชน ให้มีความตระหนักถึงความสำคัญของการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีในทุกด้านซึ่งมีผลต่อผู้เรียน โดยร่วมกันส่งเสริมการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิ การศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ดังนี้

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสหวิทยาเขตเบญจสิริ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาตรี กองเงิน (2559 : ออนไลน์) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของครูต่อการ

บริหารจัดการในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนาหลวง สังกัดสำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีโลกทัศน์ที่กว้างไกลกว่า สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามัคคีและมีความซื่อตรง มีความเข้าใจอันดีระหว่างครูด้วยกันสามารถเข้าใจแนวนโยบายได้ดีกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ตลอดจนมีความเชื่อมั่น และความศรัทธาในตนเองมากกว่า วุฒิการศึกษาเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งของการพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่วางไว้ซึ่งหากบุคลากร มีวุฒิการศึกษาในระดับที่เหมาะสมตามความต้องการขององค์กรก็จะส่งผลให้การพัฒนาองค์การ มีประสิทธิภาพขึ้นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ โกฐาคาน (2560 : ออนไลน์) การศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจต่อโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ เพ็ญญา ตีคาอายุ (2560 : ออนไลน์) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนสันติสุข อำเภอสันติสุข สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่าประสบการณ์การทำงาน จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนสันติสุข อำเภอสันติสุข สา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารจัดการแต่ละฝ่ายงานของสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนสันติสุข ทำงานร่วมกัน เป็นทีม ทำให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยมิได้คำนึงถึงประสบการณ์ในการทำงานทุกคนจึงมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ส่งผลให้ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร มีการถ่ายเทตำแหน่งในการปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละวาระ ทำให้บุคลากรครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 5-10 ปี อาจเห็นความแตกต่างกันด้านการบริหารงานของผู้บริหารในแต่ละยุคสมัยมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ฉัตรมงคล สูงเนิน (2561 : บทความ) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 พบว่า ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัด นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 โดยภาพรวมมีปัญหาการปฏิบัติ งานอยู่ในระดับมาก และอาจต้องนำแนวคิดเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานบุคคล

ให้แก่บุคลากรครูให้ได้รับการพัฒนาการทำงานร่วมกันของบุคลากรครูซึ่งมีความสอดคล้องกับ เอ็มรินทร์ จันทร์บุญ นาค (2559 : ออนไลน์) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการบริหารงานบุคคลสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 1) การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาบางแห่งจัดสนใจโดยผู้บริหาร เป็นส่วนใหญ่ 2) ผู้บริหารบางแห่งให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมน้อย 3) สถานศึกษาบางแห่งขาดการประสานสัมพันธ์กันระหว่างบุคลากรภายใน 4) ผู้บริหารบางแห่งขาดทักษะ ประสิทธิภาพและความมุ่งมั่นในการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา 5) สถานศึกษาบางแห่งขาดการนำ หลักธรรมไปใช้ในการบริหารงานบุคคลให้เหมาะกับบุคลากรจากสภาพปัญหาความแตกต่างที่พบกลุ่ม บริหารงานบุคคล มีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมกับการปฏิรูปครูใหม่และมีอาการจัดระบบที่เลี้ยง การ สอนงานการประชุม อบรม สัมมนาการศึกษาดูงานเพื่อสานสัมพันธ์ของบุคลากรครู สอดคล้องกับ เกษรา เอี่ยม สะอาด (2562 : 3) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนหนองวัลย์เปரியงวิทยา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นแหล่งให้บริการ ความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนพร้อมประสานความร่วมมือทางวิชาการกับชุมชน และเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นในการนำหลักสูตร ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของ สถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพหรือแผนงบประมาณของสถานศึกษาครอบคลุม ภารกิจของสถานศึกษา ควรมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และการลงทุนเพื่อการศึกษา
3. ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นในการ ประเมินผลการปฏิบัติงานของครู จัดและส่งเสริมสวัสดิภาพที่ดีให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อประสิทธิภาพในการทำงานพร้อมจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานเชิงสร้างสรรค์
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมของ ชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี ส่งเสริมการจัดการระบบการบริหารจัดการคุณภาพครอบคลุมภารกิจของ สถานศึกษา โดยพัฒนาระบบงานสารสนเทศของสถานศึกษา ให้พร้อมใช้และทันต่อสถานการณ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบทบาทหน้าที่การบริหาร 4 ฝ่าย ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2
2. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรควิธีการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานในการบริหาร 4 ฝ่าย ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

เอกสารอ้างอิง

- เกษรา เอี่ยมสะอาด. (2562). *การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนหนองวัลย์เปரியงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- กรชนก อุตตรา.(2560). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฝั่งสายอนุสรณ์) สำนักงานเขตทุ่งครุกรุงเทพมหานคร. *ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา: http://www.edu-journal.ru.ac.th/2560-2-1_1510631226_is-bkk7-sec4-0030.pdf*
- กฤษณา ศรีจำปา .(2560) . ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนในเครือข่ายที่ 73 กรุงเทพมหานคร. *ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา: http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData /indexBy .ru?bid=2&AbstractDataModel_sort=dept_id.desc&AbstractDataModel_page=29*
- จารุวรรณ หล่อเงิน. (2559). *ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ฉัตรมงคล สูงเนิน.(2561). *หลักทางการบริหารงานธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.*
- ชาตรี กองเงิน. (2559). ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนาหลวง สังกัดสำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร.*ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา: http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2560-2-1_1511281390_is-bkk7-sec8-02-0034.pdf.*

- นภาพร หนูพวง. (2560). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในเขต
บางคอแหลม สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 9
พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา: http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2560-2-1_1510630911_is-bkk7-sec4-0019.pdf
- ประมุข โกมลสุรกุล .(2559). ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน
กลุ่มสหวิทยาเขตราชนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. *ออนไลน์*.
สืบค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2563. แหล่งที่มา: http://www.edujournal.ru.ac.th/index.php/abstractData/indexBy.ru?bid=2 &AbstractDataModel_page=3 9 &AbstractDataModel_sort=dept_id.desc
- พิมพ์ลภัส บุญลี .(2560). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2563.
แหล่งที่มา: <http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/>
- เพ็ญญา ตีคาอายุ. (2560). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียน
สันติสุข อำเภอสันติสุข สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1. *ออนไลน์*.
สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา: <http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/1794.ru>
- รังสิมา ฉิมเรือง. (2559). ความพึงพอใจของข้าราชการครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
ในโรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักงานเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 29
พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา: http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2560-2-1_1510809229_is-bkk7-sec11-0006.pdf.
- วราภรณ์ พิมพ์รัตน์ .(2559). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่าย
พัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนนากลาง 3 และ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
หนองบัวลำภู เขต 2. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา:
http://www.edujournal.ru.ac.th/index.php/abstractData/indexBy.ru?bid=2 &AbstractDataModel_page=68&BranchModel_page=2&AbstractDataModel_sort=dept_id
- วิชานา อับดุลเลาะ .(2559). การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.
ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา: http://journal.pnu.ac.th/index.php?option=com_content&view=article&id=71:newjournalspecial&catid=34:news&Itemid=27
- สมศักดิ์ โกฐาคาน. (2560). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนธรรมศาสตร์ คลองหลวง
วิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 9
พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา: http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2560-2-1_1510632980_is-bkk7-sec5-0047.pdf.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2553). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2556. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.
- สุมิตรา นวลสระน้อย. (2560). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายที่ 50
สำนักงานเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2563.
แหล่งที่มา: http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2560-2-1_1510809201_is-bkk7-sec11-0005.pdf.
- อภิชาติ ปะสีละเตสัง. (2560). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอท่าวังผาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 7
ธันวาคม 2563. แหล่งที่มา: http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/indexBy.ru?bid=2&AbstractDataModelpage=14&AbstractDataModel_sort=year.
- อิสรา ใจสอน. (2559). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา:
<http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php>.
- เอมรินทร์ จันทร์บุญนาค. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานบุคคลสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2563.
แหล่งที่มา: [file:///C:/Users/admin/Downloads/105783-Article%20Text-382370-3-10-20181123%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/admin/Downloads/105783-Article%20Text-382370-3-10-20181123%20(1).pdf)
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30, 607-610.

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน
ในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

**The Teachers Opinion on the Environmental Management of School
Administrators of Phra Samut Chedi District Group, Under the
Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1**

สุนทรียา บุญตา และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Soontreeya Boonta and Pavida Tharasrisutti
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, E-Mail: soontreeya.boon@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion and Morrison (2011 : 147) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 132 คน เป็นวิจัยเชิงสำรวจใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดตามแนวคิดของ Likert (1961 : 74) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .80 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่น 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติการทดสอบค่าที (t - test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การจัดสภาพแวดล้อม; ความคิดเห็นของครู; ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1

Abstracts

This research aims to study and compare teachers' opinions on the environmental management of school administrators in the Phra Samut Chedi district group, under the Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1, classified by educational background. And work experience. The sample size was determined according to Cohen's Tables (Cohen, Manion and Morrison, 2011 : 147) of 132 people is obtained as a survey research by means of a Simple random Sampling method. The research instrument was a questionnaire with a 5 - level determined by the Likert Scale method (1961: 74). The research instrument was a questionnaire with a reliability of 0.99. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, section Standard deviation, statistical t-test, and analysis of one-way ANOVA and Scheffft's pair-test if difference found. Findings showed as the follows Teachers have an opinion on the environmental management of school administrators in Phra Samut Chedi District. The office of Samut Prakan Elementary Education District Area District 1, overall and the revenue sits at a high level. And The teachers with different educational backgrounds and work experience different had opinions on the environmental management of the school administrators in the Phra Samut Chedi district group. Under the Office of Samut Prakan Primary Educational Service Area 1, overall and in each aspect were not different.

keywords: Administrators of under the Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1; The Environmental Management; The Teachers Opinion

บทนำ

สถานศึกษาเป็นองค์กรที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการจัดกระบวนการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ คือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ไปสู่คุณภาพอย่างมาตรฐาน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนให้มีความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารจึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เนื่องจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีอิทธิพลส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างรอบด้านทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ดีและเหมาะสมต่อวัยของผู้เรียนจะช่วยกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุนต่อการรับรู้และพัฒนาการที่ดีให้แก่ผู้เรียน อีกทั้งยังช่วยยกระดับคุณภาพการดำรงชีวิตประจำวันของผู้เรียนและครูบุคลากรในสถานศึกษา

ให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยอบอุ่นใจในสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อในเรื่องการพัฒนาความคิดของผู้เรียนและครู บุคลากรอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม (สุภาวดี ทองสำฤทธิ์, 2561 : 18) และเนื่องจากการพัฒนาสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายจะต้องพัฒนาอย่างรอบด้านทั้งในด้านความรู้ควบคู่ไปกับการพัฒนาจัดการสภาพแวดล้อม เพราะการพัฒนาทางกายภาพที่ดีจะเอื้ออำนวยไปสู่พัฒนาด้านคุณภาพอย่างรอบด้านในสถานศึกษา ซึ่งการจัดการสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตใจและการรับรู้ที่ดีช่วยและเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความสนใจ ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงานร่วมกันอย่างเต็มศักยภาพ ส่งผลให้บุคลากรและผู้เรียนเกิดความรู้สึกพึงพอใจ ภูมิใจ อบอุ่น สบายใจและมีความสุข มีความรู้สึกรักและหวงแหนในการเป็นเจ้าของร่วมกัน (พรพิไล ชาญพนา, 2559 : 15) การจัดการสภาพแวดล้อมจึงเป็นการพัฒนาทางกายภาพสู่คุณภาพก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาอย่างสูงสุด

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดว่า หากมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จะส่งผลให้ได้แนวทางในการจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางการศึกษาของประเทศชาติในอนาคตต่อไป

งานวิจัยได้ทำการศึกษารวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ กรอบแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาจาก การวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน แล้วกำหนดองค์ประกอบของการจัดการสภาพแวดล้อม จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหาร และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

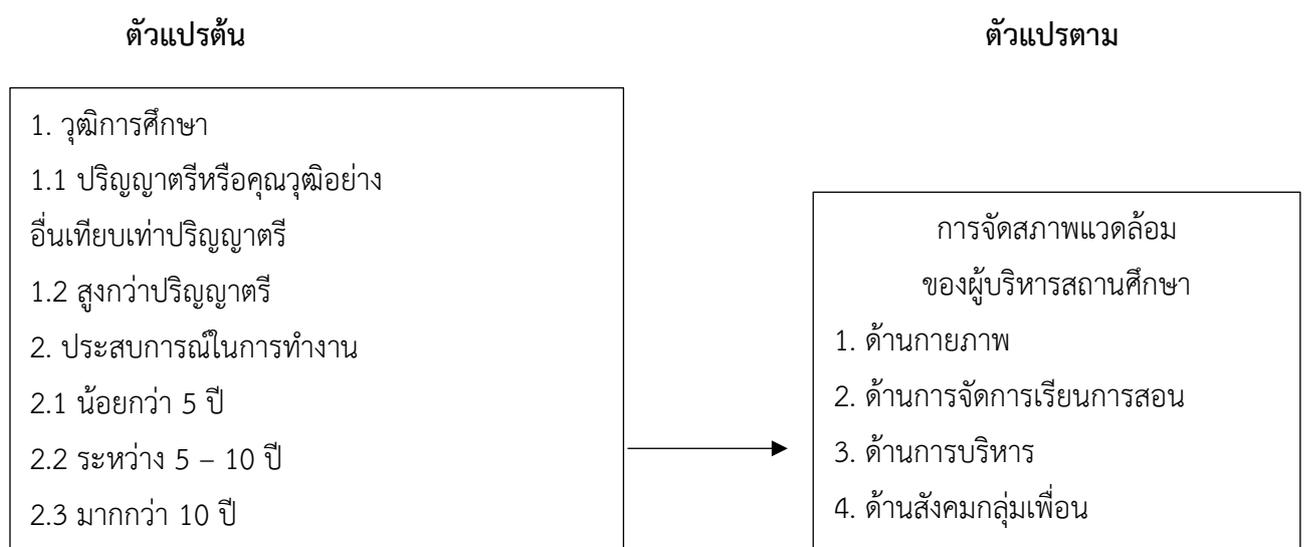
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยมีประชากรเป็นครูโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จำนวน 228 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของการเปิดตารางของ Cohen, Manion and Morrison (2011 : 147) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้วผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดตามแนวคิดของ Likert (1961 : 74) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .80 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 201 - 204) มีค่าความเชื่อมั่น 0.99 ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามกลับด้วยตนเองสามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) หากพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน

(n=132)

การจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร สถานศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านกายภาพ	4.10	0.81	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.08	0.84	มาก
3. ด้านการบริหาร	4.21	0.64	มาก
4. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	4.20	0.56	มาก
ภาพรวม	4.26	0.78	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ได้ผลการวิเคราะห์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหาร ($\bar{X} = 4.21$) ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ($\bar{X} = 4.20$) ด้านกายภาพ ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน รายละเอียดดังตาราง 2 และ 3

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามการศึกษา

การจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร สถานศึกษา	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านกายภาพ	4.07	0.82	4.17	0.77	- 0.59	0.72
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.00	0.86	4.31	0.75	- 1.88	0.94
3. ด้านการบริหาร	4.19	0.64	4.28	0.65	- 0.73	0.95
4. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	4.18	0.57	4.25	0.55	- 0.58	0.98
ภาพรวม	4.26	0.78	4.25	0.77	0.7	0.94

*p < .05

จากตาราง 2 ครูที่มีวุฒิตีศึกษต่างกันมีความคิดเห็นการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร สถานศึกษา	ประสบการณ์ในการทำงาน			F	p
	น้อยกว่า 5 ปี	ระหว่าง 5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี		
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
1. ด้านกายภาพ	4.07	4.13	4.11	0.07	.94
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.15	4.02	4.14	0.44	.65
3. ด้านการบริหาร	4.15	4.25	4.27	0.51	.60
4. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	4.09	4.27	4.23	1.68	.19
ภาพรวม	4.19	4.26	4.34	0.43	.65

จากตาราง 3 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอ พระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็น ต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ความสำคัญต่อเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งได้มีการกำหนดพันธกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อให้ทุกคนได้ทราบและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อม โดยเปิดโอกาสด้านการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาร่วมกัน และช่วยกันดูแลสอดส่องรักษาสภาพแวดล้อมของอาคารสถานที่ อาคารประกอบ แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ สิ่งของอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีสภาพที่พร้อมและเพียงพอต่อการใช้งาน สามารถเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการพัฒนาอย่างรอบด้านได้ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องปราศจากสิ่งรบกวนในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน หากสถานศึกษาสามารถจัดสภาพแวดล้อมให้มีความสวยงาม เหมาะสม ปลอดภัยทางด้านกายภาพ อาคารสถานที่ จะสามารถช่วยสร้างบรรยากาศที่ดี ส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา เกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น เกิดความรู้สึกรักในสถานศึกษา อายามาโรงเรียน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นการปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยที่ดีให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จึงตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ให้มีความเหมาะสมเพียงพอและปลอดภัยเอื้อต่อการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา และความคาดหวังของสังคม ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมทักษะประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนตามความต้องการอย่างรอบ เนื่องจากการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ สามารถสร้างองค์ความรู้และกระบวนการคิดด้วยตนเอง ศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ พรพีโล ชาญพนา (2559 : 70) ได้ศึกษา การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี เขต 1 ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีส่วนในการช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับอาคารเรียน อาคารประกอบ การสถานที่ต่าง ๆ บริเวณสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งอยู่ล้อมรอบตัวผู้เรียน ที่มีอิทธิพลส่งผลต่อด้านพฤติกรรมของนักเรียน และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนที่สามารถก่อให้เกิดการเรียนรู้ เพราะสภาพแวดล้อมทุก ๆ อย่างในสถานศึกษามีอิทธิพลส่งผลต่อจิตใจและพฤติกรรม

ของผู้เรียน และสอดคล้องกับ คณิต สุขรัตน์และคณะ (2560 : 72-78) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดปทุมธานี ได้กล่าวว่า เพราะนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กำหนดไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดเป็นมาตรฐานและตัวบ่งชี้ให้ผู้บริหารจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านกายภาพ ด้านวิชาการและด้านการบริหารทำให้ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินงานตามนโยบายอย่างเคร่งครัด ประกอบกับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่บุคลากรภายในและภายนอกได้เห็นอย่างชัดเจน ทำให้ผู้บริหารมีการดำเนินงานอย่างครบถ้วนทุกด้าน เพื่อให้ผู้บริหารทำงานได้คล่องตัว เป็นไปอย่างรวดเร็ว ไม่ติดขัด ทั้งการวางผัง อาคารเรียน ห้องเรียนที่เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงามทำให้การจัดกิจกรรม การจัดการเรียนการสอนสะดวกรวดเร็ว ส่งผลต่อเจตคติของบุคลากรในโรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 ด้านการบริหาร พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จะมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาได้อย่างก้าวไกล สามารถจัดการสภาพแวดล้อมจากด้านกายภาพนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้การจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหาร จะช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ก่อให้เกิดการสร้างบรรยากาศแห่งการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน มีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ กำหนดบทบาทและมอบหมายหน้าที่ของครูและบุคลากรในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้แต่ละฝ่ายมีผู้ปฏิบัติงานตรงกับความรู้ความสามารถเพื่อที่จะได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ประกอบด้วยคณะกรรมการดำเนินงานและรับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันแบบมีส่วนร่วม และมีการประชุมติดตามผลการจัดสภาพแวดล้อม นำผลไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมกันพัฒนาปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งสอดคล้องกับ ชลธิชา ร่มโพธิ์รี (2561 : 132) ได้ศึกษา การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ได้กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญในการขับเคลื่อนโรงเรียนไปสู่เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบท โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา มีการกำหนดนโยบาย และ

มอบหมายงานตามสายการบังคับบัญชาอย่างชัดเจน มีการกำกับ ติดตาม พร้อมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างเป็นกัลยาณมิตร สอดคล้อง สุภาวดี ทองสำฤทธิ์ (2561 : 84) ได้ศึกษา การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ได้กล่าวว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญ และตระหนักถึงคุณค่าในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม โดยคำนึงถึงประโยชน์และการใช้สอยอย่างคุ้มค่าสูงสุด โดยสถานศึกษามีการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจุบัน มีการปฏิบัติตามแผน/โครงการที่วางไว้ และมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้สภาพแวดล้อมบริเวณสถานศึกษา มีความร่มรื่น สวยงามอยู่เสมอ มีแหล่งข้อมูลข่าวสาร และสารสนเทศที่สนับสนุน และส่งเสริมให้นักเรียนมีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่

1.2 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปสู่เป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพนั้น จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในหมู่คณะและกลุ่มเพื่อน นำไปสู่การสร้างความกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว เกิดความรักศรัทธาต่อผู้สอนและยอมรับฟังการตักเตือนระหว่างเพื่อน ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศชั้นเรียนให้เกิดความเป็นมิตรอบอุ่น มีแรงจูงใจในการเรียนและสถานศึกษาต้องมีการส่งเสริมการทำงานกลุ่มร่วมกัน โดยส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะระหว่างครูกับนักเรียน เช่น กิจกรรมเข้าค่าย กิจกรรมกีฬา สร้างความสัมพันธ์อันดีของผู้เรียน ก่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย อบอุ่น และสนุกสนาน เมื่อได้ร่วมกลุ่มทำกิจกรรมกับหมู่คณะ ช่วยขจัดความขัดแย้ง สร้างความรัก ความสามัคคี ความอบอุ่น ภายในสถานศึกษาและการยอมรับความแตกต่างของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพัรย์ ใจสุข (2560 : 53) ได้ศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ได้กล่าวว่า การมีสภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อนที่ดี การคบเพื่อนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษา การรวมกลุ่มความสัมพันธ์ การเคารพไว้วางใจ ว่ากล่าวตักเตือนซึ่งกันและกัน รวมถึงความร่วมมือในกลุ่มเพื่อน ที่ส่งผลต่อกิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในกลุ่มที่จัดขึ้นในสถานศึกษา สอดคล้องกับ สุกัญญา คล้ายแพร (2561 : 12) ได้ศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดละหาร สังกัดเทศบาลเมืองบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ได้กล่าวว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ให้ผู้เรียนอย่าง

หลากหลายและผู้เรียนได้มีส่วนร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นอกเหนือจากหลักสูตรที่เรียน เป็นการพัฒนาบุคลิกภาพและค่านิยมของผู้เรียน เช่น กิจกรรมกีฬา และสหนาการ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมเสริมทักษะด้านวิชาการ เป็นต้น

1.3 ด้านกายภาพ ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารให้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดสถานศึกษาให้มีการเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยอย่างรอบด้าน เช่น การจัดทำป้ายมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีการติดตั้งและดูแลถึงดับเพลิง รวมไปถึงการมีป้ายบอกทางหนีไฟ ส่งเสริมการทำนุบำรุงดูแลความมั่นคง คงทนแข็งแรงของอาคารสถานที่ให้มีความสะอาดเรียบร้อย และความปลอดภัยไร้จุดเสี่ยง ภายในอาคารเรียน ห้องเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ทั้งส่งเสริมให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ควบคู่กับการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาห้องเรียนให้มีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ ให้มีสภาพดี พร้อมใช้งาน สะอาดเรียบร้อย เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ จุฑามาส ชุณหวัน (2562 : 120) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจากความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้กล่าวว่า สถานศึกษาที่ดีประกอบด้วยสภาพแวดล้อมที่ดีในหลายรวมกัน ซึ่งสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่สามารถเห็นได้เด่นชัดมากที่สุดคือ การมองเห็นสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ที่ได้รับการปรับปรุง มีการเปลี่ยนแปลง แก้ไขพัฒนา เพื่อให้สภาพแวดล้อมนั้นดีกว่าสภาพแวดล้อมเดิม มีความปลอดภัยยิ่งขึ้น เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างสูงสุด สอดคล้องกับ พิมวิภา ทายประโคน (2560 : 62) ได้ศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนเกาะจันทร์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้กล่าวว่า สถานศึกษามีการประดับตกแต่งอาคารเรียนร่มรื่นน่าอยู่ ให้มีป้ายนิเทศชื่นชมผลงานนักเรียน มุมข่าวสารปัจจุบันทันเหตุการณ์ จัดแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดเอื้อต่อการเรียนรู้สวयงามเป็นระเบียบ และห้องน้ำมีการดูแล ทำความสะอาดประจำสม่ำเสมอ ทั้งยังส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ เช่น โรงเรียนน่าอยู่ ห้องเรียนน่าเรียนรู้ ส่งผลให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดีน่าอยู่ มีการตกแต่งทาสี เพิ่มความร่มรื่น เช่น การปลูกดอกไม้ ดูแลอาคารเรียน สถานที่เล่นให้มีสภาพปลอดภัย และมีชีวิตวาอีกด้วย

1.4 ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนครูให้ความสำคัญ

รัก ความเมตตา และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ครูรู้จัก เข้าใจผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสามารถของตนเอง ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่คำนึงถึงการปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้สอดแทรกในการเรียนการสอนของผู้เรียนเพื่อเกิดเป็นคุณลักษณะที่ดี และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน หรือแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนให้เกิดความกระตือรือร้นและอยากเรียนรู้ความต่าง ๆ จากบริบทรอบตัวผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ประยูร อนันตะ (2559 : 84) ได้ศึกษา การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีการจัดทำการวิเคราะห์หลักสูตรเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในเรื่องของสิ่งแวดล้อมศึกษา และทั้งยังส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนการเรียนการสอน เรื่องสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังสนับสนุนส่งเสริมครูให้ผลิตจัดทำสื่อ และจัดหาสื่อที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษามีองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนที่มีความสำคัญเท่าเทียมกันกับเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ซึ่งสถานศึกษาได้มีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาส่งเสริมการสร้างคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดี ในทิศทางที่พึงประสงค์ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ของผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ผู้สอนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สุทธิรัตน์ แซ่มซ้อย และคณะ (2562 : 166-177) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหารงานโรงเรียนกับประสิทธิผลของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพร เขต 1 ได้กล่าวว่า โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ที่เกี่ยวกับการเรียน การสอน ความสัมพันธ์ในโรงเรียน ความสะอาด ด้านอาคารสถานที่ การจัดอำนวยความสะดวกที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ล้วนมีเป้าหมายเดียวกันในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มากที่สุด โดยสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวช่วยให้ผู้เรียนร่วมกันสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการอยากเรียนรู้ และมีสมาธิรับรู้สิ่งต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนารอบด้าน สอดคล้องกับ ขวัญเรือน ภาคบุบผา (2559 : 104) ได้ศึกษา การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำแนกตามวุฒิ

การศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน โดยให้เหตุผลว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ว่าต้องเริ่มต้นจากการวางแผนและมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบร่วมกัน เพื่อสามารถติดตามตรวจสอบได้ และนำผลข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานมาสรุปแนวทาง วิธีการ แก้ไข จากการมีส่วนร่วมบุคลากรในสถานศึกษา จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ นิตยา แก่นพุด (2563 : 63-75) ได้ศึกษา การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การศึกษาต่างกันแต่ความนึกคิดของบุคลากรทางการศึกษาในด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่ต่างกัน เพราะทุกคนในโรงเรียนอยากให้มีการบริหารสภาพแวดล้อมในทิศทางที่ดี เพื่อให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียนที่จะส่งผลต่อสภาพจิตใจในการเรียนการสอน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน หากได้รับมอบหมายงาน หรือบทบาทหน้าที่ในการทำงาน จะแสดงศักยภาพในตัวบุคคลการทำงานอย่างเต็มที่ในการใช้ความรู้ และทักษะเข้าใจต่าง ๆ เพื่อให้งานสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา อีกทั้งการทำงานร่วมกันในทีมจะมีผู้ที่มีความสามารถ และความถนัดที่แตกต่างกัน แต่เมื่อรวมทีมกันแล้วสามารถช่วยเหลือกันได้อย่างดี ส่งผลให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ สอดคล้องกับ สมพิศ สมอ่อน (2559 : 83) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีโครงสร้างหน้าที่ที่กำหนดให้ครูทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ทำให้ครูที่ได้รับบทบาทหน้าที่ที่ทำงานอย่างเต็มศักยภาพ โดยไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการทำงานก่อนและหลัง และสอดคล้องกับ วรณมณี โพธิ์พันธ์ (2561 : 30-37) ได้ศึกษา การศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยให้เหตุผลว่า ผู้บริหารมีประสบการณ์ ต่ำกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นตรงกันโดยเห็นความสำคัญต่อการบริหารสภาพแวดล้อม มีเป้าประสงค์ในการส่งเสริมสนับสนุนองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา เพราะจะส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่ดี สดชื่น

สวยงาม และปลอดภัยในบริเวณสถานศึกษา เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ จึงมีการบริหารไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อเรื่อง จัดห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้ปราศจากสิ่งรบกวน ที่จะมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น กลิ่น เสียง ควัน บุคคลภายนอก เป็นต้น
2. ผู้บริหารควรสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของผู้เรียนให้หลากหลายและรอบด้าน
3. ผู้บริหารควรสร้างแรงบันดาลใจ และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร เพื่อส่งเสริมความสามารถและศักยภาพที่ดีขึ้น
4. ผู้บริหารควรกระตุ้น ส่งเสริมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายร่วมกัน เช่น กิจกรรมงานประจำปี กิจกรรมการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักและเคารพในสิทธิของผู้อื่น เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อการสร้างความสุข และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป
2. ควรศึกษาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญเรือน ภาคบุบผา. (2559). การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- คณิต สุขรัตน์ และคณะ (2560). สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดปทุมธานี. วารสารบริหารการศึกษา มศว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 14 (27), 72-78
- จุฑามาส ชุ่นห้วน. (2562). ภาวะผู้นำสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจากความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ชลธิชา ร่มโพธิ์ธี. (2561). การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประยูร อนันต์ตะ. (2559). การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. ค้นคว้าอิสระ การศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- พรพิไล ชาญพนา. (2559). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมพ์วิภา ทายประโคน. (2560). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนเกาะจันทร์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 . วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมพ์วรีย์ ใจสุข. (2560). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตยา แก่นพุด. (2563). การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์. 5 (1), 63-75.

- วรรณมณี โพธิ์พั่นไม้. (2661). การศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. *ศึกษาวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*, 5 (2), 30-37.
- สมพิศ สมอ่อน (2559) .การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. *วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.*
- สุทธิรัตน์ แซ่มซ้อย และคณะ (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหารงานโรงเรียนกับประสิทธิผลของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพร เขต 1. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. 11 (1), 166-177.
- สุภาวดี ทองสำฤทธิ์. (2561). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. *วิทยานิพนธ์ ครุศา สตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.*
- สุกัญญา คล้ายแพร. (2561). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดละหาร สังกัดเทศบาลเมืองบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. *บทความวิจัยหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.*
- Cohen, Louis.; Manion, Lawrence; & Morrison, Keith. (2011). *Research Method in Education*. (7th ed). New York: Morrison.
- Cronbach, Lee. (1990). *J. Essentials of psychological testing*. (7th ed). New York: Harper & Row.
- Likert, Rensis. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill Book Company.

นโยบายกัญชาเสรีในฐานะพืชทางการแพทย์

Free Cannabis as A Medical Plant

พัฒนปกรณ์ ดอนตุ้มไพร,
พิพัฒน์ พันมา, มัณฑนา นน่อแก้ว และ โชติ บดีรัฐ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pattanaparkorn Dontumprai,
Pipat Panma, Mantana Norkaew and Chot Bodeerat
Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail : inthachit2529@gmail.com

บทคัดย่อ

นโยบายกัญชาเสรีในฐานะพืชทางการแพทย์ เป็นนโยบายการหาเสียงของพรรคภูมิใจไทย โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการผลักดันให้กัญชาเป็นพืชทางการแพทย์ ที่ต้องการให้รัฐบาลส่งเสริมให้เกิดการปลูกกัญชาได้อย่างเสรี โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อจำหน่ายเป็นวัตถุดิบสำหรับผลิตยารักษาโรค หรือเพื่อการรักษาทางการแพทย์ และอันจะก่อให้เกิดรายได้แก่เกษตรกรเพิ่มขึ้นมหาศาล ก่อให้เกิดกระแสสนับสนุนและความตื่นตัวในการศึกษากัญชาจากประชาชนจำนวนมาก ซึ่งกัญชาเป็นพืชสมุนไพรที่มีประโยชน์ทางการแพทย์ที่มีหลักฐานทางวิชาการสนับสนุนทั้งแพทย์แผนไทยและแผนปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามก็มีผลกระทบหลายด้าน ดังนั้นบทความนี้จึงมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญของนโยบายกัญชาเสรี นโยบายกัญชาเสรีในฐานะพืชทางการแพทย์ และผลกระทบของนโยบายกัญชาเสรีในฐานะพืชทางการแพทย์

คำสำคัญ : นโยบายกัญชาเสรี; พืชสมุนไพร; การแพทย์

Abstracts

Free cannabis as a medical plant It is the campaigning policy of the Poomjai Thai. It contains the essence of cannabis as a medical plant. That wants the government to promote the free cultivation of marijuana The main objective is to sell as raw materials for the production of medicines. Or for medical treatment And which will generate a tremendous increase in income for farmers This has sparked a wave of support and awareness for the study of cannabis from many people. The marijuana is a medicinal herb that is useful in medicine with academic evidence supporting both Thai and modern medicine. However, it has many impacts. Therefore, this article aims to study the meaning. The importance of the free cannabis

* วันที่รับบทความ: 11 มกราคม 2564; วันที่แก้ไขบทความ 24 มกราคม 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 25 มกราคม 2564

Received: January 11, 2021; Revised: January 24, 2021; Accepted: January 25, 2021

policy Free cannabis as a medical plant And the impact of the free cannabis policy as a medical plant.

Keywords : Free Cannabis Policy; Medicinal Plants; Medical

บทนำ

กัญชาเสรี เป็นนโยบายรณรงค์หาเสียงของพรรคภูมิใจไทย ในช่วงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ปี 2562 โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการผลักดันให้กัญชาเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ เนื่องจากพื้นที่ประเทศไทย ถือเป็นแหล่งผลิตกัญชาที่มีคุณภาพดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลก และกัญชาที่ปลูกในไทยก็ให้สารที่นำไปใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ที่ดีที่สุด ดังนั้นรัฐบาลจึงควรส่งเสริมให้เกิดการปลูกกัญชาได้อย่างเสรี โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อจำหน่ายเป็นวัตถุดิบสำหรับผลิตยารักษาโรค หรือเพื่อการรักษาทางการแพทย์ อันจะก่อให้เกิดรายได้แก่เกษตรกรเพิ่มขึ้นมหาศาล และเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าหลายแสนล้านบาทต่อปี ทั้งนี้ นโยบายกัญชาเสรี หรือ กัญชาเพื่อการแพทย์ของพรรคภูมิใจไทย ได้ดึงดูดความสนใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนมาก พร้อมทั้งได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์จากหลายฝ่ายถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินนโยบายดังกล่าวในประเทศไทย อย่างไรก็ตามภายหลังจากการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 ซึ่งพรรคภูมิใจไทยได้เข้าร่วมจัดตั้งรัฐบาลที่มีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี นายอนุทิน ชาญวีรกูล ในฐานะหัวหน้าพรรคภูมิใจไทย จึงได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และดำเนินการผลักดันนโยบายกัญชาของพรรคฯ อย่างต่อเนื่อง (อรรถสิทธิ์ พานแก้ว, 2563 : ออนไลน์)

การขับเคลื่อนนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ของนายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กว่า 1 ปี ในระยะแรกมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้าถึงยากัญชาทางการแพทย์ที่ได้มาตรฐานจากสถานพยาบาลใกล้บ้านกว่า 300 แห่งทั่วประเทศ แพทย์ผู้ใช้มีความมั่นใจในประสิทธิภาพของยากัญชา โดยมอบหมายให้ “สถาบันกัญชาทางการแพทย์” เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนนโยบายนี้ ร่วมกับหน่วยงานทั้งในและนอกกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งขณะนี้มีความมุ่งเน้นการดำเนินการที่ชัดเจนอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชาการ ส่วนนโยบายกัญชา 6 ต้น ต้องดำเนินการต่อเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการใช้กัญชาเพื่อดูแลสุขภาพตนเอง (อนันต์ชัย อัครเมธิน, 2563 : ออนไลน์)

ด้านนพ.กิตติ โล่สุวรรณรักษ์ ผู้อำนวยการสถาบันกัญชาทางการแพทย์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า สถาบันกัญชาทางการแพทย์ขับเคลื่อนนโยบายกัญชาทางการแพทย์ร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกกระทรวงสาธารณสุข ผ่าน 3 กลไกหลัก คือ การปรับข้อกำหนดและกฎระเบียบให้เอื้อต่อการดำเนินงาน (Regulation) การศึกษาวิจัย (Research) และการสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้อง (Education) เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย โดยจะร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เปิดรับฟังข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำมาปรับข้อกำหนดและกฎระเบียบต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการพัฒนากัญชาในบริบทของประเทศไทยมากยิ่งขึ้น โดยได้จัดทำแผนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ เป็น 2 ระดับ คือ ระดับครัวเรือน เน้น

การลดรายจ่ายด้านการรักษาจากการใช้กัญชาเพื่อดูแลสุขภาพตนเอง และในระดับประเทศ ที่จะผลักดันให้มีการเชื่อมต่อด้านทาง กลางทาง ปลายทาง ของผลิตภัณฑ์กัญชาที่จะจำหน่ายและส่งออกต่างประเทศ รวมถึง การบริการสุขภาพ (Wellness) จากกัญชา ซึ่งแผนปฏิบัติการเร่งด่วนนี้ เตรียมเสนอต่อรองนายกรัฐมนตรีและ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เมื่อได้รับการเห็นชอบจะดำเนินการได้ทันที

สำหรับประเทศไทยนั้น ได้มีการผลักดันให้เกิดการแก้ไขพรบ.ยาเสพติดให้โทษ โดยเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ตั้งแต่ 27 ก.ย.2561 และผ่านกระบวนการต่าง ๆ จนผ่านการรับรองทั้ง 3 วาระ และ ประกาศใช้เป็นกฎหมายเมื่อ 25 ธ.ค.2561 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 19 ก.พ. 2562 เจตนารมณ์ของ พรบ. ยาเสพติดให้โทษฉบับที่ 7 พ.ศ.2562 มีใจความสำคัญเพื่อเปิดช่องให้นำกัญชามาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ และการศึกษาวิจัย แต่ยังคงไม่อนุญาตให้เสพเพื่อความบันเทิงหรือนันทนาการ นอกจาก พรบ. ยาเสพติดให้โทษ ฉบับที่ 7 พ.ศ.2562 แล้วกระทรวงสาธารณสุขยังได้มีการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข อีก 2 ฉบับที่เกี่ยวข้องกับกัญชา ได้แก่ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ลงวันที่ 26 ก.พ. 2562 เรื่อง การแจ้งการมีไว้ในครอบครองกัญชา สำหรับผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา 26/5 และบุคคลอื่นที่มีใช้ผู้ป่วยตามมาตรา 22(2) ก่อนพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2562 ใช้บังคับให้ไม่ต้องรับโทษ พ.ศ.2562 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2562 เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 โดยมีสาระสำคัญสอดคล้องกับพรบ.ยาเสพติดให้โทษ และกำหนดข้อยกเว้นสำหรับสารสกัดจากกัญชา CBD ที่มีความบริสุทธิ์มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 99 และ THC ไม่เกินร้อยละ 0.2 โดย น้ำหนัก รวมถึง เปลือกแห้ง แกนลำต้นแห้ง เส้นใยแห้ง และผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากเปลือกแห้ง แกนลำต้นแห้ง เส้นใยแห้ง แม้ประเทศไทยจะเพิ่งดำเนินการปลดล็อคให้ใช้กัญชาทางการแพทย์ในปี 2019 นี้ แต่ปรากฏการณ์ ทางสังคมหลายเรื่องก็เริ่มสังเกตเห็นได้ชัดเจนมากขึ้นจากการนำเสนอข่าวต่าง ๆ ผ่านทางสื่อมวลชน และเครือข่ายสังคม เช่น ความเชื่อและมโนทัศน์ว่ากัญชารักษาได้ทุกโรค การเติบโตของธุรกิจซื้อขายกัญชาและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อย่างผิดกฎหมายผ่านทางสื่อออนไลน์ การสร้างระบบการตลาดด้านกัญชาโดยมีตัวแทน และการประยุกต์วิธีทางการตลาดเช่น Multi-level marketing ตลอดจนผลกระทบที่เกิดต่อระบบการดูแลสุขภาพผู้ป่วย ภาระงานจากจำนวนผู้ป่วยที่มารับการรักษาจากผลไม่พึงประสงค์จากกัญชา ทั้งเด็ก เยาวชน วัยรุ่น วัยทำงานและ ผู้สูงอายุ (ธีระ วรธนารัตน์, 2563 : 3)

การใช้กัญชาทางการแพทย์ (Cannabis Use in Medicine หรือ Medical cannabis) หมายถึง นำกัญชา และสารสกัดจากกัญชาไปใช้ทางการแพทย์เพื่อรักษาโรค และบรรเทาอาการต่าง ๆ

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ได้มีความพยายามที่จะใช้กัญชาทางการแพทย์เพื่อรักษาโรคและบรรเทาอาการต่าง ๆ มายาวนาน ปรากฏในตำราจำนวนมาก ช่วงที่กัญชาได้รับการจัดอยู่ในบัญชียาเสพติดนั้นทำให้ ขัดขวางการผลิต และการศึกษาวิจัยทางการแพทย์อย่างมาก อย่างไรก็ตาม ตามฐานข้อมูลการแพทย์แผนปัจจุบัน มีหลักฐานค่อนข้างจำกัดที่บ่งบอกว่ากัญชาสามารถลดอาการคลื่นไส้ อาเจียนในผู้ป่วยมะเร็ง ที่รับยาเคมีบำบัด หรือเพื่อเพิ่มความอยากอาหารในผู้ติดเชื้ และผู้ป่วยเอดส์ รวมถึงเพื่อรักษาอาการปวดเรื้อรัง และ

การหดเกร็งของกล้ามเนื้อ ส่วนการใช้ทางการแพทย์อื่น ๆ นั้นยังไม่มีข้อมูลเพียงพอในเรื่องความปลอดภัยและประสิทธิผลของกัญชา (ธีระ วรรณรัตน์, 2563 : 1)

จากนโยบายกัญชาเสรี จะเห็นได้ว่า กัญชาเป็นพืชที่สำคัญทางการแพทย์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ กัญชากถูกนำมาใช้ในการรักษาหรือบรรเทาโรคหลายชนิด ทั้งรูปแบบการกิน การสูดควัน การสูดไอรระเหย การนำมาผสมอาหารหรือทำเป็นชา ในประเทศไทยกัญชาจัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 ตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ซึ่งการปลูกการครอบครอง การจำหน่ายหรือการบริโภค เป็นสิ่งที่ทำได้ยากเนื่องจากมีกฎหมายควบคุมไว้ ทำให้ขาดข้อมูลที่ชัดเจนในการศึกษา

ดังนั้น ผู้เขียนจึงมุ่งศึกษาเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ ผลกระทบของนโยบายกัญชาเสรี และนโยบายกัญชาเสรีในฐานะพืชทางการแพทย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง และเพื่อสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับ หน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทย แวดวงวิชาการและผู้ที่สนใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความรู้เกี่ยวกับนโยบายกัญชาเสรี

กัญชาเสรี : นโยบายหาเสียง

กัญชาเป็นพืชควบคุมตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ถือเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 เช่นเดียวกับกระต้อมและฝิ่น มีสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (Tetrahydrocannabinol, THC) เป็นสารออกฤทธิ์สำคัญมีผลต่อสมอง การควบคุมความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของผู้เสพ ทั้งนี้ ผู้ใดผลิตจำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือเพื่อเสพ ล้วนมีโทษทางอาญา คือ จำคุกตั้งแต่ไม่เกิน 1 ปี ถึง 15 ปี หรือปรับตั้งแต่ไม่เกิน 20,000 บาท ถึง 1,500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อย่างไรก็ตามการครอบครองเพื่อการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้กัญชาสามารถทำได้โดยการขออนุญาตกระทรวงเป็นกรณีไป ทว่าการเสน้นั้นกฎหมายได้กำหนดห้ามไว้อย่างเด็ดขาด จึงไม่สามารถทำได้ ไม่ว่าจะด้วยวัตถุประสงค์ทางการแพทย์หรืออื่นใด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม,2563 : ออนไลน์) จนกระทั่งวันที่ 25 ธันวาคม 2561 สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ได้มีมติผ่านร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ โดยสาระสำคัญ คือ การปลดล็อกให้กัญชาและกระท่อมออกจากการเป็นยาเสพติดประเภท 5 เพื่อให้สามารถนำไปใช้ทางการแพทย์ การรักษาโรค และการศึกษาวิจัย แต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลทางการแพทย์

พรรคภูมิใจไทยดูเหมือนจะเป็นพรรคการเมืองแรกๆ ในการเลือกตั้ง ปี 2562 ที่นำเสนอแนโยบายกัญชาเพื่อเป็นจุดขายต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ภายใต้สโลแกน “พืชแก้จนของคนไทย นโยบายสร้างรายได้ประชาชน” และ “พืชแก้จน พืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ กัญชาเสรี” หรือเป็นที่รู้จักกันในชื่อ “กัญชาเสรี” การเปิดตัว “กัญชาเสรี” ครั้งแรกเกิดขึ้น เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2562 ในการแถลงนโยบายของพรรคฯ โดยนายศักดิ์สยาม ชิดชอบ เลขาธิการพรรคภูมิใจไทย ที่ชี้แจงว่าต้องการใช้โมเดลของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นต้นแบบ เพราะหลังจากทำให้เปิดเสรีแล้วก็ทำให้รัฐแคลิฟอร์เนียกลายเป็นตลาดค้ากัญชา

เสรีที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีมูลค่าถึง 5 แสนล้านบาท ทั้งยังสามารถเก็บภาษามาจากประชาชนได้กว่า 1 แสนล้านบาท ในกรณีของไทย หากนำโมเดลนี้มาใช้ก็จะทำให้ทุกครอบครัวสามารถปลูกกัญชาได้อย่างเสรีตามโควตาบ้านละ 6 ต้น โดยไม่ต้องติดขัดเรื่องใบอนุญาตการปลูกที่สูงถึง 30 ล้านบาท ตามที่ สนช. ได้ให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายไปก่อนหน้านี้ อันจะเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับนายทุน แต่หากมีการปลดล็อกกฎหมาย โดยพรรคภูมิใจไทยจะมีการยกร่าง กฎหมายขึ้นใหม่ จึงขอให้ประชาชนให้การสนับสนุนพรรคฯ และนายอนุทิน ชาญวีรกูล หัวหน้าพรรค เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อผลักดันนโยบายดังกล่าว (โพสต์ทูเดย์, 2562 : ออนไลน์)

แม้ว่าพรรคการเมืองใหญ่อื่นๆ อาทิ พรรคประชาธิปัตย์ อนาคตใหม่ และเพื่อไทย จะหิวยกประเด็นกัญชา (และกัญชง) ขึ้นมาเพื่อดึงคะแนนเสียงเช่นกัน แต่ก็นับได้ว่าพรรคภูมิใจไทย มีแนวความคิดเรื่องกัญชาที่ สุดโต่ง กว้างขวาง และมีรายละเอียดมากที่สุด จนถูกขนานนามว่าเป็น “อภิมหาประชานิยม” (The Standard, 2562 : ออนไลน์) ต่อมาวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2562 นายอนุทิน ชาญวีรกูล ได้โพสต์ข้อความผ่าน Facebook ความว่า

“ประเทศไทย เป็นแหล่งผลิตกัญชาที่มีคุณภาพดีที่สุดในโลก กัญชาไทยให้สารที่นำไปใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ที่ดีที่สุด แต่รัฐบาลไทยกลับปิดกั้นโอกาสของคนไทย ถ้าประชาชนให้โอกาสพรรคภูมิใจไทยจะเข้าไปลดอำนาจรัฐ และทำลายทุกข้อจำกัดที่ปิดกั้นประชาชน เกษตรกร เข้าถึงความร่ำรวยให้ได้เร็วที่สุด กัญชาไทยต้องปลูกได้เสรีนี้ไม่ใช่นโยบายเพื่อฝัน ขายฝันแต่เป็นนโยบายที่จะทำให้คนไทยร่ำรวยขึ้นได้จริง แค่เปลี่ยนวิธีคิด ชีวิตก็เปลี่ยนไป ใครไม่ทำภูมิใจไทยทำ และทำทันที” (ไทยโพสต์, 2562 : ออนไลน์)

“นโยบายกัญชาเสรี” สร้างความสนใจจากประชาชน องค์กรภาคประชาชน สื่อมวลชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก สำหรับจุดเด่นที่สำคัญของนโยบายกัญชาของพรรคภูมิใจไทย ก็คือ การเน้นย้ำว่ากัญชาเป็นพืชที่มีประโยชน์ทางการแพทย์และสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศมหาศาล ทั้งยังสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนหลายแสนบาทต่อปี แต่ด้วยเงื่อนไขทางกฎหมาย ทำให้รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยไม่กล้าส่งเสริมการปลูกกัญชาและใช้ประโยชน์จากพืชดังกล่าวอย่างจริงจัง พรรคภูมิใจไทยจึงอาสาเข้ามาปลดล็อกกัญชาเพื่อประโยชน์ประชาชน อย่างไรก็ตาม เมื่อปลดกระทรวงการคลังได้ออกมาตั้งข้อสังเกตถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินนโยบายกัญชา เนื่องจากต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และนายวิชา มหาคุณ คณบดีคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยรังสิต ได้ออกมาท้วงติงถึงนโยบายกัญชาแบบ “สุดซวยสุดโต่ง” ของพรรคภูมิใจไทยนั้น พ.อ.ดร.เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ โฆษกพรรคภูมิใจไทย ได้ออกมาชี้แจงว่าพรรคภูมิใจไทย ไม่มีนโยบายเมกะโปรเจกต์ที่จะผลาญเงินงบประมาณของประเทศ แต่เน้น “ทำลายข้อจำกัดทางกฎหมาย ซึ่งนำไปสู่การลดอำนาจรัฐ” เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด ขณะเดียวกัน “การเสนอของพรรคฯ ไม่ใช่เป็นนโยบายกัญชาแบบสุดซวยอย่างที่มีการวิจารณ์ แต่เป็นนโยบายที่เรา ตั้งใจทำอย่างมีขั้นตอน มีการศึกษาเตรียมพร้อมทั้งเรื่องกฎหมาย เรื่องความพร้อมของคน สังคม โดยได้สอบถามความเห็นอย่างรอบคอบแล้ว จึงออกมาเป็นนโยบายเพื่อผลประโยชน์ทางการแพทย์”

อรรถสิทธิ์ พานแก้ว (2563 : ออนไลน์) กล่าวว่า ภายหลังจากเลือกตั้ง วันที่ 24 มีนาคม 2562 สิ้นสุดลง คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศจำนวนส.ส. อย่างไม่เป็นทางการ แม้ไม่อาจกล่าวได้ชัดเจนว่า “กัญชาเสรี” เป็นนโยบายที่ส่งผลให้พรรคการเมืองขนาดกลางอย่างพรรคภูมิใจไทย ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งครั้งนี้จนได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาเป็นอันดับ 5 ซึ่งได้ไป 51 ที่นั่ง (รองจากพรรคเพื่อไทย ที่ได้ 137 ที่นั่ง พรรคพลังประชารัฐ 116 ที่นั่ง พรรคอนาคตใหม่ 80 ที่นั่ง และพรรคประชาธิปัตย์ 52 ที่นั่ง) และกลายเป็นพรรคตัวแปรที่มีอำนาจต่อรองในการจัดตั้งรัฐบาล แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า “กัญชาเสรี” และตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นหนึ่งในเงื่อนไขต่อรองการเข้าร่วมรัฐบาล ดังที่ นายอนุทิน ชาญวีรกูล ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนว่า “หากพรรคต่างๆ ปฏิเสธนโยบายนี้ พรรคจะไม่ร่วมจัดตั้งรัฐบาลเด็ดขาด และจะไม่นยอมสละเงื่อนไขนี้ทิ้งไปเพื่อเป็นฝ่ายรัฐบาล เพราะนโยบายพรรคถือเป็นจุดแข็งที่ทำให้ประชาชนทะเลาะกันเสียงมาให้” (Thai PBS, 2562 : ออนไลน์) ต่อมาเมื่อพรรคพลังประชารัฐเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล โดยเสนอชื่อพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2562 โดยมีนายอนุทิน ชาญวีรกูล เป็นรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข งานสัมมนาใหญ่ เรื่อง “กัญชาเสรีเพื่อการแพทย์” ที่จัดขึ้นโดยพรรคภูมิใจไทยเพียง 2 วันหลังการเข้ารับตำแหน่งของอนุทิน ชาญวีรกูล พร้อมกับที่ได้ยืนยันว่าต้องผลักดันนโยบายกัญชาให้ประสบความสำเร็จ เพราะได้ “สัญญา กับพี่น้องประชาชนไว้” ที่จะทำประโยชน์ให้กับการรักษาผู้ป่วยทางการแพทย์ รวมถึงประชาชนโดยทั่วไป (บีบีซี, 2562 : ออนไลน์)

อนึ่ง ภายหลังจากผลักดันร่างกฎหมายกัญชาทั้ง 2 ฉบับ เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของรัฐสภา นายอนุทิน ชาญวีรกูล กล่าวว่า ตนเองและพรรคภูมิใจไทยได้ผลักดันนโยบายกัญชาเพื่อการแพทย์อย่างสมบูรณ์แล้ว “ปัจจุบันถือว่าการปลูกกัญชาเสรีทางการแพทย์มาถึงครึ่งทาง” เพราะเป็นหน้าที่ของรัฐสภาในการพิจารณากฎหมาย ส่วนการยอมรับในทางการแพทย์นั้น การใช้สารสกัดกัญชาเป็นที่นิยมในหมู่แพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกมากกว่าแพทย์แผนปัจจุบัน จึงอยากเห็นการยอมรับที่มากขึ้น รวมถึงอยากให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันจนนโยบายนี้ประสบความสำเร็จอันจะเกิดประโยชน์กับประเทศชาติ (สำนักข่าว Hfocus เจาะลึกระบบสุขภาพ, 2562 : ออนไลน์)

อีกทั้งเมื่อวันที่ 5 มิ.ย. ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) นายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กล่าวเปิดการประชุมชี้แจงและรับฟังความคิดเห็นต่อ ร่าง พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ ว่า กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือ อย. จัดให้มีการประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่าง พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ เรื่องของการปลูกกัญชา ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ร่าง พ.ร.บ. นี้ มีการปรับแก้ไข 2 ประเด็นหลัก คือ

1. การให้นำกัญชามาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และเป็นพืชเศรษฐกิจมากขึ้น เพื่อผู้ป่วยที่จำเป็นต้องใช้กัญชารักษาโรคและได้รับการรับรองจากแพทย์ สามารถขออนุญาตปลูกกัญชารักษาโรคของตนเองได้ และ

เพื่อให้เกษตรกรที่มีความประสงค์ปลูกจำหน่าย ร่วมกับผู้ผลิตยาและสมุนไพรสามารถขอปลูกและจำหน่ายได้ เพื่อส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ

2. เพื่อแก้ไขปัญหากับรักษาทำลายยาเสพติดให้โทษที่เป็นของกลาง เนื่องจากปัจจุบันมีการตรวจยึดไว้นาน ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณดูแล ทั้งในการเผาไม่ให้เสียหายและสถานที่เก็บรักษา จึงได้ปรับแก้ไขให้ว่าเมื่อมีการพิสูจน์ละเอียดแล้ว ให้ทางการสามารถนำไปทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์อื่นได้ นอกจากนี้แล้ว นายอนุทิน กล่าวด้วยว่า

“ช่วงที่ผ่านมามีปัญหาโควิดระบาด การทุ่มเทเวลาและการโฟกัสต่างๆ ต้องไปที่โควิด กระทรวงสาธารณสุขต้องให้ความสำคัญสุขภาพของประชาชนเป็นหลักก่อน ส่วนความคืบหน้าต่างๆ ของกัญชาและกัญชงก็ยังคงดำเนินการต่อไป พวกตนก็พยายามผลักดันให้ออกมาให้เร็วที่สุด ทุกท่านไม่ต้องกังวล นี่เป็นนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข ที่เข้ามาได้ก็เพราะกัญชา ไม่มีทางอื่นนอกจากผลักดันให้สำเร็จ ถ้าไม่ได้ก็คือความล้มเหลวของรัฐมนตรี อีกหน่อยจะไปหาเสียงอะไรก็ลำบาก พวกเราอยู่ได้ด้วยความเชื่อถือกัน พอเริ่มเข้าที่เข้าทางเราก็กลับมาที่กัญชาเหมือนเดิม ทุกอย่างเพื่อสุขภาพที่ดีของประชาชน ไม่ใช่เสรีแบบไม่มีขอบเขต”

นโยบายกัญชาเสรี : ผลตอบรับจากกระแสสังคม

นโยบายกัญชาเสรีที่นำเสนอโดยพรรคภูมิใจไทยในช่วงการเลือกตั้งปี 2562 ก่อให้เกิดกระแสสนับสนุนและความตื่นตัวในการศึกษากัญชาจากประชาชนจำนวนมาก ดังที่ นางสาวรสนา โตสิตระกูล เลขาธิการมูลนิธิสุขภาพไทย ให้ความเห็นว่า นโยบายกัญชาเพื่อการแพทย์ว่าจะตอบโจทย์ที่ทำให้ประชาชนเข้าถึงยารักษาโรคและพึ่งพาตนเองได้ เช่นเดียวกับน้ำมันกัญชาของแพทย์พื้นบ้าน ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการพึ่งพาตนเองในชุมชนท้องถิ่น จึงสนับสนุนนโยบายนี้ตราบเท่าที่มีการควบคุมไม่ให้กลุ่มทุนต่างชาติเข้ามาตัดดวงหาผลประโยชน์จากการผลิตกัญชาทางการแพทย์รักษาประชาชน (มติชนออนไลน์, 2562 : ออนไลน์) สอดคล้องกับเครือข่าย 12 องค์กร ที่ประกอบด้วย มูลนิธิข้าวขวัญ, มูลนิธิการสาธารณสุขชาติ, มูลนิธิชีววิถี (BIOTHAI), มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน(ประเทศไทย), มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค, มูลนิธิสุขภาพไทย, มหาวิทยาลัยรังสิต, เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก, เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ, ขบวนการสร้างเสริมสุขภาพประชาชน (ชสช.), เครือข่ายผู้ป่วย (Healthy Forum) และคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.) ที่ได้ออกมามีประกาศให้การสนับสนุนกัญชาเสรีเพื่อการรักษาโรค โดยเฉพาะการใช้กัญชาของแพทย์พื้นบ้าน ให้สามารถปลูกและผลิตยาจากกัญชาเพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยตามหลักที่ได้ถูกฝึกอบรมความรู้กัญชาจากกรมแพทย์แผนไทย (ฐานเศรษฐกิจ, 2562 : ออนไลน์)

อย่างไรก็ตาม “กัญชาเสรี” ได้ก่อให้เกิดความกังวลถึงความพร้อมและความเหมาะสมที่จะดำเนินการปลดล็อกในสังคมไทย เพราะประชาชนจำนวนมากยังเข้าใจผิดว่าสามารถใช้กัญชาเพื่อสันตนาการได้อย่างเสรี นอกจากจะก่อปัญหาเชิงศีลธรรมและเป็นการมอมเมาประชาชนแล้ว ยังเป็นการยากแก่การควบคุมพฤติกรรม การปลูก การค้าขาย และการใช้อีกด้วย อันจะนำมาซึ่งปัญหาทางสังคมอื่นๆ อีกมากมาย นายสมชาย แสวง

การ อติตสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กังวลว่า สังคมไทยรับได้เพียง “กัญชาเพื่อการแพทย์” เท่านั้น แต่หากจะครอบคลุมไปถึงกัญชาเพื่อสันทนาการ หรือ กัญชาเสรีแบบไม่มีเงื่อนไขนั้นย่อมต้องคำนึงถึง “วุฒิภาวะของสังคมไทย” ด้วย (ไทยทริบูน ,2562 : ออนไลน์) ด้านนักวิจัยทางการเกษตร ตัวแทนเกษตรกร และบุคลากรทางการแพทย์จำนวนหนึ่ง เห็นว่า กัญชาและสารสกัดกัญชามีประโยชน์ในการรักษาโรคแก่ผู้ป่วยที่มีความรู้และอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลจากหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น ทว่าหากใช้อย่างไม่ถูกต้องก็จะเป็นอันตรายต่อผู้ใช้และสังคม กล่าวคือ ในวัยเด็กอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางสมอง ระดับสติปัญญา สภาวะทางจิต และการควบคุมร่างกาย ส่วนการผลักดันให้กัญชาเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ก็เกิดขึ้นได้ยาก เพราะหลายประเทศยังมีการห้ามนำเข้า-ส่งออก ตลอดจนการทักๆ ครั้งต้องขออนุญาตจากสหประชาชาติด้วย (PPTV,2562 : ออนไลน์) ทั้งนี้ นโยบายกัญชายังคงเป็นที่ถกเถียงในสังคมไทย แม้ว่าจะมีคณาธิการทางการแพทย์หลายประการ แต่การกำกับควบคุมผลกระทบทางสังคมก็เป็นสิ่งที่ยังไม่มีหน่วยงานใดพิจารณาถึงประเด็นนี้อย่างจริงจัง รวมถึงยังปรากฏการนำเสนอมาตรการป้องกันอย่างเหมาะสม

นัยสำคัญต่อการเมืองไทย

นโยบายกัญชาเสรี ของพรรคภูมิใจไทยเป็นผลผลิตของการต่อสู้แข่งขันเชิงนโยบายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในปี 2560 ซึ่งพรรคภูมิใจไทยต้องการสร้างความโดดเด่นในเชิงนโยบายให้แตกต่างจากพรรคการเมืองอื่นๆ ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะได้เล็งเห็นแล้วว่าหากนำเสนอนโยบายประชานิยมแบบเมกะโปรเจกต์ อย่างที่พรรคการเมืองขนาดใหญ่นำเสนอ นั้น อาจเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ ดังนั้น การที่พรรคภูมิใจไทยเป็นพรรคขนาดกลางที่จะเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดตั้งรัฐบาลผสม จึงจำเป็นต้องนำเสนอโยบายที่จะสร้างความดึงดูดความสนใจของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยสังเกตได้จากคำเรียก “กัญชาเสรี” ซึ่งเป็นคำใหญ่คำโต และคำมั่นสัญญาที่แก่นำพรรคได้ให้ไว้ในช่วงเลือกตั้งว่าจะทำให้กัญชาเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับประชาชนและประเทศชาติมหาศาล ทว่า เมื่อพรรคภูมิใจไทย ได้เข้าร่วมรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา แล้วกลับเบี่ยงเบนนโยบายให้กลายเป็นการส่งเสริมกัญชาเพื่อการแพทย์ ที่มีเงื่อนไขและข้อจำกัดต่างๆ มากมาย นอกจากนั้นแล้ว การนำเสนอโยบายกัญชาเสรี ยังบอกเป็นนัยตั้งแต่ช่วงเลือกตั้งว่า หากพรรคภูมิใจไทยได้เข้าไปมีส่วนในการร่วมจัดตั้งรัฐบาลผสมแล้ว พรรคก็จะจับจ้องโควต้าวรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงสาธารณสุข เพื่อผลักดันนโยบายกัญชาเสรีให้เกิดผลตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้ในช่วงเลือกตั้งกับประชาชน (อรรถสิทธิ์ พานแก้ว,2563 : ออนไลน์)

ด้วยเหตุนี้ นโยบายกัญชาเสรีจึงไม่ได้เป็นเพียงนโยบายสาธารณะที่นำเสนอในช่วงเลือกตั้งเท่านั้น หากยังเป็นยุทธศาสตร์ทางการเมืองที่ถูกจัดวางไว้เพื่อต่อรองตำแหน่งในรัฐบาลอีกด้วย ถึงแม้ว่า นโยบายกัญชาเสรีจะไม่ได้ประสบความสำเร็จเต็มที่อย่างที่พรรคภูมิใจไทยได้หาเสียงไว้ก็ตาม แต่นายอนุทิน ชาญวีรกูล

ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ก็สามารถใช้นโยบายนี้เป็นผลงานของตนเองและพรรคภูมิใจไทย ตลอดการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีไปจนถึงการเลือกตั้งครั้งต่อไปได้อีกด้วย

นโยบายกัญชาเสรี : พืชทางการแพทย์

นโยบายกัญชาเพื่อการแพทย์และส่งเสริมการปลูกพืชกัญชา ได้ถูกบรรจุไว้เป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา และกระทรวงสาธารณสุข ในยุคของนายอนุทิน ชาญวีรกูล ความชัดเจนด้านนโยบายเริ่มปรากฏออกมาอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ว่านโยบายกัญชาของรัฐบาลจำกัดอยู่เพียงเพื่อการแพทย์และการรักษาโรคเท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมไปถึงการใช้เพื่อความบันเทิงและสันทนาการแต่อย่างใด การผลักดันนโยบายกัญชาดำเนินไปอย่างต่อเนื่องโดยพรรคภูมิใจไทย จนกระทั่ง วันที่ 13 กันยายน 2562 ได้มีการเสนอร่างกฎหมาย 2 ฉบับ ก็คือ ร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ แก้ไขเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติสถาบันพืชยาเสพติดแห่งประเทศไทย หรือที่รู้จักกันในชื่อ "กฎหมายปลูกกัญชาบ้านละ 6 ต้น" เพื่อปลดล็อกกัญชาให้สามารถใช้ทางการแพทย์ได้อย่างแพร่หลาย และประชาชนสามารถปลูกได้ตามนโยบายที่พรรคฯ หาเสียงไว้ในช่วงเลือกตั้ง (มติชนออนไลน์, 2562 : ออนไลน์) ซึ่งมีสาระสำคัญคือ

1. การเสนอตั้ง “สถาบันพืชยาเสพติดแห่งประเทศไทย” เป็นหน่วยงานของรัฐ ทำหน้าที่ศึกษาวิจัย วิเคราะห์ และพัฒนาพืชยาเสพติดอย่างเป็นระบบ ออกใบอนุญาตให้ประชาชนหรือนิติบุคคลในการปลูกผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก ภายใต้อำนาจการควบคุมและกำกับดูแล รับผิดชอบพืชยาเสพติดและผลิตภัณฑ์ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย

2. แยก “พืชยาเสพติด” ที่สามารถใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ ออกจาก “สารเสพติด” ให้โทษ เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติด ค.ศ. 1961 และ ค.ศ. 1972 ขององค์การสหประชาชาติที่ไทยเป็นรัฐภาคีอยู่ ซึ่งระบุว่ารัฐภาคีที่ได้รับอนุญาตให้ปลูกได้ ต้องสามารถระบุจำนวนพื้นที่ จำนวนต้น จำนวนที่ใช้เพื่อสกัดและหลังสกัด มีการประมาณการจำนวนผู้ป่วยที่ใช้พืชยาเสพติด

3. เพื่อประโยชน์สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจ ให้พลเมืองไทยสามารถปลูกได้ไม่เกินครอบครัวละ 6 ต้น เพื่อการบริโภคส่วนบุคคล เพื่อการรักษาทางการแพทย์ ผลิต จำหน่าย ทั้งนี้ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลและการบริหารของสถาบันพืชยาเสพติดแห่งประเทศไทย

กลุ่มวิชาชีพที่มีบทบาทมากในนโยบายกัญชาทางการแพทย์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 คือกลุ่มวิชาชีพในระบบการแพทย์ “แผนปัจจุบัน” และ “แผนไทย” โดยกลุ่มวิชาชีพในระบบการแพทย์ “แผนปัจจุบัน ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ สัตวแพทย์ และเภสัชกร ขณะที่กลุ่มวิชาชีพในระบบการแพทย์ “แผนไทย” ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์แผนไทยประยุกต์ และหมอฟันบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ซึ่งแต่เดิมระบบต่าง ๆ ก็ดำเนินการ ไปอย่างปกติในสมดุตามธรรมชาติของระบบต่างๆ ใน ประเทศไทย บนพื้นฐานหลักการที่ว่าระบบการแพทย์ แผนปัจจุบันมักเน้นการใช้ยา อุปกรณ์ทางการแพทย์ และการปฏิบัติการทางการแพทย์แบบที่พึ่งพา

วิทยาศาสตร์ ตะวันตก ส่วนระบบการแพทย์แผนไทยก็จะเน้นไปที่การใช้ภูมิปัญญาไทยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภูมิปัญญาตะวันออก ซึ่งมักใช้สิ่งที่เป็นธรรมชาติเข้ามาช่วยบำบัด เช่น การนวด โยคะ การบริหารจิตใจ การปรับวิถีชีวิตด้านอาหาร กิจกรรมทางกายและการนอน ตลอดจนการใช้พืชสมุนไพร ต่างๆ เข้ามาช่วยในการบำบัดรักษา หรือบรรเทาอาการ ของผู้ป่วย โดยที่สองระบบนี้ไม่ได้เชื่อมต่อกันชัดเจน เป็นเรื่อง que ผู้ป่วยจะเลือกใช้บริการตามความเชื่อและข้อมูลที่ได้รับ (บัณฑิต ศรีไพศาล และคณะ, 2562 : 755-766)

กัญชาทางการแพทย์นั้นส่วนหนึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่แพทย์แผนปัจจุบันมีปัญหากับการรักษาโรคเรื้อรัง เช่น การหายาที่ติมารักษาโรค multiple sclerosis ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ การนำสารสกัดจากพืชสมุนไพรบางชนิดมาใช้ในทางการแพทย์แผนปัจจุบันจึงเป็นโอกาสใหม่ที่เกิดขึ้น และเมื่อประเทศไทยมีนโยบายกัญชาทางการแพทย์ขึ้น ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยมีการนำกัญชามาใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ในการรักษาผู้ป่วยมากขึ้น (ดังเช่น ประสบการณ์ในประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา และเยอรมันนี) ซึ่งมักเป็นผู้ป่วยเรื้อรัง ในระบบการ แพทย์แผนปัจจุบัน จึงจะเกิดปรากฏการณ์เชื่อมต่อกัน ระหว่างระบบการแพทย์แผนปัจจุบันและแพทย์แผนไทย มากขึ้น โดยระบบการแพทย์แผนปัจจุบันจะใช้ยาที่ทำจากสารสกัดจากกัญชามากขึ้น (ดัง ประสบการณ์ในประเทศ ยุโรป และผู้ป่วยเรื้อรังที่การรักษาในระบบแพทย์แผนปัจจุบันแต่ไม่เป็นที่พอใจก็จะหันไปใช้บริการระบบการแพทย์แผนไทยที่มีตำรับยาที่มีส่วนผสมของกัญชาในจำนวนที่มากขึ้น จึงน่าจะมีผู้ป่วยที่ได้รับการบำบัดรักษา จากทั้งสองระบบผสมปนเปกันไปมามากขึ้น

นโยบายกัญชาทางการแพทย์ในประเทศไทยจะทำให้เกิดการเชื่อมต่อกันระหว่างระบบการแพทย์แผนปัจจุบันและระบบการแพทย์แผนไทยมากขึ้นจากแต่เดิม ที่สองระบบนี้ไม่ได้เชื่อมต่อกัน เป็นเพียงผู้ป่วยเท่านั้น ที่ จะเลือกใช้บริการใดตามแต่ความเชื่อและข้อมูลที่ได้รับ หลังจากมีนโยบายกัญชาทางการแพทย์นี้ ผู้ป่วยจะรับบริการทั้งสองระบบมากขึ้น จะได้รับยาจากทั้งสองระบบมากขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการหารือการออกแบบ ภาพรวมทั้งระบบว่าผู้ป่วยมีทางเลือกอะไรบ้าง ทางเลือกใดมีข้อดีข้อเสียอย่างไร เหมาะสมกับสภาพเงื่อนไขการ เจ็บป่วยอย่างไร การได้รับยาจากทั้งสองระบบจะเกิดผล ที่ตามมาอย่างไร ผู้ให้บริการแต่ละระบบทำอะไรได้เพียงใด ทั้งในแง่ของการวินิจฉัยโรค การส่งจ่ายยา การจัด เตรียมยา การหารือหรือส่งต่อผู้ป่วยหรือร่วมบำบัดรักษา ผู้ป่วยควรเป็นอย่างไร ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ป่วยต่อการรับ บริการทั้งสองระบบควรมีอะไรบ้าง เป็นต้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยการออกแบบอย่างเป็นระบบ แทนการปล่อยให้ผู้ป่วยไปวิ่งหาบริการตามยถากรรม ซึ่งในที่สุดจะเกิดเป็นความขัดแย้งของระบบทั้งสองระบบด้วย ว่าจะมีมวลชนที่ชื่นชอบศรัทธา และได้ประโยชน์จากการบำบัดของแต่ละระบบอยู่จริง

สรุปได้ว่า กัญชาทางการแพทย์มีทั้งคุณและโทษ ในขณะที่บาง ส่วนของกัญชามีประโยชน์ทางการแพทย์ในการช่วยบำบัด รักษาผู้ป่วยเรื้อรังบางอาการ/บางโรค แต่กัญชาเป็นยาเสพติด มีฤทธิ์เสพติดจริง จึงต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง และไม่กล่าวอ้างถึงประโยชน์เกินจริง ประเทศไทยต้องใช้ทั้งมุมมองด้านการแพทย์และการสาธารณสุขควบคู่กันไป ในการดำเนินนโยบายกัญชาทางการแพทย์ คือออกแบบระบบให้ผู้ป่วยได้ประโยชน์และป้องกันผลกระทบทางลบ เชิงระบบที่อาจเกิดกับสังคมโดยรวม ควรมีระบบควบคุมที่

เข้มข้นเพียงพอที่จะป้องกันผลกระทบเชิงลบได้ อีกทั้งควรออกแบบให้ระบบการแพทย์แผนปัจจุบันและแผน
ไทยประสานร่วมมือกันเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับประโยชน์จากการใช้กัญชาทางการแพทย์อย่างเหมาะสม

ผลกระทบที่เกิดจากนโยบายกัญชาเสรี

วงการวิชาการตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากนโยบายกัญชาทางการแพทย์ มักแบ่งออกเป็น
สองฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่มองว่าจะเกิดผลดีมากกว่าผลเสีย โดยพิจารณา ว่าหากทำให้คนเข้าถึงกัญชาเพื่อใช้
ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ โดยมีหลักฐานยืนยันว่าไม่ก่อให้เกิดการใช้กัญชามากขึ้นเกินงาม และเป็นการทำให้
กลุ่มที่ลี้กลอบใช้เพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพของตนเอง ได้กลับเข้ามาสู่วงจรที่เป็นทางการ ถูกกฎหมายแล้วน่าจะ
เป็นผลดีต่อทุกฝ่าย ทั้งในมุมมองของรัฐที่จะทราบปริมาณการใช้ กำหนดแนวทางปฏิบัติและควบคุมกำกับได้
ง่ายขึ้น ตลอดจนสามารถจัดเก็บภาษีเข้าสู่รัฐได้อีกทางหนึ่ง ในขณะที่มุมมองของผู้บริโภคก็ถือเป็นการดีที่จะ
ได้ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการควบคุมคุณภาพมาตรฐาน และราคาเป็นธรรม ไม่ตกอยู่ในเงื้อมมือของตลาดมืด

ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่ง กังวลเรื่องผลที่อาจทำให้มีการหันมาใช้กัญชากันมากเกินไปเกินกว่าที่ควร ซึ่งหากอยู่
ในช่วงวัยเด็กหรือวัยรุ่นก็อาจส่งผลกระทบทางลบตามมาอีกหลายมิติ ตลอดจนสุ่มเสี่ยงต่อการเสพติดระยะยาว
และปัญหาสุขภาพจิตชนิดอื่นๆ ที่รุนแรงในอนาคต

แนวคิดที่ว่าด้วยการเปิดเสรีกัญชา รวมถึงการผลักดันให้มีการใช้กัญชาทางการแพทย์ว่าจะส่งผลต่อ
การใช้กัญชามากขึ้นนั้น มักอธิบายด้วยเหตุผลว่าจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการรับรู้เกี่ยวกับโทษของกัญชาที่
น้อยลง ปรับเปลี่ยนบรรทัดฐานทางสังคมต่อการตอบรับกัญชา ผลต่อราคาที่ทำให้ถูกลงและเข้าถึงได้ง่าย
ตลอดจนส่งผลกระทบต่อชีวิตเพราะความไม่สอดคล้องกับตัวบทกฎหมายที่มีอยู่ในสังคมทั้งที่อาศัยอยู่และต่าง
ถิ่น แนวโน้มที่การใช้กัญชาจะยังคงถูกตีตราจากสังคมโดยรวม จนผลักดันให้ผู้ใช้กัญชาไปอยู่ในสภาพแวดล้อม
ที่ไม่ดี สุ่มเสี่ยงต่อกิจกรรมอื่นๆ ที่ผิดกฎหมาย อย่างไรก็ตามยังไม่มียานวิจัยที่จะฟันธงได้ว่าผลที่เกิดขึ้นนั้นจะ
ไปในทิศทางใด เนื่องจากมีความแตกต่างกันในแต่ละบริบทพื้นที่ และผลที่จะเกิดขึ้นมักได้รับอิทธิพลจากปัจจัย
แวดล้อมทางสังคมหลายปัจจัย รวมถึงเงื่อนไขเวลาของการดำเนินนโยบายที่แตกต่างกัน ชีระ วรรณรัตน์ (2563 :
.28-30) กล่าวถึง ผลกระทบที่เกิดจากนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ มี 3 ประเด็น ดังนี้

1.ผลกระทบของนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ต่อการใช้กัญชาของประชาชน

นโยบายกัญชาทางการแพทย์นั้น อาจไม่ค่อยส่งผลต่ออัตราความชุกของการใช้กัญชาในกลุ่มวัยรุ่น
รูปแบบการจัดจุดแจกจ่ายกัญชาทางการแพทย์ให้เข้าถึงง่าย การอนุญาตให้คนสามารถครอบครองในปริมาณ
มาก และการให้ขึ้นทะเบียนทั้งโดยสมัครใจและบังคับ ล้วนมีความสัมพันธ์กับอัตราการใช้กัญชาที่เพิ่มขึ้นใน
วัยรุ่น นโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์นั้นส่งผลให้มีการเริ่มลองใช้กัญชาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้มี
จำนวนวันในการใช้กัญชามากขึ้น และรัฐยังมีการควบคุมกำกับไม่เข้มข้น เช่น เปิดโอกาสให้มีจุดแจกจ่าย
จำนวนมาก หรือกำหนดข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ไม่ชัดเจน เช่น ใช้สำหรับอาการปวดโดยไม่ระบุโรค จะส่งผลให้มีการ
ใช้กัญชาเพิ่มขึ้น

2.ผลกระทบของนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ต่อสถานะเสพติดกัญชา

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประกาศนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ กับภาวะเสพติดกัญชาของประชาชน รวมถึงจำนวนการเข้ารับการรักษาด้วยภาวะเสพติดกัญชา ทั้งในลักษณะผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน พื้นที่ที่ประกาศนโยบายกัญชาทางการแพทย์ก่อนปี 2010 พบว่า จำนวนการเข้ารับการรักษาด้วยภาวะเสพติดกัญชานั้นมีทั้งเพิ่ม ลด และไม่เปลี่ยนแปลง แตกต่าง กันไปในแต่ละพื้นที่ ในขณะที่ช่วงตั้งแต่ปี 2012 เป็นต้นมา พบว่า พื้นที่ที่มีการอนุญาตให้มีจุดแจกจ่ายกัญชาทางการแพทย์ที่มีใช้สถานพยาบาล จะมีจำนวนผู้ป่วยที่ต้องเข้ารับการรักษาด้วยภาวะเสพติดกัญชามากกว่าพื้นที่อื่นอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งภาพรวมทุกช่วงวัย และกลุ่มวัยรุ่น นอกจากนี้นโยบายกัญชาทางการแพทย์นั้นมีความสัมพันธ์กับความชุกที่เพิ่มขึ้นของภาวะเสพติดกัญชาในผู้ใหญ่อย่างมีนัยสำคัญ และผลที่เกิดขึ้นนั้นยิ่งมากในพื้นที่ที่อนุญาตให้มีจุดแจกจ่ายกัญชาที่มีใช้สถานพยาบาล และพื้นที่ที่อนุญาตให้มีการปลูกกัญชาเองเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์

3.ผลกระทบของนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ต่อการใช้สารเสพติดประเภทฝิ่น

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา สารเสพติดประเภทฝิ่นและอนุพันธ์ถือเป็นสาเหตุการเสียชีวิตที่สำคัญของหลายประเทศทั่วโลก โดยมีการตั้งสมมติฐานว่าสารสกัดจากกัญชาประเภท **Cannabinoids** จะสามารถนำมาใช้ทดแทนสารประเภทฝิ่น เพื่อลดอาการปวดเรื้อรังในผู้ป่วยได้ อย่างไรก็ตาม สมมติฐานดังกล่าวก็ยังคงค่อนข้างห่างไกลจากความเป็นจริง เพราะมีงานวิจัยที่ดำเนินการศึกษาแล้วพบว่า มีฤทธิ์ลดปวดได้ไม่สิ้นก ยังไม่สามารถนำมาใช้ทดแทนการรักษามาตรฐานที่มีอยู่ในปัจจุบันได้ ยิ่งไปกว่านั้น ผลการศึกษาเชิงสำรวจเกี่ยวกับการใช้กัญชาทางการแพทย์และการส่งจ่ายยาแก้ปวด ชี้ให้เห็นไปในทางเดียวกันว่า กลุ่มผู้ใช้กัญชาทางการแพทย์นั้นกลับต้องรับการส่งจ่ายยาแก้ปวด ทั้งสำหรับการแพทย์และไม่ได้เกี่ยวกับทางการแพทย์มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ใช้กัญชา ด้วยข้อมูลวิชาการที่มีอยู่ยังไม่สามารถชี้ให้เห็นได้ว่าการผลักดันให้เข้าถึงกัญชาเสรีทางการแพทย์จะเกิดประโยชน์ในการลดอันตรายจากฝิ่นและอนุพันธ์ฝิ่นได้จริง เคยมีการวิจัยในปี 2014 ระบุว่า การมีนโยบายกัญชาทางการแพทย์ช่วยลดอัตราเสียชีวิตจากฝิ่นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเป็นการศึกษาจากปี 1999 ถึง 2010 และได้รับความสนใจจากวงการวิชาการและวงการนโยบายสุขภาพทั่วโลก แต่ต่อมาหลังจากมีการติดตามระยะยาวขยายไปถึงปี 2013 พบว่าไม่ได้ช่วยลดอัตราเสียชีวิตอย่างที่เคยเชื่อ เฉกเช่นเดียวกับสมมติฐานที่เชื่อว่าการจัดให้มีจุดแจกจ่ายกัญชาทางการแพทย์ให้เข้าถึงง่ายขึ้นหรือมากขึ้นจะช่วยลดอัตราเสียชีวิตจากฝิ่นและอนุพันธ์ก็ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าไม่เป็นจริง ในทางกลับกัน พบว่าการมีนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์กลับสัมพันธ์กับอัตราการเสียชีวิตจากฝิ่นมากขึ้น ส่วนผลต่อลักษณะการส่งจ่ายยาประเภทฝิ่นและอนุพันธ์นั้น พบว่ายังไม่มีการวิจัยใดที่มีคุณภาพมากเพียงพอที่จะครอบคลุมการส่งจ่ายยาทั้งรัฐและเอกชน มักศึกษาเพียงบางส่วน บางระบบ โดยมีผลวิจัยชี้ว่านโยบายกัญชาทางการแพทย์ไม่ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเรื่องลักษณะการส่งจ่าย และการกระจายของยาประเภทฝิ่นหรืออนุพันธ์

สรุป

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่านโยบายกัญชาเสรีในฐานะพืชทางการแพทย์ เป็นนโยบายการหาเสียงของพรรคภูมิใจไทย โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการผลักดันให้กัญชาเป็นพืชทางการแพทย์ ที่ต้องการให้รัฐบาลส่งเสริมให้เกิดการปลูกกัญชาได้อย่างเสรี โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อจำหน่ายเป็นวัตถุดิบสำหรับผลิตยารักษาโรค หรือ เพื่อการรักษาทางการแพทย์ และอันจะก่อให้เกิดรายได้แก่เกษตรกรเพิ่มขึ้นมหาศาล ก่อให้เกิดกระแสสนับสนุนและความตื่นตัวในการศึกษากัญชาจากประชาชนจำนวนมาก ซึ่งกัญชาเป็นพืชสมุนไพรที่มีประโยชน์ทางการแพทย์ ซึ่งมีหลักฐานทางวิชาการสนับสนุนทั้งแพทย์แผนไทยและแผนปัจจุบัน ชี้ให้เห็นสรรพคุณและความปลอดภัย มีการใช้กัญชาในหลายรูปแบบ เช่น พืชสด สารสกัด สารสังเคราะห์ เป็นต้น

จะเห็นได้ชัดเจนนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์นั้น หากว่ากันตามหลักฐานเชิงประจักษ์ คงไม่สามารถตอบได้เต็มปากว่าเป็นนโยบายที่ถูกผลักดันและขับเคลื่อนด้วยเหตุผลที่ดีพอตามที่กล่าวอ้าง ด้วยเหตุและผลต่างๆ ดังนี้ เหตุผลแรกด้านสรรพคุณของกัญชาในทางการแพทย์นั้น มีการพิสูจน์สรรพคุณตามหลักการแพทย์แผนปัจจุบันที่จำกัดมาก ทำให้มีข้อบ่งชี้ในการใช้จริงน้อย และไม่สามารถทดแทนยามาตรฐานที่มีอยู่ได้ ในขณะที่การแพทย์ทางเลือกนั้น ไม่มีข้อมูลที่ดีและเป็นระบบเพียงพอในฐานข้อมูลทางการแพทย์ที่จะนำเสนอให้เชื่อถือได้ ดังนั้นการมีอยู่ของกัญชาทางการแพทย์ในแต่ละประเทศด้วยเหตุผลข้อนี้ นั้นจึงดูจะมีน้ำหนักน้อย เหตุผลที่สองด้านผลเสียของกัญชาที่น้อยกว่ายาเสพติดตัวอื่น รวมถึงความหวังที่จะนำมาบรรเทาผลกระทบจากปัญหาเสพติดหลักอื่นๆ เช่น บุหรี่ ฝิ่นและอนุพันธ์ฝิ่น ก็ดูจะมีน้ำหนักน้อย และมีแนวโน้มที่จะเห็นผลกระทบทางลบที่เกิดมากขึ้นในหลายเรื่อง เนื่องจากการวิจัยในปัจจุบันชี้ให้เห็นดังนี้

ประการแรกผลกระทบจากนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ นั้นทำให้วัยรุ่นใช้กัญชามากขึ้น หากนโยบายไม่เคร่งครัด รวมถึงเพิ่มจำนวนวันในการใช้ และอายุเริ่มต้นที่ลองใช้เร็วขึ้นกว่าเดิม ในขณะที่ในผู้ใหญ่พบว่าปริมาณการใช้กัญชาเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนหลังการมีนโยบายดังกล่าว และหากนโยบายไม่เคร่งครัดก็จะทำให้มีจำนวนผู้ใช้กัญชาเพิ่มขึ้น

ประการที่สองปัญหาการเสพติดกัญชามากขึ้น เห็นได้จากงานวิจัยในช่วงครึ่งทศวรรษที่ผ่านมาที่ชี้ให้เห็นความชุกของปัญหาในประเทศต่างๆ มากขึ้น

ประการสุดท้ายปัญหาเสพติดและผลกระทบจากยาประเภทฝิ่นและอนุพันธ์ฝิ่น หลักฐานวิชาการพบว่ากัญชาทางการแพทย์ แม้จะลดอาการปวดได้ แต่ไม่ดีเท่าฝิ่นและอนุพันธ์ฝิ่น และไม่สามารถนำมาทดแทนยามาตรฐานที่มีอยู่ได้ นอกจากนี้กลุ่มผู้ป่วยที่ใช้กัญชานั้น ยังมีอัตราการส่งจ่ายยาแก้ปวดประเภทฝิ่นมากขึ้นกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้กัญชา ในขณะที่อัตราการตายจากสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับฝิ่นนั้นกลับมีแนวโน้มสูงขึ้นในพื้นที่ที่มีนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ ส่วนปัญหาการเสพติดยาประเภทฝิ่นนั้นไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ส่วนผลต่อลักษณะการส่งจ่ายยาประเภทฝิ่นและการกระจายยานั้นยังไม่มีข้อมูลวิชาการเพียงพอ

การขับเคลื่อนนโยบายกัญชาทางการแพทย์ของประเทศไทยนั้น หากว่ากันตามหลักฐานเชิงประจักษ์ คงไม่สามารถตอบได้เต็มปากว่าเป็นนโยบายที่ถูกผลักดันและขับเคลื่อนด้วย เหตุผลที่ดีพอตามที่กล่าวอ้าง และมีแนวโน้มที่กระแสการขับเคลื่อนนโยบายกัญชาทางการแพทย์จะถูกนำไปใช้เป็นสะพานไปสู่การเรียกร้องให้เกิดนโยบายเสรีกัญชาในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

ฐานเศรษฐกิจ. (2562). คนป่วยเฮ! "อนุทิน" เผย "กัญชาเสรีเพื่อการแพทย์" บรรจุเป็นนโยบายรัฐบาลแล้ว.

ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2563 แหล่งที่มา: <https://www.thansettakij.com/content/404973>.

ไทยทรिบูน (2562). สัมมนามองกัญชาให้รอบด้าน 'ไม่สนับสนุนกัญชาเสรี' หวั่นผลกระทบต่อสังคมหากคุมไม่ได้

ชี้กัญชาช่วง5ปีเพื่อการแพทย์. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2563 แหล่งที่มา: <http://www.thaitribune.org>

ไทยโพสต์. (2562). อนุทิน ประกาศคนไทยปลูกกัญชาเสรีได้ทันที ถ้าให้ รมท.เป็นรัฐบาล. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ

13 พฤษภาคม 2563. แหล่งที่มา: <https://www.thaipost.net/main/detail/28189>.

ธีระ วรธนารัตน์. (2563). *กรณีศึกษานโยบายทางการแพทย์ : สถานการณ์ ผลกระทบ แนวทางจัดการ และ*

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับประเทศไทย. คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บีบีซี. (2562). กัญชา: เปิดนโยบายกัญชาของภูมิไจไทยอีกครั้ง หลังโปรดเกล้าฯ “อนุทิน ชาญวีรกูล” เป็นรมว.

สาธารณสุข. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2563 แหล่งที่มา: <https://www.bbc.com/thai/thailand-48973471>.

บัณฑิต ศรีไพศาล และคณะ (2562). คิดให้ชัดกับนโยบายทางการแพทย์ของประเทศไทย. *วารสารวิชาการ*

สาธารณสุข. 28 (4) ,755-766.

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 136, ตอนพิเศษที่ 19 ก

(ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2562).

โพสต์ทูเดย์. (2562). ภูมิไจไทยประกาศนโยบาย "ปลูกกัญชาเสรี" ใช้โมเดลแคลิฟอร์เนีย. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ

30 ตุลาคม 2563 แหล่งที่มา: <https://www.posttoday.com/politic/news/577332>.

มติชนออนไลน์. (2562). ‘รสนา’ หนุนกัญชาเสรี ‘อนุทิน’ ชี้ ทำประชาชนพึ่งตัวเองได้. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 3

ตุลาคม 2563 แหล่งที่มา: https://www.matichon.co.th/local/qualitylife/news_1579805.

มติชนออนไลน์. (2562). ส่องร่าง กม.ปลูกกัญชา6ต้น ฉบับ‘ภท.’ขงสภาเปิดทาง. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 14

ธันวาคม 2563 แหล่งที่มา: https://www.matichon.co.th/politics/politics-indepth/news_1669243.

- สำนักข่าว 'Hfocus เจาะลึกระบบสุขภาพ' (2562). “อนุทิน” ลั่นหน้าที่ตนจบแล้ว หลังผลักดันกม.กัญชาเสรี ปลุกบ้านละ 6 ต้นมาครึ่งทาง. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2563 แหล่งที่มา: <https://www.hfocus.org /content/2019/09/17799>.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. (2563). กฎหมายเกี่ยวกับ กัญชา. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2563 แหล่งที่มา: <https://media.oncb.go.th/index.php/th/23-2018-02-20-07-04-07/2018-02-20-07-05-01/64-content5-21-5-61-1>.
- อนันต์ชัย อัศวเมฆิน. (2563). ผลักดันนโยบาย"กัญชา 6 ต้น “สร้างเศรษฐกิจชุมชน”. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2563 แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/908608>.
- อรรถสิทธิ์ พานแก้ว. (2563). กัญชาเสรี. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2563 แหล่งที่มา: <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>.
- PPTV. (2562). “นักวิชาการ” เปิดเวทีแสดงจุดยืน ไม่สนับสนุนกัญชาเสรี. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2563 แหล่งที่มา: www.pptvhd36.com/news.
- The Standard .(2562) .เทียบนโยบาย ‘กัญชา’ ในศึกเลือกตั้ง 2562. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2563 แหล่งที่มา: <https://thestandard.co/thailandelection2562-marijuana-policy/>.
- Thai PBS. (2562). เลือกตั้ง2562 : "อนุทิน" ย้ำเงื่อนไขพรรคร่วมรัฐบาลต้องรับนโยบายกัญชา. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2563 แหล่งที่มา: <https://news.thaipbs.or.th/content/278728>.

แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ของเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

Guidelines for Solving the Debt Problem of the Student Loan Fund (SLF.)

รุ่งโรจน์ ฝ้ายเยื่อ,

ไชยรัตน์ ศิรินคร, พระครูสันติพนาทร โปรงจิต และภาสกร ดอกจันทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Rungrote Faiyuea,

Chaiyarat Sirinakorn, Phrakhrusantipannathon Prongchit and Phasakorn Dokchan

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : rungrote.f@psru.ac.th

บทคัดย่อ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างมาก จึงได้จัดตั้งกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ขึ้น เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ดำเนินการกู้ยืมเพื่อการศึกษาและมีนักศึกษาบางกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาแล้ว ไม่ดำเนินการชำระหนี้ กยศ. จึงทำให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้เป็นจำนวนมาก สำหรับการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ของเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) มุ่งศึกษาถึงสถานการณ์ปัจจุบัน วิสัยทัศน์ และเหตุผลของการไม่ชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ตามแนวนโยบายของรัฐบาลในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ของเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ดังนี้ 1) ยกเลิกระบบผู้ค้ำประกัน 2) ให้สถานศึกษาแต่ละที่ช่วยดูแลการกู้ยืมเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักศึกษา และควรจัดให้มีการปฐมนิเทศให้กับผู้กู้ยืมรายใหม่ 3) สร้างแรงจูงใจให้ลูกหนี้ขึ้นดี เช่น ผู้กู้ยืมคนใด เรียนจบเร็ว หนี้ที่กู้ยืมไป หากชำระเร็วและตรงเวลาอาจลดลงเหลือเพียงครึ่งหนึ่งที่ต้องชำระ 4) ควรจัดระบบการใช้หนี้หรือการคืนเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ให้เหมือนกับระบบการใช้หนี้หรือการคืนเงินกู้ยืม 5) ควรบังคับใช้มาตรการในการลงโทษผู้ที่ไม่ชำระหนี้ กยศ. อย่างจริงจัง 6) ควรมีการติดตามทวงหนี้กับผู้กู้อย่างจริงจัง 7) ลดหนี้ให้กับการทำงานที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เช่น ผู้กู้ยืมคนใดเข้าทำงานบางประเภทที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ หรืออาสาไปทำงานยังพื้นที่ที่กั้นดานหรือเสี่ยงอันตราย รัฐควรมีมาตรการสนับสนุนลูกหนี้กลุ่มนี้ เช่น การหักลดหย่อนหนี้จากการกู้ยืมเพื่อการศึกษาบางส่วนให้ทำงานแทนเงิน

คำสำคัญ : แนวทางการแก้ไข; ปัญหาหนี้; เงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

Abstracts

Thailand has given great importance to education. Therefore, the Education Loan Fund (SLF.) was established to allow students to undertake student loans and some groups of students who have completed their studies. Do not proceed to pay the debt. Therefore, causing a lot of outstanding problems. For the study of solutions to the debt problems of the Education Loan Fund (SLF.), it is aimed to study the current situation, vision and reasons for non-payment of the Student Loan Fund (SLF.) in accordance with the government policy in Driving public policy on opportunity creation and social equality As well as guidelines for solving the debt problems of the Student Loan Fund (SLF.) As follows: 1) Cancel the guarantor system 2) Let each school take care of the student loan funds. And should provide an orientation for new borrowers. 3) Create incentives for high-class debtors, for example, any borrower finishes early on the debts borrowed. Paying early and on time may be halved. 4) The system for debt utilization or repayment of the Student Loan Fund (SLF.) should be the same as the debt utilization or loan repayment system. 5) Measures should be taken to seriously punish those who do not pay the (SLF.) 6) Debt collection should be undertaken seriously. 7) Reduce debt to work that is beneficial to the public, such as a borrower who takes up some kind of work that is beneficial to the public. Or volunteer to work at a protected or dangerous area The state should have measures to support these debtors, such as some student loan debt deductions to work instead of money.

Keywords : Solution; Debt problem; Education Loan Fund (SLF.)

บทนำ

การศึกษา สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษาโดยพัฒนาคุณภาพและเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัย จำนวน 980,900 คน เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาไม่น้อยกว่า 829,600 คน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี แก่ประชากรวัยเรียน รวมถึงเด็กยากจน เด็กด้อยโอกาส ให้สามารถเข้าถึงการศึกษาในทุกสังกัด ไม่น้อยกว่า 12 ล้านคน สนับสนุนการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ แก่โรงเรียน ส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกล ไม่น้อยกว่า 30,400 โรงเรียน พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระราชวัง ไม่น้อยกว่า 4,500 โรงเรียน สนับสนุนทุนการศึกษาสำหรับเด็ก เยาวชน และครู ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือมีความสามารถพิเศษในด้านต่างๆ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา ปริญญาตรี ถึงปริญญาเอก ทั้งในและต่างประเทศ ไม่น้อยกว่า 10,600 คน ส่งเสริมสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยมีสถานประกอบการเข้าร่วม ไม่น้อยกว่า 46,100 แห่ง สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นปราชญ์แห่งการพัฒนาท้องถิ่น สามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ทักษะที่ดี และมีอาชีพที่มั่นคง ยกระดับผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) ในทุกระดับ ครูผู้สอน 50,000 คน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัดได้รับการพัฒนาในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม คณิตศาสตร์และศิลปศาสตร์ (STEM & STEAM Education) จัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) 58,461 คน สร้างความร่วมมือการพัฒนาทักษะวิชาชีพผ่านประสบการณ์ร่วมกับภาคอุตสาหกรรม และหน่วยงานหรือ

องค์กรระหว่างประเทศ เพื่อตอบสนองภาคการผลิตและบริการใน 10 กลุ่มอุตสาหกรรมหลัก (New Engine of Growth) จำนวน 2,500 คน ผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 5,337 คน ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างให้คนไทยมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย จิตสาธารณะ จิตสำนึกและค่านิยมที่ดีงาม โดยนำหลักธรรมทางศาสนาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เป็นกลไกสำคัญของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนการขยายโอกาสและพัฒนาการศึกษาของประเทศ เพื่อให้เยาวชนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างเท่าเทียมกัน อันจะนำไปสู่การช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นและเป็นการพัฒนาสังคมไทยให้ยั่งยืนต่อไป (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ม.ป.ป.,2563 : ออนไลน์)

การขับเคลื่อนสังคมให้เกิดการพัฒนาในทุกด้านได้การวางรากฐานทางการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มมูลค่าในตัวมนุษย์ แต่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นก็เป็นภาระในด้านค่าใช้จ่ายแก่ผู้ปกครองรัฐจึงเข้ามา มีบทบาทในการจัดระบบการศึกษาให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมในรูปแบบของ กยศ. โดยจัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2538 และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2539 ให้เริ่มดำเนินการกองทุนในลักษณะเงินทูลหมั้นเวียน ตามนัยมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 ต่อมารัฐบาลได้พิจารณาเห็นความสำคัญของ กยศ. มากขึ้น จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 มีผลให้ กยศ. มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยอยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง มีวัตถุประสงค์ให้กู้ยืมเงินแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษา (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ม.ป.ป.,2563 : ออนไลน์)

สถานการณ์ปัจจุบัน วิสัยทัศน์และเหตุผลของการไม่ชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

สถานการณ์ปัจจุบัน วิสัยทัศน์ของกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2538 และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2539 ให้เริ่มดำเนินการกองทุนในลักษณะเงินทูลหมั้นเวียน ตามนัยมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 ต่อมารัฐบาลได้พิจารณาเห็นความสำคัญของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษามากขึ้น จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 มีผลให้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยอยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง มีวัตถุประสงค์ให้กู้ยืมเงินแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษา

ปัจจุบัน พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2560 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2560 มีผลให้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ

การศึกษาอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรี และมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่นเนื่องจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 และกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคตตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการบริหารกองทุนเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2549 ที่ออกตามพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 มีการบริหารจัดการและการดำเนินการที่มีข้อจำกัด และไม่สอดคล้องกับนโยบายการผลิตกำลังคนและการพัฒนาประเทศสมควรบูรณาการการบริหารจัดการและการดำเนินการของกองทุน กยศ. และกองทุน กรอ. ให้เป็นเอกภาพอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน และเพิ่มมาตรการในการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิสัยทัศน์ (Vision)

“เป็นกองทุนหมุนเวียนที่ให้โอกาสทางการศึกษาเพื่อสร้างอนาคตที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

พันธกิจ (Mission)

สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาด้วยการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาให้นักเรียนนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์/ ศึกษาในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการหลัก / ศึกษาในสาขาวิชาขาดแคลน หรือสาขาวิชาที่กองทุนมุ่งส่งเสริมเป็นพิเศษ/ เรียนดีเพื่อสร้างความเป็นเลิศ

เป้าหมาย (Goal)

- 1) การบริหารจัดการเงินให้กู้ยืมที่ตรงกลุ่มเป้าหมายและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ
- 2) เครือข่ายเข้มแข็ง สนับสนุนและร่วมมือกับกองทุนฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร จัดการเงินให้กู้ยืม และลดอัตราหนี้ค้างชำระ
- 3) เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง (Smart SLF) โดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้

จะเห็นว่ารัฐบาลเห็นว่ากองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อศึกษานั้นเอื้อประโยชน์แก่นักเรียน นักศึกษาที่ด้อยโอกาสอย่างแท้จริงจึงประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ.2541 มีผลให้กองทุนฯ มีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ภายใต้การกำกับดูแลรับผิดชอบของกระทรวงการคลัง มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2541 แต่เนื่องจากขณะนั้นกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาอยู่ในช่วงเวลาของการเตรียมการกำหนดระเบียบข้อบังคับต่างๆ เกี่ยวกับการเงินและการบัญชีให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวและเพื่อให้การปฏิบัติงานกองทุนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2541 มอบอำนาจให้อธิบดีกรมบัญชีกลางในฐานะกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ การตรวจสอบและการสอบบัญชีภายใน ตามระเบียบของทางราชการโดยอนุโลมไปพลางก่อนจนกว่าข้อบังคับเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจะสำเร็จและมีผลบังคับใช้ (สำนักงบประมาณรัฐสภา, 2558 : 35)

อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้กู้ยืมเงินและการชำระหนี้ ในมาตรา 44 โดยระบุว่า ก่อนสิ้นปีการศึกษาของแต่ละปีให้คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีประกาศกำหนดขอบเขตการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาารวมตลอดทั้งประเภทวิชาและโรงเรียนสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาระดับชั้นการศึกษาและหลักสูตรที่จะให้นักเรียนหรือนักศึกษากู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประกาศตามวรรคหนึ่งให้เผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบโดยทั่วไปและส่งให้โรงเรียนสถานศึกษาและสถาบันศึกษาที่นักเรียนหรือนักศึกษามีสิทธิ์ขอกู้ยืมเงินพร้อมทั้งระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องด้วยให้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนสถานศึกษาและสถาบันการศึกษาที่ได้รับประกาศตามวรรคสองปิดประกาศและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องไว้ในที่ที่เห็นได้ทั่วไปในโรงเรียนสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาดังกล่าว ดังนี้

1. หลักเกณฑ์การให้กู้: หลักเกณฑ์การให้กู้มีลักษณะใกล้เคียงกับเงินกู้จากสถาบันการเงินทั่วไป เนื่องจากกำหนดระยะเวลาการชำระหนี้ที่แน่นอนโดยมีระยะเวลาปลอดการชำระหนี้ 2 ปีหลังจากนั้นผู้กู้จะต้องเริ่มชำระหนี้เงินกู้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กองทุนกำหนดภายในระยะเวลา 15 ปีโดยชำระผ่านธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) ซึ่งทำให้กองทุนมีความเสี่ยงอันเกิดจากการไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตรงตามเวลาที่กำหนดและกลายเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-performing Loan : NPL) ต่อไปอีกทั้งการให้ธนาคารกรุงไทยเป็นผู้ติดตามและรับชำระหนี้เงินกู้โดยคิดค่าใช้จ่ายในการติดตามหนี้ตามจำนวนผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้ซึ่งไม่สัมพันธ์กับเงินกู้ที่จัดเก็บได้ทำให้กองทุน กยศ. มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและอาจไม่คุ้มกับรายได้จากดอกเบี้ยที่เก็บจากผู้กู้นอกจากนี้บทบาทหน้าที่และภารกิจของธนาคารกรุงไทยไม่อยู่ในสถานะที่จะติดตามหนี้เงินกู้ที่มีจำนวนมากรายและแต่ละรายมีวงเงินกู้จำนวนไม่มากได้ซึ่งอาจส่งผลให้หน้าที่หลักของธนาคารในการดำเนินธุรกรรมทางการเงินด้านอื่นด้อยประสิทธิภาพลงและไม่สามารถแข่งขันกับธนาคารอื่นได้

2. หลักเกณฑ์การชำระหนี้: การชำระหนี้คือนกองทุนเงินให้ไปตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ.2541 และระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยการชำระหนี้เงินกู้ยืมคือนกองทุน พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

2.1 ผู้กู้ยืมเงินที่มีหน้าที่ชำระเงินกู้ยืมคือนกองทุนดังนี้ 1) ผู้กู้ยืมที่สำเร็จการศึกษาหรือเลิกการศึกษาแล้วเป็นเวลา 2 ปีนับจากปีที่สำเร็จการศึกษาหรือเลิกการศึกษา (ครบระยะเวลาปลอดหนี้) 2) กรณีผู้กู้ยืมที่กู้ต่อเนื่องติดต่อกัน 2 ปีและไม่แจ้งสถานภาพให้ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมทราบจะถือว่าเป็นผู้ครบกำหนดชำระหนี้และมีหน้าที่ต้องชำระหนี้คือนกองทุน

2.2. หลักเกณฑ์การชำระหนี้ดังนี้ 1) ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระเงินกู้ยืมพร้อมทั้งดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใดร้อยละ 1 ต่อปี โดยต้องคืนให้กองทุนให้เสร็จสิ้นภายใน 15 ปีนับแต่วันที่ต้องเริ่มชำระหนี้ 2) ให้ผู้กู้ยืมเงินชำระหนี้งวดแรกภายในวันที่ 5 กรกฎาคมหลังจากครบระยะเวลาปลอดหนี้โดยให้ชำระหนี้คือนเฉพาะเงินต้นในอัตราร้อยละ 1.5 ของวงเงินที่ได้กู้ยืม 3) การชำระหนี้งวดต่อๆ ไปให้ผู้กู้ยืมเงินชำระเงินต้นคือนตามอัตราผ่อนชำระที่กองทุนกำหนดพร้อมด้วยดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใดในอัตราร้อยละ 1 ต่อปีของเงินต้นที่ค้างภายในวันที่ 5 กรกฎาคมของทุกปี 4) หากผู้กู้ยืมผิดนัดชำระหนี้ผู้กู้ยืมเงินจะต้องชำระค่าปรับหรือค่าธรรมเนียม

จัดการกรณีผิวดนชำระหนี้ตามอัตราที่กำหนดและ 5) ผู้กู้ยืมเงินที่มีความประสงค์จะขอชำระหนี้คืนก่อนครบกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ หรือก่อนครบระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปีสามารถชำระคืนโดยไม่เสียดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใด (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ม.ป.ป.,2563 : ออนไลน์)

จากสถานการณ์ปัจจุบันเหตุผลของการไม่ชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา(กยศ.) กนก วงษ์ตระหง่าน (2563 : ออนไลน์) ได้เสนอแนะว่า

1. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “กองทุน กยศ.” นั้น ตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เพื่อให้ “นักศึกษายากจน” สามารถเข้าไปเรียนในมหาวิทยาลัยได้ (กรณีที่สอบคัดเลือกสำเร็จ) โดยกองทุน กยศ. จะช่วยเหลือ “นักศึกษายากจน” 3 เรื่องที่จำเป็นต่อการศึกษา คือ 1) ค่าเล่าเรียน กองทุนจะให้กู้ยืมเงินเพื่อไปจ่ายค่าเล่าเรียน หรือค่าหน่วยกิต 2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา กองทุนจะให้เงินกู้ยืมเพื่อไปชำระค่าธรรมเนียมต่างๆเช่น ค่ากิจกรรม ค่าอุปกรณ์ห้องปฏิบัติการ เป็นต้น และ 3) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพระหว่างการศึกษา ซึ่งเงินกู้ยืมนี้รวมไปถึงค่าเช่าหอพัก ค่าอาหาร ค่าเดินทางประจำวัน เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายทั้ง 3 ประเภทนี้ เป็นค่าใช้จ่ายทางตรงและทางอ้อมที่จำเป็นต่อการเรียนในมหาวิทยาลัยของนักศึกษา กล่าวง่ายๆ คือถ้านักศึกษามีความสามารถที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ นักศึกษาคนนั้นจะต้องได้รับโอกาสที่จะเรียนในมหาวิทยาลัยไม่ว่าเขาจะมีข้อจำกัดทางการเงินอย่างไรก็ตาม กองทุน กยศ. จึงเปรียบเสมือนหลักประกันที่จะช่วยให้คนยากจนสามารถส่งลูกไปเรียนที่มหาวิทยาลัยได้

2. การมอบโอกาสให้กับคนยากจนเข้าถึงการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยได้นั้น เป็นกลไกของการพัฒนาและสร้างระบบที่ดีให้กับสังคมอย่างน้อย 2 รูปแบบด้วยกันคือ 1) โอกาสสำหรับการรับการศึกษาจะช่วยให้นักศึกษาสามารถพึ่งพาตัวเองได้ภายหลังสำเร็จการศึกษา 2) โอกาสสำหรับการพึ่งพาตัวเองได้จะช่วยให้คนยากจนเกิดความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีของตัวเอง ดังนั้น กองทุน กยศ. จึงเป็นกองทุนที่ยืนยันหลักการในเรื่องของ “ความเป็นธรรมในสังคม” และ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ว่าหลักการพื้นฐานทั้งสองนั้น คือรากฐานของสังคมไทย

โดยหลักการทางนโยบายสาธารณะของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อศึกษานั้น ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) เปิดโอกาสให้คนยากจนสามารถเข้าเรียนมหาวิทยาลัยได้โดยไม่ถูกจำกัดด้วยฐานะทางการเงินของครอบครัว 2) นักศึกษาที่กู้ยืมเงินไปแล้ว เมื่อสำเร็จการศึกษา มีงานทำมีรายได้ จะต้องคืนเงินกู้ยืมนั้นให้กับกองทุน ถือเป็น การฝึกฝนความรับผิดชอบต่อการกู้ยืมเงินของตนเอง เพื่อหวังจะเป็นการสร้างวินัยทางการเงิน และในเวลาเดียวกัน สำหรับการคืนเงินกู้ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้วนั้น จะช่วยให้กองทุน กยศ. ได้มีเงินทุนหมุนเวียนกลับมาให้นักศึกษาในรุ่นต่อไป ได้กู้ยืมโดยไม่ต้องเป็นภาระกับงบประมาณของประเทศเพิ่มขึ้น

3. สำหรับปัญหาการไม่ชำระเงินกู้ยืมของนักศึกษา ก็เป็นประเด็นที่ต้องทบทวนในเรื่องของการบริหารจัดการกองทุน กยศ. กันใหม่ เพราะหัวใจของปัญหาก็คือ พ.ร.บ.กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 กำหนดให้กระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานกำกับกองทุน กยศ. เมื่อเป็นเช่นนี้กระทรวงการคลังจึงต้องใช้

พระราชบัญญัติการบริหารราชการและกฎระเบียบราชการ เป็นแนวทางการปฏิบัติที่กำหนดให้ต้องรักษาผลประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ หมายความว่า เงินของทางราชการจะสูญหายไม่ได้ ดังนั้น กองทุน กยศ. จึงต้องฟ้องร้องเพื่อบังคับให้ผู้กู้เงินกองทุน กยศ. ต้องคืนเงินให้แก่กองทุน ไม่เช่นนั้นผู้บริหารกองทุน จะมีความผิดฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ได้ซึ่งการฟ้องร้องนักศึกษาที่กู้กองทุน กยศ. ก็ขัดกับหลักการของบริการสาธารณะดังที่ได้กล่าวไปแล้ว

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการฟ้องร้องนี้ จึงต้องไปแก้ที่ต้นเหตุของปัญหา นั่นคือการนำกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาออกจากกระบบราชการ กล่าวให้ชัดเจนก็คือ การแก้ไขระบบการกำกับติดตามของกองทุน กยศ. จะต้องเป็นอิสระจากระบบราชการ โดยเปิดให้กองทุนมีความยืดหยุ่นในการแก้ไขปัญหาความผิดพลาดในการชำระหนี้เงินกู้ยืม แทนการฟ้องร้องบังคับคดีต่อศาลเหมือนที่ผ่านมา

4. แน่แน่นอนว่า เราควรต้องมีมาตรการเสริมสำหรับกลุ่มคนที่ขาดความรับผิดชอบในการชำระคืนเงินกู้เพื่อความชอบธรรมต่อกลุ่มคนที่มีวินัยทางการเงิน โดยอาจเป็นการให้ผู้กู้ปฏิบัติหน้าที่หรือทำงานชดใช้เงินกู้ยืมได้ เป็นต้น ยกตัวอย่างให้เห็นคือ ปัจจุบันมีโรงเรียนขนาดเล็กในถิ่นทุรกันดารที่หาครูไปสอนไม่ได้ กองทุน กยศ. สามารถทำความเข้าใจกับกระทรวงศึกษาธิการให้บรรจุผู้กู้ยืมเงินกองทุน กยศ. ไปปฏิบัติหน้าที่ครูในโรงเรียนขนาดเล็กดังกล่าว (ผู้กู้ยืมจะต้องมีคุณสมบัติและความสามารถด้านการสอนตามเกณฑ์ที่กระทรวงกำหนด) มาตรการเสริมนี้ด้านหนึ่งเป็นการชำระหนี้เงินกู้ยืมคืนผ่านการทำงาน ในอีกด้านหนึ่งเป็นการช่วยนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กให้ได้มีครูมาสอนพวกเขา ซึ่งเป็นการให้โอกาสทางการศึกษาแก่นักเรียนในถิ่นทุรกันดารที่จะช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคม ที่ถือว่าเป็นเจตนารมณ์ของการตั้งกองทุน กยศ. เช่นกัน เป็นต้น

ดังนั้น กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) นับว่าเป็นตัวกลางสำคัญของรัฐที่ขยายโอกาสและเพิ่มพัฒนาการศึกษาของนักเรียน นักศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างเท่าเทียมกัน โดยกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศ ในเรื่องของแรงขับเคลื่อนสำคัญ คือ การศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนหรือนักศึกษาได้รับโอกาสทางการศึกษา มีองค์ความรู้ในเรื่องต่างๆ เพิ่มความสามารถของบุคคลตลอดจนพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษานำไปพัฒนาประเทศชาติต่อไป

เหตุผลของการไม่ชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

จากผลงานวิจัยของภักดีสาธิต สาสุนันท์และ ศิวัช ศรีโภคางกุล, (2563 : 75-87) พบว่า

ประการที่ 1 ลูกหนี้มองว่าภาครัฐจะยกหนี้ให้คิดว่ารัฐจะไม่ทวงหนี้ หรือไม่ต้องชำระหนี้ก็ได้ การค้างชำระหนี้เงินกู้ของผู้ที่ครบกำหนดต้องชำระหนี้คืนนั้น นักเรียน/นักศึกษาและผู้ค้าประกันมีหลาย สาเหตุ เช่น เงินเดือนน้อยและมีภาระครอบครัว เศรษฐกิจไม่ดี ค่าครองชีพสูง และมีค่าใช้จ่ายส่วนอื่นที่ต้อง จ่ายก่อนทำให้ไม่ชำระหนี้เงินกู้ กยศ. อีกทั้งยอดหนี้ไม่มากและดอกเบี้ยถูก นอกจากนี้ผู้ปกครองยังเห็นว่าเป็น เพราะผู้กู้มีความเชื่อว่า เงิน กยศ. ไม่ต้องใช้คืนก็ได้ และรุ่นพี่ก็เป็นตัวอย่างของการไม่ใช้หนี้ให้แก่รุ่นน้อง และ สอนรุ่นน้อง

ว่า ไม่ต้องจ่ายคืนก็ได้ ฯลฯ อีกทั้ง การทิ้งช่วงระยะเวลาปลอดหนี้โดยไม่มีการติดต่อสื่อสารกับ 2 ปี นั้น นานเกินไป ทำให้ผู้กู้ลืมนั่นเองมีภาระหนี้เงินกู้ที่ต้องใช้คืน

ประการที่ 2 ลูกหนี้มีวัฒนธรรมที่ผิด คิดว่าผู้ใดจ่ายเงินคืน กยศ. คือ คนโง่ สืบเนื่องจาก แนวความคิดที่เชื่อว่า เงิน กยศ. ไม่ต้องใช้คืนก็ได้ จึงทำให้มีลูกหนี้หลายคนไม่ยอมใช้หนี้ กยศ. ทั้งที่มีกำลังทรัพย์พอที่จะจ่ายได้

ประการที่ 3 ลูกหนี้คิดว่าดอกเบี้ยถูกน้อยจะชำระเมื่อไหร่ก็ได้และค่าปรับดอกเบี้ยไม่เท่ากับหนี้สินหรือภาระอย่างอื่น กล่าวคือ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี ตลอด 15 ปี ทำให้ผู้กู้เลือกไปจ่ายเงินกู้อื่นที่มีอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่า จนไม่มีเงินจ่าย หรือลืมนั่นเองว่าเป็นหนี้ กยศ. ด้านอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และระยะเวลาในการกู้ยืมของ กยศ. ถือว่ามีอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับระยะเวลา โดยระยะเวลา 15 ปี เฉลี่ยเสียดอกเบี้ยปัญหาการไม่ชำระหนี้ กยศ. เหตุผลของการไม่ชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของจำเลยในเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประมาณร้อยละ 1 ต่อปี เมื่อเทียบกับการผ่อนที่อยู่อาศัยซึ่งสามารถผ่อนชำระได้ในระยะเวลาอันยาวนานใกล้เคียงกับ กยศ. แต่อัตราดอกเบี้ยของการผ่อนที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่ไม่น้อย 4 เท่าของเงินกู้ กยศ. หากเปรียบเทียบการผ่อนรถถึงแม้อัตราดอกเบี้ยแบบคงที่ซึ่งใกล้เคียงกับการผ่อนบ้านแต่ไม่เหมาะกับการผ่อนระยะยาว จึงทำให้เสียดอกเบี้ยสูง ส่วนอัตราดอกเบี้ยในการผ่อนชำระแบบอื่นๆ ถือว่าเป็นอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าร้อยละ 10 ต่อปี จึงไม่เหมาะในการผ่อนระยะยาวสิ่งที่ควรคำนึงในประเด็นของอัตราดอกเบี้ยคือ หน่วยที่ใช้คิดอัตรา ดอกเบี้ยหากไม่ได้พิจารณาจะพบว่า ดอกเบี้ยของ กยศ. มีอัตราใกล้เคียงกับอัตราดอกเบี้ยของสถาบันนานูบาล บัตรกดเงินสด บัตรผ่อนสินค้า เนื่องจากส่วนใหญ่นิยมใช้ตัวเลขแสดงอัตราดอกเบี้ยต่ำ เช่นร้อยละ 0.89, 0.99, 1.00, 1.99, 2.33 แต่หากพิจารณาจะพบว่า อัตราดอกเบี้ยของ กยศ. กำหนดที่ตัวเลขร้อยละ 1 ต่อปี ส่วน อัตราดอกเบี้ยอื่นๆ จะคิดเป็นรายเดือนทำให้เมื่อคิดเป็นรายปีจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 12 ถึงร้อยละ 28 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่กฎหมายกำหนด การผ่อนที่อยู่อาศัยมีรูปแบบการชำระเงินแบบคงที่ แต่การชำระหนี้ กยศ. ใช้หลักการออมแบบสะสมคือเริ่มจากการผ่อนชำระทีละน้อยและเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในแต่ละปีในแต่ละงวดของการชำระจะทำให้เงินต้นของทั้งสองแบบจะเพิ่มขึ้น โดยเงินต้นของการชำระที่อยู่อาศัยจะเพิ่มขึ้นในแต่ละ งวดเนื่องจากดอกเบี้ยที่ลดลง ส่วนการชำระในแต่ละงวดของ กยศ. นอกจากเงินต้นจะเพิ่มขึ้นแบบขั้นบันได จึงทำให้ดอกเบี้ยลดลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งถือว่าเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำมาก การคิดอัตราดอกเบี้ยของการกู้ยืมและการผ่อนชำระประเภทต่างๆ จึงมีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สูงทำให้ได้ผลตอบแทนในเชิงธุรกิจ ซึ่งต่างจาก การการคิดอัตราดอกเบี้ยของ กยศ. ที่ไม่เน้นเชิงธุรกิจแต่กลับเน้นที่ประโยชน์ของผู้กู้ จึงทำให้ กยศ. มีภาวะการณ์ขาดทุนและจำเป็นต้องนำเงินจากส่วนอื่นเข้ามาสนับสนุนเพื่อให้ดำเนินการต่อไป ดังคำกล่าว ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ภาระค่าใช้จ่ายส่วนตัวยังไม่เข้าที่เข้าทาง ต้องส่งเงินให้พ่อแม่ จ่าย ค่าบ้านและซิปาละอื่นๆ ก็เลยยังไม่พร้อมสักที อีกอย่างดอกเบี้ย กยศ. ต่ำทำให้กลายเป็นยอดหนี้ลำดับสุดท้าย ที่คำนึงถึง แต่ขอยืนยันว่าไม่เคยคิดหนีอย่างแน่นอน ยิ่ง

ล่าสุดมีข่าวคราวการยึดทรัพย์ออกมาให้เห็น เรายังรู้สึก ว่าถึงอย่างไรก็ต้องจ่าย และหากถามว่ารู้สึกผิดต่อเด็ก รุ่นใหม่ไหม ก็ขอตอบว่าใช่แน่นอน ทำไมจะไม่รู้สึก”

ประการที่ 4 ลูกหนี้มีภาระหนี้สินอื่นหลายอย่าง เช่น บัตรเครดิตซึ่งมีใบแจ้งยอดชำระทุกเดือนและแน่นอน เช่นการผ่อนบ้าน ผ่อนรถซึ่งมีจำนวนมากและแน่นอนเป็นระยะเวลาาน ส่วน กยศ. การติดตามทวงถามมีเพียงการแจ้งยอดหนี้ปีละ 1 ครั้งไปถึงภูมิลำเนา ซึ่งลูกหนี้ไม่ได้อาศัยอยู่ปัจจุบันเนื่องจากไปทำงานต่างจังหวัดอีกทั้งอยู่ห่างไกลภูมิลำเนาจนหลงลืมไปว่ามีหนี้ที่ต้องชำระ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่งที่ว่า “ในช่วงแรกของการชำระหนี้ไม่ได้รับใบแจ้งยอดชำระหนี้เป็นรายเดือนจึงทำให้ไม่รู้สึกว่าถูกรังรัดหรือต้องชำระภายในเดือนเหมือนหนี้อย่างอื่นที่มีใบแจ้งยอดหนี้ทุกเดือน พอครบ 1 ปี มีใบแจ้งยอด ก็เป็นยอดที่จำนวนมากจึงไม่อยากชำระ”

ประการที่ 5 ลูกหนี้ขาดแรงจูงใจในการชำระหนี้ อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2559 รายงานว่า สำหรับผู้กู้ยืมเงินในสังกัดนายจ้างหากประสงค์ปิดบัญชีในกลุ่มลูกหนี้ทั่วไปที่ไม่ค้างชำระ จะให้เงินตอบแทนเป็นรางวัลคิดเป็นร้อยละ 3 ของเงินต้นคงเหลือ กลุ่มลูกหนี้ที่ค้างชำระ กยศ. จะลดเบี้ยปรับให้ ร้อยละ 100 กลุ่มลูกหนี้ไกลเกลี้ยก่อนฟ้องที่ไม่ค้างชำระจะให้เงินตอบแทนเป็นรางวัลคิดเป็นร้อยละ 3 ของเงินต้นคงเหลือ กลุ่มลูกหนี้ไกลเกลี้ยก่อนฟ้องที่ค้างชำระจะได้ลดเบี้ยปรับให้ ร้อยละ 100 กลุ่มลูกหนี้ถูกดำเนินคดีกรณีศาลพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความโดยผ่อนชำระเป็นรายเดือน และไม่ค้างชำระ จะให้เงินตอบแทนเป็นรางวัล คิดเป็นร้อยละ 3 ของเงินต้นคงเหลือ กลุ่มลูกหนี้ถูกดำเนินคดีกรณีศาลพิพากษา ตามสัญญาประนีประนอมยอมความโดยผ่อนชำระเป็นรายเดือน และค้างชำระ กยศ. จะลดเบี้ยปรับให้ ร้อยละ 100 และกลุ่มลูกหนี้ถูกดำเนินคดีกรณีศาลพิพากษาให้ชำระหนี้ทั้งจำนวนจะได้รับการลดเบี้ยปรับให้ ร้อยละ 100 สำหรับมาตรการจูงใจกลุ่มลูกหนี้ที่ไม่ได้สังกัดองค์กรนายจ้างนั้น หากผู้กู้ยืมมีความประสงค์จะทำการชำระหนี้ปิดบัญชี ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2559 – 30 กันยายน 2559 กยศ. จะลดเบี้ยปรับให้ ร้อยละ 100

ประการที่ 6 ลูกหนี้คิดว่าภาระหนี้ กยศ. มีระยะเวลาาน จะชำระตอนไหนก็ได้ ในหลายประเทศการชำระเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและดอกเบี้ยเริ่มต้นเมื่อผู้กู้ยืมมีรายได้ถึงเกณฑ์ที่รัฐกำหนดหากผู้กู้ยืมยังอยู่ในสถานะที่เงินได้ยังไม่เข้าเกณฑ์การเสียภาษี ภาระการชำระเงินต้นกู้พร้อมดอกเบี้ยจะยังไม่เกิดขึ้น นอกจากนี้กรณีผู้กู้ยืมที่หลีกเลี่ยงการชำระหนี้ทั้งที่ตนเองมีศักยภาพในการชำระคืนเงินแก่รัฐได้ รัฐควรใช้วิธีสร้างความลำบากให้กับบุคคลเหล่านั้นผ่านทางเอกสารราชการ เช่น การไม่ต่อใบอนุญาตขับขี่หรือการขึ้นบัญชีห้ามการจดทะเบียนหรือต่อสัญญาต่าง ๆ จนกว่าจะชำระหนี้ ตามกำหนด เป็นต้น

ประการที่ 7 ผลักภาระหนี้สินให้เป็นของคนค้าประกัน เช่น พ่อแม่ ผู้กู้ กยศ. วางแผนในการเลือก ผู้ค้าประกัน เช่น ญาติ/ครอบครัว โดยผู้กู้มีความเข้าใจหากผิดนัดชำระหนี้จะได้รับ โทษ เช่น ติดตามทวงถามและทราบถึงสภาพหนี้และจำนวนเงินที่ผู้กู้ยืมในแต่ละภาคเรียน การค้าประกันได้มีการกำหนดให้บิดามารดา ผู้ปกครองของผู้กู้สามารถเป็นผู้ค้าประกันได้ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วบุคคลเหล่านี้มักจะมีฐานะยากจนเช่นเดียวกับผู้กู้ ดังนั้นหากผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้และไปบังคับเอาจากผู้ค้าประกันก็จะไม่เกิดประโยชน์แต่อย่าง

โต เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นมีฐานะยากจนเช่นเดียวกับลูกหนี้ทำให้มีความเสี่ยงต่อการเป็นหนี้สูญ แต่หากมีการกำหนดให้ผู้ค้าประกันให้ต้องเป็นบุคคลอื่นนอกเหนือจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของผู้กู้แล้วก็อาจจะเป็นการเพิ่มภาระและอุปสรรคให้แก่ผู้กู้ เนื่องจากไม่สามารถหาบุคคลมาค้ำประกันได้ อันจะส่งผลทำให้ไม่สามารถกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาได้

ประการที่ 8 ลูกหนี้ยังไม่มียานพาหนะที่มั่นคง ควรพิจารณาแก้ไขกฎหมายให้ผู้กู้เงินเพื่อการศึกษาต้องชำระเงินคืนกองทุนต่อเมื่อมีงานทำและมีรายได้ไม่ต่ำกว่าเดือนละ 15,000 บาท ไม่ใช่ต้องชำระหลังเรียนจบหรือเลิกเรียนแล้ว 2 ปี เพราะผู้กู้หลายคนอาจยังตกงาน โดยเฉพาะปัจจุบันจำนวนคนที่จบปริญญาตรีแล้ว ยังตกงานมีจำนวนมาก ซึ่งไม่มีความสามารถในการใช้เงินคืน นอกจากนี้ ควรพิจารณาว่าครอบครัวที่มีฐานะยากจนที่ไม่สามารถหาผู้ค้ำประกันได้ จึงควรพิจารณาว่าควรยังให้มีผู้ค้ำอยู่หรือไม่เพราะเมื่อเด็กหาใครไม่ได้ จึงต้องขอให้ครูเซ็นค้ำประกันให้และครูก็เมตตาค้ำประกันให้ แต่ต่อมาก็อาจเสี่ยงถูกฟ้อง ซึ่งก็ไม่ใช่ธรรมเนียมกับ ครูที่มีหน้าที่สอน จึงควรยึดหลักว่าการกู้ยืมเป็นภาระส่วนตัวของผู้กู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบชำระคืนเงินกู้เมื่อตน มีความสามารถทางการเงินพอ

ประการที่ 9 ลูกหนี้บางคนเมื่อทำสัญญาแล้วไม่ได้เรียนจนสำเร็จการศึกษา มีลูกหนี้ กยศ. บางคน ที่ได้กู้ยืมเงิน กยศ. ในตอนเริ่มเรียนและได้รับทุน แต่อย่างไรก็ตามมีเหตุหลายประการทำให้ลูกหนี้เหล่านั้น ไม่สามารถเรียนจนจบการศึกษาได้ตามที่คาดหวัง ซึ่งส่งผลให้ตกงานหางานทำยากจนไม่มีรายได้พอชำระหนี้ให้กับ กยศ.

ประการที่ 10 รอประนอมหนี้ กล่าวคือ รอให้สำนักงานกยศ. หักหนี้ หรือฟ้องดำเนินคดี แล้วจึงไปทำสัญญาประนีประนอมยอมความ เพื่อจะได้ผ่อนชำระหนี้กับทางสำนักงาน กยศ. เป็นรายเดือนตามที่สัญญา กำหนด และมีระยะเวลาที่แน่นอน กฎหมายปัจจุบันยังไม่มีความรัดกุมที่จะบังคับผู้กู้ยืมในเรื่องของการชำระหนี้ ในเมื่อติดตามไม่ได้ไปถึงจุดหนึ่งก็ต้องฟ้องร้องดำเนินคดี หากใช้มาตรการเรื่อง การเข้าเครดิตบูโร การฟ้องร้องคดีจะลดลง กลุ่มลูกหนี้ที่ถูกดำเนินคดี กรณีศาลพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความโดยผ่อนชำระ เป็นรายเดือน เมื่อผู้กู้ยืมเงินมาชำระหนี้ให้เป็นปกติจะได้รับการลดเบี้ยปรับ ร้อยละ 100 และกลุ่มลูกหนี้ ถูกดำเนินคดีกรณีศาลพิพากษาให้ชำระหนี้ทั้งจำนวน เมื่อผู้กู้ยืมเข้าทำบันทึกข้อตกลงในการเจรจาไกล่เกลี่ย ชั้น บังคับคดีตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยการไกล่เกลี่ยลูกหนี้ตามคำพิพากษาชั้นบังคับคดี พ.ศ. 2557 เมื่อเสร็จสิ้นแล้ว กยศ. จะให้เงินตอบแทนเป็นรางวัลคิดเป็นร้อยละ 1 ของเงินต้นคงเหลือ ณ วันที่เริ่มหักเงินเดือน

ประการที่ 11 ลูกหนี้ไม่ทราบขั้นตอนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ และกระบวนการทวงถามหนี้ ของ กยศ. นั้นมีผลกระทบ คือ กยศ. ใช้สำนักงานทางกฎหมายมาเร่งรัดหนี้สินทำให้ลูกหนี้หวาดกลัวจึงไม่ ยอมรับ โทรศัพท์และไม่ติดต่อกับทางสำนักงาน กยศ. ประกอบกับการทวงถามหนี้ของทางสำนักงาน กยศ. มีเป็น เอกสารแจ้งยอดหนี้ดอกเบี้ยที่ต้องชำระเป็นรายปีซึ่งเป็นยอดเงินที่สูง จึงไม่สามารถชำระได้ สะท้อนจาก คำกล่าวของเจ้าหน้าที่ท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ลูกหนี้ส่วนมากยังไม่ทราบว่าถ้าลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ติดต่อกัน นาน

4 ปีขึ้นไปจะมีการบอกเลิกสัญญา และต้องชำระหนี้ หากไม่ชำระจะถูกฟ้องร้อง และเมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ชดใช้ แต่คุณไม่มีเงิน ขั้นตอนต่อไปก็คือการบังคับคดีและยึดทรัพย์ในที่สุด ทั้งหมดเป็น กระบวนการต่อเนื่องตามประมวลกฎหมายแพ่ง” หลักเกณฑ์ในการใช้คืนเงินกู้ยืมคืน กยศ. ว่ามีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจำนวนเงิน เงื่อนไข และ ระยะเวลาชำระหนี้กู้ยืมคืน กยศ. ซึ่งผู้กู้ยืมมีหน้าที่ต้องชำระเงินกู้ยืมพร้อมทั้งอัตราดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นๆ ภายหลังจากวันที่ผู้กู้ยืมไม่ได้ศึกษาแล้วเป็นเวลา 2 ปี ระยะเวลา 2 ปีนี้ คือระยะเวลาปลอดหนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้กู้ยืมมีเวลาตั้งตัว ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระหนี้งวดแรกหลังจากครบระยะเวลาปลอดหนี้ และชำระหนี้ในงวดต่อไป ภายในวันที่ 5 กรกฎาคม โดยให้ถือว่า วันที่ 5 กรกฎาคม เป็นวันครบกำหนดชำระหนี้ เป็นการกำหนดวันที่ ผู้กู้ต้องชำระให้แน่นอนในงวดแรก ให้ชำระคืนเฉพาะเงินต้น สำหรับงวดต่อไป จึงจะให้ใช้คืนทั้งเงินต้นและ ดอกเบี้ย โดยกำหนดให้ผู้กู้ยืมต้องชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา 15 ปี นับแต่วันที่ต้องเริ่มชำระหนี้ ผู้กู้ยืมเงินอาจผ่อนชำระเป็นรายเดือน หรือรายปีก็ได้ นับว่าทางภาครัฐได้กำหนดมาตรการในการชำระหนี้ เอาไว้ค่อนข้างละเอียด ถ้าผู้กู้ยืมผิดนัดในการชำระหนี้ จะต้องถูกฟ้องเรียกวงเงินกู้ยืมคืน และถ้ามีการบังคับคดีก็ต้องเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยลูกหนี้ตามคำพิพากษาชั้นบังคับถ้าลูกหนี้ไม่ยอมเข้าทำการไกล่เกลี่ย อาจจะต้องมีการบังคับคดียึดทรัพย์ อาศัยทรัพย์ของลูกหนี้ เพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษา โดยให้ดำเนินการ ตาม กฎ คำสั่ง ระเบียบ และประกาศใดๆ ที่เกี่ยวกับลูกหนี้ตามคำพิพากษาชั้นบังคับคดี ทั้งผู้กู้ยืมและผู้ค้ำประกัน ในการไกล่เกลี่ยลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องยินยอมชำระหนี้เต็มจำนวนตามคำพิพากษา โดยการผ่อนชำระเป็นรายเดือน ระยะเวลาการผ่อนชำระจะต้องเสร็จสิ้นก่อนสิ้นสุดระยะเวลาการบังคับคดีตามคำพิพากษา ไม่น้อยกว่า 3 ปี และต้องบันทึกข้อตกลงด้วยว่าถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามีผิดนัดชำระหนี้งวดใดงวดหนึ่ง กยศ. สามารถบังคับคดีตามคำพิพากษาได้ทันที เป็นวิธีการติดตามหนี้ที่เข้มงวดและเด็ดขาด แต่ถ้าในกรณีทั้งลูกหนี้ และผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ไม่มีทรัพย์สินใดๆ ที่จะนำมาชำระหนี้ได้ ทาง กยศ. ก็จะต้องเป็นหนี้สูญไม่ สามารถเรียกร้องจากผู้ยืมและผู้ค้ำประกันได้

ประการที่ 12 กยศ. ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลอย่างถูกต้องและครบถ้วน การทำงานของเจ้าหน้าที่มีผลกระทบต่อภาระหนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่นั้นต้องการให้ลูกหนี้ชำระหนี้ให้ได้ครบตามจำนวนเท่านั้นไม่แนะนำให้ทำวิธีอื่นในการชำระหนี้จึงทำให้ไม่อยากจะชำระหนี้ ซึ่งเว็บไซต์ กยศ. ได้สรุปสั้นๆ คือ ผู้กู้ยืมมีหน้าที่ชำระหนี้ กยศ. เมื่อเรียนจบการศึกษาหรือเลิกศึกษาแล้ว 2 ปี นับจากปีที่จบการศึกษาหรือเลิกศึกษา และหากผู้กู้ยืมยังอยู่ระหว่างการศึกษ แต่ไม่ได้กู้ยืมเงิน กยศ. ต้องต้องแจ้งสถานภาพให้ธนาคารทราบ หาก ไม่แจ้งจะถือว่าครบกำหนด 2 ปีหลังจากนั้น ตลอดจนหากครบกำหนดแล้วยังไม่มีงานทำสามารถขอผ่อนผันได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด

ดังนั้น จากผลงานวิจัยของ ลภัสชญา สาสุนันท์และ ศิวัช ศรีโสภากุล, (2563 : 75-87) พบว่า เหตุผลของการไม่ชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา เพราะว่าลูกหนี้มองว่าภาครัฐจะยกหนี้ให้คิดว่ารัฐจะไม่ทวงหนี้หรือไม่ต้องชำระหนี้ก็ได้ ซึ่งเป็นเหตุผลที่ผิด จนเป็นวัฒนธรรมที่ผิด คิดว่าผู้ใดจ่ายเงินคืน กยศ. คือ คนโง่สืบเนื่องจาก แนวความคิดที่เชื่อว่า เงิน กยศ. ไม่ต้องใช้คืนก็ได้และที่สำคัญลูกหนี้ขาดแรงจูงใจในการชำระหนี้

หากมีแรงจูงใจที่ดีในการชำระหนี้ เช่น ใครชำระก่อนครบกำหนดก็จะลดอัตราดอกเบี้ยให้ หรือไม่คิดอัตราดอกเบี้ยที่เหลือนอยู่ และสิ่งสำคัญไปกว่านั้นคือ ลูกหนี้ยังไม่มียังงานทำที่มั่นคง จากสถานการณ์ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า มีบัณฑิตจบใหม่เป็นจำนวนมาก และตลาดแรงงานที่รองรับการทำงานน้อยลงจึงส่งผลให้บัณฑิตจบแล้วไม่มีงานทำเป็นจำนวนมาก รัฐบาลควรมีมาตรการช่วยเหลือหรือแนวทางการลดหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาในอนาคตต่อไป

วิธีการจัดการปัญหาหนี้ของเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา

อาจารย์เอื้ออารีย์ อึ้งจะนิล, (2563 : ออนไลน์) คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้นำเสนอวิธีการจัดการปัญหาหนี้ของเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. ยกเลิกระบบผู้ค้ำประกัน

ผู้ใดกู้ยืมเงิน รัฐควรไปจัดการตามเก็บเงินกับบุคคลนั้น ชาวครูผู้ค้ำประกันหนี้ กยศ. ให้ลูกศิษย์ จนท้ายที่สุดถูกฟ้องบังคับคดี จะกลายเป็น “มาตรฐานความเสี่ยง” ของตัวผู้ค้ำประกันในอนาคต สร้างความลำบากให้กับผู้กู้ยืมรุ่นใหม่ที่สูงจรด เพราะคงไม่มีผู้ค้ำประกันคนใดอยากลงเอยแบบครูที่ถูกรัฐยึดทรัพย์สินจนหมดเนื้อหมดตัว เมื่อหาผู้ค้ำประกันยากขึ้น การขอกู้ยืมย่อมลำบากขึ้น กระทบโอกาสในการเข้าถึงเงินกองทุนเป็นการซ้ำเติมคนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาอย่างไม่จำเป็น

การที่รัฐยืนยันว่าเงินทุกบาทต้องไม่หล่นหาย เพราะเป็นเงินภาษีของประชาชนย่อมเป็นสิ่งดี แต่ควรปึกหมุดตามเก็บเงินทุกบาทของคนไทยที่สูญหายจากการทุจริตคอร์รัปชัน ในขณะที่การกู้ยืมเพื่อการศึกษาไม่ควรผูกมัดโอกาสของคนไม่มีเงินไว้กับการมีผู้ค้ำประกัน

การที่รัฐยึดโยงระบบผู้ค้ำประกันจนทำให้คนจำนวนหนึ่งไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือเนื่องจากหาผู้ค้ำประกันไม่ได้นั้น ในระยะยาวแล้ว สิ่งใดจะสร้างความเสียหายให้กับรัฐและสังคมโดยรวม มากกว่ากัน

2. ผู้กระบบติดตามหนี้

รัฐต้องดำเนินการบันทึกเลขบัตรประจำตัวประชาชนหรือเก็บข้อมูลที่จำเป็นของผู้กู้ยืมไว้ตั้งแต่เริ่มกระบวนการกู้ยืม และบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อยึดโยงไปถึงระบบการเสียภาษี ระบบประกันสังคมหรือระบบประกันสุขภาพของผู้กู้ยืมในอนาคต

การบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหน้าที่ของราชการไทยที่ต้องทำงานเชิงรุกมากขึ้น

ในหลายประเทศการชำระเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและดอกเบี้ยเริ่มต้นเมื่อผู้กู้ยืมมีรายได้ถึงเกณฑ์ที่รัฐกำหนด หากผู้กู้ยืมยังอยู่ในสถานะที่เงินได้ยังไม่เข้าเกณฑ์การเสียภาษี ภาระการชำระเงินต้นกู้พร้อมดอกเบี้ยจะยังไม่เกิดขึ้น

นอกจากนี้กรณีผู้กู้ยืมที่หลีกเลี่ยงการชำระหนี้ทั้งที่ตนเองมีศักยภาพในการชำระคืนเงินแก่รัฐได้ รัฐควรใช้วิธีสร้างความลำบากให้กับบุคคลเหล่านั้นผ่านทางเอกสารราชการ เช่น การไม่ต่อใบอนุญาตขับขี่หรือประสานไปยังบริษัทประกันภัย ห้ามขายประกันประเภทต่างๆ ให้กับลูกหนี้กลุ่มนี้

3. สร้างแรงจูงใจให้ลูกหนี้ขึ้นดี

ผู้กู้ยืมหลายรายกู้ยืมเงินด้วยความตั้งใจที่จะสำเร็จการศึกษาอย่างรวดเร็ว ทำงานและรับนำเงินมาใช้หนี้กลับคืนรัฐ รัฐต้องสร้างแรงจูงใจไปยังกลุ่มลูกหนี้ขึ้นดีเหล่านี้ เช่น ผู้กู้ยืมคนใด เรียนจบเร็ว หนี้ที่กู้ยืมไปเมื่อเริ่มต้นการศึกษาอาจลดลงเหลือเพียงครึ่งหนึ่งที่ต้องชำระ

4. ลดหนี้ให้กับการทำงานที่เป็นประโยชน์สาธารณะ

เช่นเดียวกันกับการสร้างแรงจูงใจให้กลุ่มลูกหนี้ขึ้นดีข้างต้น กรณีผู้กู้ยืมคนใดเข้าทำงานบางประเภทที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ หรืออาสาลงไปทำงานยังพื้นที่ที่กั้นดานหรือเสี่ยงอันตราย รัฐควรมีมาตรการสนับสนุนลูกหนี้กลุ่มนี้ เช่น การหักลดหย่อนหนี้จากการกู้ยืมเพื่อการศึกษาบางส่วนให้ทำงานแทนเงิน

แม้อัตราการว่างงานในประเทศจะต่ำ แต่การทำงานทำได้ในแต่ละจังหวัดอาจไม่ใช่เรื่องง่าย กรณีลูกหนี้ กยศ. ที่ตกงานและไม่มีรายได้ แต่มีความตั้งใจที่ชดใช้หนี้ให้กับรัฐ บุคคลกลุ่มนี้รัฐควรดำเนินการแปลงหนี้และดอกเบี้ยให้เป็นแรงงาน ใช้มันสมองหรือศักยภาพของคนเหล่านี้แทน โดยรัฐเสนอหรือจัดหางานบางตำแหน่งในภาคส่วนต่างๆ ให้ทำเป็นการชั่วคราว เพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถทยอยปลดเปลื้องภาระหนี้สินในรูปแบบอื่นนอกเหนือจากตัวเงิน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า วิธีการจัดการปัญหาหนี้ของเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา ตามที่ได้เสนอข้างต้นพบว่า ยกเลิกระบบผู้ค้ำประกันการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา เพราะบางคนไม่สามารถหาผู้ค้ำประกันได้ จึงทำให้ไม่มีโอกาสได้เรียน รัฐควรมีระบบติดตามหนี้จากเลขบัตรประจำตัวประชาชนอย่างจริงจัง และขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการติดตามทวงหนี้ พร้อมสร้างแรงจูงใจให้ลูกหนี้ขึ้นดีสำหรับบุคคลที่ชำระหนี้ตรงเวลาหรือก่อนครบกำหนด และมาตรการที่น่าสนใจการลดภาระหนี้สามารถทำงานที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เพื่อทำงานชดใช้หนี้ของตนเองได้

แนวทางการแนวทางแก้ไขการชำระหนี้กองทุนนั้นมีหลายแนวทาง 1) สถานศึกษาที่กำกับดูแลการกู้ยืมเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา ควรจัดให้มีการปฐมนิเทศให้กับผู้กู้ยืมรายใหม่เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และการชำระหนี้ของผู้กู้หลังจากระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปีไปแล้ว 2) หน่วยงานทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชนที่จะรับบุคลากรเข้าทำงานควรมีการเก็บข้อมูลประวัติเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของบุคลากรนั้นๆ ว่าเป็นบุคคลที่ได้มีการกู้ยืมเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาหรือไม่ เพื่อจ่ายต่อการกระตุ้นให้บุคลากรตระหนักในการชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) 3) ควรจัดระบบการใช้หนี้หรือการคืนเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ให้เหมือนกับระบบการใช้หนี้หรือการคืนเงินกู้ยืมปกติ โดยการหักผ่านบัญชีเงินเดือนของหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เป็นหนี้หรือผู้กู้ยืมเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) 4) ควรบังคับใช้มาตรการใน

การลงโทษผู้ที่ไม่ชำระหนี้ กยศ. อย่างจริงจัง เพื่อให้ผู้เป็นหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ได้เกรงกลัว และตระหนักในการชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา 5) ควรมีการติดตามทวงหนี้กับผู้กู้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแจ้งให้ผู้กู้ทราบยอดหนี้ของผู้กู้ในแต่ละปีโดยมีการจัดส่งเอกสารแจ้งเตือนการชำระหนี้ และติดตามทวงหนี้ในทุก ๆ ปี เป็นต้น (วัชรภรณ์ จันทนุกุลและสัญญา เคนาภูมิ, 2561 : 123-130)

สรุป

จากบริบทข้างต้น จะเห็นได้ว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้กองทุนนั้นมีแนวทาง ดังนี้ 1) ยกเลิกระบบผู้ค้ำประกัน 2) ให้สถานศึกษาแต่ละที่ช่วยดูแลการกู้ยืมเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักศึกษา และควรจัดให้มีการปฐมนิเทศให้กับผู้กู้ยืมรายใหม่เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และการชำระหนี้ 3) สร้างแรงจูงใจให้ลูกหนี้ขึ้นดี เช่น ผู้กู้ยืมคนใด เรียนจบเร็ว หนี้ที่กู้ยืมไป หากชำระเร็วและตรงเวลาอาจลดลงเหลือเพียงครึ่งหนึ่งที่ต้องชำระ 4) ควรจัดระบบการใช้หนี้หรือการคืนเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ให้เหมือนกับระบบการใช้หนี้หรือการคืนเงินกู้ยืมปกติ โดยการหักผ่านบัญชีเงินเดือนของหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เป็นหนี้หรือผู้กู้ยืมเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) 5) ควรบังคับใช้มาตรการในการลงโทษผู้ที่ไม่ชำระหนี้ กยศ. อย่างจริงจัง เพื่อให้ผู้เป็นหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ได้เกรงกลัวและตระหนักในการชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา 6) ควรมีการติดตามทวงหนี้กับผู้กู้ อย่างจริงจังโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแจ้งให้ผู้กู้ทราบยอดหนี้ของผู้กู้ในแต่ละปีโดยมีการจัดส่งเอกสารแจ้งเตือนการชำระหนี้และติดตามทวงหนี้ในทุก ๆ ปี เป็นต้น 7) ลดหนี้ให้กับการทำงานที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เช่น ผู้กู้ยืมคนใดเข้าทำงานบางประเภทที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ หรืออาสาไปทำงานยังพื้นที่ที่ก้นดานหรือเสี่ยงอันตราย รัฐควรมีมาตรการสนับสนุนลูกหนี้กลุ่มนี้ เช่น การหักลดหย่อนหนี้จากการกู้ยืมเพื่อการศึกษา บางส่วนให้ทำงานแทนเงิน

เอกสารอ้างอิง

- กนก วงษ์ตระหง่าน. (2563). จิตวิญญาณของกองทุน กยศ. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2563. แหล่งที่มา: <https://www.naewna.com/politic/467810>
- กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.). (ม.ป.ป.). ความเป็นมาวิสัยทัศน์. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 29 ธันวาคม 2563. แหล่งที่มา: <https://www.studentloan.or.th/th/aboutus>
- กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.). (ม.ป.ป.). คำแถลงผลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 29 ธันวาคม 2563. แหล่งที่มา: <https://www.studentloan.or.th/th/aboutus>

- ลภัสชญา สาสุนันท์และ ศิวัช ศรีโภคางกุล. (2563). เหตุผลของการไม่ชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของจำเลยในเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. *Journal of Modern Learning Development*. 5 (6), 75-87
- วัชรภรณ์ จันทนกุลและสัญญา เคนาภูมิ. (2561). กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา: สาเหตุของปัญหาการค้างชำระหนี้. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. 9 (2), 123-130.
- สำนักงานประมาณรัฐสภา. (2558). *วิเคราะห์การบริหารงบประมาณกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ; การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมลาทางการศึกษา ; ปัญหาและอุปสรรคการบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา*; กยศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานประมาณของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- เอื้ออารีย์ อึ้งจะนิล. (2563). กยศ. – ข้อเสนอเพื่ออนาคต. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2563. แหล่งที่มา <https://www.the101.world/student-loan-fund/>

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

1.1 บทความพิเศษ (Special Article) บทความทางวิชาการพิเศษ ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการอย่าง ชุ่มชื้น และผ่านการอ่านและพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิชาการในวงการวิชาการ/วิชาชีพ

1.2 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ จะต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน

1.3 บทความทางวิชาการ (Academic Articles) ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการมีความโดดเด่นเพื่อนำเสนอองค์ความรู้ใหม่สู่สังคม

2. การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ใน Journal of Roi Kaensarn Acadami ให้ผู้เขียนทำตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ให้ผู้เขียนบทความดาวน์โหลด Template บทความวิจัย หรือ Template บทความวิชาการ บทความพิเศษ Template บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ ซึ่งเป็นตัวอย่างของการเขียนบทความวารสาร โดยสามารถดาวน์โหลดได้ดังนี้

2.1.1 Template บทความวิจัย (.pdf) ตัวอย่างบทความ (.docx)

2.1.2 Template บทความวิชาการ บทความพิเศษ (.pdf) ตัวอย่างบทความ (.docx)

2.2 ให้ผู้เขียนบทความดาวน์โหลดหนังสือรับรองก่อนตีพิมพ์บทความใน Journal of Roi Kaensarn Acadami โดยสามารถดาวน์โหลดได้ที่ (.pdf) และให้กรอกรายละเอียดให้ครบถ้วน พร้อมทั้งบทความที่เขียนส่งเข้า คิวอาร์โค้ด Line หน้าเว็บวารสารเพื่อตรวจสอบเบื้องต้น

2.3 รอเจ้าหน้าที่ติดต่อกลับตามเอกสารที่แนบของผู้เขียนบทความที่ส่งเข้า คิวอาร์โค้ด Line หน้าเว็บวารสาร เจ้าหน้าที่ส่งแบบ Google Form ให้ผู้เขียนดำเนินการตามแบบฟอร์มดังกล่าว

2.4 เจ้าหน้าที่แจ้งให้เข้าในระบบสมัครสมาชิกออนไลน์ของวารสารและ/หรือ (กรณีผู้สมัครแล้วต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่ 2.1 และ 2.2 เช่นเดียวกัน) ถึงให้เข้าระบบได้ตามลิงค์นี้ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/user/register> (สามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ ระบบ Thaijo) เมื่อส่งบทความเข้าระบบแล้ว เจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจสอบและดำเนินการตามขั้นตอนในการจัดทำบทความให้ผู้เขียนบทความทราบตามลำดับต่อไป

3. การตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้เขียนควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความให้กับบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

4. รูปแบบการจัดเตรียมบทความ

4.1 สำหรับภาษาไทย บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ดีด โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH SarabunPSK) ขนาดอักษร 16 จัดกันหลังตรง ส่วนบทความภาษาอังกฤษให้ใช้แบบอักษร Times New Roman ขนาดอักษร 12 ในการจัดให้มีระยะห่างระหว่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สี่ขนาดเอ 4 (A4) ระยะขอบกระดาษบน 1.5 นิ้ว, ล่าง 1 นิ้ว, ซ้าย/ขวา 1 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขหน้ากำกับทางมุมขวาบนทุกหน้า บทความไม่ควรยาวเกิน 20 หน้ากระดาษพิมพ์สี่ โดย นักรวมภาพประกอบและตาราง

4.2 ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

4.3 ชื่อผู้เขียน ตำแหน่งทางวิชาการ สาขา คณะ สังกัด/หน่วยงานของผู้ร่วมหรือที่ปรึกษาทุกคน โดยเรียงจากผู้เขียนบทความ 1 ผู้ร่วม 2,3,4 ตำแหน่งได้ชื่อเรื่อง เยื้องชิดฝั่งขวาของหน้ากระดาษ มี E – mail ที่ติดต่อในการส่งบทความได้

4.4 มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 500 คำต่อบทคัดย่อ

4.5 กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3-5 คำ

4.6 การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษรและหัวข้อย่อยขนาดเดียวกันต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ควรเว้น ระยะพิมพ์ 0.5 ช่วงบรรทัด

4.7 การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ใช้เป็นตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Network Organization) เป็นต้น

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัย
- 3) วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

4) ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่ม ตัวอย่าง และการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ ข้อมูล

5) กรอบแนวคิดในการวิจัย

6) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่าง ชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

7) อภิปรายผล/วิจารณ์ (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยง ของ ผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อๆ แต่ ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของ ตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

8) ข้อเสนอแนะ (Suggestion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

9) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเชิงบรรณเท่านั้น เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

บทความพิเศษ บทความวิชาการ บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ บทความวิจารณ์หนังสือ ให้ เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract)

2) บทนำ (Introduction)

3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับและมีกรอบแนวคิด ผลสัมฤทธิ์ของบทความ

4) บทสรุป (Conclusion)

5) เอกสารอ้างอิง (References)

ตัวอย่างการจัดพิมพ์บทความ

	↑	ระบุหมายเลขไว้ด้านบนขวา (16 pt)
	1. นิ้ว	
← 1 นิ้ว	ชื่อบทความภาษาไทย (20 pt) Articles English (14 pt)	→ 1 นิ้ว
		ชื่อ - นามสกุล ผู้เขียนบทความ (16 pt) หน่วยงานต้นสังกัด (16 pt) Name - Surname of Article author (12 pt) Agency (12 pt) E-mail (12 pt)

	บทคัดย่อ (18 pt) (16 pt ไม่เกิน 350 คำ)	
	
	คำสำคัญ : 3-5 คำ (16 pt) Abstract (14 pt) (12 pt ไม่เกิน 350 คำ).....	
	
	Keywords : 3-5 words (12 pt) บทนำ (18 pt) (16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....	
	
	เนื้อหาแต่ละประเด็น ตามแบบบทความวิชาการ/วิจัยและอื่นๆ (18 pt) (16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....	
	
	สรุป (18 pt) (16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....	
	
	เอกสารอ้างอิง (18 pt) (16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....	
	
	↓	
	1 นิ้ว	

สำหรับการอ้างอิงเอกสารในบทความนั้นใช้ระบบ APA ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด และระบุชื่อ-นามสกุล ของผู้เขียน ปี พ.ศ. และเลขหน้า ของเอกสารที่นำมาอ้างอิงกำกับท้ายเนื้อความที่ได้ อ้างอิง เอกสารที่อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ และผู้เขียน บทความต้องรับผิดชอบถึงความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด การอ้างอิงเป็นภาษาไทยหรือ ภาษาอังกฤษ โดยรูปแบบของการอ้างอิงเอกสาร มีดังนี้

1. หากชื่อผู้แต่งอยู่หน้าข้อความที่อ้างอิงให้ใช้ชื่อผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2545 : 15-16) หรือ Baruard, Chester L, (1938 : 50)

2. หากชื่อผู้แต่งอยู่ท้ายข้อความที่อ้างอิง ให้ใช้ (ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น

1) กรณีผู้แต่ง 1 คน ให้เขียนเป็น (ชื่อผู้เขียน, ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น (ชวลิต ประภาวนนท์, 2545 : 19) หรือ (Chandler, Alfred D, 1962 : 42)

2) กรณีผู้แต่ง 2 คน ให้เขียนเป็น (ชื่อที่ 1 และชื่อที่ 2, ปีที่พิมพ์: เลขหน้า) เช่น (ทองใส นามดี และวิทยา แสงทอง, 2556 : 20) หรือ (Chandler,Ralph C. and Plano Jack C, 1982 : 3)

3) กรณีผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ครั้งแรกให้เขียนชื่อผู้เขียนทั้งหมด และครั้งต่อไปให้เขียนเป็น คณะ เช่น (ชื่อผู้เขียนคนที่ 1 และคณะ, ปีที่พิมพ์: เลขหน้า) เช่น (สมศักดิ์ วานิชยาภรณ์ และคณะ, 2556 : 23) หรือ (Argyris et al.,1972 :9)

4) การอ้างอิงท้ายบทความ ให้ใช้รูปแบบ APA เวอร์ชัน 6 ดังตัวอย่างนี้ (<http://www.apastyle.org>)

1) หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. เช่น

1.1) ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2543). 2475 การปฏิวัติสยาม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

1.2) Simon,Herbert A. (1976). *Administrative Behavior*. (3rd ed.). New York: The Free Press.

2) บทความในวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้าที่ ปรากฏ บทความในวารสาร. เช่น

2.1) ฉลอง พัฒนา. (2556). การสร้างฐานความรู้ในการบริหารจัดการชุมชน. *วารสารปกครองท้องถิ่น*, 1(1), 52-67.

2.2) Jurkovich,R (1974). A Core Typology of Organization Environments. *Administrative Science Quarterly*, 19 (2), 380-394.

3) วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

ชื่อผู้วิจัย. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ระดับของงาน.หน่วยงานที่รับผิดชอบ : มหาวิทยาลัย

3.1 สมพร เกษตรศิริ (2550). *การบริหารจัดการองค์กรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี*.

วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

3.2 Jaffee,D. (2001). *The Development on New Generation of Thai Farmers to Propel Thai Economy*. Research Report. College : Thepsatri Rajabhat University.

4) แหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี. แหล่งที่มา : Url

เช่น

พิรพล หาญพิชัยยุทธ. (2553). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555. แหล่งที่มา <http://www.buddhismth.com/index.hp?y>.

BBC New. (2016). *Etnical Alzheimers or Social Advocates solution*. *Online*. Retrieved May 3, 2017. from : <http://www.bbc.com/2016/WORLD>

5) รายงานการประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ชื่อเอกสารรวมเรื่องรายงานการประชุม. วัน เดือน ปี. สถานที่จัด. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

เช่น สมาน นิตดาทอง. (2550). การพัฒนาการเรียนรู้แห่งศาสตร์ทางการจัดการ. *เอกสารประกอบการประชุมการประชุมงานชุมชน*. 25 พฤศจิกายน 2550. โรงแรมธานีมิตร. กรุงเทพมหานคร: พิสูจน์การพิมพ์.

Natthabhan, S. (2000). *The Besuty of Wonmen in Theravada Philosopy. Nebraska Symposium on Motivation : voll. 38. Perspectives on Motivation*. 18 July 2000. Lincoln. USA: University of Nebraska Prees.

6) พจนานุกรม

ชื่อหนังสือ. (ปีที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

เช่น *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. (2525). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน.

Shoter Oxford English dictionary. (2002). New York: Oxford University Press.

6. ส่วนภาพประกอบ (Figure) และส่วนตาราง (Table)

ภาพประกอบและตารางควรมีเท่าที่จำเป็น โดยพิมพ์หน้าละ 1 ภาพ หรือ 1 ตาราง สำหรับคำบรรยายภาพและตารางให้พิมพ์เหนือภาพหรือตาราง ส่วนคำอธิบายเพิ่มเติมให้ใส่ใต้ภาพหรือตาราง

7. ลิขสิทธิ์

เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ผู้เขียนทุกท่านต้องลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มใบมอบลิขสิทธิ์บทความให้แก่วารสาร พร้อมกับบทความต้นฉบับที่ได้แก้ไขครั้งสุดท้าย นอกจากนี้ ผู้เขียนทุกท่านต้องยืนยันว่าบทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์นั้น ได้ส่งมาตีพิมพ์เฉพาะใน Journal of Roi Kaensarn Acadami เพียงแห่งเดียวเท่านั้น หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้เขียนอื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้เขียนต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อบรรณาธิการ ก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์

8. การติดต่อโฆษณาและการสมัครสมาชิก

การติดต่อโฆษณา การสั่งซื้อ และการสมัครเป็นสมาชิกวารสารพัฒนาระบบการจัดการ กรุณาติดต่อ “กองบรรณาธิการวารสาร” ศูนย์พัฒนาเรียนรู้สมัยใหม่ บจก.พัฒนาเรียนรู้สมัยใหม่ เลขที่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี 41190

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/index>

E-mail: journal1990jmsd@gmail.com

9. กำหนดการออกวารสาร

- ฉบับที่ 1 มกราคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มกราคม)
- ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)
- ฉบับที่ 3 มีนาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มีนาคม)
- ฉบับที่ 4 เมษายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)
- ฉบับที่ 5 พฤษภาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤษภาคม)
- ฉบับที่ 6 มิถุนายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)
- ฉบับที่ 7 กรกฎาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กรกฎาคม)
- ฉบับที่ 8 สิงหาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)
- ฉบับที่ 9 กันยายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กันยายน)
- ฉบับที่ 10 ตุลาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)
- ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤศจิกายน)
- ฉบับที่ 12 ธันวาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

10. อัตราค่าวารสาร

กำหนดออกวารสารปีละ 12 ฉบับ จำหน่ายราคาฉบับละ 300 บาท (ไม่รวมค่าส่ง)

11. อัตราค่าสมาชิก

ปีละ 500 บาท

ใบสมัครเป็นสมาชิก
Journal of Roi Kaensarn Acadami

ที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน บรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami

ข้าพเจ้า (ชื่อภาษาไทย).....

(ชื่อภาษาอังกฤษ).....

ที่อยู่ (ที่สามารถติดต่อได้).....

E-Mail :โทรศัพท์ โทรสาร.....

มีความประสงค์จะขอรับสมัครเป็นสมาชิก Journal of Roi Kaensarn Acadami

() สมาชิกประเภทรายปี 500 บาท

() เล่มละ 300 บาท

พร้อมนี้ ข้าพเจ้าได้ส่ง

() เงินสด

() อื่นๆ.....

โปรดนำส่ง Journal of Roi Kaensarn Acadami

สถานที่ติดต่อ ที่บ้าน ที่ทำงาน

เลขที่.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร.....E-Mail :

ลงชื่อ.....

(.....)

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

คำบารุงปี พ.ศ.....

เลขที่ใบเสร็จ.....

ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงบัญชีแล้ว.....

หนังสือรับรอง

ก่อนตีพิมพ์บทความใน Journal of Roi Kaensarn Acadami

เรียน บรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami

ตามที่ ข้าพเจ้า.....

ได้ส่งบทความเรื่อง.....

.....

.....

.....

เพื่อตีพิมพ์ใน Journal of Roi Kaensarn Acadami

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม ขอรับรองว่า บทความที่เสนอมานี้ (ถ้ามี) นี้ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์ หรือไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือแหล่งตีพิมพ์อื่นใด หรือได้รับการตอบรับให้ตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมยอมรับหลักเกณฑ์การพิจารณาต้นฉบับ ทั้งยินยอมให้กองบรรณาธิการมีสิทธิพิจารณาและตรวจแก้ต้นฉบับได้ตามที่เห็นสมควร พร้อมนี้ขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่ ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่ หากมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ กราฟ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และหรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม/ยินยอมรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว

หาก กองบรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami ตรวจสอบว่าคำรับรองดังกล่าว ไม่เป็นความจริง กองบรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami มีสิทธิยกเลิกบทความของผู้นิพนธ์ออกจาก Journal of Roi Kaensarn Acadami ได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้นิพนธ์ทราบล่วงหน้า และผู้นิพนธ์ทุกท่าน ขอรับรองและยินยอมปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว พร้อมทั้งลงนามรับรองไว้ที่ข้างท้ายของหนังสือรับรองฉบับนี้

ลงนามผู้เขียนหลัก (ชื่อที่ 1)

ลงนามผู้เขียนร่วม (ชื่อที่ 2)

.....
(.....)

.....
(.....)

ข้อมูลติดต่อ (เฉพาะผู้เขียนหลัก)

Facebook :

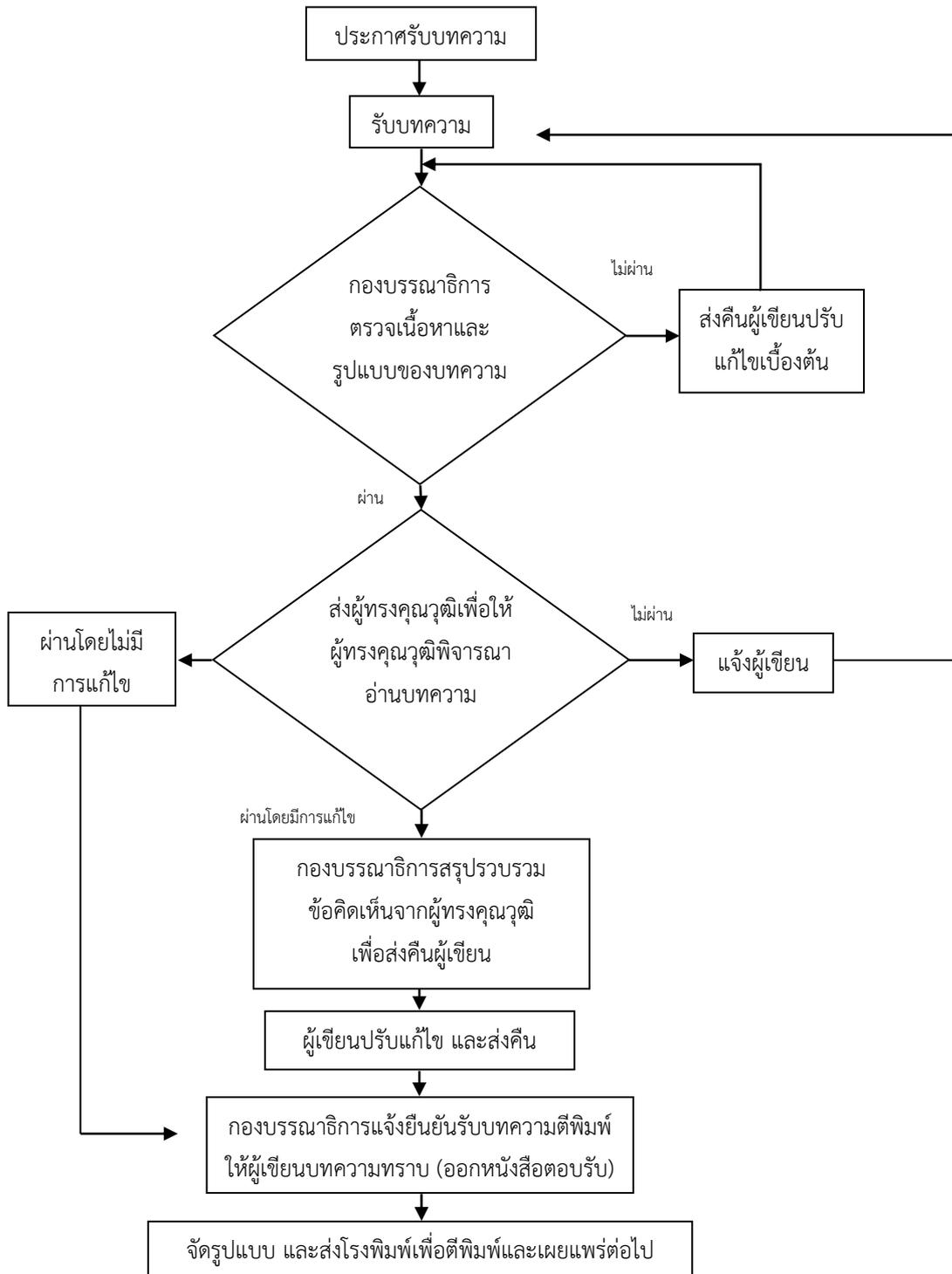
ID : Line

E : mail

เบอร์โทร

หมายเหตุ: ให้ผู้เขียนหลักและผู้เขียนร่วมลงนามให้ครบทุกท่าน หากมีผู้เขียนมากกว่า ท่าน สามารถเพิ่มเติมรายชื่อผู้ลงนาม 2
ข้างท้ายได้ตามจำนวนผู้เขียนบทความทั้งหมด

รูปแบบการตีพิมพ์ Journal of Roi Kaensarn Acadami

จริยธรรมการตีพิมพ์

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนักรับผิดชอบ และต้องคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ และจะต้องมีข้อความรู้ที่สะท้อนมุมมอง แนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากประสบการณ์ การสังเคราะห์เอกสาร หรืองานวิจัย มุ่งเน้นการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีใหม่รวมถึงแบบจำลองเชิงแนวคิด (Conceptual Model) ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันจะนำไปสู่การวิจัยในหัวข้อวิชาการที่สำคัญ

2. บรรณาธิการจะต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ

3. บรรณาธิการจะต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยต้องมีการตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง และใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบ การคัดลอกผลงานของผู้อื่น จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้เขียนบทความหลักทันที เพื่อขอคำชี้แจง เพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้นๆ

4. บรรณาธิการจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียน และผู้ประเมิน

5. บรรณาธิการต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง

6. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง และให้ผลที่น่าเชื่อถือ โดยนำผลของการวิจัยมาเป็นตัวชี้แนะว่า สมควรตีพิมพ์เผยแพร่หรือไม่

7. หากบรรณาธิการตรวจพบว่า บทความมีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่ผู้เขียนปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เขียนซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ

บทบาทและหน้าที่ของผู้เขียนบทความ

1. ผู้เขียนบทความจะต้องรับรองว่า บทความที่ส่งมาพิจารณาไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่ส่งต้นฉบับบทความซ้ำซ้อนกับวารสารอื่น

2. ผู้เขียนจะต้องคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัย จะต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

3. ผู้เขียนจะต้องปรับแก้ไขบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสารในหัวข้อ “คำแนะนำสำหรับผู้เขียน”
4. ผู้เขียนที่มีชื่อในบทความจะต้องเป็นผู้มีส่วนในการจัดทำบทความหรือมีส่วนในการดำเนินการวิจัย
5. ผู้เขียนจะต้องอ้างอิงผลงาน ภาพ หรือตาราง หากมีการนำมาใช้ในบทความของตนเอง โดยให้ระบุ “ที่มา” เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ (หากมีการฟ้องร้องจะเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว ทางวารสารจะไม่รับผิดชอบใดๆ ทั้งสิ้น)
6. ผู้เขียนจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการเอกสารอ้างอิง ทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหา และไม่ควรนำเอกสารวิชาการที่ไม่ได้อ่านมาอ้างอิง หรือใส่ไว้ในอ้างอิง และควรอ้างอิงเอกสารเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่มากเกินไป
7. ผู้เขียนจะต้องปรับแก้ไขบทความตามผลประเมินจากผู้ประเมินบทความและกองบรรณาธิการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด
8. ผู้เขียนจะต้องระบุชื่อแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัย (ถ้ามี) และจะต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (ถ้ามี)
9. ในบทความผู้เขียนจะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างข้อมูลเท็จ หรือการปลอมแปลง บิดเบือน รวมไปถึงการตกแต่ง หรือ เลือกแสดงข้อมูลเฉพาะที่สอดคล้องกับข้อสรุป
10. ผู้เขียนไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่ถูกถอดถอนออกไปแล้ว เว้นแต่ข้อความที่ต้องการสนับสนุนนั้นเป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถอดถอน และจะต้องระบุไว้ใน เอกสารอ้างอิงด้วยว่า เป็นเอกสารที่ได้ถูกถอดถอนออกไปแล้ว

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาแก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
2. หลังจากได้รับบทความจากบรรณาธิการวารสาร และผู้ประเมินบทความ ตระหนักว่า ตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้พิมพ์ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้นๆ
3. ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่มีต่อสาขานั้นๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงานหรือระบุผลงานวิจัยที่สำคัญๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้เขียนบทความไม่ได้อ้าง

ถึง เข้าไปในการประเมินบทความด้วยผู้ประเมินไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์
ในการตัดสินบทความ

4. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง

5. เมื่อผู้ประเมินบทความพบว่า มีส่วนใดของบทความ ที่มีความเหมือนกัน หรือซ้ำซ้อนกับผลงาน

ชิ้นอื่นๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ

Publication Ethics

Duties of Editors

1. The editor will assess the paper quality for publication and select only those passing through the reviewing process, in which the clarity of and congruence with the journal policy must be prioritized. The selected paper must contain a body of knowledge that reflects valuable perception and a theoretical framework derived from experiences or textual/research synthesis. A grounded theory or a conceptual model contributing to further research must be preferably included.

2. No information regarding the paper's author(s) or reviewers shall be revealed to irrelevant parties during the paper reviewing process.

3. The paper published formerly elsewhere must not be accepted by the editor for publication. Plagiarism must be scrutinized seriously by using the credible detecting software. The paper detected as bearing plagiarism must be frozen for further evaluation, the author(s) will be contacted to ask for explanation to support the editor's decision to accept or reject the said paper.

4. The editor must not bear any conflict of interest with the author(s) or the reviewer(s).

5. The editor must not claim a partial or all of the submitted paper as his/her own.

6. The editor must consider for publication only the paper conducted with valid methodology and yielding accurate findings, and the quality of which serves as the main indicator for publication.

7. In case the editor detects plagiarism or false data in the submitted paper and hence deciding for revocation with which the author(s) refuse(s) to comply, the editor has thus full rights and responsibility to proceed with the revocation process without the author(s)'s prior consent.

Duties of Authors

1. The author has to assure that his/her paper has not been previously published in nor simultaneously submitted to other journals.

2. The author shall not commit any degree of plagiarism in his/her paper.

3. The author shall produce his/her manuscript format in accordance with the 'guideline to authors' stated in the journal.

4. The author whose name listed in the paper shall contribute to paper production or research-related procedure.

5. All pictures, figures, or tables appearing in the paper must be cited properly with their source(s) accurately identified. The author(s) shall be solely liable to any legal suit, if any.

6. The author shall verify the accuracy of content and format in both 'in-text' citations and references, no citation(s) shall be made for unread references, and the proper number of citations is preferable.

7. The author is required to correct or rework on their paper in due time as assessed and advised by reviewers and the editorial board.

8. The author shall identify the source(s) of research fund (if any) as well as any applicable conflict of interest.

9. Findings must be presented in accordance with the acquired data. No exploitation (false summary, or distortion or biased selection of data/finding) shall be committed.

10. No reference shall be made to any revoked article unless the cited statement refers to that in the revocation procedures. A statement must be additionally provided in the said reference as 'the revoked article'.

Duties of Reviewers

1. The reviewer must keep confidential of the submitted paper and avoid revealing a partial or all of the information of the said paper to irrelevant parties during the paper reviewing process.

2. Perceiving as having a conflict of interest with the paper's author(s) that may inhibit his/her freedom of expression, the reviewer should notify the editor at once and deny taking part in the reviewing process of the said paper.

3. The reviewer should evaluate the paper that fits with their area of his/her expertise, by assessing the paper's contribution to the discipline, quality of analysis, and intensity of literature review related to the topic of study. Advices should also be provided regarding the literature failed to be included by the author(s), and personal judgment without supportive evidences should not be used as a criterion for paper evaluation.

4. The reviewer must not claim a partial or all of the submitted paper as his/her own.

5. In case of the plagiarism detecting, the reviewer must notify the editor at once.

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้อสมัยใหม่

บจก.พัฒนาการเรียนรู้อสมัยใหม่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKS/index>

E-mail : journal1990jmsd@gmail.com

